

Uradni list

Evropske unije

C 301

Slovenska izdaja

Informacije in objave

Letnik 62

5. september 2019

Vsebina

I Resolucije, priporočila in mnenja

PRIPOROČILA

Svet

2019/C 301/01	Priporočilo Sveta z dne 9. julija 2019 v zvezi z nacionalnim reformnim programom Belgije za leto 2019 in mnenje Sveta o programu stabilnosti Belgije za leto 2019	1
2019/C 301/02	Priporočilo Sveta z dne 9. julija 2019 v zvezi z nacionalnim reformnim programom Bolgarije za leto 2019 in mnenje Sveta o konvergenčnem programu Bolgarije za leto 2019	8
2019/C 301/03	Priporočilo Sveta z dne 9. julija 2019 v zvezi z nacionalnim reformnim programom Češke za leto 2019 in mnenje Sveta o konvergenčnem programu Češke za leto 2019	15
2019/C 301/04	Priporočilo Sveta z dne 9. julija 2019 v zvezi z nacionalnim reformnim programom Danske za leto 2019 in mnenje Sveta o konvergenčnem programu Danske za leto 2019	20
2019/C 301/05	Priporočilo Sveta z dne 9. julija 2019 v zvezi z nacionalnim reformnim programom Nemčije za leto 2019 in mnenje Sveta o programu stabilnosti Nemčije za leto 2019	24
2019/C 301/06	Priporočilo Sveta z dne 9. julija 2019 v zvezi z nacionalnim reformnim programom Estonije za leto 2019 in mnenje Sveta o programu stabilnosti Estonije za leto 2019	30

SL

2019/C 301/07	Priporočilo Sveta z dne 9. julija 2019 v zvezi z nacionalnim reformnim programom Irske za leto 2019 in mnenje Sveta o programu stabilnosti Irske za leto 2019	35
2019/C 301/08	Priporočilo Sveta z dne 9. julija 2019 v zvezi z nacionalnim reformnim programom Grčije za leto 2019 in mnenje Sveta o programu stabilnosti Grčije za leto 2019	42
2019/C 301/09	Priporočilo Sveta z dne 9. julija 2019 v zvezi z nacionalnim reformnim programom Španije za leto 2019 in mnenje Sveta o programu stabilnosti Španije za leto 2019	48
2019/C 301/10	Priporočilo Sveta z dne 9. julija 2019 v zvezi z nacionalnim reformnim programom Francije za leto 2019 in mnenje Sveta o programu stabilnosti Francije za leto 2019	55
2019/C 301/11	Priporočilo Sveta z dne 9. julija 2019 v zvezi z nacionalnim reformnim programom Hrvaške za leto 2019 in mnenje Sveta o konvergenčnem programu Hrvaške za leto 2019	64
2019/C 301/12	Priporočilo Sveta z dne 9. julija 2019 v zvezi z nacionalnim reformnim programom Italije za leto 2019 in mnenje Sveta o programu stabilnosti Italije za leto 2019	69
2019/C 301/13	Priporočilo Sveta z dne 9. julija 2019 v zvezi z nacionalnim reformnim programom Cipra za leto 2019 in mnenje Sveta o programu stabilnosti Cipra za leto 2019	80
2019/C 301/14	Priporočilo Sveta z dne 9. julija 2019 v zvezi z nacionalnim reformnim programom Latvije za leto 2019 in mnenje Sveta o programu stabilnosti Latvije za leto 2019	86
2019/C 301/15	Priporočilo Sveta z dne 9. julija 2019 v zvezi z nacionalnim reformnim programom Litve za leto 2019 in mnenje Sveta o programu stabilnosti Litve za leto 2019	91
2019/C 301/16	Priporočilo Sveta z dne 9. julija 2019 v zvezi z nacionalnim reformnim programom Luksemburga za leto 2019 in mnenje Sveta o programu stabilnosti Luksemburga za leto 2019	97
2019/C 301/17	Priporočilo Sveta z dne 9. julija 2019 v zvezi z nacionalnim reformnim programom Madžarske za leto 2019 in mnenje Sveta o konvergenčnem programu Madžarske za leto 2019	101
2019/C 301/18	Priporočilo Sveta z dne 9. julija 2019 v zvezi z nacionalnim reformnim programom Malte za leto 2019 in mnenje Sveta o programu stabilnosti Malte za leto 2019	107

2019/C 301/19	Priporočilo Sveta z dne 9. julija 2019 v zvezi z nacionalnim reformnim programom Nizozemske za leto 2019 in mnenje Sveta o programu stabilnosti Nizozemske za leto 2019	112
2019/C 301/20	Priporočilo Sveta z dne 9. julija 2019 v zvezi z nacionalnim reformnim programom Avstrije za leto 2019 in mnenje Sveta o programu stabilnosti Avstrije za leto 2019	117
2019/C 301/21	Priporočilo Sveta z dne 9. julija 2019 v zvezi z nacionalnim reformnim programom Poljske za leto 2019 in mnenje Sveta o konvergenčnem programu Poljske za leto 2019	123
2019/C 301/22	Priporočilo Sveta z dne 9. julija 2019 v zvezi z nacionalnim reformnim programom Portugalske za leto 2019 in mnenje Sveta o programu stabilnosti Portugalske za leto 2019	129
2019/C 301/23	Priporočilo Sveta z dne 9. julija 2019 v zvezi z nacionalnim reformnim programom Romunije za leto 2019 in mnenje Sveta o konvergenčnem programu Romunije za leto 2019	135
2019/C 301/24	Priporočilo Sveta z dne 9. julija 2019 v zvezi z nacionalnim reformnim programom Slovenije za leto 2019 in mnenje Sveta o programu stabilnosti Slovenije za leto 2019	143
2019/C 301/25	Priporočilo Sveta z dne 9. julija 2019 v zvezi z nacionalnim reformnim programom Slovaške za leto 2019 in mnenje Sveta o programu stabilnosti Slovaške za leto 2019	148
2019/C 301/26	Priporočilo Sveta z dne 9. julija 2019 v zvezi z nacionalnim reformnim programom Finske za leto 2019 in mnenje Sveta o programu stabilnosti Finske za leto 2019	154
2019/C 301/27	Priporočilo Sveta z dne 9. julija 2019 v zvezi z nacionalnim reformnim programom Švedske za leto 2019 in mnenje Sveta o konvergenčnem programu Švedske za leto 2019	159
2019/C 301/28	Priporočilo Sveta z dne 9. julija 2019 v zvezi z nacionalnim reformnim programom Združenega kraljestva za leto 2019 in mnenje Sveta o konvergenčnem programu Združenega kraljestva za leti 2018/2019	163

I

(Resolucije, priporočila in mnenja)

PRIPOROČILA

SVET

PRIPOROČILO SVETA

z dne 9. julija 2019

v zvezi z nacionalnim reformnim programom Belgije za leto 2019 in mnenje Sveta o programu stabilnosti Belgije za leto 2019

(2019/C 301/01)

SVET EVROPSKE UNIJE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije ter zlasti člena 121(2) in člena 148(4) Pogodbe,

ob upoštevanju Uredbe Sveta (ES) št. 1466/97 z dne 7. julija 1997 o okrepitvi nadzora nad proračunskim stanjem ter o nadzoru in usklajevanju gospodarskih politik ⁽¹⁾ in zlasti člena 5(2) Uredbe,

ob upoštevanju priporočila Evropske komisije,

ob upoštevanju resolucij Evropskega parlamenta,

ob upoštevanju sklepov Evropskega sveta,

ob upoštevanju mnenja Odbora za zaposlovanje,

ob upoštevanju mnenja Ekonomsko-finančnega odbora,

ob upoštevanju mnenja Odbora za socialno zaščito,

ob upoštevanju mnenja Odbora za ekonomsko politiko,

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) Komisija je 21. novembra 2018 sprejela letni pregled rasti, ki zaznamuje začetek evropskega semestra za usklajevanje ekonomskih politik za leto 2019. Pri tem je ustrezno upoštevala evropski steber socialnih pravic, ki so ga 17. novembra 2017 razglasili Evropski parlament, Svet in Komisija. Evropski svet je na zasedanju 21. marca 2019 potrdil prednostne naloge iz letnega pregleda rasti. Komisija je 21. novembra 2018 na podlagi Uredbe (EU) št. 1176/2011 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽²⁾ sprejela tudi poročilo o mehanizmu opozarjanja, v katerem Belgije ni opredelila kot ene od držav članic, za katere bo opravljen poglobljen pregled. Komisija je istega dne sprejela tudi Priporočilo za priporočilo Sveta o ekonomski politiki euroobmočja, ki ga je Evropski svet potrdil 21. marca 2019. Svet je Priporočilo o ekonomski politiki euroobmočja ⁽³⁾ (v nadaljnjem besedilu: priporočilo za euroobmočje iz leta 2019), ki določa pet priporočil za euroobmočje (v nadaljnjem besedilu: priporočila za euroobmočje), sprejel 9. aprila 2019.

⁽¹⁾ UL L 209, 2.8.1997, str. 1.

⁽²⁾ Uredba (EU) št. 1176/2011 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. novembra 2011 o preprečevanju in odpravljanju makroekonomskih neravnotežij (UL L 306, 23.11.2011, str. 25).

⁽³⁾ UL C 136, 12.4.2019, str. 1.

- (2) Belgija bi morala kot država članica, katere valuta je euro, zaradi tesne medsebojne povezanosti gospodarstev v ekonomski in monetarni uniji zagotoviti, da v celoti in pravočasno izvede priporočilo za euroobmočje iz leta 2019, ki je izraženo v priporočilih 1 do 4 spodaj. Ukrepi za izboljšanje storitev bodo prispevali k izvajanju prvega priporočila za euroobmočje glede odpornosti storitvenih trgov, ukrepi za izboljšanje vzdržnosti, učinkovitosti in sestave javnih financ ter uporaba nepričakovanih prihodkov za zmanjševanje javnega dolga bodo prispevali k izvajanju drugega priporočila za euroobmočje v zvezi s podpiranjem naložb, izboljšanje stanja javnih financ, obnovitev fiskalnih rezerv in ukrepi za povečanje učinkovitost politik trga dela pa bodo prispevali k izvajanju tretjega priporočila za euroobmočje glede podpore za uspešne prehode na trgu dela.
- (3) Poročilo o državi za Belgijo za leto 2019 je bilo objavljeno 27. februarja 2019. V njem so bili ocenjeni napredek Belgije pri izvajanju priporočil za posamezno državo, ki jih je Svet sprejel 13. julija 2018 ⁽⁴⁾, nadaljnje ukrepanje po priporočilih za posamezno državo, sprejetih v prejšnjih letih, in napredek pri doseganju njenih nacionalnih ciljev iz strategije Evropa 2020.
- (4) Belgija je 26. aprila 2019 predložila nacionalni reformni program za leto 2019 in program stabilnosti za leto 2019. Programa sta bila ocenjena istočasno, da bi se upoštevala njuna medsebojna povezanost.
- (5) Ustrezna priporočila za posamezno državo so bila obravnavana pri načrtovanju programov evropskih strukturnih in investicijskih skladov (v nadaljnjem besedilu: skladi ESI) za obdobje 2014–2020. Kot je določeno v členu 23 Uredbe (EU) št. 1303/2013 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽⁵⁾, lahko Komisija od države članice zahteva, da pregleda svoj partnerski sporazum in ustrezne programe ter predlaga njihove spremembe, kadar je to potrebno za podporo izvajanju ustreznih priporočil Sveta. Komisija je zagotovila dodatne podrobnosti o tem, kako bo uporabila to določbo, v smernicah o uporabi ukrepov za povezovanje uspešnosti skladov ESI z dobrim gospodarskim upravljanjem.
- (6) Za Belgijo trenutno veljata preventivni del Pakta za stabilnost in rast ter pravilo glede dolga. Vlada v programu stabilnosti za leto 2019 načrtuje postopno izboljšanje nominalnega salda s primanjkljaja v višini 0,7 % bruto domačega proizvoda (BDP) v letu 2018 na 0,0 % BDP v letu 2022. Na podlagi preračunanega strukturnega salda ⁽⁶⁾ se ne načrtuje, da bo srednjeročni proračunski cilj, določen kot strukturno uravnotežen proračunski položaj, dosežen v obdobju, ki ga zajema program stabilnosti za leto 2019. Potem ko je dolg sektorja država kot odstotek BDP v letu 2014 dosegel najvišjo vrednost pri 107 % BDP in se nato v letu 2018 zmanjšal na približno 102 % BDP, naj bi se v skladu s programom stabilnosti za leto 2019 do leta 2022 zmanjšal na 94 %. Makroekonomski scenarij, na katerem temeljijo te proračunske projekcije, je verjeten. Vendar ukrepi, potrebni za doseganje načrtovanih ciljev glede primanjkljaja od leta 2020 naprej, niso bili opredeljeni, kar v skladu s pomladansko napovedjo Komisije iz leta 2019 in ob nespremenjenih politikah prispeva k predvidenemu poslabšanju strukturnega salda v letu 2020.
- (7) Komisija je 5. junija 2019 izdala poročilo, pripravljeno v skladu s členom 126(3) Pogodbe, ker Belgija v letu 2018 ni izpolnjevala pravila glede dolga. V poročilu je po oceni vseh pomembnih dejavnikov ugotovljeno, da na podlagi sedanje analize ni mogoče z gotovostjo trditi, da je bilo merilo glede dolga, kot je opredeljeno v Pogodbi in Uredbi (ES) št. 1467/1997, izpolnjeno.
- (8) Belgija v programu stabilnosti za leto 2019 potrjuje svojo prošnjo iz osnutka proračunskega načrta za leto 2019, da bi izkoristila prožnost v okviru preventivnega dela v skladu s „skupno dogovorjenim stališčem o prožnosti v okviru Pakta za stabilnost in rast“, ki ga je 12. februarja 2016 potrdil Svet. Belgija je zaprosila za začasni odklon v višini 0,5 % BDP od prilagoditvene poti za doseglo srednjeročnega proračunskega cilja zaradi izvajanja večjih strukturnih reform s pozitivnim učinkom na dolgoročno vzdržnost javnih financ. Strukturne reforme se nanašajo na pokojninsko reformo, „preusmeritev davčne obremenitve“, reformo obdavčitve dohodkov pravnih oseb, reformo trga dela in reformo javne uprave. Pomladanska napoved Komisije iz leta 2019 potrjuje, da Belgija spoštuje

⁽⁴⁾ UL C 320, 10.9.2018, str. 1.

⁽⁵⁾ Uredba (EU) št. 1303/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. decembra 2013 o skupnih določbah o Evropskem skladu za regionalni razvoj, Evropskem socialnem skladu, Kohezijskem skladu, Evropskem kmetijskem skladu za razvoj podeželja in Evropskem skladu za pomorstvo in ribištvo, o splošnih določbah o Evropskem skladu za regionalni razvoj, Evropskem socialnem skladu, Kohezijskem skladu in Evropskem skladu za pomorstvo in ribištvo ter o razveljavitvi Uredbe Sveta (ES) št. 1083/2006 (UL L 347, 20.12.2013, str. 320).

⁽⁶⁾ Ciklično prilagojeni saldo brez enkratnih in drugih začasnih ukrepov, ki ga je Komisija preračunala z uporabo skupno dogovorjene metodologije.

minimalno referenčno vrednost iz leta 2019, ki zagotavlja varnostno rezervo v smeri praga primanjkljaja v višini 3 % BDP. Z izjemo reforme javne uprave so bili v celoti sprejeti vsi ukrepi. Glede na njihovo naravo in zlasti preusmeritev davčne obremenitve ter reformo davka od dohodkov pravnih oseb še vedno obstajajo negotovosti glede njihovega kratkoročnega učinka, zlasti zaradi njihove neproračunske nevtralne narave, zaradi česar se je proračunski položaj poslabšal. Kljub temu so ukrepi povečali potencial gospodarstva za rast, znižali stopnjo brezposelnosti in zmanjšali tveganja makroekonomskih neravnotežij, kar je srednje- do dolgoročno pozitivno vplivalo na vzdržnost dolga. Na podlagi tega je trenutno mogoče oceniti, da je Belgija v letu 2019 upravičena do zahtevanega začasnega odklona v višini 0,5 % BDP, če bo ustrezno izvedla dogovorjene reforme, ki se bodo spremljale v okviru evropskega semestra.

- (9) Svet je 13. julija 2018 Belgiji priporočil, naj zagotovi, da nominalna stopnja rasti neto primarnih javnofinančnih odhodkov ⁽⁷⁾ v letu 2019 ne bo presegla 1,8 %, kar ustreza letni strukturalni prilagoditvi v višini 0,6 % BDP. Ker je Belgija upravičena do zahtevanega začasnega odklona v višini 0,5 % BDP v skladu s klavzulo o strukturalnih reformah, se lahko zahtevana strukturalna prilagoditev za leto 2019 zniža na 0,1 % BDP, kar ustreza nominalni stopnji rasti neto primarnih odhodkov, ki v letu 2019 ne presega 2,8 %. Na podlagi pomladanske napovedi Komisije iz leta 2019 obstaja v letih 2018 in 2019 skupaj tveganje znatnega odklona od priporočene prilagoditvene poti za doseg srednjeročnega proračunskega cilja.
- (10) V letu 2020, ko naj bi bil delež javnega dolga Belgije nad 60 % BDP, proizvodna vrzel pa naj bi znašala 0,1 %, nominalna stopnja rasti neto primarnih javnofinančnih odhodkov ne bi smela preseči 1,6 %, kar je v skladu s strukturalno prilagoditvijo v višini 0,6 % BDP, kot izhaja iz skupno dogovorjene prilagoditvene matrike zahtev v okviru Pakta za stabilnost in rast. Na podlagi pomladanske napovedi Komisije iz leta 2019 ob predpostavki nespremenjenih politik v letu 2020 obstaja tveganje znatnega odklona od te zahteve. Po napovedi Belgija v letih 2019 in 2020 na prvi pogled ne bo izpolnjevala pravila glede dolga. Svet na splošno meni, da bi bilo treba z letom 2019 sprejeti potrebne ukrepe za zagotovitev skladnosti z določbami Pakta za stabilnost in rast. Pomembno bi bilo uporabiti morebitne nepričakovane prihodke za nadaljnje zmanjševanje deleža dolga sektorja država. Srednje- in dolgoročno vzdržnost javnih financ Belgije je še vedno ogrožena zaradi kombinacije visokega deleža javnega dolga v BDP in predvidenega povečanja stroškov zaradi staranja prebivalstva, zlasti tistih, ki so povezani s pokojninami in dolgotrajno oskrbo. Leta 2015 je bil uzakonjen sveženj pokojninskih reform, na podlagi katerega se bo zakonsko določena upokojitvena starost od leta 2025 povišala s 65 na 66 let, od leta 2030 pa na 67 let. Poleg tega so zahteve glede starosti in prednosti v zvezi z zgodnjo upokojitvijo prav tako strožje. Kljub temu naj bi se javnofinančni odhodki za pokojnine do leta 2070 še vedno povečali za 2,9 odstotne točke BDP, večinoma v naslednjih dveh desetletjih. Poleg tega so pogoji za predčasno upokojitvev za več velikih skupin javnih uslužbencev še vedno ugodnejši od običajnih pogojev. Javna poraba za dolgotrajno oskrbo naj bi se med letoma 2016 in 2070 povečala za 1,7 odstotne točke BDP, kar je nadpovprečno povečanje z ene od že tako najvišjih ravni v Uniji. Organizacijska razdrobljenost dolgotrajne oskrbe, pri čemer so pristojnosti trenutno razdeljene med različne upravne ravni, predstavlja izziv za nekatere razsežnosti smotrnosti porabe, zato neto učinek nedavnega prenosa pristojnosti še ni jasn. Krepitev upravljanja bi pripomogla k doseganju predvidenega povečanja smotrnosti. Za povečanje stroškovne učinkovitosti sistema dolgotrajne oskrbe bi bilo morda mogoče optimizirati kombinacijo oskrbe.
- (11) Izboljšati bi bilo mogoče sestavo in smotrnost javne porabe, kar bi omogočilo več javnih naložb. Kljub nedavnemu zmanjšanju ostajajo skupni odhodki kot delež BDP v Belgiji med najvišjimi v euroobmočju. Visoka raven javnofinančnih odhodkov kaže, da obstajajo možnosti za fiskalno prilagoditev bolj na podlagi porabe. Glede na visoko raven javnofinančnih odhodkov se z rezultati nekaterih politik in kakovostjo nekaterih javnih storitev porajajo vprašanja o stroškovni učinkovitosti. Pregledi porabe in ocene politike lahko Belgiji pomagajo pri določanju prednostnih nalog in izboljšanju smotrnosti javnofinančnih odhodkov. Poleg tega bi bilo preglede porabe mogoče uporabiti za oceno učinkovitosti posredne javne podpore za poslovne raziskave in razvoj, ki je ena najvišjih v Uniji kot odstotek BDP in se je lani še naprej povečevala. Zvezni in regionalni organi so pred kratkim izrazili zanimanje za vključitev pregleda porabe v svoj proračunski mehanizem.

⁽⁷⁾ Neto primarne javnofinančne odhodke sestavljajo vsi javnofinančni odhodki brez odhodkov za obresti, odhodkov za programe Unije, v celoti izravnanih s prihodki iz skladov Unije, in nediskrecijskih sprememb pri odhodkih za denarna nadomestila za brezposelnost. Nacionalno financirane bruto investicije v osnovna sredstva so porazdeljene na obdobje štirih let. Diskrecijski ukrepi na strani prihodkov ali zakonsko določena povečanja prihodkov so vračunani. Enkratni ukrepi na strani prihodkov in na strani odhodkov so pobotani.

- (12) Usklajevanje proračuna med subjekti trenutno ni dovolj prožno, da bi omogočalo javne naložbe v obsežne projekte. V zvezni državi članici, kot je Belgija, kjer je bil velik del pristojnosti za odhodke prenesen na podnacionalne vlade, je učinkovito usklajevanje proračuna bistvenega pomena. Kljub sporazumu o sodelovanju, ki je bil podpisan leta 2013, še vedno ni uradnega dogovora o letnih ciljih na vseh ravneh države, kar otežuje usklajevanje proračuna. V nasprotju s prakso prejšnjih programov stabilnosti, ko se je odbor za usklajevanje seznanil s fiskalno usmeritvijo, so vse ravni države odobrile splošno fiskalno usmeritev, predstavljeno v programu stabilnosti za leto 2018, in podprle doseganje fiskalnih ciljev do leta 2020 za vse ravni države. Čeprav je ta odobritev prispevala k verodostojnosti splošne usmeritve, ni bilo formalnega dogovora o letnih fiskalnih ciljih na vseh ravneh države. Pomanjkanje soglasja glede ciljev na vseh ravneh države lahko ogrozi izvedljivost splošne usmeritve v doseganje srednjeročnega cilja. Poleg tega to preprečuje, da bi oddelek visokega sveta za finance na področju zadolževanja javnega sektorja učinkovito spremljal izpolnjevanje teh ciljev. Program stabilnosti za leto 2019 vsebuje le okvirne splošne in vmesne proračunske cilje, saj so 26. maja 2019 potekale volitve na zvezni ravni ter na ravni regij in skupnosti.
- (13) Nedavna gospodarska rast je prispevala k ustvarjanju delovnih mest, stopnja zaposlenosti pa je najvišja v zadnjih desetih letih. Kljub temu ostajajo prehodi iz neaktivnosti ali brezposelnosti v zaposlitev nizki in Belgija ni na dobri poti, da bi dosegla cilj iz strategije Evropa 2020 glede zaposlovanja v višini 73,2 %. Poleg tega na trgu dela še vedno obstajajo velike regionalne razlike. Kljub postopnemu zmanjševanju v zadnjih petih letih, je brezposelnost mladih v Bruslju precej nad povprečjem Unije. Udeležba na trgu dela je nizka pri nizko usposobljenih, osebah z migrantskim ozadjem, starejših delavcih in invalidih, kar kaže, da strukturni dejavniki in dejavniki, specifični za te skupine, ovirajo njihovo vključevanje na trg dela, medtem ko obstoječi aktivacijski ukrepi niso enako učinkoviti za vse skupine prebivalstva. Stopnja zaposlenosti starejših delavcev (55–64 let) ostaja pod povprečjem Unije, vrzel v primerjavi s povprečjem Unije za osebe, starejše od 60 let, pa je še vedno velika. Za osebe z migrantskim ozadjem, zlasti ženske, so še vedno značilne višja brezposelnost, nižja stopnja delovne aktivnosti, višja stopnja revščine zaposlenih in previsoka usposobljenost. Čeprav so bili sprejeti nekateri ukrepi za podporo vključevanju novih priselkov in za boj proti diskriminaciji, še vedno ni usklajenega pristopa za reševanje izzivov, s katerimi se soočajo osebe z migrantskim ozadjem. Za obravnavo nizke udeležbe na trgu dela so bili sprejeti ukrepi v okviru reforme „dogovor o delovnih mestih“, vendar je treba njihov učinek še oceniti.
- (14) Še vedno obstajajo pomembni finančni dejavniki, ki odvrtaajo od zaposlitve. Čeprav se je s preusmeritvijo davčne obremenitve zmanjšal davčni primež stroškov dela, je ta v povprečju še vedno visok za vse zaposlene, razen za zaposlene z zelo nizkimi dohodki (50 % povprečne plače). Belgija ostaja edina država članica, v kateri nadomestila za brezposelnost niso časovno omejena, čeprav se postopoma zmanjšujejo. Za upravičence do shem zdravstvenega in invalidskega zavarovanja in prejemnike drugega dohodka v gospodinjstvu še vedno obstajajo finančni dejavniki, ki odvrtaajo od zaposlitve za polni delovni čas. Zlasti starši samohranilci (in v manjši meri pari z otroki) se soočajo z omejenimi finančnimi spodbudami za zaposlitev (za polni delovni čas) zaradi kombinacije stroškov in ukinitve nadomestil. Poleg tega lahko pride do težav pri usklajevanju zaradi razdelitve pristojnosti za socialno zaščito med zvezno, regionalno in lokalno ravno. Sistem socialne varnosti formalno ne zajema samozaposlenih, kar zadeva kritje v zvezi z nadomestili za brezposelnost, nesrečami pri delu in poklicnimi boleznimi.
- (15) Upadanje učnega uspeha v okviru obveznega izobraževanja in obstoj znatnih razlik v izobraževalnem sistemu sta še vedno zaskrbljujoča. Odstotek mladih, ki ne obvladajo osnovnih znanj in spretnosti, se lahko izboljša zlasti v francoski skupnosti, kjer je delež nad povprečjem OECD. Vrzel v učnih rezultatih zaradi socialno-ekonomskega in migracijskega ozadja je velika. Učitelji potrebujejo več podpore pri soočanju z raznolikostjo in še vedno obstaja potreba po prilagoditvi njihovega stalnega poklicnega razvoja. Pospešiti je treba reforme za izboljšanje učnih rezultatov in odpravljanje razlik, da bi se spodbudili znanjsko intenzivna, trajnostna in vključujoča rast ter socialna vključenost. Izvajanje „pakta za odličnost“, ki je vodilna šolska reforma francoske skupnosti za izboljšanje osnovnih znanj in spretnosti, učinkovitosti, upravljanja in odpravljanja neenakosti, napreduje. Sprejeti so bili odloki o organizaciji dela učiteljev, skupnem osnovnem učnem načrtu, statusu ravnateljev in krepitvi znanja francoščine

za nove učence, ki se bodo uporabljali od septembra 2020. Flamska skupnost izvaja nekatere reforme na področju srednješolskega izobraževanja od šolskega leta 2019/2020, vendar je zgodnje spremljanje učencev še vedno zaskrbljujoče. Učinek teh reform in ukrepov bo v odvisen tudi od njihovega učinkovitega izvajanja in spremljanja. Zvezni parlament je prav tako znižal starost vključitve v obvezno izobraževanje s šestih na pet let. Glede na že tako visoke ravni porabe za izobraževanje bo treba reforme izvajati z večjim poudarkom na povečanju učinkovitosti in uspešnosti sistema ter njegovi zmogljivosti za doseganje znanj in spretnosti, usmerjenih v prihodnost in ustreznih za trg dela.

- (16) Neskladja med ponudbo znanj in spretnosti ter povpraševanjem po njih in nizka poklicna mobilnost ovirajo ustvarjanje delovnih mest in rast produktivnosti. Kljub številnim regionalnim in zveznim ukrepom, ki so bili sprejeti za odpravo pomanjkanja znanj in spretnosti ter povečanje aktivacije, tudi v okviru reforme „dogovor o delovnih mestih“, je v več sektorjih, zlasti na področju informacijskih in komunikacijskih tehnologij, gradbeništva in zdravstva, mogoče opaziti pomanjkanje delovne sile. Pomanjkanje znanj in spretnosti ter delovne sile zavira rast gradbenega sektorja. V nekaterih sektorjih so velike potrebe po preusposabljanju in izpopolnjevanju delovne sile. Udeležba odraslih v izobraževanju in usposabljanju ter poklicna mobilnost sta prav tako nizki. Slabo jezikovno znanje je pomembno vprašanje, zlasti v Bruslju, kjer se v skladu z nacionalnim reformnim programom za leto 2019 v približno 50 % ponudb za zaposlitev zahteva znanje francoščine in nizozemščine. Stopnja doseganja terciarne izobrazbe je visoka, vendar je na področju naravoslovja, tehnologije, inženirstva in matematike premalo diplomantov. Belgija je bila leta 2016 po številu diplomantov na področju naravoslovja, tehnologije, inženirstva in matematike na 26. mestu v Uniji, stopnja novih udeležencev na povezanih področjih terciarnega izobraževanja pa je prav tako nizka, zlasti pri ženskah. Splošno izvajanje „akcijskega načrta za obdobje 2012–2020 na področju naravoslovja, tehnologije, inženirstva in matematike“ v Flandriji kaže napredek, vendar število maturantov s tehnično in poklicno izobrazbo na področju naravoslovja, tehnologije, inženirstva in matematike od leta 2010 stagnira. Francoska skupnost nima strategije za politiko na področju naravoslovja, tehnologije, inženirstva in matematike, poleg tega pa mora še začeti izvajati nedavno sprejeto „strategijo za digitalno izobraževanje“ za šole. Razvoj zagonskih podjetij je oviran zaradi pomanjkanja strokovnjakov z znanjem na področju podjetništva, naravoslovja, tehnologije, inženirstva in matematike. Splošna raven digitalnih spretnosti in znanj je dobra, vendar se ne izboljšuje. Nacionalni reformni program za leto 2019 izpostavlja sporazum med Flandrijo in Valonijo ter načrtovani sporazum med Flandrijo in regijo glavnega mesta Bruselj za izboljšanje medregionalne mobilnosti delovne sile.
- (17) Raziskave in razvoj so osredotočeni na nekaj sektorjev, inovacije pa drugod v gospodarstvu niso dovolj razširjene, kar vpliva na rast produktivnosti. Kaže, da je število javno financiranih raziskav pod povprečjem Unije. Kar zadeva raziskave, razvoj in inovacije, obstajajo tudi regionalne in podregionalne razlike. V okviru nacionalnega pakta za strateške naložbe je bilo opredeljeno, da je krepitev digitalizacije obetavna možnost za povečanje produktivnosti in inovacijske zmogljivosti v Belgiji. Za to so potrebne naložbe v digitalno infrastrukturo, vključno z učinkovitimi ukrepi za uspešno uvedbo omrežja 5G, človeški kapital in podjetniški duh ter pospešeno uporabo digitalne tehnologije, zlasti s strani tistih podjetij, ki še zaostajajo.
- (18) Kakovost cestne infrastrukture se po letih nizkih javnih naložb poslabšuje. Hkrati se vzdrževanje velikega in gostega omrežja za regije in lokalne organe ne zdi stroškovno učinkovito. Ceste v Belgiji so med prometno najbolj preobremenjenimi v Uniji. Železniška infrastruktura je gosta in kakovostna, vendar njeno dokončanje in obnova še vedno predstavljata izziv, predvsem v okolici Bruslja ter pri dostopu do pristanišč Antwerpen in Zeebrugge pa so pogosti zastoji. Na področju primestne železniške infrastrukture in signalizacije se načrtujejo pomembne naložbe, ki pa jih zavirajo predvsem pravila o dodelitvi proračunskih sredstev v različnih regijah. Poleg tega izkrivljajoče spodbude in ovire za konkurenco ter naložbe v domače storitve železniškega potniškega prometa in storitve za medkrajevni avtobusni prevoz omejujejo ponudbo alternativnih skupinskih in nizkoogljčnih prevoznih storitev ter povpraševanje po njih. Vse večje število zastojev je delno posledica nenehnega povečevanja števila osebnih avtomobilov, kar spodbujajo ceste, na katerih se ne plačuje cestnina, odbitek na službene avtomobile in nizka okoljska obdavčitev. Visoki transakcijski davki na nepremičnine in shema službenih avtomobilov škodljivo vplivajo na mobilnost. Kakovost železniških storitev se je znižala, ponudbo mestnega in mestno-podeželskega javnega prevoza pa je mogoče izboljšati, zlasti v Valoniji, kjer je dostop do delovnih mest velika ovira za iskalce zaposlitve.

V skladu z nacionalnim reformnim programom za leto 2019 se v vseh regijah izvajajo pomembne naložbe in reforme, na zvezni ravni in v sodelovanju z regijami pa napreduje dokončanje omrežja primestnih železnic v okolici Bruslja. Belgija je sprejela zakon o odprtju notranjih storitev železniškega prometa, vendar je delež potniškega prevoza, ki se opravlja v okviru obveznosti javne službe z neposredno dodeljeno pogodbo, v Belgiji še vedno zelo visok. Zasebni avtobusni prevozniki ne smejo opravljati storitev medkrajevnega avtobusnega prevoza. Predpisi o taksi službah se med lokalnimi organi razlikujejo. Čeprav so regije razvile lastne načrte za mobilnost, zapleteno usklajevanje preprečuje skladno vizijo mobilnosti znotraj Belgije in po možnosti z mejnimi mesti in regijami. Regulativni organ za področje železnic ima možnosti za razvoj obsega dejavnosti, ki jih ureja.

- (19) Potrebne so znatne naložbe v podporo energetskega prehodu. Prenova starega stavbnega fonda, ki je bil zgrajen pred uvedbo energetskih norm, bo prispevala k doseganju ciljev glede zmanjšanja emisij do leta 2020 in 2030. Uvedba alternativnih goriv je razmeroma počasna. Potrebne so večje naložbe v proizvodnjo električne energije, zmogljivosti za medsebojno povezovanje, shranjevanje v pametnih omrežjih in energijsko učinkovitost.
- (20) Kljub vladnim prizadevanjem regulativno in upravno breme za podjetja še vedno močno in negativno vpliva na podjetništvo. Obdavčenje zagonskih in malih podjetij se je znižalo, vendar je za finančne naložbe še vedno zapleteno. Belgija je prenovila svojo zakonodajo o gospodarskih družbah, s čimer je zmanjšala število pravnih oblik družb, olajšala zakonito elektronsko komunikacijo, zmanjšala minimalne kapitalske zahteve in v skladu z nacionalnim reformnim programom za leto 2019 spremenila zakon o insolventnosti, da bi vključila zlasti svobodne poklice. Kljub tem prizadevanjem pa prihaja do velikih zamud pri gradbenih dovoljenjih, visokih stroškov registracije nepremičnin in dolgotrajnih sodnih postopkov. Upravno pravosodje se sooča z izzivi zaradi pomanjkanja sredstev in dolgotrajnih postopkov, kar povzroča velike zamude, zlasti pri izdajanju gradbenih dovoljenj, pa tudi pri postopkih javnih naročil. Poleg tega je usklajevanje politike na področju podnebja, energetike, digitalizacije in prometa zapleteno, vendar bi ga bilo mogoče izboljšati. Sodelovanje med carinskimi organi in organi za nadzor trga ni optimalno, saj povečuje tveganje, da blago, ki ne izpolnjuje zahtev, vstopi v Unijo prek belgijskih meja. Ocena učinka bi lahko bila bolj vključena v proces oblikovanja politik. Kakovost digitalnih javnih storitev za podjetja je nizka. Pomanjkanje digitalizacije pravosodnega sistema ostaja resen izziv, zlasti za zbiranje podatkov. Dokončanje digitalizacije pravosodja je pomemben pogoj za nadaljnje izboljšanje kakovosti pravosodnega sistema, kot so posodobitev poslovnih procesov ter boljše upravljanje človeških in finančnih virov na sodiščih.
- (21) Ovire za konkurenco in naložbe na področju več poslovnih storitev ovirajo rast in produktivnost. Stopnje vstopa novih ponudnikov storitev so precej pod povprečjem Unije, medtem ko stopnje dobička presegajo povprečje Unije. Kazalnik restriktivnosti Komisije kaže, da je belgijski regulativni okvir za računovodje, davčne svetovalce, arhitekte in nepremičninske posrednike precej bolj omejujoč od povprečja Unije. Nedavno sprejeti zakon je uvedel strožje zahteve za patentne zastopnike. Zvezni urad za načrtovanje ocenjuje, da bi ambiciozno zmanjšanje regulativnega bremena v pravnih, računovodskih in arhitekturnih storitvah povečalo delovno storilnost. Regulirane pristojbine notarjev za nepremičninske transakcije so precejšnje, kar povečuje davke na registracijo. Regije so različno reformirale obrti in gospodarske dejavnosti. Maloprodajni sektor se še vedno sooča z operativnimi omejitvami, ki ovirajo njegovo produktivnost in odvrčajo od naložb. V sektorju supermarketov raven konkurence ni optimalna, predvsem zaradi visoke koncentracije ter nizke dinamike vstopa in izstopa. Glede na kazalnik omejitve maloprodaje je Belgija šesta najbolj omejevalna država članica, kar zadeva operativno okolje za trgovce na drobno. Nacionalni reformni program za leto 2019 izpostavlja nedavne reforme v regiji glavnega mesta Bruselj za lažje ustanavljanje maloprodajnih podjetij. Za trg telekomunikacij je značilna visoka stopnja koncentracije (ki so jo dodatno zaostriili nedavni prevzemi) in šibka konkurenca. To je razvidno tudi iz razmeroma visokih cen fiksnih storitev v primerjavi z drugimi državami. V fiksnih omrežjih je za maloprodajni trg značilen geografsko določen

duopol prvotnih operaterjev in operaterjev kabelskih omrežij. To lahko ustvari ovire za opravljanje paketnih storitev fiksne in mobilne telefonije s strani drugih operaterjev. V nacionalnem reformnem programu za leto 2019 je poudarjeno, da je bila sprejeta reforma gospodarskega prava, ki naj bi izboljšala skladnost konkurenčnega prava in delovanje belgijskega organa, pristojnega za konkurenco, s povečanjem učinkovitosti postopkov in zmanjšanjem tveganja nadaljnjih sporov pred sodiščem. Belgijski organ, pristojen za konkurenco, ima omejene vire v primerjavi z organi, pristojnimi za konkurenco v drugih državah članicah.

- (22) Načrtovanje programov skladov Unije za obdobje 2021–2027 bi lahko prispevalo k odpravi nekaterih vrzeli, opredeljenih v priporočilih, zlasti na področjih iz Priloge D k poročilu o državi za leto 2019. To bi Belgiji omogočilo, da ob upoštevanju regionalnih razlik ta sredstva kar najbolje uporabi za opredeljene sektorje.
- (23) V okviru evropskega semestra 2019 je Komisija izvedla izčrpno analizo ekonomske politike Belgije in jo objavila v poročilu o državi za leto 2019. Prav tako je ocenila program stabilnosti za leto 2019, nacionalni reformni program za leto 2019 in ukrepanje po priporočilih, ki jih je Belgija prejela v prejšnjih letih. Glede na to, da je treba okrepiti splošno ekonomsko upravljanje Unije z vključitvijo prispevka na ravni Unije v prihodnje nacionalne odločitve, Komisija pri tem ni upoštevala le pomena teh programov za vzdržno fiskalno in socialnoekonomsko politiko v Belgiji, ampak tudi njihovo skladnost s pravili in smernicami Unije.
- (24) Svet je ob upoštevanju te ocene preučil program stabilnosti za leto 2019, njegovo mnenje ⁽⁸⁾ pa je izraženo zlasti v priporočilu 1 spodaj –

PRIPOROČA, da Belgija v letih 2019 in 2020 ukrepa tako, da bo:

1. zagotovila, da nominalna stopnja rasti neto primarnih javnofinančnih odhodkov v letu 2020 ne bo presegla 1,6 %, kar ustreza letni strukturni prilagoditvi v višini 0,6 % BDP; uporabila nepričakovane prihodke za hitrejše zmanjševanje deleža dolga sektorja država; nadaljevala reforme za zagotovitev fiskalne vzdržnosti sistema dolgotrajne oskrbe in pokojninskega sistema, vključno z omejitvijo možnosti predčasnega odhoda s trga dela; izboljšala sestavo in učinkovitost javne porabe, zlasti s pregledi porabe, ter usklajevanje fiskalnih politik na vseh ravneh države, da se ustvarijo možnosti za javne naložbe;
2. odpravila dejavnike, ki odvrtaajo od zaposlitve, in povečala učinkovitost aktivnih politik zaposlovanja, zlasti za nizko usposobljene osebe, starejše delavce in osebe z migrantskim ozadjem; izboljšala učinkovitost in vključenost sistemov izobraževanja in usposabljanja ter odpravila neskladja med ponudbo znanj in spretnosti ter povpraševanjem po njih;
3. ekonomsko politiko v zvezi z naložbami osredotočila na trajnostni promet, vključno z nadgradnjo železniške infrastrukture, nizkoogljični in energetske prehode ter raziskave in inovacije, zlasti na področju digitalizacije, pri tem pa upoštevala regionalne razlike; obravnavala vse večje izzive v zvezi z mobilnostjo, in sicer z okrepitevijo spodbud in odpravo ovir za povečanje ponudbe skupinskega in nizkoemisijskega prevoza ter povpraševanja po njem;
4. zmanjšala regulativno in upravno breme, da bi spodbudila podjetništvo ter odstranila ovire za konkurenco na področju storitev, zlasti telekomunikacijskih, maloprodajnih in poklicnih storitev.

V Bruslju, 9. julija 2019

Za Svet
Predsednik
M. LINTILÄ

⁽⁸⁾ V skladu s členom 5(2) Uredbe (ES) št. 1466/97.

PRIPOROČILO SVETA**z dne 9. julija 2019****v zvezi z nacionalnim reformnim programom Bolgarije za leto 2019 in mnenje Sveta o konvergenčnem programu Bolgarije za leto 2019**

(2019/C 301/02)

SVET EVROPSKE UNIJE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije ter zlasti člena 121(2) in člena 148(4) Pogodbe,

ob upoštevanju Uredbe Sveta (ES) št. 1466/97 z dne 7. julija 1997 o okrejitvi nadzora nad proračunskim stanjem ter o nadzoru in usklajevanju gospodarskih politik ⁽¹⁾ in zlasti člena 9(2) Uredbe,

ob upoštevanju Uredbe (EU) št. 1176/2011 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. novembra 2011 o preprečevanju in odpravljanju makroekonomskih neravnotežij ⁽²⁾ in zlasti člena 6(1) Uredbe,

ob upoštevanju priporočila Evropske komisije,

ob upoštevanju resolucij Evropskega parlamenta,

ob upoštevanju sklepov Evropskega sveta,

ob upoštevanju mnenja Odbora za zaposlovanje,

ob upoštevanju mnenja Ekonomsko-finančnega odbora,

ob upoštevanju mnenja Odbora za socialno zaščito,

ob upoštevanju mnenja Odbora za ekonomsko politiko,

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) Komisija je 21. novembra 2018 sprejela letni pregled rasti, ki zaznamuje začetek evropskega semestra za usklajevanje ekonomskih politik za leto 2019. Pri tem je ustrezno upoštevala evropski steber socialnih pravic, ki so ga 17. novembra 2017 razglasili Evropski parlament, Svet in Komisija. Evropski svet je na zasedanju 21. marca 2019 potrdil prednostne naloge iz letnega pregleda rasti. Komisija je 21. novembra 2018 na podlagi Uredbe (EU) št. 1176/2011 Evropskega parlamenta in Sveta sprejela tudi poročilo o mehanizmu opozarjanja, v katerem je Bolgarijo opredelila kot eno od držav članic, za katere bo opravljen poglobljeni pregled.

⁽¹⁾ UL L 209, 2.8.1997, str. 1.

⁽²⁾ UL L 306, 23.11.2011, str. 25.

- (2) Poročilo o državi za Bolgarijo za leto 2019 je bilo objavljeno 27. februarja 2019. V njem so bili ocenjeni napredek Bolgarije pri izvajanju priporočil za posamezno državo, ki jih je Svet sprejel 13. julija 2018 ⁽³⁾, nadaljnje ukrepanje po priporočilih za posamezno državo, sprejetih v prejšnjih letih, in napredek pri doseganju njenih nacionalnih ciljev iz strategije Evropa 2020. Poročilo o državi vsebuje tudi rezultate poglobljenega pregleda v skladu s členom 5 Uredbe (EU) št. 1176/2011, ki so bili prav tako objavljeni 27. februarja 2019. Na podlagi opravljene analize je Komisija ugotovila, da v Bolgariji obstajajo makroekonomska neravnotežja. Slabosti v finančnem sektorju spremljata zlasti visoka zadolženost in velik obseg nedonosnih posojil v podjetniškem sektorju. Kljub napredku pri obravnavanju virov neravnotežij bo ključnega pomena celovito izvajanje in spremljanje nedavnih reform nadzora in upravljanja v bančnih in nebančnih finančnih sektorjih.
- (3) Bolgarija je 24. aprila 2019 predložila nacionalni reformni program za leto 2019 in konvergenčni program za leto 2019. Programa sta bila ocenjena istočasno, da bi se upoštevala njuna medsebojna povezanost.
- (4) Ustrezna priporočila za posamezne države so bila obravnavana pri načrtovanju programov evropskih strukturnih in investicijskih skladov (v nadaljnjem besedilu: skladi ESI) za obdobje 2014–2020. Kot je določeno v členu 23 Uredbe (EU) št. 1303/2013 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽⁴⁾, lahko Komisija od države članice zahteva, da pregleda svoj partnerski sporazum in ustrezne programe ter predlaga njihove spremembe, kadar je to potrebno za podporo izvajanju ustreznih priporočil Sveta. Komisija je zagotovila dodatne podrobnosti o tem, kako bo uporabila to določbo, v smernicah o uporabi ukrepov za povezovanje uspešnosti skladov ESI z dobrim gospodarskim upravljanjem.
- (5) Za Bolgarijo trenutno velja preventivni del Pakta za stabilnost in rast. Vlada v konvergenčnem programu za leto 2019 načrtuje, da bo z začetne točke nominalnega presežka v višini 2 % bruto domačega proizvoda (BDP) leta 2018 v letu 2019 dosegla primanjkljaj v višini 0,3 % BDP ter presežek v višini 0,4 % BDP v letu 2020, 0,2 % BDP v letu 2021 in 0,1 % v letu 2022. Na podlagi preračunanega strukturnega salda ⁽⁵⁾ bo v celotnem programskem obdobju še naprej presežen srednjeročni proračunski cilj, in sicer strukturni primanjkljaj v višini 1 % BDP v strukturnem smislu. V skladu s konvergenčnim programom za leto 2019 naj bi se dolg sektorja država kot odstotek BDP postopno zmanjšal z 22,6 % BDP leta 2018 na 16,7 % leta 2022. Makroekonomski scenarij, na katerem temeljijo te proračunske projekcije, je verjeten. Glede na pomladansko napoved Komisije iz leta 2019 naj bi strukturni saldo dosegel presežek v višini 0,7 % BDP v letu 2019 in 0,6 % BDP v letu 2020, kar je nad srednjeročnim proračunskim ciljem. Svet na splošno meni, da bo Bolgarija v letih 2019 in 2020 izpolnjevala določbe Pakta za stabilnost in rast.
- (6) Davčni prihodki in izpolnjevanje davčnih obveznosti se izboljšujejo, vzpostavljenih pa je več pobud. Vendar se zdi, da se pobiranje davkov ne izboljšuje povsod enako hitro. To velja zlasti za davke, povezane z delom, in prispevke za socialno varnost ter nekatere kategorije trošarin. Obstajajo tudi dokazi, da neprijavljeno delo in nedovoljena trgovina z gorivi ostajata izziv. Ohranjanje prizadevanj za izboljšanje pobiranja davkov in sprejetje dodatnih ciljnih usmerjenih ukrepov za soočanje z izzivi na specifičnih področjih davčnega sistema je bistvenega pomena za nadaljnje zmanjšanje še vedno obsežne sive ekonomije.
- (7) Vlada je sprejela ukrepe za izboljšanje uspešnosti javnih odhodkov. Svetovna banka je zaključila pregled porabe, ki zajema številne javne ustanove (ministrstva in občine), ter dve pilotni študiji o policijskih dejavnostih in gasilstvu oziroma o ravnanju z odpadki, pripravila pa je tudi priručnik za prihodnje preglede, ki jih bo opravila vlada. Vlada je v srednjeročni fiskalni strategiji iz leta 2018 uvedla več kazalnikov uspešnosti za postopno oceno učinka porabe na različnih področjih politike ter za ocenjevanje in načrtovanje proračuna. Na podlagi teh pobud naj bi se po pričakovanih izboljšale kakovost, učinkovitost in preglednost javne porabe ter posledično tudi količina in kakovost javnih dobrin.

⁽³⁾ UL C 320, 10.9.2018, str. 7.

⁽⁴⁾ Uredba (EU) št. 1303/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. decembra 2013 o skupnih določbah o Evropskem skladu za regionalni razvoj, Evropskem socialnem skladu, Kohezijskem skladu, Evropskem kmetijskem skladu za razvoj podeželja in Evropskem skladu za pomorstvo in ribištvo, o splošnih določbah o Evropskem skladu za regionalni razvoj, Evropskem socialnem skladu, Kohezijskem skladu in Evropskem skladu za pomorstvo in ribištvo ter o razveljavitvi Uredbe Sveta (ES) št. 1083/2006 (UL L 347, 20.12.2013, str. 320).

⁽⁵⁾ Ciklično prilagojeni saldo brez enkratnih in drugih začasnih ukrepov, ki ga je Komisija preračunala z uporabo skupno dogovorjene metodologije.

- (8) Za podjetja v državni lasti je značilno slabo upravljanje, kar se v veliki meri odraža tudi v njihovi gospodarski uspešnosti. V sodelovanju z Organizacijo za gospodarsko sodelovanje in razvoj (OECD) in podporno službo Komisije za strukturne reforme poteka reforma pravnega okvira za upravljanje podjetij v državni lasti. Cilj reforme je odpraviti sedanje pomanjkljivosti, tako da se nacionalna zakonodaja uskladi s smernicami OECD za upravljanje podjetij v državni lasti. Sprejetje in uspešno izvajanje okvira bosta zagotovila kontinuiteto in bosta ključna za uspeh reforme.
- (9) V ugodnem gospodarskem okolju so se kapitalski in likvidnostni količniki bank v povprečju izboljšali. Hkrati se je obseg nedonosnih posojil nefinančnih družb zmanjšal, vendar je še vedno velik. Sekundarni trg za slaba posojila je postal bolj dinamičen. Bolgarska nacionalna banka je 30. maja 2019 sprejela sklep o izvajanju smernic organa EBA za upravljanje nedonosnih in prestrukturiranih izpostavljenosti. Nadaljnji ukrepi, ki so bili sprejeti na podlagi pregledov finančnega sektorja, so okrepili bančni sektor, vendar še vedno obstajajo nekatere šibke točke. Nove zakonodajne pobude iz leta 2018 so vključevale pravila za velike izpostavljenosti in opredelitev povezanih strank, povišanje stopnje proticikličnega kapitalskega blažilnika in uvedbo makrobonitetnih orodij za ukrepe, ki se izvajajo na strani posojilojemalcev. Ukrepanje na podlagi zakonodajnih pobud o izpostavljenostih povezanih strank, stalno prizadevanje za nadzor in omejitev posojil povezanim strankam ter kaznovanje kršitev določb glede zavarovanja s premoženjem so ključni za podpiranje dobrih poslovnih praks. Eden od tekočih ukrepov, ki bo prispeval k odpornosti finančnega sektorja, je tudi izboljšanje okvira za reševanje bank.
- (10) Dokončanje reforme na področju insolventnosti bi lahko pripomoglo k zmanjšanju velikega neporavnane dolga zasebnega sektorja in še vedno visokega deleža nedonosnih posojil. Nekateri manjkajoči elementi zmanjšujejo učinkovitost in uspešnost insolvenčnega okvira, posledica tega pa je počasen in drag postopek v primeru insolventnosti. Hkrati odsotnost ustreznih orodij za spremljanje preprečuje ustrezno analizo sedanjih in novih predinsolvenčnih in insolvenčnih postopkov ter ne omogoča opredelitve konkretnih ozkih grl ali šibkih točk. Bolgarija je oktobra 2018 zaprosila za pomoč podporne službe Komisije za strukturne reforme, da bi ji pomagala napredovati pri reformi insolvenčnega okvira. V okviru tega projekta se opredeljujejo vrzeli v insolvenčnem okviru in pripravi načrt za njihovo odpravo. Pomembno je ohraniti zagon reform in izvesti prihodnji načrt.
- (11) Bolgarija je leta 2018 in nato še maja 2019 sprejela zakonodajne spremembe in si prizadeva za popolnoma skladen prenos Direktive (EU) 2015/849 Evropskega parlamenta in Sveta⁽⁶⁾ (četrti direktiva o preprečevanju pranja denarja). Pozornost bo treba nameniti učinkovitemu izvajanju teh ukrepov. Organi še vedno niso dokončno oblikovali in priglasili nacionalne ocene tveganja, ki je temelj za oblikovanje ustreznih nacionalnih politik za boj proti pranju denarja in financiranju terorizma. Poleg tega nedavni dogodki v bančnem sektorju kažejo, da je treba okrepiti nacionalni nadzor nad mednarodnimi finančnimi transakcijami in zagotoviti učinkovito izvajanje okvira za preprečevanje pranja denarja. Bolje je treba obravnavati tudi tveganje korupcije, saj gre za predhodno kaznivo dejanje za pranje denarja. Bolgarski organi bodo morali pokazati konkretne rezultate in doseči napredek pri končnih odločitvah v primerih korupcije na visoki ravni. Uporaba finančnih preiskav in finančnega profiliranja je omejena.
- (12) Potekajo tudi reforme nebančnega nadzora. Komisija za finančni nadzor je septembra 2017 v sodelovanju z Evropskim organom za zavarovanja in poklicne pokojnine sprejela akcijski načrt za reformo nebančnega finančnega nadzora. Popolno in pravočasno izvajanje in izvrševanje akcijskega načrta, ki še potekata, bosta prispevala k ustreznemu nadzoru nebančnega finančnega sektorja. Uvedene so bile spremembe sekundarne zakonodaje, katerih namen je izboljšati pravila vrednotenja in njihovo uporabo. Njihovo učinkovito izvajanje in izvrševanje bi obravnavalo preostala vprašanja vrednotenja, opredeljena v preteklosti. Nadzor na ravni skupine še vedno predstavlja izziv za zagotovitev ustreznega zavarovalnega nadzora, ki temelji na tveganju.

⁽⁶⁾ Direktiva (EU) 2015/849 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. maja 2015 o preprečevanju uporabe finančnega sistema za pranje denarja ali financiranje terorizma, spremembi Uredbe (EU) št. 648/2012 Evropskega parlamenta in Sveta ter razveljavitvi Direktive 2005/60/ES Evropskega parlamenta in Sveta in Direktive Komisije 2006/70/ES (UL L 141, 5.6.2015, str. 73).

- (13) Sektor avtomobilskih zavarovanj ima določene pomanjkljivosti. Dobro določena pravila o odškodninah bi omogočila bolj usklajen pristop sodnikov pri odločanju o posameznih primerih. Dolgoročno bi taka metodologija pripomogla k zmanjšanju stroškov, nestanovitnosti in zavarovalnega tveganja pri dejavnostih zavarovanja avtomobilске odgovornosti. Za vzdržnost sektorja bi bilo koristno tudi izboljšanje oblikovanja cen, pri katerem bi se upoštevala zgodovina vožnje strank. Komisija za finančni nadzor je predlagala sistem bonusov in malusov, o katerem poteka široka javna razprava. Poleg tega je likvidnost „urada za zeleno karto“ precej zaskrbljujoča, predvsem zaradi neplačila terjatev enega od bolgarskih zavarovateljev. Za verodostojnost in učinkovitost sistema je bistveno, da vsi člani izpolnjujejo svoje obveznosti.
- (14) Za infrastrukturo so značilne velike naložbene vrzeli. Pokritost in kakovost prometne infrastrukture sta se izboljšali, vendar ostajata pod povprečjem Unije. Vseevropsko prometno omrežje v Bolgariji je še vedno nepopolno. Poleg tega so se v zadnjih petih letih močno povečale emisije toplogrednih plinov iz cestnega prometa. Potreben je nadaljnji razvoj železniških in cestnih odsekov ter ustreznih evropskih sistemov za upravljanje železniškega prometa in inteligentnih prometnih sistemov. Bolgarija ima nizko stopnjo priključitve na omrežje komunalnih odpadnih voda in njihovo čiščenje ter visoko stopnjo onesnaženosti zraka in odlaganja komunalnih odpadkov, hkrati pa je stopnja recikliranja znatno nižja od povprečja v Uniji. Potrebne so naložbe za spodbujanje trajnostnega upravljanja voda, učinkovite rabe virov in prehoda na krožno gospodarstvo. Poleg tega so potrebne znatne naložbe na področju energije ter blažitve podnebnih sprememb in prilagajanja nanje. Visoka energetska intenzivnost gospodarstva in počasen napredek pri doseganju ciljev glede energijske učinkovitosti, zlasti v gradbenem sektorju, ovirata produktivnost in konkurenčnost podjetij v državi. Zato je treba okrepiti prizadevanja za zagotovitev znatnih prihrankov energije s ciljno usmerjenimi naložbami v industrijski, prometni in gradbeni sektor. Večje naložbe v infrastrukturo za čisto energijo (kot so čista in nizkoogljična proizvodnja električne energije, medsebojne povezave in pametna omrežja) v skladu s prednostnimi nalogami, navedenimi v osnutku bolgarskega načrta za podnebje in energijo, bi dodatno pomagale izboljšati splošno konkurenčnost gospodarstva in kakovost življenja ljudi.
- (15) Kljub povečanju proračuna za javne raziskave v letu 2018 so odhodki za raziskave in razvoj v zasebnem in javnem sektorju še vedno zelo nizki. V zasebnih naložbah v raziskave in razvoj še vedno prevladujejo velike multinacionalne družbe, ki so skoncentrirane v regiji glavnega mesta. Počasno izvajanje reform in visoka razdrobljenost sistema raziskav, razvoja in inovacij omejujeta prispevek naložb v raziskave in razvoj k produktivnosti in rasti. Veliko univerz in raziskovalnih inštitutov je še vedno razmeroma neuspešnih na področju visokokakovostnih znanstvenih raziskav. Povezave med znanostjo in gospodarstvom so še vedno zelo šibke, razpoložljivost človeškega kapitala v sistemu raziskav in razvoja pa je zelo zaskrbljujoča. Grozdi in njihove možnosti v Bolgariji so nerazviti, saj imajo pogosto prenizko kritično maso. Nadaljnje reforme lahko skupaj z učinkovitim upravljanjem ter smotrnejšimi javnimi naložbami povečajo učinek na produktivnost in izboljšajo konkurenčnost gospodarstva. Poleg tega sta povečanje digitalizacije podjetij in uvedba novih poslovnih modelov ključnega pomena za produktivnost države.
- (16) Reforme javne uprave in e-uprave so še naprej počasne in prinašajo nezadostne izboljšave, poslovno okolje pa ostaja šibko. Sprejeti so bili številni reformni ukrepi, vendar njihovo praktično izvajanje zaostaja. Med glavnimi ovirami za naložbe so še vedno institucionalne pomanjkljivosti, regulativna negotovost, korupcija in nezadostna ponudba delovne sile. Upravljanje v javnem sektorju bi lahko imelo koristi od večje preglednosti, jasnejših pravil in dolgoročnega vidika. Pomanjkljivosti so zaradi omejenih finančnih in človeških virov vidne tudi na področju preskušanja in varnosti izdelkov. Poleg tega je treba omeniti, da je bila velika večina ukrepov, vključenih v nacionalno strategijo za javna naročila, sicer sprejeta, vendar njihovo izvajanje zahteva stalno spremljanje, nadzor in ocenjevanje. Pogosta uporaba neposredne oddaje naročil in visoko število posameznih ponudb ogrožata preglednost in učinkovitost sistema. Upravna zmogljivost sektorja javnih naročil je stalen izziv, enako pa velja tudi za profesionalizacijo javnih kupcev in skupne nakupe. Velika zamuda pri uvedbi elektronskih javnih naročil preprečuje nadaljnje izboljšanje preglednosti in učinkovitosti postopkov javnega naročanja.
- (17) Trg dela se je izboljšal, vendar izzivi ostajajo. Stopnja zaposlenosti je dosegla najvišjo raven od pristopa Bolgarije k Uniji, stopnja brezposelnosti pa je pod povprečjem Unije. Kljub pozitivnemu razvoju se nekatere skupine, kot so nizko usposobljeni delavci, mladi, Romi in invalidi, še vedno soočajo s težavami pri iskanju zaposlitve. Izvajajo se posebni ukrepi za podporo dolgotrajno brezposelnim, ki so leta 2018 predstavljali 3 % aktivnega prebivalstva. Kombinacija učinkovitih in trajnostnih ukrepov ozaveščanja, dejavnih politik trga dela ter integriranih služb za zaposlovanje in socialnih služb bi lahko izboljšala zaposljivost prikrajšanih skupin in njihove možnosti za iskanje zaposlitve.

- (18) Vse večje pomanjkanje strokovno usposobljene delovne sile v Bolgariji zahteva znatne naložbe. Mladi bi lahko postali bolj zaposljivi, če bi se izboljšali kakovost in učinkovitost pripravništev in vajeništev. Poleg tega je udeležba odraslih pri ukrepih za izpopolnjevanje in preusposabljanje zelo nizka. Kljub ukrepom, ki so bili uvedeni za spodbujanje razvoja digitalnih spretnosti in znanj, raven osnovnih digitalnih spretnosti in znanj v Bolgariji ostaja med najnižjimi v Uniji (29 % posameznikov ima osnovne digitalne spretnosti in znanja v primerjavi s povprečjem Unije, ki znaša 57 %).
- (19) Kljub ratifikaciji Konvencije Mednarodne organizacije dela o določanju minimalne plače in več krogom pogajanj v letu 2018 se stališča delodajalcev in sindikatov glede meril, ki naj bi se uporabljala pri določanju minimalne plače, še vedno razhajajo. Obstajajo možnosti za večje soglasje o objektivnem in preglednem mehanizmu določanja plač. Medtem se zdi, da se je vključenost socialnih partnerjev v oblikovanje ter izvajanje politik in reform povečala, vendar je še vedno potrebna stalna podpora okrepjenemu socialnemu dialogu.
- (20) Rezultati izobraževanja so še vedno nizki in nanje še vedno močno vpliva socialno-ekonomski položaj staršev. To odraža izzive v zvezi s kakovostjo in vključujočo naravo sistema izobraževanja in usposabljanja. Bolgarija ne vlaga dovolj v izobraževanje, zlasti predšolsko in osnovnošolsko izobraževanje, ki je ključno za ustvarjanje enakih možnosti že v zgodnji mladosti. Vključenost v kakovostno predšolsko vzgojo in varstvo je nizka, zlasti za Rome in otroke iz drugih prikrajšanih skupin. Stopnja osipa je še vedno visoka, kar negativno vpliva na prihodnjo zaposljivost in rezultate na trgu dela. Ustreznost poklicnega izobraževanja in usposabljanja za trg dela ter razpoložljivost dualnega poklicnega izobraževanja in usposabljanja ostajata nezadostni. Čeprav so nekateri ukrepi v teku, so potrebna nadaljnja prizadevanja za zagotovitev, da se bo nabor znanj in spretnosti visokošolskih diplomantov lahko skladno odzival na kratko- in srednjeročno pomanjkanje znanj in spretnosti. Uvedeni so bili nekateri ukrepi za ponovno usposabljanje učiteljev in povečanje privlačnosti učiteljskega poklica. Vendar je treba programe začetnega in nadaljnega izobraževanja učiteljev dodatno okrepiti in si še naprej prizadevati za izboljšanje delovnih pogojev zaposlenih v izobraževanju.
- (21) Bolgarija se še vedno sooča z visoko stopnjo dohodkovne neenakosti in tveganja revščine ali socialne izključenosti. Čeprav se je stopnja revščine ali socialne izključenosti v letu 2018 znižala, je znašala 32,8 %, kar je še vedno precej nad povprečjem Unije. Sistem socialne varnosti ne zajema vseh zaposlenih in sistem socialne zaščite ne zadostuje za reševanje pomembnih socialnih vprašanj. To odraža nizko raven socialne porabe, neenakomerno razpoložljivost socialnih storitev na celotnem ozemlju in omejene prerazdelitvene učinke davčnega sistema. Leta 2018 je bil dohodek najbogatejših 20 % prebivalcev za 7,7-krat višji od dohodka najrevnejših 20 % prebivalcev, kar je še vedno ena najvišjih stopenj v Uniji. Kljub nekaterim ukrepom sta ustreznost in kritje minimalnega dohodka še vedno omejena in še vedno ni objektivnega mehanizma za njegovo redno posodabljanje. Socialne storitve ovirata slaba kakovost in pomanjkanje celovitega pristopa k dejavnemu vključevanju. Razlike v dostopu do socialnih storitev, zdravstvenega varstva in dolgotrajne oskrbe so še vedno prisotne. To spodkopava njihovo zmožnost zagotavljanja celovite podpore najranljivejšim skupinam, kot so Romi, otroci, starejši, invalidi in ljudje, ki živijo na podeželskih območjih. Del prebivalstva težko dostopa do cenovno dostopnih stanovanj. Zato je potrebnih več prizadevanj za spodbujanje dejavnega vključevanja, spodbujanje socialno-ekonomskega vključevanja ranljivih skupin, vključno z Romi, izboljšanje dostopa do kakovostnih storitev in obravnavanje pomanjkanja materialnih dobrin.
- (22) Za zdravstveni sektor je še vedno značilna nizka javna poraba. Prebivalci Bolgarije imajo omejen dostop do zdravstvenega varstva, kar je posledica neenakomerne porazdelitve omejenih sredstev in nizkega kritja zdravstvenega zavarovanja. Neposredna plačila so precej visoka, saj morajo nadomestiti nizko raven javne porabe. Nizka razpoložljivost splošnih zdravnikov ovira zagotavljanje primarnega zdravstvenega varstva. Zelo primanjkuje medicinskih sester, katerih število na prebivalca je med najnižjimi v Uniji. Hitrejše in učinkovitejše izvajanje nacionalne zdravstvene strategije bi pripomoglo k odpravi teh pomanjkljivosti.

- (23) Komisija v okviru mehanizma za sodelovanje in preverjanje še naprej spremlja reforme pravosodja ter boj proti korupciji in organiziranemu kriminalu v Bolgariji. Ta področja zato niso zajeta v priporočilih za posamezno državo za Bolgarijo, vendar so pomembna za razvoj pozitivnega poslovnega okolja v državi. V poročilu o mehanizmu za sodelovanje in preverjanje iz novembra 2018 je navedeno, da si je Bolgarija še naprej prizadevala za reformo sodstva in odpravo pomanjkljivosti v boju proti korupciji in organiziranemu kriminalu, vendar so bila potrebna nadaljnja prizadevanja na številnih področjih. Komisija pričakuje, da bo napredek ponovno ocenila v začetku jeseni 2019.
- (24) Načrtovanje sredstev Unije za obdobje 2021–2027 bi lahko prispevalo k odpravi nekaterih vrzeli, opredeljenih v priporočilih, zlasti na področjih iz Priloge D k poročilu o državi za leto 2019. To bi Bolgariji omogočilo, da ob upoštevanju regionalnih razlik ta sredstva kar najbolje uporabi za opredeljene sektorje. Krepitev upravnih zmogljivosti države za upravljanje teh sredstev je pomemben dejavnik za uspeh teh naložb.
- (25) V okviru evropskega semestra za leto 2019 je Komisija izvedla izčrpno analizo ekonomske politike Bolgarije in jo objavila v poročilu o državi za leto 2019. Prav tako je ocenila konvergenčni program za leto 2019, nacionalni reformni program za leto 2019 in ukrepanje po priporočilih, ki jih je Bolgarija prejela v prejšnjih letih. Glede na to, da je treba okrepiti splošno ekonomsko upravljanje Unije z vključitvijo prispevka na ravni Unije v prihodnje nacionalne odločitve, Komisija pri tem ni upoštevala le pomena teh programov za vzdržno fiskalno in socialno-ekonomsko politiko v Bolgariji, ampak tudi njihovo skladnost s pravili in smernicami Unije.
- (26) Svet je ob upoštevanju te ocene preučil konvergenčni program za leto 2019 in meni ⁽⁷⁾, da bo Bolgarija po pričakovanjih izpolnila določbe Pakta za stabilnost in rast.
- (27) Svet je ob upoštevanju poglobljenega pregleda, ki ga je opravila Komisija, in te ocene preučil nacionalni reformni program za leto 2019 in konvergenčni program za leto 2019. Njegova priporočila v skladu s členom 6 Uredbe (EU) št. 1176/2011 so izražena v priporočilu iz točke 2 spodaj –

PRIPOROČA, da Bolgarija v letih 2019 in 2020 ukrepa tako, da:

1. izboljša pobiranje davkov s ciljno usmerjenimi ukrepi na področjih, kot so gorivo in davki na delo. Posodobi upravljanje podjetij v državni lasti s sprejetjem in uvedbo prihodnje zakonodaje;
2. zagotovi stabilnost bančnega sektorja z okrepitevijo nadzora, spodbujanjem ustreznega vrednotenja sredstev, vključno z bančnimi zavarovanji, in spodbujanjem delujočega sekundarnega trga za slaba posojila. Zagotovi učinkovit nadzor in izvrševanje okvira za preprečevanje pranja denarja. Okrepi nebančni finančni sektor z učinkovitim izvajanjem nadzora na podlagi tveganja, nedavno sprejetih smernic za vrednotenje in nadzora na ravni skupine. Izvede prihodnji načrt za odpravo vrzeli, ugotovljenih v insolvenčnem okviru. Spodbuja stabilnost sektorja avtomobilskih zavarovanj, tako da odpravi tržne izzive in preostale strukturne pomanjkljivosti;
3. ekonomsko politiko v zvezi z naložbami osredotoči na raziskave in inovacije, promet, zlasti njegovo trajnost, infrastrukturo za oskrbo z vodo in energijo ter za ravnanje z odpadki, energijsko učinkovitost in izboljšanje poslovnega okolja, pri tem pa upošteva regionalne razlike;

⁽⁷⁾ V skladu s členom 9(2) Uredbe (ES) št. 1466/97.

4. izboljša zaposljivost s krepitvijo znanj in spretnosti, vključno z digitalnimi spretnostmi in znanji. Izboljša kakovost, ustreznost za trg dela ter vključujočo naravo izobraževanja in usposabljanja, zlasti za Rome in druge prikrajšane skupine. Obravnava socialno vključenost z izboljšanjem dostopa do integriranih služb za zaposlovanje in socialnih služb ter učinkovitejšo minimalno dohodkovno podporo. Izboljša dostop do zdravstvenih storitev, vključno z zmanjšanjem neposrednih plačil in obravnavanjem pomanjkanja zdravstvenih delavcev.

V Bruslju, 9. julija 2019

Za Svet
Predsednik
M. LINTILÄ

PRIPOROČILO SVETA**z dne 9. julija 2019****v zvezi z nacionalnim reformnim programom Češke za leto 2019 in mnenje Sveta o konvergenčnem programu Češke za leto 2019**

(2019/C 301/03)

SVET EVROPSKE UNIJE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije ter zlasti člena 121(2) in člena 148(4) Pogodbe,

ob upoštevanju Uredbe Sveta (ES) št. 1466/97 z dne 7. julija 1997 o okrepitvi nadzora nad proračunskim stanjem ter o nadzoru in usklajevanju gospodarskih politik ⁽¹⁾ in zlasti člena 9(2) Uredbe,

ob upoštevanju priporočila Evropske komisije,

ob upoštevanju resolucij Evropskega parlamenta,

ob upoštevanju sklepov Evropskega sveta,

ob upoštevanju mnenja Odbora za zaposlovanje,

ob upoštevanju mnenja Ekonomsko-finančnega odbora,

ob upoštevanju mnenja Odbora za socialno zaščito,

ob upoštevanju mnenja Odbora za ekonomsko politiko,

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) Komisija je 21. novembra 2018 sprejela letni pregled rasti, ki zaznamuje začetek evropskega semestra za usklajevanje ekonomskih politik za leto 2019. Pri tem je ustrezno upoštevala evropski steber socialnih pravic, ki so ga 17. novembra 2017 razglasili Evropski parlament, Svet in Komisija. Evropski svet je na zasedanju 21. marca 2019 potrdil prednostne naloge iz letnega pregleda rasti. Komisija je 21. novembra 2018 na podlagi Uredbe (EU) št. 1176/2011 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽²⁾ sprejela tudi poročilo o mehanizmu opozarjanja, v katerem Češke ni opredelila kot ene od držav članic, za katere bo opravljen poglobljen pregled.

⁽¹⁾ UL L 209, 2.8.1997, str. 1.

⁽²⁾ Uredba (EU) št. 1176/2011 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. novembra 2011 o preprečevanju in odpravljanju makroekonomskih neravnotežij (UL L 306, 23.11.2011, str. 25).

- (2) Poročilo o državi za Češko za leto 2019 je bilo objavljeno 27. februarja 2019. V njem so bili ocenjeni napredek Češke pri izvajanju priporočil za posamezno državo, ki jih je Svet sprejel 13. julija 2018 ⁽³⁾, nadaljnje ukrepanje po priporočilih, sprejetih v prejšnjih letih, in napredek pri doseganju njenih nacionalnih ciljev iz strategije Evropa 2020.
- (3) Češka je 30. aprila 2019 predložila nacionalni reformni program za leto 2019 in konvergenčni program za leto 2019. Programa sta bila ocenjena istočasno, da bi se upoštevala njuna medsebojna povezanost.
- (4) Ustrezna priporočila za posamezno državo so bila obravnavana pri načrtovanju programov evropskih strukturnih in investicijskih skladov (v nadaljnjem besedilu: skladi ESI) za obdobje 2014–2020. Kot je določeno v členu 23 Uredbe (EU) št. 1303/2013 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽⁴⁾, lahko Komisija od države članice zahteva, da pregleda svoj partnerski sporazum in ustrezne programe ter predlaga njihove spremembe, kadar je to potrebno za podporo izvajanju ustreznih priporočil Sveta. Komisija je zagotovila dodatne podrobnosti o tem, kako bo uporabila to določbo, v smernicah o uporabi ukrepov za povezovanje uspešnosti skladov ESI z dobrim gospodarskim upravljanjem.
- (5) Za Češko trenutno velja preventivni del Pakta za stabilnost in rast. Vlada v konvergenčnem programu za leto 2019 pričakuje spremembo s proračunskega presežka v višini 0,3 % bruto domačega proizvoda (BDP) v letu 2019 na primanjkljaj v višini 0,2 % leta 2020, ki naj bi se do leta 2022 postopoma poslabšal na 0,5 %. Na podlagi preračunanega strukturnega salda ⁽⁵⁾ je srednjeročni proračunski cilj, ki je bil spremenjen iz strukturnega primanjkljaja v višini 1 % BDP v letu 2019 na 0,75 % BDP od leta 2020 dalje, še naprej presežen v celotnem programskem obdobju. Glede na konvergenčni program za leto 2019 se pričakuje, da bo dolg sektorja država kot odstotek BDP postopno upadal in leta 2022 znašal 29,7 % BDP. Makroekonomski scenarij, na katerem temeljijo te proračunske projekcije, je verjeten. Tveganja za doseganje proračunskih ciljev se na splošno zdijo uravnotežena, pri čemer se pričakuje nadaljnja rast plač v javnem sektorju in socialnih transferjev ter po drugi strani majhno zmanjšanje skupnih prihodkov kot odstotek BDP. Glede na pomladansko napoved Komisije iz leta 2019 naj bi se strukturni saldo poslabšal na okoli –0,1 % BDP v letu 2019 in na –0,4 % BDP v letu 2020 ter tako ostal nad srednjeročnim proračunskim ciljem. Svet na splošno meni, da bo Češka v letih 2019 in 2020 izpolnjevala določbe Pakta za stabilnost in rast.
- (6) Češka se sooča s srednjimi tveganji za dolgoročno vzdržnost javnih financ, večinoma zaradi stroškov staranja prebivalstva. Odhodki za pokojnine so glavni negativni dejavnik za dolgoročno vzdržnost, saj naj bi se do leta 2070 povečali za približno 2 odstotni točki BDP. Dolgoročna tveganja izhajajo iz kombinacije neugodnih demografskih razmer in omejitve zakonsko določene upokojitvene starosti na 65 let. Posledično naj bi se koeficient starostne odvisnosti starih, ki primerja število starejših prebivalcev s številom aktivnih prebivalcev, skoraj podojil in v letu 2070 dosegel približno 50 %. Z nedavnimi ukrepi se je izboljšala ustreznost pokojnin. Poleg bolj veliko-dušne indeksacije pokojninskih prejemkov je vlada povečala znesek osnovne pokojnine in uvedla dodatek za starejše upokojence. Vendar teh ukrepov ne spremljajo politike, ki bi izboljšale vzdržnost. Zakonsko določena upokojitvena starost se na primer ne usklajuje samodejno s podaljševanjem pričakovane življenjske dobe. Trenutno mora vsako spremembo zakonsko določene upokojitvene starosti (tako za redno kot za predčasno upokojitve) predlagati vlada in odobriti parlament. Takšni ukrepi se lahko kombinirajo tudi s politikami trga dela, ki podpirajo daljšo delovno dobo in udeležbo premalo zastopanih skupin. Napovedano povečanje javnofinančnih odhodkov za zdravstvo, povezanih s staranjem prebivalstva, znaša 1,1 odstotne točke BDP do leta 2070, kar prav tako zmanjšuje dolgoročno vzdržnost javnih financ. V tem kontekstu bi se lahko z nadaljnjo konsolidacijo bolnišničnega sektorja ter naložbami v primarno in celostno zdravstveno in socialno varstvo izboljšala stroškovna učinkovitost zdravstvenega sistema.

⁽³⁾ UL C 320, 10.9.2018, str. 12.

⁽⁴⁾ Uredba (EU) št. 1303/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. decembra 2013 o skupnih določbah o Evropskem skladu za regionalni razvoj, Evropskem socialnem skladu, Kohezijskem skladu, Evropskem kmetijskem skladu za razvoj podeželja in Evropskem skladu za pomorstvo in ribištvo, o splošnih določbah o Evropskem skladu za regionalni razvoj, Evropskem socialnem skladu, Kohezijskem skladu in Evropskem skladu za pomorstvo in ribištvo ter o razveljavitvi Uredbe Sveta (ES) št. 1083/2006 (UL L 347, 20.12.2013, str. 320).

⁽⁵⁾ Ciklično prilagojeni saldo brez enkratnih in drugih začasnih ukrepov, ki ga je Komisija preračunala z uporabo skupno dogovorjene metodologije.

- (7) Češka nacionalna banka lahko določi priporočilne meje za makrobonitetne hipotekarne kredite, vendar ima na podlagi sedanje zakonodaje omejena pooblastila za sankcioniranje, saj nima formalne pristojnosti za uveljavljanje teh mej. Čeprav češke banke na splošno upoštevajo priporočila, bi se z zavezujočimi zakonsko predpisanimi mejami verjetno povečala raven spoštovanja teh mej s strani čeških bank in drugih ponudnikov hipotekarnih kreditov, kar bi zagotovilo finančno stabilnost in manjša tveganja za posojilojemalce. Zakonodajni predlog o spremembi zakona o češki nacionalni banki je še vedno v razpravi.
- (8) Korupcija kljub rahlemu izboljšanju še vedno vzbuja zaskrbljenost pri podjetjih in morda ovira gospodarsko aktivnost. Pozitivno pa je, da se trenutno izvajajo reforme, uvedene leta 2017, vključno z reformo javnih naročil, in da je vlada končno sprejela nekatere ukrepe, ki so bili v obravnavi, ter jih posredovala parlamentu v nadaljnjo razpravo. Med temi ukrepi sta predlog za razširitev pristojnosti vrhovnega revizijskega organa na regije in občine ter predlog za imenovanje vodilnih članov družb v državni lasti, kar je področje, na katerem so mogoča nasprotja interesov in ki ga je nujno regulirati. Vendar predloga o zaščiti prijaviteljev nepravilnosti in o lobiranju še nista bila sprejeta.
- (9) Na Češkem je trg dela zelo učinkovit. Zaposlenost se je v zadnjih sedmih letih vztrajno povečevala, brezposelnost pa se je znatno zmanjšala. Kljub temu pa potencial žensk z majhnimi otroki, nizko usposobljenih delavcev in invalidov ostaja premalo izkoriščen in glede na pomanjkanje delovne sile bi bilo mogoče udeležbo teh skupin na trgu dela povečati. Vrzal stopnje zaposlenosti po spolu in razlika med plačami moških in žensk ostajata veliki kljub nedavnim ukrepom, ki so omogočili prožnejši starševski dopust in povečanje števila ustanov za varstvo otrok. Stopnja zaposlenosti žensk je še vedno precej nižja od stopnje zaposlenosti moških. Majhna razpoložljivost cenovno dostopnega otroškega varstva, pravice do dolgega starševskega dopusta, majhna uporaba prožnih ureditev dela in pomanjkanje ustanov za dolgotrajno oskrbo še vedno močno vplivajo na udeležbo na trgu dela. Leta 2017 je bilo samo 6,5 % otrok, mlajših od treh let, vključenih v formalno otroško varstvo (povprečje za Unijo je 34,2 %). Nizko usposobljeni delavci predstavljajo majhen delež prebivalstva, vendar pa je njihova stopnja zaposlenosti precej nižja od stopnje zaposlenosti srednje in visoko usposobljenih delavcev. Podobno je še naprej nizka tudi stopnja zaposlenosti invalidov. Javne službe za zaposlovanje zaradi omejenih zmogljivosti trenutno ne zagotavljajo posameznikom prilagojene in stalne podpore za iskalce zaposlitve. Povečanje zmogljivosti javnih služb za zaposlovanje za doseganje prikrajšanih skupin in njihovo aktivacijo bi skupaj z učinkovitimi in dobro usmerjenimi aktivnimi politikami zaposlovanja prispevalo k povečanju udeležbe teh skupin.
- (10) Pomanjkanje delovne sile in demografske omejitve v proizvodno intenzivnem gospodarstvu utemeljujejo potrebo po večjih naložbah v izobraževanje in usposabljanje, tudi za zaposlene odrasle, da se zagotovi pripravljenost države na izzive, ki jih prinašajo strukturne spremembe v gospodarstvu, kot so prihodnje tehnološke spremembe. Lahko bi prišlo do kvalitativnega neskladja v znanju in spretnostih na trgu dela, zlasti v digitalnem sektorju, med drugim zaradi prihodnje avtomatizacije in robotizacije. Nova delovna mesta bodo zahtevala nove kompetence in znatne naložbe, zlasti v tehnična znanja, ki se pridobijo v okviru visokošolskega poklicnega izobraževanja, ter v digitalne spretnosti in znanja, saj bodo ta znanja po pričakovanjih potrebna zaradi avtomatizacije delovnih postopkov. V zadnjih letih so sicer potekale različne pobude za uvedbo celovite strategije za znanja in spretnosti, vendar se še niso preoblikovale v resnično celovit sistem.
- (11) Na rezultate izobraževanja še vedno močno vpliva socialno-ekonomsko ozadje študentov. Leta 2016 je bila s podporo iz Evropskega socialnega sklada uvedena reforma za bolj vključujoče izobraževanje. Njen uspeh bo odvisen od razpoložljivosti zadostnega in trajnega nacionalnega financiranja, nadaljnega usposabljanja učiteljev in pomočnikov učiteljev ter ozaveščanja javnosti o koristih vključujočega izobraževanja. Čeprav je reforma za bolj vključujoče izobraževanje na splošno pozitiven korak, je njen učinek na udeležbo romskih otrok v rednem izobraževanju še vedno omejen. Nizka raven naložb, omejena privlačnost učiteljskega poklica in socialno-ekonomske neenakosti negativno vplivajo na doseženo stopnjo izobrazbe. Zaradi majhnega ugleda učiteljskega poklica v družbi, nizkih plač (kljub nedavnim povišanjem) v primerjavi z drugimi poklici ter omejenih možnosti za poklicni razvoj primanjkuje učiteljskega kadra. Poklic učitelja je še naprej razmeroma neprivlačen za nadarjene mlade ljudi. V tem kontekstu pomanjkanje usposobljenih učiteljev v kombinaciji s pričakovanimi neugodnimi demografskimi dogodki kaže na to, da bo zaposlovanje in zadržanje učiteljev v prihodnosti morda težje.

- (12) Čeprav je Češka tranzitna država, gradnja evropskih prometnih omrežij, vključno s koridorji TEN-T, še zdaleč ni dokončana. Tudi infrastruktura za primestni promet je še naprej pomanjkljiva, kar omejuje razpoložljivost cenovno dostopnih stanovanj in možnost dnevnega prevoza na delo. Slabe prometne povezave ovirajo tudi poslovno dejavnost, zlasti v oddaljenih regijah. V večjih mestih poteka suburbanizacija, vendar pa razvoj primestnega prometnega omrežja zaostaja, zlasti na področju železniške infrastrukture. Država ima skromne rezultate v smislu nizkoogljičnega razvoja, zlasti z vidika deleža energije iz obnovljivih virov v prometu in prodora električnih vozil. Poleg tega načrtovana rast polnilne infrastrukture za električna vozila morda ne bo zadostovala za zadostitev prihodnjega povpraševanja. Z večjimi naložbami v trajnostni promet bi se lahko zmanjšala tudi onesnaženost zraka in obremenitev s hrupom ter s tem ublažil njun vpliv na zdravje prebivalstva, zlasti v mestnih območjih. Digitalna infrastruktura se izboljšuje, vendar je še vedno opazen razkorak med mestnimi in podeželskimi območji, saj ima zgolj 59 % gospodinjstev na podeželju dostop do hitrih širokopasovnih omrežij. Nadgradnja starejših omrežij, ki temeljijo na infrastrukturi z bakrenimi vodi, v kombinaciji s fiksnimi brezžičnimi omrežji ne bo zadostovala za doseg ciljev glede povezljivosti do leta 2025. Za zadostitev prihodnjim potrebam po povezljivosti so potrebne naložbe v zelo visokozmogljiva omrežja (tj. optična vlakna) in tudi ustrezni ukrepi na strani povpraševanja.
- (13) Energijska intenzivnost češkega gospodarstva ostaja ena najvišjih v Uniji, saj se energijska učinkovitost izboljšuje le počasi, še zlasti v stavbnem sektorju. Najvišjo energijsko intenzivnost imata industrijski in stanovanjski sektor. Izboljšanje energijske učinkovitosti je priložnost za povečanje konkurenčnosti Češke, in sicer z zmanjšanjem stroškov energije za gospodinjstva in podjetja, razvojem čistejše industrije in pomikanjem navzgor po verigi vrednosti. V energijskem sektorju prevladuje premog, ki je obenem največji vir emisij ogljika ter znatno ogroža kakovost zraka na lokalni ravni. Emisije toplogrednih plinov iz cestnega prometa so se v zadnjih petih letih močno povečale. Na področju prilagajanja podnebnim spremembam in preprečevanja tveganj ni konkretnih ukrepov za ustrezno preventivo ter pripravljenost in odpornost na nesreče.
- (14) Upravno in regulativno breme morda zavira naložbe. Številna češka podjetja namreč kot glavno oviro za naložbe dojemajo ravno upravno in regulativno breme. Hitro spreminjajoča se zakonodaja in zapleteni upravni postopki še naprej predstavljajo velike ovire za poslovanje. Stroški uveljavljanja pogodb, pogoste spremembe davčne in delovnopravne zakonodaje ter težave pri pridobivanju gradbenih dovoljenj potencialno odvrtaajo naložbe v državi. Poleg tega se stopnja upravnega bremena med regijami zelo razlikuje. Nedavno so bili oblikovani predlogi za zmanjšanje zapletenosti postopkov načrtovanja, zlasti pri velikih infrastrukturnih projektih. Poleg tega se vlada pripravlja, da bo do leta 2021 v sodelovanju s socialnimi partnerji pripravila osnutek novega gradbenega zakona. Odgovornosti za tržni nadzor proizvodov so razpršene med različnimi organizacijami in se prekrivajo ter predstavljajo izzive v smislu učinkovitega usklajevanja in sodelovanja.
- (15) Na področju javnih naročil sta se sicer izboljšala preglednost in zagotovljeno usposabljanje, vendar pa prakse še vedno zaostajajo v smislu konkurenčnosti (pri velikem deležu postopkov je namreč en sam ponudnik) ter v smislu uporabe meril kakovosti in zaupanja v javne institucije. Velika večina odločitev o javnih naročilih še naprej temelji na najnižji ceni, ker strateški pristop še ni bil sprejet. Večji poudarek je bil namenjen centraliziranemu javnemu naročanju in združevanju strokovnega znanja, vendar je njuna uvedba kljub dokazanemu potencialu precej počasna.
- (16) Češka še ni ustvarila popolnoma delujočega inovacijskega ekosistema, ki bi temeljil na domačih raziskavah in razvoju. Kljub povečanju intenzivnosti raziskav in razvoja je ta država na področju inovacij še vedno zmerno dejavna na ravni Unije. Tako stanje je morda povezano s pomanjkanjem popolnoma skladne strategije za javne naložbe, ki bi bila usmerjena v izboljšanje skromnih rezultatov na področju raziskav ter sodelovanja med zasebnim sektorjem in univerzami. Za rast produktivnosti so večinoma zaslužne velike tuje družbe, domača podjetja pa zaostajajo v smislu ustvarjanja dodane vrednosti. Poleg tega skupna factorska produktivnost kot kazalnik, kako učinkovito sta kapital in delovna sila uporabljena v proizvodnji, beleži razmeroma počasno rast. Z večjo osredotočenostjo na domače inovacije bi se lahko povečala produktivnost v celotnem podjetniškem spektru, tudi v malih in srednjih podjetjih.

- (17) Načrtovanje programov skladov Unije za obdobje 2021–2027 bi lahko prispevalo k odpravi nekaterih vrzeli, opredeljenih v priporočilih, zlasti na področjih iz Priloge D k poročilu o državi za leto 2019. To bi Češki omogočilo, da ob upoštevanju regionalnih razlik sredstva iz teh skladov kar najbolj uporabi za opredeljene sektorje. Krepitev upravnih zmogljivosti države za upravljanje teh sredstev je pomemben dejavnik za uspeh teh naložb.
- (18) V okviru evropskega semestra 2019 je Komisija izvedla izčrpano analizo ekonomske politike Češke in jo objavila v poročilu o državi za leto 2019. Prav tako je ocenila konvergenčni program za leto 2019, nacionalni reformni program za leto 2019 in ukrepanje po priporočilih, ki jih je Češka prejela v prejšnjih letih. Glede na to, da je treba okrepiti splošno ekonomsko upravljanje Unije z vključitvijo prispevka na ravni Unije v prihodnje nacionalne odločitve, Komisija pri tem ni upoštevala le pomena teh programov za vzdržno fiskalno in socialnoekonomsko politiko na Češkem, ampak tudi njihovo skladnost s pravili in smernicami Unije.
- (19) Svet je ob upoštevanju te ocene preučil konvergenčni program za leto 2019 in meni ⁽⁶⁾, da bo Češka po pričakovanjih izpolnila določbe Pakta za stabilnost in rast –

PRIPOROČA, da Češka v letih 2019 in 2020 ukrepa tako, da bo:

1. izboljšala dolgoročno javnofinančno vzdržnost pokojninskega in zdravstvenega sistema; sprejela ukrepe za boj proti korupciji, ki so v obravnavi;
2. spodbujala zaposlovanje žensk z majhnimi otroki, tudi z izboljšanjem razpoložljivosti cenovno dostopnega otroškega varstva, in prikrajšanih skupin; povečala kakovost in vključujočo naravo sistema izobraževanja in usposabljanja, tudi s spodbujanjem tehničnih in digitalnih spretnosti in znanj ter s promocijo učiteljskega poklica;
3. ekonomsko politiko v zvezi z naložbami osredotočila na promet, zlasti njegovo trajnost, na digitalno infrastrukturo ter na nizkoogljični in energijski prehod, vključno z energijsko učinkovitostjo, pri tem pa upoštevala regionalne razlike; zmanjšala upravno breme za naložbe in omogočila konkurenco na področju javnih naročil, ki bo bolj temeljila na kakovosti; odpravila ovire za razvoj v celoti delujočega inovacijskega ekosistema.

V Bruslju, 9. julija 2019

Za Svet
Predsednik
M. LINTILÄ

⁽⁶⁾ V skladu s členom 9(2) Uredbe (ES) št. 1466/97.

PRIPOROČILO SVETA**z dne 9. julija 2019****v zvezi z nacionalnim reformnim programom Danske za leto 2019 in mnenje Sveta o konvergenčnem programu Danske za leto 2019**

(2019/C 301/04)

SVET EVROPSKE UNIJE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije ter zlasti člena 121(2) in člena 148(4) Pogodbe,

ob upoštevanju Uredbe Sveta (ES) št. 1466/97 z dne 7. julija 1997 o okrepitvi nadzora nad proračunskim stanjem ter o nadzoru in usklajevanju gospodarskih politik ⁽¹⁾ in zlasti člena 9(2) Uredbe,

ob upoštevanju priporočila Evropske komisije,

ob upoštevanju resolucij Evropskega parlamenta,

ob upoštevanju sklepov Evropskega sveta,

ob upoštevanju mnenja Odbora za zaposlovanje,

ob upoštevanju mnenja Ekonomsko-finančnega odbora,

ob upoštevanju mnenja Odbora za socialno zaščito,

ob upoštevanju mnenja Odbora za ekonomsko politiko,

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) Komisija je 21. novembra 2018 sprejela letni pregled rasti, ki zaznamuje začetek evropskega semestra za usklajevanje ekonomskih politik za leto 2019. Pri tem je ustrezno upoštevala evropski steber socialnih pravic, ki so ga 17. novembra 2017 razglasili Evropski parlament, Svet in Komisija. Evropski svet je na zasedanju 21. marca 2019 potrdil prednostne naloge iz letnega pregleda rasti. Komisija je 21. novembra 2018 na podlagi Uredbe (EU) št. 1176/2011 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽²⁾ sprejela tudi poročilo o mehanizmu opozarjanja, v katerem Danske ni opredelila kot ene od držav članic, za katere bo opravljen poglobljen pregled.

⁽¹⁾ UL L 209, 2.8.1997, str. 1.

⁽²⁾ Uredba (EU) št. 1176/2011 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. novembra 2011 o preprečevanju in odpravljanju makroekonomskih neravnotežij (UL L 306, 23.11.2011, str. 25).

- (2) Poročilo o državi za Dansko za leto 2019 je bilo objavljeno 27. februarja 2019. V njem so bili ocenjeni napredek Danske pri izvajanju priporočil za posamezno državo, ki jih je Svet sprejel 13. julija 2018 ⁽³⁾, nadaljnje ukrepanje po priporočilih za posamezno državo, sprejetih v prejšnjih letih, in napredek pri doseganju njenih nacionalnih ciljev iz strategije Evropa 2020.
- (3) Danska je 15. marca 2019 predložila nacionalni reformni program za leto 2019, 10. aprila 2019 pa konvergenčni program za leto 2019. Programa sta bila ocenjena istočasno, da bi se upoštevala njuna medsebojna povezanost.
- (4) Ustrezna priporočila za posamezno državo so bila obravnavana pri načrtovanju programov evropskih strukturnih in investicijskih skladov (v nadaljnjem besedilu: skladi ESI) za obdobje 2014–2020. Kot je določeno v členu 23 Uredbe (EU) št. 1303/2013 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽⁴⁾, lahko Komisija od države članice zahteva, da pregleda svoj partnerski sporazum in ustrezne programe ter predlaga njihove spremembe, kadar je to potrebno za podporo izvajanju ustreznih priporočil Sveta. Komisija je zagotovila dodatne podrobnosti o tem, kako bo uporabila to določbo, v smernicah o uporabi ukrepov za povezovanje uspešnosti skladov ESI z dobrim gospodarskim upravljanjem.
- (5) Za Dansko trenutno velja preventivni del Pakta za stabilnost in rast. Vlada v konvergenčnem programu za leto 2019 načrtuje nominalni primanjkljaj v višini 0,1 % bruto domačega proizvoda (BDP) v letih 2019 in 2020. Na podlagi preračunanega strukturnega salda ⁽⁵⁾ bo srednjeročni proračunski cilj, tj. strukturni primanjkljaj v višini 0,5 % BDP, v celotnem programskem obdobju in do leta 2025 še naprej presežen. V skladu s konvergenčnim programom za leto 2019 naj bi dolg sektorja država kot odstotek BDP v letu 2019 padel na 33,4 % in ostal stabilen v letu 2020, nato pa se povečal na 37,8 % BDP do leta 2025. Makroekonomski scenarij, na katerem temeljijo te proračunske projekcije, je verjeten v programskem obdobju. Glede na pomladansko napoved Komisije iz leta 2019 naj bi strukturni saldo dosegel presežek v višini 0,9 % BDP v letu 2019 in 1,0 % BDP v letu 2020, kar je nad srednjeročnim proračunskim ciljem. Tveganja so povezana z izpadom prihodkov zaradi volatilnih komponent, zlasti davka na donos pokojninskih skladov. Svet na splošno meni, da bo Danska v letih 2019 in 2020 izpolnjevala določbe Pakta za stabilnost in rast.
- (6) Za danski sistem raziskav in inovacij so značilne visoke ravni naložb, močna kadrovska podlaga in znanstvena odličnost. Vendar je okolje za raziskave in inovacije na Danskem skoncentrirano na razmeroma majhno število udeležencev, kot so velika podjetja in fundacije, večinoma v farmacevtskem in biotehnoškem sektorju, zaradi česar je sistem raziskav in inovacij potencialno dovzeten za zunanje šoke. Zato se zdi, da bi bilo mogoče še izboljšati naložbe v razširitev visoko inovativnih podjetij.
- (7) Ključno za spodbujanje trajnostne in vključujoče rasti na Danskem je, da se v času demografskih in tehnoloških sprememb zagotovi ponudba delovne sile in obravnava njeno pomanjkanje, zlasti kvalificiranih delavcev in strokovnjakov za informacijske in komunikacijske tehnologije. Verjetno je, da bodo reforme in naložbe, ki izboljšujejo privlačnost poklicnega izobraževanja in usposabljanja ter s tem povečujejo stopnjo udeležbe v njima, pozitivno vplivale na ponudbo kvalificiranih delavcev. Stalne naložbe v izobraževanje odraslih in vseživljenjsko učenje ter digitalne spretnosti in znanja bi lahko prav tako pomagale pri reševanju te problematike. Poleg tega bi bilo koristno v ospredje postaviti boljše vključevanje marginaliziranih in prikrajšanih skupin na trg dela. To se nanaša zlasti na mlade z nizko izobrazbo, ljudi z migrantskim ozadjem ter osebe z zmanjšano delovno zmožnostjo in invalide. Poleg tega še naprej del problematike ostaja učni uspeh otrok z migrantskim ozadjem.

⁽³⁾ UL C 320, 10.9.2018, str. 16.

⁽⁴⁾ Uredba (EU) št. 1303/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. decembra 2013 o skupnih določbah o Evropskem skladu za regionalni razvoj, Evropskem socialnem skladu, Kohezijskem skladu, Evropskem kmetijskem skladu za razvoj podeželja in Evropskem skladu za pomorstvo in ribištvo, o splošnih določbah o Evropskem skladu za regionalni razvoj, Evropskem socialnem skladu, Kohezijskem skladu in Evropskem skladu za pomorstvo in ribištvo ter o razveljavitvi Uredbe Sveta (ES) št. 1083/2006 (UL L 347, 20.12.2013, str. 320).

⁽⁵⁾ Ciklično prilagojeni saldo brez enkratnih in drugih začasnih ukrepov, ki ga je Komisija preračunala z uporabo skupno dogovorjene metodologije.

- (8) Kljub kakovostnim cestam se prometni zastoji povečujejo, zlasti v okolici velikih mest. Poleg tega je treba razogljčiti prometni sektor, kar kaže na priložnosti za naložbe v trajnostno prometno infrastrukturo, da bi razogljčili prometni sektor in odpravili zastoje v cestnem prometu, vključno z izgradnjo infrastrukture za alternativna goriva. Odhajajoča vlada je pripravila načrt za ublažitev zastojev v okolici večjih mest. Zadevni načrt, ki za obdobje med letoma 2020 in 2030 predvideva dodelitev 112 milijard DKK (skoraj 6 % BDP), še ni bil sprejet.
- (9) Medtem ko raven produktivnosti v danskem gospodarstvu ostaja med najvišjimi v Uniji, se rast produktivnosti že desetletja zmanjšuje. Izvozna podjetja kažejo višjo rast produktivnosti kot podjetja, ki so zaščitena pred konkurenčnimi pritiski tujih družb. Danska je sprejela ukrepe za podporo rasti produktivnosti družb v sektorjih storitev, usmerjenih na domači trg, vendar rast produktivnosti in konkurenčnost v teh sektorjih še vedno zaostajata. Danska je izvedla ukrepe za povečanje konkurence v finančnem sektorju in nadaljevala izvajanje strategije za javne službe.
- (10) Po več letih hitre rasti cen se zdijo stanovanjske nepremičnine precenjene, zlasti na osrednjih urbanih območjih. Vendar se je rast cen stanovanjskih nepremičnin v letu 2018 umirila in je zmerna. Poleg tega je razmerje med zadolženostjo gospodinjstev in razpoložljivim dohodkom kljub stalnemu zmanjševanju še vedno najvišje v Uniji. Delež hipotekarnih kreditov s spremenljivo obrestno mero in moratorijem na odplačevanje dolga se postopno zmanjšuje, vendar je še vedno velik. Zdi se, da so novi makrobonitetni ukrepi zajezili porast novih hipotekarnih kreditov z zelo visokim razmerjem med dolgom in dohodkom ter med vrednostjo kredita in vrednostjo zastavljenih nepremičnin. Danski organi so v zadnjih letih aktivirali tudi proticiklični kapitalski blažilnik in izvedli ukrepe za povečanje odpornosti bank ter sprejeli reformo davka na nepremičnine (ki bo začela učinkovati leta 2021), da bi se končala prociklična ureditev obdavčitve nepremičnin. Kljub temu pa kombinacija zelo visokih razmerij med posojilom in dohodki, velikega dolga z visoko obrestno občutljivostjo in precenjenosti nepremičnin predstavlja tveganje za gospodarsko in finančno stabilnost, zato je potrebno stalno spremljanje.
- (11) Po velikem škandalu v zvezi s pranjem denarja, v katerega je bila vključena največja danska finančna institucija, je preprečevanje pranja denarja in financiranja terorizma za Dansko postalo prednostna naloga. Danski parlament je dosegel politično soglasje glede okrepitve nadzora in novega svežnja o preprečevanju pranja denarja, ki vključuje strategijo za boj proti pranju denarja in financiranju terorizma. Strategija je zasnovana na osmih stebrih, med katerimi je krepitev sodelovanja med nadzorniki, finančnoobveščevalno enoto in drugimi zadevnimi zainteresiranimi stranmi. Vendar vsi izzivi še niso odpravljeni in finančni nadzornik mora sprejeti še dodatne ukrepe in smernice za krepitev nadzora na teh področjih. Pozornost bi bilo treba nameniti učinkovitemu izvajanju teh ukrepov po njihovem sprejetju.
- (12) Načrtovanje programov skladov Unije za obdobje 2021–2027 bi lahko prispevalo k odpravi nekaterih vrzeli, opredeljenih v priporočilih, zlasti na področjih iz Priloge D k poročilu o državi za leto 2019. To bi Danski omogočilo, da ob upoštevanju regionalnih razlik sredstva iz teh skladov kar najbolje uporabi za opredeljene sektorje.
- (13) V okviru evropskega semestra za leto 2019 je Komisija izvedla izčrpno analizo ekonomske politike Danske in jo objavila v poročilu o državi za leto 2019. Prav tako je ocenila konvergenčni program za leto 2019, nacionalni reformni program za leto 2019 in ukrepanje po priporočilih, ki jih je Danska prejela v prejšnjih letih. Glede na to, da je treba okrepiti splošno ekonomsko upravljanje Unije z vključitvijo prispevka na ravni Unije v prihodnje nacionalne odločitve, Komisija pri tem ni upoštevala le pomena teh programov za vzdržno fiskalno in socialno-ekonomsko politiko na Danskem, ampak tudi njihovo skladnost s pravili in smernicami Unije.

(14) Svet je ob upoštevanju te ocene preučil konvergenčni program za leto 2019 in meni ⁽⁶⁾, da bo Danska po pričakovanjih izpolnila določbe Pakta za stabilnost in rast –

PRIPOROČA, da Danska v letih 2019 in 2020 ukrepa tako, da bo:

1. ekonomsko politiko v zvezi z naložbami osredotočila na izobraževanje, spretnosti in znanja ter raziskave in inovacije, da se razširi inovacijska baza z vključitvijo več podjetij, in na trajnostni promet, da se reši problematika prometnih zastojev;
2. zagotovila učinkovit nadzor in izvrševanje okvira za preprečevanje pranja denarja.

V Bruslju, 9. julija 2019

Za Svet
Predsednik
M. LINTILÄ

⁽⁶⁾ V skladu s členom 9(2) Uredbe (ES) št. 1466/97.

PRIPOROČILO SVETA**z dne 9. julija 2019****v zvezi z nacionalnim reformnim programom Nemčije za leto 2019 in mnenje Sveta o programu stabilnosti Nemčije za leto 2019**

(2019/C 301/05)

SVET EVROPSKE UNIJE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije ter zlasti člena 121(2) in člena 148(4) Pogodbe,

ob upoštevanju Uredbe Sveta (ES) št. 1466/97 z dne 7. julija 1997 o okrepitvi nadzora nad proračunskim stanjem ter o nadzoru in usklajevanju gospodarskih politik ⁽¹⁾ in zlasti člena 5(2) Uredbe,

ob upoštevanju Uredbe (EU) št. 1176/2011 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. novembra 2011 o preprečevanju in odpravljanju makroekonomskih neravnotežij ⁽²⁾ in zlasti člena 6(1) Uredbe,

ob upoštevanju priporočila Evropske komisije,

ob upoštevanju resolucij Evropskega parlamenta,

ob upoštevanju sklepov Evropskega sveta,

ob upoštevanju mnenja Odbora za zaposlovanje,

ob upoštevanju mnenja Ekonomsko-finančnega odbora,

ob upoštevanju mnenja Odbora za socialno zaščito,

ob upoštevanju mnenja Odbora za ekonomsko politiko,

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) Komisija je 21. novembra 2018 sprejela letni pregled rasti, ki zaznamuje začetek evropskega semestra za usklajevanje ekonomskih politik za leto 2019. Pri tem je ustrezno upoštevala evropski steber socialnih pravic, ki so ga 17. novembra 2017 razglasili Evropski parlament, Svet in Komisija. Evropski svet je na zasedanju 21. marca 2019 potrdil prednostne naloge iz letnega pregleda rasti. Komisija je 21. novembra 2018 na podlagi Uredbe (EU) št. 1176/2011 Evropskega parlamenta in Sveta sprejela poročilo o mehanizmu opozarjanja, v katerem je Nemčijo opredelila kot eno od držav članic, za katere bo opravljen poglobljen pregled. Komisija je istega dne sprejela tudi priporočilo za Priporočilo Sveta o ekonomski politiki euroobmočja, ki ga je Evropski svet potrdil 21. marca 2019. Svet je Priporočilo o ekonomski politiki euroobmočja ⁽³⁾ (v nadaljnjem besedilu: priporočilo za euroobmočje iz leta 2019), ki določa pet priporočil za euroobmočje (v nadaljnjem besedilu: priporočila za euroobmočje), sprejel 9. aprila 2019.

⁽¹⁾ UL L 209, 2.8.1997, str. 1.

⁽²⁾ UL L 306, 23.11.2011, str. 25.

⁽³⁾ UL C 136, 12.4.2019, str. 1.

- (2) Nemčija bi morala kot država članica, katere valuta je euro, zaradi tesne medsebojne povezanosti gospodarstev v ekonomski in monetarni uniji zagotoviti, da v celoti in pravočasno izvede priporočilo za euroobmočje iz leta 2019, ki je izraženo v priporočilih 1 in 2 spodaj. Natančneje, naložbeni ukrepi in podpiranje rasti plač bodo prispevali k izvajanju prvega priporočila za euroobmočje glede ponovnega uravnoteženja euroobmočja, preusmeritev davkov z dela pa bo prispevala k izvajanju tretjega priporočila za euroobmočje glede delovanja trga dela.
- (3) Poročilo o državi za Nemčijo za leto 2019 je bilo objavljeno 27. februarja 2019. V njem so bili ocenjeni napredek Nemčije pri izvajanju priporočil za posamezno državo, ki jih je Svet sprejel 13. julija 2018 ⁽⁴⁾, nadaljnje ukrepanje po priporočilih za posamezno državo, sprejetih v prejšnjih letih, in napredek pri doseganju njenih nacionalnih ciljev iz strategije Evropa 2020. Poročilo o državi vsebuje tudi rezultate poglobljenega pregleda v skladu s členom 5 Uredbe (EU) št. 1176/2011, ki so bili prav tako objavljeni 27. februarja 2019. Na podlagi opravljene analize Komisija ugotavlja, da v Nemčiji obstajajo makroekonomska neravnotežja. Zlasti je presežek na tekočem računu kljub počasnemu zmanjševanju še vedno visok in je pomemben tudi čezmejno. Presežek se je leta 2018 nekoliko zmanjšal zaradi povečanja domačega povpraševanja in se bo po pričakovanjih v prihodnjih letih še naprej postopno zmanjševal ter ostal nad pragom, določenim v postopku v zvezi z makroekonomskim neravnotežjem. Presežek odraža nizko raven domačih naložb glede na prihranke tako v zasebnem kot v javnem sektorju. Sprejeti so bili ukrepi za spodbuditev zasebnih in javnih naložb, ki so se znatno povečale. To je prispevalo k rasti, ki jo bolj poganja domače povpraševanje. Kljub temu bi bilo mogoče pričakovati, da se bodo naložbe in potrošnja kot delež bruto domačega proizvoda (BDP) bolj povečale zaradi ugodnih pogojev financiranja, zaostanka pri javnih naložbah, zlasti na ravni občin, in razpoložljivega fiskalnega manevrskega prostora. Rast plač se je nekoliko povečala zaradi utesnjevanja trga dela, vendar realna rast plač ostaja skromna.
- (4) Nemčija je 16. aprila 2019 predložila nacionalni reformni program za leto 2019, 17. aprila 2019 pa program stabilnosti za leto 2019. Programa sta bila ocenjena istočasno, da bi se upoštevala njuna medsebojna povezanost.
- (5) Ustrezna priporočila za posamezno državo so bila obravnavana pri načrtovanju programov evropskih strukturnih in investicijskih skladov (v nadaljnjem besedilu: skladi ESI) za obdobje 2014–2020. Kot je določeno v členu 23 Uredbe (EU) št. 1303/2013 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽⁵⁾, lahko Komisija od države članice zahteva, da pregleda svoj partnerski sporazum in ustrezne programe ter predlaga njihove spremembe, kadar je to potrebno za podporo izvajanju ustreznih priporočil Sveta. Komisija je zagotovila dodatne podrobnosti o tem, kako bo uporabila to določbo, v smernicah o uporabi ukrepov za povezovanje uspešnosti evropskih strukturnih in investicijskih skladov z dobrim gospodarskim upravljanjem.
- (6) Za Nemčijo trenutno velja preventivni del Pakta za stabilnost in rast. V programu stabilnosti za leto 2019 vlada načrtuje proračunski presežek med 0,5 % in 0,75 % bruto domačega proizvoda (BDP) v obdobju 2019–2023. Na podlagi preračunanega strukturnega salda ⁽⁶⁾ naj bi bil v celotnem programskem obdobju srednjeročni proračunski cilj, tj. strukturni primanjkljaj v višini 0,5 % BDP, še naprej presežen. V skladu s programom stabilnosti za leto 2019 naj bi dolg sektorja država kot odstotek BDP v letu 2019 padel pod referenčno vrednost iz Pogodbe 60 % BDP in se postopno zmanjšal na 51,25 % v letu 2023. Makroekonomski scenarij, na katerem temeljijo te proračunske projekcije, je optimističen. Glede na pomladansko napoved Komisije iz leta 2019 naj bi strukturni saldo dosegel presežek v višini 1,1 % BDP v letu 2019 in 0,8 % BDP v letu 2020, kar je nad srednjeročnim proračunskim ciljem. Dolg sektorja država naj bi se po napovedih še naprej zanesljivo zmanjševal. Na splošno Svet pričakuje, da bo Nemčija v letih 2019 in 2020 izpolnjevala določbe Pakta za stabilnost in rast. Hkrati bi bilo ob upoštevanju srednjeročnega cilja pomembno uporabiti fiskalne in strukturne politike za doseganje trajnega trenda rasti zasebnih in javnih naložb, zlasti na regionalni in občinski ravni.
- (7) Javne in zasebne naložbe so se leta 2018 močno povečale, vendar je delež naložb še vedno nižji od povprečja euroobmočja. Javne naložbe so se v letu 2018 nominalno povečale za 7,7 % in realno za 3,8 %, vendar so še vedno potrebna dodatna prizadevanja za odpravo velikih zaostankov pri naložbah, zlasti pri naložbah v infrastrukturo in izobraževanje. Realna rast javnih naložb je bila po obdobju negativnih stopenj rasti v zadnjih treh letih pozitivna. Nominalne naložbe na občinski ravni so se samo v letu 2018 povečale za skoraj eno petino. To odraža vladna prizadevanja za spodbujanje naložb. Vendar so bile naložbe na občinski ravni še vedno nižje od amortizacije. Glede na občinski panel KfW je bil ugotovljeni zaostanek pri naložbah, ki se je nakopičil do leta 2018, 4 % BDP. To skupaj z ugodnim proračunskim položajem kaže, da obstajajo možnosti za povečanje naložb na

⁽⁴⁾ UL C 320, 10.9.2018, str. 19.

⁽⁵⁾ Uredba (EU) št. 1303/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. decembra 2013 o skupnih določbah o Evropskem skladu za regionalni razvoj, Evropskem socialnem skladu, Kohezijskem skladu, Evropskem kmetijskem skladu za razvoj podeželja in Evropskem skladu za pomorstvo in ribištvo, o splošnih določbah o Evropskem skladu za regionalni razvoj, Evropskem socialnem skladu, Kohezijskem skladu in Evropskem skladu za pomorstvo in ribištvo ter o razveljavitvi Uredbe Sveta (ES) št. 1083/2006 (UL L 347, 20.12.2013, str. 320).

⁽⁶⁾ Ciklično prilagojeni saldo brez enkratnih in drugih začasnih ukrepov, ki ga je Komisija preračunala z uporabo skupno dogovorjene metodologije.

vseh ravneh države, zlasti na regionalni in občinski ravni. Omejitve na področju zmogljivosti in načrtovanja na občinski ravni še vedno ovirajo naložbe v javno infrastrukturo. Uvedeni so bili krepki za odpravo teh omejitev, vendar se morajo konkretni rezultati še pokazati. Poleg tega obstajajo možnosti za izboljšanje digitalnih javnih storitev in javnih naročil. Zasebne naložbe so se opazno povečale, vendar ne pri vseh vrstah sredstev. Naložbe v osnovna sredstva so se v odziv na rekordno visoko izkoriščenost proizvodnih zmogljivosti močno povečale. Stanovanjske naložbe so še naprej visoke. Vendar gradbeni sektor zdaj poroča o omejitvah zmogljivosti in zvišanju cen. Nestanovanjska gradnja se je v realnem smislu povečevala zelo počasi, kar kaže na to, da osnovna infrastruktura morda ne dohiteva potreb gospodarstva.

- (8) Javnofinančni odhodki za izobraževanje so v letu 2017 znašali 4,1 % BDP, kar je bilo še vedno pod povprečjem Unije, ki znaša 4,6 %. Za izobraževanje je bilo porabljenih 9,3 % skupnih javnofinančnih odhodkov, kar je prav tako pod povprečjem Unije, ki znaša 10,2 %. Poraba za izobraževanje in raziskave je leta 2017 ostala v višini 9 % BDP in ni dosegla nacionalnega cilja 10 % BDP. Četudi so se odhodki za izobraževanje v realnem smislu povečali, so se povečali tudi veliki naložbeni zaostanki zaradi demografskega razvoja. Zakonodajne spremembe, ki omogočajo neposredne naložbe zvezne vlade v digitalno izobraževanje poleg virov, ki jih za to namenijo zvezne dežele (Digitalpakt), so obetavne, vendar še niso prinesle rezultatov. Izzivi, kot so vse več študentov, pomanjkanje učiteljev, digitalizacija ter nadaljnja širitev predšolske vzgoje in varstva, bodo zahtevali ustrezno javno financiranje. Dodatna poraba za izobraževanje, raziskave in inovacije je ključnega pomena za povečanje potencialne rasti Nemčije in njeno prilagajanje na tehnološke spremembe.
- (9) Nemčija je v zadnjih letih dosegla napredek pri povečevanju intenzivnosti raziskav in razvoja, predvsem zaradi povečanja porabe velikih podjetij za raziskave in razvoj, zlasti v srednje- in visokotehnoloških proizvodnih sektorjih, še posebno pa v avtomobilskem sektorju. Intenzivnost raziskav in razvoja v malih in srednjih podjetjih (MSP) je precej pod povprečjem Unije in zaostanek se še povečuje. MSP imajo običajno manj koristi od sodelovanja z javnimi raziskovalnimi inštituti kot velika podjetja. Ta dejavnika negativno vplivata na stopnje inovativnosti podjetij, za katere je značilen dolgoročen trend zniževanja. Dodatne naložbe v raziskave in razvoj so bistvenega pomena ne le za povečanje inovacijske zmogljivosti v gospodarstvu in povečanje produktivnosti, temveč tudi za olajšanje prehoda na nizkoogljično in krožno gospodarstvo, zlasti v zvezi s trajnostnim prometom, tehnologijami zelene energije, ekološkimi inovacijami in recikliranjem, ter za nadaljnje povečanje uspešnosti javnega raziskovalnega sektorja in njegovega prispevka k tem ciljem.
- (10) Digitalizacija nemškega gospodarstva napreduje počasi, MSP pa so še vedno počasna pri uvajanju digitalnih tehnologij. Nemčija zaostaja pri uvajanju zelo visokozmogljivih širokopasovnih povezav (gigabitnih hitrosti) na nacionalni ravni in zlasti na podeželskih območjih, kjer bi lahko močnejše naložbe izboljšale rast produktivnosti. V primerjavi s povprečjem Unije, ki znaša 30 %, je z visoko zmogljivostnimi optičnimi dostopovnimi omrežji pokritih le 9 % nemških gospodinjstev (sredi leta 2018). Namesto teh je bila najbolj zaželeno tehnološka rešitev vodilnega operaterja še naprej posodobitev obstoječih bakrenih kabljskih omrežij (vektorizacija). Čeprav se številne storitve opirajo na povezljivost zelo visokih hitrosti, 23 700 poslovnih parkov leta 2017 ni bilo priključenih na optično omrežje, 28 % vseh podjetij pa ni imelo dostopa do omrežij s hitrostjo najmanj 50 megabitov. Pomanjkanje takšne povezljivosti zavira naložbe, zlasti naložbe MSP, med katerimi so številna na podeželskih in polpodeželskih območjih. Javno posredovanje pri uvajanju ultrahitre (≥ 100 Mb/s) širokopasovne infrastrukture na podeželskih območjih ostaja ključnega pomena in poleg subvencij bi se lahko preučile tudi druge možnosti. Uspešnost digitalnih javnih storitev in e-zdravja je veliko pod povprečjem Unije. Leta 2018 je samo 43 % nemških uporabnikov interneta uporabljalo storitve e-uprave (v primerjavi s povprečjem Unije, ki znaša 64 %). Kar zadeva e-zdravje je storitve zdravstva in oskrbe na spletu uporabljalo 7 % Nemcev (v primerjavi s povprečjem Unije, ki znaša 18 %). E-recepte uporablja 19 % splošnih zdravnikov (v primerjavi s povprečjem Unije, ki znaša 50 %).
- (11) V Nemčiji je potrebnih več naložb v prometno infrastrukturo in rešitve za čisto mobilnost, da bi se spopadli z izzivi na področju mobilnosti in kakovosti zraka ter podprli blažitev podnebnih sprememb in prilagajanje nanje. Emisije toplogrednih plinov iz cestnega prometa so se v zadnjih petih letih močno povečale. Kakovost zraka v Nemčiji je zelo zaskrbljujoča, zlasti na mestnih območjih, kjer promet povzroča približno 60 % škodljivih emisij NO_x . Tovornemu prometu bi lahko koristile bolj razvite intermodalne rešitve. Avtomobili so še vedno daleč najpogosteje uporabljena prevozna sredstva za dnevne prevoze in v prometnih zastojih se povprečno preživi po 30 ur na leto. Po ocenah zastoji in iskanje parkirnih mest stanejo 110 milijard EUR na leto ali 4 % nemškega BDP.

Čeprav se je število novih registracij pri vozilih na alternativna goriva najbolj povečalo, jih je še vedno malo. Souporaba avtomobilov in skupni prevozi so še vedno veliko premalo izkoriščeni. Zaradi novih dobavnih verig za baterije in kritične surovine bodo potrebne tudi znatne javne in zasebne naložbe.

- (12) Nemška elektroenergetska omrežja se počasi prilagajajo proizvodnji energije iz obnovljivih virov, zato so potrebne znatne naložbe v prenosna in distribucijska omrežja. Velike zamude pri izvajanju številnih projektov so povzročile velike stroške nemškim in evropskim elektroenergetskim omrežjem ter trgom z električno energijo. Do drugega četrtletja 2018 je bilo izvedenih samo približno 800 km od 1 800 km projektov na omrežju, opredeljenih v Zakonu o širitvi energetskega omrežja iz leta 2009, delno tudi zaradi nasprotovanja javnosti. Zamude pri širjenju omrežja bodo povzročile višje stroške zaradi prezasedenosti omrežja ter še več izkrivljanj delovanja trga, tako znotraj Nemčije kot čezmejno. Naložbe v energetska omrežja, ki spodbujajo spajanje sektorjev, diverzifikacijo in ustrezno omrežno infrastrukturo, so ključnega pomena za prožnost energetskega sistema in boljše povezovanje prek različnih gospodarskih sektorjev, da se dosežejo energetske in podnebni cilji.
- (13) Stanovanja v Nemčiji so postala težje cenovno dosegljiva. Od leta 2015 se tako najemnine kot cene stanovanj povečujejo hitreje od dolgoletnih povprečij, zlasti v velikih mestih. Leta 2017 je bilo 20 % ljudi v Nemčiji, starih vsaj 65 let, obremenjenih s čezmernimi stanovanjskimi stroški (tj. skupni stanovanjski stroški so predstavljali več kot 40 % njihovega razpoložljivega dohodka) v primerjavi z 10 % Evropejcev iste starostne skupine. Za populacijo z najnižjimi dohodki je stopnja preobremenjenosti s stanovanjskimi stroški znašala 10 odstotnih točk nad povprečjem Unije, ki znaša 35,3 %. Vlada se je odzvala z nekaterimi ukrepi, vključno s „cenovno zavoro“, s katero je omejila povišanja najemnin (Mietpreisbremse), shemo podpore za nakup nove nepremičnine (Baukindergeld) in spremembo temeljnega zakona, da bi lahko zvezna raven finančno podprla gradnjo socialnih stanovanj. Kljub temu pa dokončanje novih stanovanj ostaja bistveno nižje od povpraševanja in veliko pod ciljem vlade, ki je 375 000 stanovanj na leto. Morda bodo potrebni dodatni ukrepi, kot so pospeševanje gradnje socialnih stanovanj, izboljšanje prevoznih možnosti ter reforma predpisov o rabi zemljišč in gradnji.
- (14) Nemčija je imela zlasti koristi od vključitve v notranji trg in ima pomembno vlogo pri njegovem nadaljnjem razvoju. Vendar so ovire za konkurenco v sektorju poslovnih storitev v Nemčiji še vedno visoke v primerjavi z drugimi državami članicami. To velja za različna področja, vključno z reguliranimi poklici, kot so arhitektura, inženiring in pravne storitve, kjer konkurenco ovirajo omejitve, kot so pridržanje dejavnosti ter regulacija cen in pristojbin. Vendar se tudi neregulirane poslovne storitve soočajo z več omejitvami v splošnem poslovnem okolju v primerjavi z drugimi državami članicami. Regulative spremembe za povečanje konkurence v sektorju poslovnih storitev bi povečale učinkovitost in uspešnost naložb ter gospodarsko aktivnost.
- (15) Po nekaterih izboljšavah v preteklih letih je bil lani dosežen le majhen napredek pri reformi nemškega davčnega sistema, da bi spodbudili zasebne naložbe in rast. Davčni sistem ostaja zapleten, izkrivlja odločanje, na primer na področju udeležbe na trgu dela, naložb in financiranja, ter bi lahko zagotovil učinkovitejše spodbude za naložbe in potrošnjo. Večina napredka je bila zabeležena na področju obdavčitve dela, vendar to iz podatkov še ni razvidno. Izkrivljajočo obdavčitev dela je mogoče še zmanjšati s preusmeritvijo davkov z dela na vire prihodkov, ki bolj podpirajo vključujočo in trajnostno rast. Obdavčitev dohodkov od dela (davčni primež) je bila v letu 2018 še vedno med najvišjimi v Uniji za zaposlene s povprečnimi dohodki kot za tiste z nizkimi. Prispevki zaposlenih za socialno varnost so še posebno visoki v primerjavi z drugimi državami, pri čemer ti prispevki na splošno predstavljajo približno dve tretjini davčnega primeža, medtem ko dohodnina predstavlja tretjino. Prihodki od okoljskih davkov kot delež BDP pa so nasprotno med najnižjimi v Uniji. Stroški kapitala in povprečna dejanska stopnja davka od dohodkov pravnih oseb, ki se razlikujejo po regijah, so med najvišjimi v Uniji. Povprečna dejanska davčna stopnja je znašala 28,8 % (nacionalni agregat) v primerjavi s povprečjem Unije, ki znaša 20 %. Zaradi vzajemnega učinkovanja davka od dohodkov pravnih oseb, lokalnega obrtnega davka in solidarnostnega dodatka je sistem obdavčitve dohodkov pravnih oseb zapleten, povezan z visokimi upravnimi stroški ter izkrivlja stopnjo in lokacijo naložb. Poleg tega davek od dohodkov pravnih oseb izkrivlja odločanje o financiranju, saj spodbuja zadolževanje, ki je po ocenah tretje najvišje v Uniji po podatkih iz leta 2017. Znižanje stroškov lastniškega kapitala bi lahko povečalo zasebne naložbe in okrepilo razmeroma premalo razvit trg tveganega kapitala.

- (16) Trg dela ostaja močan, potencial nekaterih skupin na trgu dela pa je premalo izkoriščen. Stopnja zaposlenosti v starostni skupini 20–64 let je v četrtem četrtletju leta 2018 dosegla 79,9 %, kar je med najvišjimi v Uniji. Stopnja brezposelnosti se je do začetka leta 2019 znižala na 3,2 %, kar je najnižja vrednost doslej. Visoka stopnja prostih delovnih mest in pomanjkanje delovne sile postajata vedno bolj očitni ter v nekaterih regijah in sektorjih znatno omejujeta proizvodnjo. Kljub temu je potencial določenih skupin, kot so ženske in osebe z migrantskim ozadjem, na trgu dela premalo izkoriščen. Odstotek žensk, ki delajo s krajšim delovnim časom, je v Nemčiji s 46,7 % zelo visok. Davčna obremenitev dela v Nemčiji ostaja razmeroma visoka, zlasti za zaposlene z nižjimi dohodki. Posebna pravila, ki urejajo skupno obdavčitev dohodkov poročenih parov (Ehegattensplitting), prejemnikov drugega dohodka v gospodinjstvu ne spodbujajo k opazno daljšemu delovniku. Stopnja zaposlenosti oseb z migrantskim ozadjem je znatno nižja kot pri v Nemčiji rojenih osebah, pri čemer je vrzel še posebej velika pri ženskah. Sprejeti so bili ukrepi za podpiranje vključevanja beguncev na trg dela, vendar izzivi ostajajo, vključno z njihovim pomanjkanjem znanja nemščine, neobstoječimi ali neprenosljivimi kvalifikacijami, dolžnostjo oskrbe otrok in sorodnikov ter pomanjkanjem izkušenj z neformalnimi pravili na nemškem trgu dela.
- (17) Upokojevanje generacije baby boom vpliva na Nemčijo bolj kot na druge države članice. Dolgoročno bodo te demografske spremembe obremenile nemške javne finance, lahko pa bi tudi ogrozile ustreznost pokojnin in poslabšale trenutno omejen delež starejšega prebivalstva (starega 65 let in več) na pragu tveganja revščine ali socialne vključenosti. Po pričakovanjih naj bi se država do leta 2040 soočila z enim največjih povečanj porabe glede na BDP za javne pokojnine v Uniji (povečanje za do 1,9 odstotne točke BDP), nadomestitveno razmerje med pokojnino in povprečno plačo pa naj bi se predvidoma zmanjšalo za 4,4 odstotne točke na 37,6 % v skladu s poročilom o staranju prebivalstva za leto 2018 (Evropska komisija, 2018d). Nedavne pokojninske reforme so povečale ravni prejemkov in nadomestil za določene skupine, vendar ni jasno, ali so doseženi socialni prejemki in nadomestila sorazmerni z njihovimi znatnimi fiskalnimi stroški. Vlada je določila tudi dve „mejni vrednosti“ (doppelte Haltelinie): najvišji prispevek za pokojninsko zavarovanje v višini 20 % in nadomestitveno stopnjo za minimalni dohodek v višini 48 % do leta 2025. Ohranitev teh omejitev naj bi zahtevala znatne fiskalne transferje, s čimer se bo še povečalo breme za mlajše generacije. Poleg tega je ustreznost pokojninskih prejemkov delavcev z nizkimi dohodki še vedno problem.
- (18) Kljub naraščajočemu pomanjkanju delovne sile ostaja realna rast plač skromna, nominalni dohodki pa so se leta 2018 povečali za 3,1 %. Poleg tega sta splošni rasti plač v letu 2018 prispevala tudi koncentracija rasti zaposlenosti v bolj plačanih zaposlitvah za polni delovni čas in zmanjšanje deleža postranskega dela s krajšim delovnim časom v skupni zaposlenosti, kar tudi nekoliko prehitava rast produktivnosti. Pokritost s kolektivnimi pogajanjmi se je še naprej zmanjševala (za 2 odstotni točki od leta 2016 do 2017), na 49 % na zahodu in 34 % na vzhodu. Pri pokritosti med sektorji obstajajo znatne razlike, pri čemer je pokritost v javnem sektorju in industriji boljša, pri storitvah pa je veliko manjša. Delavci z nizkimi dohodki so na splošno imeli korist od minimalne plače, ki je bila uvedena od leta 2015. Urna plačila na samem dnu porazdelitve plač, zlasti v najnižjih dveh plačnih decilih, so se znatno povečala. Vendar delež slabo plačanih delavcev, ki je leta 2017 znašal 22,5 %, ostaja precej nad povprečjem Unije. Število zaposlenih na področju malega dela se je v obdobju 2010–2018 zmanjšalo za 6,8 %, zaposlenost, ki spada pod socialno zavarovanje, pa se je v istem obdobju povečala za približno 18,1 %. Krepitev pogojev za spodbujanje rasti plač bi podprla domače povpraševanje in prispevala k ponovnemu uravnoteženju v euroobmočju.
- (19) Socialna mobilnost navzgor prek izobraževanja je v Nemčiji nizka. Nacionalni viri potrjujejo majhen napredek pri zmanjševanju vpliva socialno-ekonomskega ozadja na rezultate izobraževanja. Nemčija dobro vključuje nedavno prispele migrante in begunce v izobraževanje in usposabljanje. Vendar se osebe z migrantskim ozadjem običajno soočajo z večjimi izzivi kot študenti, ki so bili rojeni v državi (npr. stopnje zgodnjega opuščanja šolanja in težave pri iskanju vajeniških mest). Čedalje bolj heterogeni razredi zahtevajo močna prizadevanja za okrepitev učiteljskega poklica v časih že precejšnjega pomanjkanja učiteljev. Ko gre za prihodnjo uspešnost delavcev na trgu dela, zlasti 6,2 milijona odraslih, ki ne znajo dobro brati in pisati, je udeležba zaposlenih v izobraževanju odraslih zaskrbljujoča.
- (20) Čeprav se je število ljudi, ki jim grozi revščina ali socialna izključenost, od vrhunca leta 2014 zmanjšalo, ostajajo izzivi v zvezi z enakimi možnostmi. Natančneje, leta 2017 je bilo tveganje revščine ali socialne izključenosti pri otrocih nizkokvalificiranih staršev za 67 odstotnih točk večje kot pri otrocih visoko usposobljenih staršev. Ta vrzel je znatno višja od povprečne vrzeli (53,9 odstotnih točk) v Uniji.

- (21) Načrtovanje programov skladov Unije za obdobje 2021–2027 bi lahko prispevalo k odpravi nekaterih vrzeli, opredeljenih v priporočilih, zlasti na področjih iz Priloge D k poročilu o državi za leto 2019. To bi Nemčiji omogočilo, da ob upoštevanju regionalnih razlik sredstva iz teh skladov kar najboljše uporabi za opredeljene sektorje.
- (22) V okviru evropskega semestra za leto 2019 je Komisija izvedla izčrpno analizo ekonomske politike Nemčije in jo objavila v poročilu o državi za leto 2019. Prav tako je ocenila program stabilnosti za leto 2019, nacionalni reformni program za leto 2019 in ukrepanje po priporočilih, ki jih je Nemčija prejela v prejšnjih letih. Glede na to, da je treba okrepiti splošno ekonomsko upravljanje Unije z vključitvijo prispevka na ravni Unije v prihodnje nacionalne odločitve, Komisija pri tem ni upoštevala le pomena teh programov za vzdržno fiskalno in socialno-ekonomsko politiko v Nemčiji, ampak tudi njihovo skladnost s pravili in smernicami Unije.
- (23) Svet je ob upoštevanju te ocene preučil program stabilnosti za leto 2019 in meni ⁽⁷⁾, da bo Nemčija po pričakovanjih izpolnila določbe Pakta za stabilnost in rast.
- (24) Svet je ob upoštevanju poglobljenega pregleda, ki ga je opravila Komisija, in te ocene preučil nacionalni reformni program za leto 2019 in program stabilnosti za leto 2019. Njegova priporočila v skladu s členom 6 Uredbe (EU) št. 1176/2011 so izražena v priporočilih 1 in 2 spodaj. Ta priporočila prispevajo tudi k izvajanju priporočila za euroobmočje iz leta 2019, zlasti prvega priporočila za euroobmočje. Fiskalne politike iz spodnjega priporočila 1 med drugim prispevajo k odpravljanju neravnotežij, povezanih s trenutnim presežkom na tekočem računu –

PRIPOROČA, da Nemčija v obdobju 2019–2020 ukrepa tako, da bo:

1. ob upoštevanju srednjeročnega proračunskega cilja uporabila fiskalne in strukturne politike za doseganje trajnega trenda rasti zasebnih in javnih naložb, zlasti na regionalni in občinski ravni; usmerila ekonomsko politiko v zvezi z naložbami v izobraževanje, raziskave in inovacije, digitalizacijo in visokozmogljive širokopasovne povezave, trajnostni promet ter energetska omrežja in cenovno dosegljiva stanovanja, ob upoštevanju regionalnih razlik; preusmerila davke z dela na vire, ki so manj škodljivi za vključujočo in trajnostno rast; okrepila konkurenco pri poslovnih storitvah in reguliranih poklicih;
2. zmanjšala dejavnike, ki odvrtaajo od dela za daljši čas, vključno z visokim davčnim primežem, zlasti za zaposlene z nizkimi dohodki in za prejemnike drugega dohodka v gospodinjstvu; sprejela ukrepe za zaščito dolgoročne vzdržnosti pokojninskega sistema in hkrati ohranila ustreznost pokojnin; okrepila pogoje za spodbujanje višje rasti plač ter hkrati spoštovala vlogo socialnih partnerjev; izboljšala rezultate izobraževanja ter raven znanja in spretnosti prikrajšanih skupin.

V Bruslju, 9. julija 2019

Za Svet
Predsednik
M. LINTILÄ

⁽⁷⁾ V skladu s členom 5(2) Uredbe (ES) št. 1466/97.

PRIPOROČILO SVETA**z dne 9. julija 2019****v zvezi z nacionalnim reformnim programom Estonije za leto 2019 in mnenje Sveta o programu stabilnosti Estonije za leto 2019**

(2019/C 301/06)

SVET EVROPSKE UNIJE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije ter zlasti člena 121(2) in člena 148(4) Pogodbe,

ob upoštevanju Uredbe Sveta (ES) št. 1466/97 z dne 7. julija 1997 o okrejitvi nadzora nad proračunskim stanjem ter o nadzoru in usklajevanju gospodarskih politik⁽¹⁾ in zlasti člena 5(2) Uredbe,

ob upoštevanju priporočila Evropske komisije,

ob upoštevanju resolucij Evropskega parlamenta,

ob upoštevanju sklepov Evropskega sveta,

ob upoštevanju mnenja Odbora za zaposlovanje,

ob upoštevanju mnenja Ekonomsko-finančnega odbora,

ob upoštevanju mnenja Odbora za socialno zaščito,

ob upoštevanju mnenja Odbora za ekonomsko politiko,

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) Komisija je 21. novembra 2018 sprejela letni pregled rasti, ki zaznamuje začetek evropskega semestra za usklajevanje ekonomskih politik za leto 2019. Pri tem je ustrezno upoštevala evropski steber socialnih pravic, ki so ga 17. novembra 2017 razglasili Evropski parlament, Svet in Komisija. Evropski svet je na zasedanju 21. marca 2019 potrdil prednostne naloge iz letnega pregleda rasti. Komisija je 21. novembra 2018 na podlagi Uredbe (EU) št. 1176/2011 Evropskega parlamenta in Sveta⁽²⁾ sprejela tudi poročilo o mehanizmu opozarjanja, v katerem Estonije ni opredelila kot ene od držav članic, za katere bo opravljen poglobljen pregled. Komisija je istega dne sprejela tudi Priporočilo za priporočilo Sveta o ekonomski politiki euroobmočja, ki ga je Evropski svet potrdil 21. marca 2019. Svet je Priporočilo o ekonomski politiki euroobmočja⁽³⁾ (v nadaljnjem besedilu: priporočilo za euroobmočje iz leta 2019), ki določa pet priporočil za euroobmočje (v nadaljnjem besedilu: priporočila za euroobmočje), sprejel 9. aprila 2019.

⁽¹⁾ UL L 209, 2.8.1997, str. 1.

⁽²⁾ Uredba (EU) št. 1176/2011 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. novembra 2011 o preprečevanju in odpravljanju makroekonomskih neravnotežij (UL L 306, 23.11.2011, str. 25).

⁽³⁾ UL C 136, 12.4.2019, str. 1.

- (2) Estonija bi morala kot država članica, katere valuta je euro, zaradi tesne medsebojne povezanosti gospodarstev v ekonomski in monetarni uniji zagotoviti, da v celoti in pravočasno izvede priporočilo za euroobmočje iz leta 2019, ki je izraženo v priporočilih 2 in 3 spodaj. Ukrepi, ki so osredotočeni na ekonomsko politiko v zvezi z naložbami v določena področja, bodo zlasti prispevali k izvajanju drugega priporočila za euroobmočje, saj podpirajo izboljšanje naložb.
- (3) Poročilo o državi za Estonijo za leto 2019 je bilo objavljeno 27. februarja 2019. V njem so bili ocenjeni napredek Estonije pri izvajanju priporočil za posamezno državo, ki jih je Svet sprejel 13. julija 2018 ⁽⁴⁾, nadaljnje ukrepanje po priporočilih za posamezno državo, sprejetih v prejšnjih letih, in napredek pri doseganju njenih nacionalnih ciljev iz strategije Evropa 2020.
- (4) Estonija je 30. maja 2019 predložila nacionalni reformni program za leto 2019, 30. aprila 2019 pa program stabilnosti za leto 2019.
- (5) Ustrezna priporočila za posamezno državo so bila obravnavana pri načrtovanju programov evropskih strukturnih in investicijskih skladov (v nadaljnjem besedilu: skladi ESI) za obdobje 2014–2020. Kot je določeno v členu 23 Uredbe (EU) št. 1303/2013 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽⁵⁾, lahko Komisija od države članice zahteva, da pregleda svoj partnerski sporazum in ustrezne programe ter predlaga njihove spremembe, kadar je to potrebno za podporo izvajanju ustreznih priporočil Sveta. Komisija je zagotovila dodatne podrobnosti o tem, kako bo uporabila to določbo, v smernicah o uporabi ukrepov za povezovanje uspešnosti skladov ESI z dobrim gospodarskim upravljanjem.
- (6) Za Estonijo trenutno velja preventivni del Pakta za stabilnost in rast. Program stabilnosti za leto 2019 je bil predložen ob predpostavki nespremenjenih politik. V skladu s programom naj bi se primanjkljaj sektorja država v višini 0,6 % bruto domačega proizvoda (BDP) v letu 2018 zmanjšal na 0,2 % BDP v letu 2019 in 0,3 % BDP v letu 2020 ter do leta 2022 dosegel primanjkljaj v višini 0,7 % BDP. Na podlagi preračunanega strukturnega salda ⁽⁶⁾ se ne načrtuje, da bo srednjeročni proračunski cilj, določen pri primanjkljaju 0,5 % BDP v strukturnem smislu, dosežen v obdobju, ki ga zajema program stabilnosti za leto 2019. Dolg sektorja država kot odstotek BDP naj bi se do leta 2022 znižal na 5,3 % BDP. Makroekonomski scenarij, na katerem temeljijo te proračunske projekcije, je optimističen. Ukrepi, potrebni za podporo načrtovanim ciljem glede primanjkljaja, niso bili opredeljeni kot dejavniki, kar ogroža predpostavke o donosu.
- (7) Glede na napoved Komisije iz jeseni 2018, ki je v zvezi s srednjeročnim proračunskim ciljem v letu 2019 predvidela boljši položaj, in v skladu s pravili za odmrznitev zahtevanih prilagoditev, nominalna stopnja rasti neto primarnih javnofinančnih odhodkov ne bi smela preseči 4,9 %, kar ustreza letni strukturni prilagoditvi v višini 0,3 % v letu 2019. Na podlagi pomladanske napovedi Komisije iz leta 2019 obstaja tveganje znatnega odklona od te zahteve v letu 2019.
- (8) V letu 2020, ko naj bi proizvodna vrzel Estonije predvidoma znašala 2,7 % BDP in naj bi bila načrtovana rast BDP pod ocenjeno stopnjo potencialne rasti, nominalna stopnja rasti neto primarnih javnofinančnih odhodkov ne bi smela preseči 4,1 %, kar je v skladu s strukturno prilagoditvijo v višini 0,6 % BDP, kot izhaja iz skupno dogovorjene prilagoditvene matrike zahtev v okviru Pakta za stabilnost in rast. Na podlagi pomladanske napovedi Komisije iz leta 2019 in ob predpostavki nespremenjenih politik v letu 2020 obstaja tveganje znatnega odklona od te zahteve. Svet na splošno meni, da bi bilo treba z letom 2019 sprejeti potrebne ukrepe za zagotovitev skladnosti z določbami Pakta za stabilnost in rast.

⁽⁴⁾ UL C 320, 10.9.2018, str. 24.

⁽⁵⁾ Uredba (EU) št. 1303/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. decembra 2013 o skupnih določbah o Evropskem skladu za regionalni razvoj, Evropskem socialnem skladu, Kohezijskem skladu, Evropskem kmetijskem skladu za razvoj podeželja in Evropskem skladu za pomorstvo in ribištvo, o splošnih določbah o Evropskem skladu za regionalni razvoj, Evropskem socialnem skladu, Kohezijskem skladu in Evropskem skladu za pomorstvo in ribištvo ter o razveljavitvi Uredbe Sveta (ES) št. 1083/2006 (UL L 347, 20.12.2013, str. 320).

⁽⁶⁾ Ciklično prilagojeni saldo brez enkratnih in drugih začasnih ukrepov, ki ga je Komisija preračunala z uporabo skupno dogovorjene metodologije.

- (9) Preprečevanje pranja denarja je v Estoniji postalo prednostna naloga zaradi velikih škandalov pranja denarja. Estonija je okrepila svoj okvir za preprečevanje pranja denarja, delež vlog nerezidentov v estonskem bančnem sektorju pa se je znatno zmanjšal. Vendar izzivi ostajajo. Estonska vlada je uvedla dodatne ukrepe in smernice za nadaljnjo krepitev preprečevanja na tem področju, vendar estonski parlament še ni sprejel zakonodajne pobude za povečanje zmogljivosti nadzora na področju preprečevanja pranja denarja. Pozornost bo treba nameniti učinkovitemu izvajanju teh ukrepov po njihovem sprejetju.
- (10) Med glavnimi ovirami za poslovne naložbe in omejitve večje produktivnosti so pomanjkanje znanj in spretnosti ter njihova neuskkljenost s povpraševanjem. Estonija je v zadnjih letih izvedla obsežne reforme, kljub temu pa trendi na trgu dela in zmanjšanje delovno sposobnega prebivalstva predstavljajo dolgoročni izziv za sistem izobraževanja in usposabljanja. Ti izzivi zajemajo še vedno visoko stopnjo zgodnjega opuščanja šolanja, nepopolno reorganizacijo mreže šol, neustreznost visokošolskega izobraževanja ter poklicnega izobraževanja in usposabljanja za trg dela ter izzive, povezane s staranjem učiteljev in nizko privlačnostjo učiteljskega poklica. Čeprav se udeležba v izobraževanju odraslih izboljšuje, izpopolnjevanje in preusposabljanje delavcev ni dovolj hitro, da bi sledilo trendom na trgu dela. V središču ugotovljenih potreb po znanjih in spretnostih je nezadostna zmogljivost za inovacije. Kljub visokemu odstotku strokovnjakov za informacijsko in komunikacijsko tehnologijo je digitalno usposabljanje, ki ga zagotavljajo podjetja, omejeno. Izboljšanje ustreznosti sistema izobraževanja in usposabljanja za potrebe trga dela, vključno z vlaganjem v poklicno svetovanje, boju proti zgodnjemu opuščanju šolanja ter boljše predvidevanje potreb po znanju in spretnostih, bi pomagalo zagotoviti, da bodo ljudje ustrezno usposobljeni. Poleg tega bi izboljšanje delovnih pogojev za učitelje, kakovost poučevanja in izobraževalne politike kot odziv na demografske in gospodarske trende okrepile zmogljivost sistema izobraževanja in usposabljanja.
- (11) Kljub izboljšavam so revščina, socialna izključenost in dohodkovna neenakost še vedno visoki, zlasti med starejšimi. Leta 2017 je bilo približno 42 % oseb, starih 65 let in več, izpostavljenih tveganju revščine in socialne izključenosti v primerjavi z Unijo, kjer je povprečje znašalo 15 %. Socialni prejemki in nadomestila pri zmanjševanju revščine še vedno niso učinkoviti in socialna varnostna mreža je šibka. Zagotavljanje kakovostnih in cenovno dostopnih socialnih storitev ovirajo slabo usklajevanje med storitvami zdravstvenega in socialnega varstva ter velike razlike v zmožnosti občin, da opredelijo potrebe po storitvah socialnega varstva in jih zagotovijo. Posamezniki morajo kriti tudi velik del stroškov storitev, ki jih zagotavljajo organi. Javna poraba Estonije za dolgotrajno oskrbo je bila manjša od polovice povprečja Unije (0,6 % BDP v primerjavi 1,6 % BDP leta 2016). Preventivni ukrepi ali podporni sistem za razbremenitev nepoklicnih oskrbovalcev ne obstajajo. Delež ljudi z neizpolnjenimi potrebami po zdravstveni oskrbi je še vedno eden največji v Uniji (11,7 %), kar kaže na težave pri dostopnosti sistema zdravstvenega varstva in njegove učinkovitosti. Ti izzivi kažejo, da je treba zagotoviti celovite cenovno dostopne in kakovostne storitve socialnega in zdravstvenega varstva ter razviti celosten okvir dolgotrajne oskrbe. Naložbe, ki podpirajo socialno vključevanje, vključno v socialno infrastrukturo, bi spodbudile vključujočo rast.
- (12) Razlika med plačami moških in žensk s 25,6 % v letu 2017 je še vedno med največjimi v Evropski uniji in je nekoliko večja od predhodnega leta. Poleg tega je vpliv starševstva na zaposlenost žensk precej nad povprečjem Unije (tj. 25,2 % v primerjavi z 9,0 %). Zaradi dolgega starševskega dopusta je poklicno napredovanje žensk pogosto počasnejše. Ženske pogosto delajo v manj plačanih gospodarskih sektorjih in poklicih, čeprav je njihova stopnja izobrazbe višja od stopnje izobrazbe moških. Z nedavnimi ukrepi je bila v izrabo starševskega dopusta in sistem socialnih prejemkov vnesena prožnost, da se olajša vrnitev staršev na trg dela. Uporaba otroškega varstva se povečuje. Vendar dejavniki, kot so gospodarska aktivnost, poklic, starost, delovne izkušnje ali delovni čas, pojasnjujejo le del razlike med plačami moških in žensk, pri čemer ostaja nepojasnen primanjkljaj v višini 20 % v primerjavi s povprečjem Unije, ki znaša 11,5 %. Preglednost plačil bi lahko pripomogla k boljšemu razumevanju vzrokov za to visoko razliko med plačami moških in žensk. Stalne naložbe v otroško varstvo in aktivni ukrepi na trgu dela bi ženskam pomagali pri zaposlovanju. Poleg tega sta sodelovanje s socialnimi partnerji in krepitev njihove zmogljivosti še naprej pomembna v širšem kontekstu.

- (13) Ker je Estonija periferna država z nizko gostoto prebivalstva, je dobro delujoč in povezan prometni sistem ključen za njene gospodarske aktivnosti in izvoz. Estonska prometna infrastruktura se sooča z nekaterimi pomanjkljivostmi glede povezljivosti in trajnosti. Železniški in intermodalni promet še vedno nista dovolj razvita. Poleg tega so se v zadnjih petih letih povečale emisije toplogrednih plinov iz cestnega prometa. Nadaljnje inovativne in trajnostne rešitve bi lahko pomagale odpravljati zastoje in težave, povezane z javnim prometom. Sinhronizacija estonskega elektroenergetskega sistema s celinskim evropskim omrežjem je ključna za zagotavljanje zanesljivosti oskrbe z električno energijo v celotni baltski regiji. Naložbe v infrastrukturo bi pomagale izboljšati konkurenčnost estonskih podjetij.
- (14) Zaradi nizke ravni naložb v raziskave in razvoj, zlasti v zasebnem sektorju, produktivnost v Estoniji zaostaja. Medtem ko so bili leta 2017 javnofinančni odhodki za raziskave in razvoj nekoliko pod povprečjem Unije, so poslovne naložbe znašale le 0,61 % BDP, kar je približno polovica povprečja Unije. Obstaja majhen delež podjetij, zlasti med malimi in srednjimi podjetji (MSP), ki poročajo o raziskovalnih in inovacijskih dejavnostih. Odhodki za inovacije, ki niso povezane z raziskavami in razvojem, se zmanjšujejo, sodelovanje med znanstvenimi krogi in podjetji pa je šibko. Nekateri od teh dejavnikov zmanjšujejo uspešnost in produktivnost države na področju inovacij. Naložbe, ki bi bile bolj usmerjene v raziskave, razvoj in inovacije, vključno z digitalizacijo in avtomatizacijo podjetij, bi povečale produktivnost in konkurenčnost Estonije. Produktivnost in konkurenčnost bi povečalo tudi boljše določanje prednostnih raziskovalnih tem na področjih, ki so pomembna za gospodarstvo. Estonski organi so oblikovali in izvedli več ukrepov za odpravo pomanjkljivosti v raziskovalnem in inovacijskem sistemu, vendar je njihov učinek doslej še vedno omejen.
- (15) Izzivi na področju virov in energijske učinkovitosti pa ostajajo. Uspešnost Estonije na področju ekoloških inovacij ne odraža v celoti potenciala države, njen skupni rezultat na področju ekoloških inovacij, ki je 60, pa je 40 % pod povprečjem Unije. Kljub nekaterim izboljšavam v zadnjih letih je produktivnost virov Estonije trikrat manjša od povprečja Unije, vrzel v primerjavi s preostalo Unijo pa se povečuje. Le majhen delež estonskih MSP sprejema ukrepe za izboljšanje učinkovite rabe virov in za okolju prijaznejše ravnanje. Poleg tega je gospodarstvo zelo energijsko intenzivno, pri čemer so ravni porabe energije precej nad povprečjem Unije. Vse estonske regije zaostajajo pri izboljšanju učinkovite rabe virov in energijske učinkovitosti. Estonija je bila z deležem 0,4 % v letu 2017 kar precej pod nacionalnimi cilji, ki so 10 % deleža energije iz obnovljivih virov v prometu. Spodbujanje učinkovite rabe virov in energije, zlasti v gradbenem sektorju, ter podpiranje krožnega gospodarstva, vključno s povečanjem naložb, bi dodatno prispevalo k bolj konkurenčnemu in trajnostnemu gospodarstvu.
- (16) Postopki v primeru insolventnosti v Estoniji trajajo približno tri leta, stopnja izterjave pa je nekoliko nad 40 %. Zaradi tega so delovna sila in finančni viri zadržani v manj produktivnih podjetjih. To slabi spodbude za naložbe in zagotavljanje financiranja podjetjem. Reforma insolvenčnega okvira bi bila pomembna, da bi se skrajšalo trajanje postopkov v primeru insolventnosti in povečala stopnja izterjave za upnike. Zlasti bi to lahko spodbudilo uporabo postopkov prestrukturiranja pred plačilno nesposobnostjo in po njej ter preprečilo nesistematično likvidacijo podjetij.
- (17) Načrtovanje programov skladov Unije za obdobje 2021–2027 bi lahko prispevalo k odpravi nekaterih vrzeli, opredeljenih v priporočilih, zlasti na področjih iz Priloge D k poročilu o državi za leto 2019. To bi Estoniji omogočilo, da ob upoštevanju regionalnih razlik ta sredstva kar najbolj uporabi za opredeljene sektorje.
- (18) V okviru evropskega semestra 2019 je Komisija izvedla izčrpno analizo ekonomske politike Estonije in jo objavila v poročilu o državi za leto 2019. Prav tako je ocenila program stabilnosti za leto 2019, nacionalni reformni program za leto 2019 in ukrepanje po priporočilih, ki jih je Estonija prejela v prejšnjih letih. Glede na to, da je treba okrepiti splošno ekonomsko upravljanje Unije z vključitvijo prispevka na ravni Unije v prihodnje nacionalne odločitve, Komisija pri tem ni upoštevala le pomena teh programov za vzdržno fiskalno in socialnoekonomsko politiko v Estoniji, ampak tudi njihovo skladnost s pravili in smernicami Unije.

(19) Svet je ob upoštevanju te ocene preučil program stabilnosti za leto 2019, njegovo mnenje ⁽⁷⁾ pa je izraženo zlasti v priporočilu 1 spodaj –

PRIPOROČA, da Estonija v letih 2019 in 2020 ukrepa tako, da bo:

1. zagotovila, da nominalna stopnja rasti neto primarnih javnofinančnih odhodkov v letu 2020 ne bo presegla 4,1 %, kar ustreza letni strukturalni prilagoditvi v višini 0,6 % BDP; zagotovila učinkovit nadzor in izvrševanje okvira za preprečevanje pranja denarja;
2. odpravila pomanjkanje znanj in spretnosti in spodbudila inovacije z izboljšanjem zmogljivosti sistema izobraževanja in usposabljanja ter njegove ustreznosti za trg dela; izboljšala ustreznost socialne varnostne mreže ter dostopa do cenovno dostopnih in celostnih storitev socialnega varstva; sprejela ukrepe za zmanjšanje razlik med plačami moških in žensk, tudi za izboljšanje preglednosti plač;
3. ekonomsko politiko v zvezi z naložbami osredotočila na trajnostno prometno in energetska infrastrukturo, vključno z medsebojnimi povezavami, v spodbujanje raziskav in inovacij ter v spodbujanje učinkovite rabe virov, pri tem pa upoštevala regionalne razlike.

V Bruslju, 9. julija 2019

Za Svet
Predsednik
M. LINTILÄ

⁽⁷⁾ V skladu s členom 5(2) Uredbe (ES) št. 1466/97.

PRIPOROČILO SVETA**z dne 9. julija 2019****v zvezi z nacionalnim reformnim programom Irske za leto 2019 in mnenje Sveta o programu stabilnosti Irske za leto 2019**

(2019/C 301/07)

SVET EVROPSKE UNIJE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije ter zlasti člena 121(2) in člena 148(4) Pogodbe,

ob upoštevanju Uredbe Sveta (ES) št. 1466/97 z dne 7. julija 1997 o okrepitvi nadzora nad proračunskim stanjem ter o nadzoru in usklajevanju gospodarskih politik ⁽¹⁾ in zlasti člena 5(2) Uredbe,

ob upoštevanju Uredbe (EU) št. 1176/2011 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. novembra 2011 o preprečevanju in odpravljanju makroekonomskih neravnotežij ⁽²⁾ in zlasti člena 6(1) Uredbe,

ob upoštevanju priporočila Evropske komisije,

ob upoštevanju resolucij Evropskega parlamenta,

ob upoštevanju sklepov Evropskega sveta,

ob upoštevanju mnenja Odbora za zaposlovanje,

ob upoštevanju mnenja Ekonomsko-finančnega odbora,

ob upoštevanju mnenja Odbora za socialno zaščito,

ob upoštevanju mnenja Odbora za ekonomsko politiko,

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) Komisija je 21. novembra 2018 sprejela letni pregled rasti, ki zaznamuje začetek evropskega semestra za usklajevanje ekonomskih politik za leto 2019. Pri tem je ustrezno upoštevala evropski steber socialnih pravic, ki so ga 17. novembra 2017 razglasili Evropski parlament, Svet in Komisija. Evropski svet je na zasedanju 21. marca 2019 potrdil prednostne naloge iz letnega pregleda rasti. Komisija je 21. novembra 2018 na podlagi Uredbe (EU) št. 1176/2011 sprejela tudi poročilo o mehanizmu opozarjanja, v katerem je Irsko opredelila kot eno od držav članic, za katere bo opravljen poglobljen pregled. Komisija je istega dne sprejela tudi Priporočilo za priporočilo Sveta o ekonomski politiki euroobmočja, ki ga je Evropski svet potrdil 21. marca 2019. Svet je Priporočilo o ekonomski politiki euroobmočja ⁽³⁾ (v nadaljnjem besedilu: priporočilo za euroobmočje iz leta 2019), ki določa pet priporočil za euroobmočje (v nadaljnjem besedilu: priporočila za euroobmočje), sprejel 9. aprila 2019.

⁽¹⁾ UL L 209, 2.8.1997, str. 1.

⁽²⁾ UL L 306, 23.11.2011, str. 25.

⁽³⁾ UL C 136, 12.4.2019, str. 1.

- (2) Irška bi morala kot država članica, katere valuta je euro, zaradi tesne medsebojne povezanosti gospodarstev v ekonomski in monetarni uniji zagotoviti, da v celoti in pravočasno izvede priporočilo za euroobmočje iz leta 2019, ki je izraženo v priporočilih 1 in 3 spodaj. Konkretno, osredotočenje ekonomske politike v zvezi z naložbami na določena področja in uvedba davčnih ukrepov bosta prispevala k izvajanju drugega priporočila za euroobmočje glede podpiranja naložb, izboljšanja javnih financ in boja proti agresivnemu davčnemu načrtovanju.
- (3) Poročilo o državi za Irsko za leto 2019 je bilo objavljeno 27. februarja 2019. V njem so bili ocenjeni napredek Irske pri izvajanju priporočil za posamezno državo, ki jih je Svet sprejel 13. julija 2018 ⁽⁴⁾, nadaljnje ukrepanje po priporočilih za posamezno državo, sprejetih v prejšnjih letih, in napredek pri doseganju njenih nacionalnih ciljev iz strategije Evropa 2020. Poročilo o državi vsebuje tudi rezultate poglobljenega pregleda v skladu s členom 5 Uredbe (EU) št. 1176/2011, ki so bili prav tako objavljeni 27. februarja 2019. Na podlagi opravljene analize Komisija ugotavlja, da na Irskem obstajajo makroekonomska neravnotežja. Zaradi visokega javnega in zasebnega dolga ter neto zunanjih obveznosti je Irška ranljiva za negativne šoke, vendar pa se spremenljivke toka še naprej izboljšujejo. Raven zasebnega dolga ostaja visoka, vendar gospodarska rast še naprej podpira njegovo zmanjševanje. Dejavnosti multinacionalnih družb še naprej vplivajo na dolg podjetij. Za zadolženost gospodinjstev se zdi, da je na splošno v skladu z gospodarskimi temelji, čeprav je visoka v primerjavi z razpoložljivim dohodkom. Dolg sektorja država naj bi se po projekcijah še naprej zmanjševal, primanjkljaj pa se približuje uravnoteženemu položaju. Cene stanovanj že več let hitro rastejo, vendar se je njihova rast v zadnjem času upočasnila. Rast stanovanjskih cen je večinoma posledica omejene ponudbe in ni jasnih dokazov o precenitvi. Obseg nedonosnih posojil, ki je sicer še vedno velik, se je dodatno zmanjšal, čeprav se dolgotrajna zaostala plačila zmanjšujejo počasneje.
- (4) Irška je 17. aprila 2019 predložila nacionalni reformni program za leto 2019, 29. aprila 2019 pa program stabilnosti za leto 2019. Programa sta bila ocenjena istočasno, da bi se upoštevala njuna medsebojna povezanost.
- (5) Ustrezna priporočila za posamezno državo so bila obravnavana pri načrtovanju programov evropskih strukturnih in investicijskih skladov (v nadaljnjem besedilu: skladi ESI) za obdobje 2014–2020. Kot je določeno v členu 23 Uredbe (EU) št. 1303/2013 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽⁵⁾, lahko Komisija od države članice zahteva, da pregleda svoj partnerski sporazum in ustrezne programe ter predlaga njihove spremembe, kadar je to potrebno za podporo izvajanju ustreznih priporočil Sveta. Komisija je zagotovila dodatne podrobnosti o tem, kako bo uporabila navedeno določbo, v smernicah o uporabi ukrepov za povezovanje uspešnosti skladov ESI z dobrim gospodarskim upravljanjem.
- (6) Za Irsko trenutno veljata preventivni del Pakta za stabilnost in rast ter pravilo glede dolga. Vlada v programu stabilnosti za leto 2019 pričakuje, da se bo nominalni saldo izboljšal na 0,2 % bruto domačega proizvoda (BDP) v letu 2019 in se zatem postopno izboljševal do 1,3 % BDP v letu 2023. Na podlagi preračunanega strukturnega salda ⁽⁶⁾ načrtuje do leta 2020 doseči srednjeročni proračunski cilj, določen kot strukturni primanjkljaj v višini 0,5 % BDP. V skladu s programom stabilnosti naj bi se dolg sektorja država kot odstotek BDP v letu 2019 zmanjšal na 61,1 %, nato pa še naprej upadal in leta 2023 dosegel 51,6 % BDP. Makroekonomski scenarij, na katerem temeljijo te proračunske projekcije, je verjeten. Hkrati ukrepi, potrebni za doseganje načrtovanih ciljev glede primanjkljaja od leta 2020 naprej, niso dovolj podrobno opredeljeni.

⁽⁴⁾ UL C 320, 10.9.2018, str. 27.

⁽⁵⁾ Uredba (EU) št. 1303/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. decembra 2013 o skupnih določbah o Evropskem skladu za regionalni razvoj, Evropskem socialnem skladu, Kohezijskem skladu, Evropskem kmetijskem skladu za razvoj podeželja in Evropskem skladu za pomorstvo in ribištvo, o splošnih določbah o Evropskem skladu za regionalni razvoj, Evropskem socialnem skladu, Kohezijskem skladu in Evropskem skladu za pomorstvo in ribištvo ter o razveljavitvi Uredbe Sveta (ES) št. 1083/2006 (UL L 347, 20.12.2013, str. 320).

⁽⁶⁾ Ciklično prilagojeni saldo brez enkratnih in drugih začasnih ukrepov, ki ga je Komisija preračunala z uporabo skupno dogovorjene metodologije.

- (7) Svet je 13. julija 2018 Irski priporočil, naj leta 2019 doseže srednjeročni proračunski cilj. To je skladno z najvišjo nominalno stopnjo rasti neto primarnih javnofinančnih odhodkov ⁽⁷⁾ v višini 7,0 % v letu 2019, kar ustreza dovoljenemu poslabšanju strukturnega salda za 0,3 % BDP. Glede na pomladansko napoved Komisije iz leta 2019 se pričakuje, da bo Irska v letu 2019 izpolnila priporočeno fiskalno prilagoditev.
- (8) Irska bi morala v letu 2020 doseči svoj srednjeročni proračunski cilj. Na podlagi pomladanske napovedi Komisije iz leta 2019 je to skladno z najvišjo nominalno stopnjo rasti neto primarnih javnofinančnih odhodkov v višini 3,7 % ⁽⁸⁾, kar ustreza letni strukturni prilagoditvi v višini 0,7 % BDP. Irska naj bi po napovedih dosegla srednjeročni proračunski cilj. Dolg sektorja država naj bi se po napovedi še naprej zanesljivo zmanjševal in presegel zahteve pravila glede dolga. Svet na splošno meni, da bo Irska v letih 2019 in 2020 izpolnjevala določbe Pakta za stabilnost in rast. Glede na razlike med merjenji BDP in domače proizvodnje na Irskem ter povezanim vplivom na delež javnega dolga v BDP, trenutne ciklične pogoje na Irskem in povečana zunanja tveganja bi bila uporaba morebitnih nepričakovanih prihodkov za nadaljnje zmanjševanje deleža dolga sektorja država pomemben ukrep.
- (9) Javne finance so se še izboljšale zaradi trdne rasti proizvodnje, vendar tveganja glede nestanovitnosti prihodkov ostajajo, poleg tega so še možnosti za doseganje večje odpornosti prihodkov na gospodarska nihanja in negativne pretrese. Omejitev obsega in števila davčnih odhodkov ter razširitev davčne osnove bi prispevali k večji stabilnosti prihodkov ob gospodarskih nihanjih. Medtem ko je Irska povišala nižjo stopnjo davka na dodano vrednost za turistične dejavnosti, so bili nekateri davčni ukrepi v zadnjem času osredotočeni na znižanja in olajšave. Poleg tega ima Irska še možnosti za izboljšanje načinov, na katere lahko njen davčni sistem podpira okoljske cilje. Tovrstna prizadevanja bi lahko vključevala zmanjšanje subvencij za fosilna goriva in zagotavljanje močnejših cenovnih signalov vlagateljem tako, da se država zaveže k postopnemu zviševanju davka na ogljikov dioksid v prihodnjem desetletju.
- (10) Boj proti agresivnemu davčnemu načrtovanju je bistven za zagotovitev učinkovitejših in pravičnejših davčnih sistemov, kot je navedeno v priporočilu za euroobmočje iz leta 2019. Učinki prelivanja strategij davkoplačevalcev za agresivno davčno načrtovanje med državami članicami zahtevajo usklajeno delovanje nacionalnih politik, ki dopolnjujejo zakonodajo Unije. Irska je sprejela ukrepe proti agresivnemu davčnemu načrtovanju, vendar visoka raven plačil licenčnin in dividend kot odstotek BDP kaže, da irska davčna pravila uporabljajo podjetja, ki izvajajo agresivno davčno načrtovanje. Omejena uporaba davčnih odtegljajev od licenčnin in dividend, ki jih v tujino izplačujejo družbe s sedežem na Irskem (tj. plačila rezidentov Unije rezidentom tretjih držav), lahko privede do tega, da se ta plačila izogonejo vsakršni obdavčitvi, če tudi v prejemni jurisdikciji niso obdavčena.
- (11) Dolgoročna tveganja za vzdržnost javnih financ zaradi stroškov staranja prebivalstva so še vedno prisotna. Poraba za zdravstvo naj bi se povečala s 4,1 % BDP leta 2016 na 5,1 % leta 2070 ter dosegla najvišjo stopnjo leta 2063, in sicer 5,2 %. Čeprav nekateri vidiki zdravstvenega sistema na Irskem delujejo dobro ali so se izboljšali, je sistem neučinkovit, le s težavo zapolnjuje potrebe ter ne zagotavlja usklajene in celostne oskrbe. Za ublažitev naraščajočih pritiskov zaradi vse večjih potreb po zdravstvenih storitvah je irska vlada z namenom, da bi v prihodnjih 10 letih izvedla celovito reformo in posodobitev irskih storitev zdravstvenega in socialnega varstva, odobrila strategijo za izvajanje programa Sláintecare in ustanovila Urad za izvajanje programa Sláintecare. Načrtovana reforma je verodostojna vizija za zagotovitev univerzalne dostopnosti in vzdržnosti zdravstvenega sistema, zadoščanje potrebam starajočega se prebivalstva in preusmeritev oskrbe na skupnost, z večjim poudarkom na preprečevanju. To bo verjetno pozitivno vplivalo na zmanjšanje odvisnosti od akutne oskrbe, zaradi česar bo zdravstveno varstvo stroškovno učinkovitejše. Vendar je izvajanje ogroženo zaradi težav zdravstvenega sistema pri obravnavi trga podvojenih zdravstvenih zavarovanj in učinkovitem upravljanju lastnega proračuna, uspešnosti in delovne sile v kratkoročnem obdobju. Kratkoročne stroške bo prav tako treba omejiti, da se uresniči dolgoročna vizija programa Sláintecare.

⁽⁷⁾ Neto primarne javnofinančne odhodke sestavljajo vsi javnofinančni odhodki brez odhodkov za obresti, odhodkov za programe Unije, v celoti izravnanih s prihodki iz skladov Unije, in nediskrecijskih sprememb pri odhodkih za denarna nadomestila za brezposelnost. Nacionalno financirane bruto investicije v osnovna sredstva so porazdeljene na obdobje štirih let. Diskrecijski ukrepi na strani prihodkov ali zakonsko določena povečanja prihodkov so vračunani. Enkratni ukrepi na strani prihodkov in na strani odhodkov so pobotani. Merilo rasti odhodkov za Irsko odraža prilagoditev, s katero naj bi se odpravilo izkrivljanje desetletne referenčne stopnje potencialne rasti, ki ga je povzročila izredno velika realna rast BDP v letu 2015. Glede na pristop, ki so ga irski organi uporabili pri izračunih za svoj proračun za leto 2017, je Komisija upoštevala povprečne stopnje potencialne rasti v letih 2014 in 2016.

⁽⁸⁾ Merilo rasti odhodkov v letu 2019 odraža prilagoditev, s katero naj bi se odpravilo izkrivljanje desetletne referenčne stopnje potencialne rasti, ki ga je povzročila izredno velika realna rast BDP v letu 2015.

- (12) Kljub preteklim prizadevanjem vlade, da bi omejila porabo za javne pokojnine, se pričakuje, da se bo skupni primanjkljaj pokojninskega sistema dolgoročno precej povečal, in sicer zaradi povišanja odhodkov za pokojnine s 5 % BDP v letu 2016 na 6,6 % v letu 2070, najvišja stopnja 7,5 % pa bo dosežena v letu 2053. Popolno in pravočasno izvajanje predstavljenega načrta pokojninske reforme je ključnega pomena za izboljšanje fiskalne vzdržnosti irskega pokojninskega sistema.
- (13) Večje naložbe v znanja in spretnosti, izobraževanje in usposabljanje ter socialno vključevanje so bistvene za izboljšanje produktivnosti in dolgoročne vključujoče rasti na Irskem. Zaradi utesnjevanja trga dela ter pojava pomanjkanja znanj in spretnosti ter njihove neuskladenosti s povpraševanjem v nekaterih sektorjih so potrebna prizadevanja za vključitev neaktivnih skupin potencialnih delavcev ter vlaganja v premalo izkoriščen človeški kapital. Obstajajo možnosti za spodbujanje izpopolnjevanja in boljše usklajevanje izobraževalnih programov in poklicnega usposabljanja s potrebami trga dela. Nizek odstotek delovne sile z osnovnimi digitalnimi spretnostmi in znanji kaže, da je treba še naprej vlagati v usposabljanje in izpopolnjevanje odraslih na delovnem mestu. Vlaganje v razpoložljivost kakovostnega in cenovno dostopnega otroškega varstva ter uvedba nacionalnega sistema otroškega varstva bosta pripomogla k povečanju razmeroma nizke stopnje zaposlenosti žensk. Stopnja udeležbe invalidov na trgu dela je med najnižjimi v Evropi. Število oseb, ki živijo v gospodinjstvih z nizko intenzivnostjo dela, ostaja med najvišjimi v Uniji, kar kaže na potrebo po bolj celostnih in ciljno usmerjenih strategijah aktiviranja za pomoč tej skupini.
- (14) Leta nizkih naložb, ki so sledila gospodarski recesiji, so terjala svoj davek pri razpoložljivosti cenovno dostopnih in socialnih stanovanj ter ustrezne infrastrukture na področjih čistega prometa ter energije, vode in ultrahitrih širokopasovnih povezav, kar posledično ovira poslovne naložbe. Poleg tega so se v petih letih močno povečale emisije toplogrednih plinov iz cestnega prometa. Izboljšana infrastruktura bi lahko bila skupaj s prostorskim načrtovanjem ključna za izboljšanje ponudbe stanovanj, povečanje zasebnih naložb, spodbujanje rasti produktivnosti in zagotavljanje uravnoveženega regionalnega gospodarskega razvoja. Da bi domača podjetja učinkovito uporabljala digitalno tehnologijo ter za uspešen domači sektor informacijskih in komunikacijskih tehnologij ostajajo ključnega pomena povezljivost, prilagojena razvoju v prihodnosti, ter zadostne digitalne spretnosti in znanja. Še vedno so prisotni pomembni izzivi v zvezi z dostopom do ultrahitrih širokopasovnih povezav, zlasti na podeželskih območjih. Poleg tega bi prehod Irske na nizkoogljično in okoljsko odporno gospodarstvo podpirale večje infrastrukturne naložbe v čisto energijo, čist in javni promet in storitve za rabo vode ter okrepljena prizadevanja na področju razogljičenja, energijske učinkovitosti, energije iz obnovljivih virov in krožnega gospodarstva.
- (15) Medtem ko bi uvedba nacionalnega razvojnega načrta lahko vodila do dodatne osnovne infrastrukture, bi lahko šibka zmogljivost gradbenega sektorja ovirala njegovo pravočasno izvedbo. Poleg tega bi lahko diverzifikacija pomorskega prometa in energetske povezave s celinsko Evropo povečala odpornost gospodarstva na zunanje šoke. Irski do sedaj ni uspelo prekiniti povezave med svojo gospodarsko rastjo ter emisijami toplogrednih plinov in onesnaževali zraka. Emisije toplogrednih plinov se postopno povečujejo, zlasti v prometu, kmetijstvu, energetiki in v grajenem okolju. Če Irska na tem področju ne bo dosegla napredka, bo težje izpolnjevala svoje obveznosti, ki izhajajo iz članstva v Uniji, hkrati pa se bodo povišali tudi stroški prihodnjih ukrepov.
- (16) Cene nepremičnin še naprej rastejo zaradi vztrajno majhne ponudbe in vedno večjega povpraševanja. Čeprav se cene v letu 2017 niso zdele precenjene, pa postaja cenovna dostopnost razlog za zaskrbljenost. Pomanjkanje ponudbe stanovanj vpliva tudi na razpoložljivost socialnih stanovanj zaradi nezadostnih naložb in gradenj v zadnjem desetletju. Medtem ko je povpraševanje po socialnih stanovanjih ocenjeno na približno 72 000 stanovanjskih enot, pa jih bo v letu 2019 po načrtih ponujenih le 10 000. 17 000 gospodinjstev naj bi prejelo pomoč države za plačilo stanovanj ali pomoč države v okviru sheme najemniških stanovanj, vendar bi to lahko povzročilo dodatno povišanje najemnin na zasebnem najemniškem trgu, na katerem je ponudba stanovanj že sedaj omejena. V številnih socialnih stanovanjih biva premajhno število oseb glede na velikost stanovanjske enote, zlasti na območju Dublina, deloma zaradi zastarelih praks dedovanja. Neustrezna mešanica vrst zagotovljenih socialnih stanovanj v kombinaciji z zelo omejenim številom cenovno dostopnih in neprofitnih najemnih stanovanj še dodatno poslabšuje razmere. To je glavni razlog, da vse več oseb in družin živi v zasilnih bivališčih, število brezdomcev pa je februarja 2019 doseglo nove najvišje stopnje.

- (17) Spodbujanje produktivnosti domačih podjetij, ki temelji na inovacijah, je ključno za podporo zanesljivejše in odpornejše rasti produktivnosti v državi. Odhodki poslovnega sektorja za raziskave in razvoj se še naprej povečujejo, vendar ostajajo pod povprečjem Unije in so izrazito koncentrirani v podjetjih v tuji lasti. Politike na področju inovacij bi bilo mogoče preoblikovati, tako da bi bolje podprli irska mala in srednja podjetja (MSP). Posredna podpora (tj. davčni dobropisi) ostaja glavno orodje javne podpore raziskavam in razvoju na Irskem (80 % skupne javne podpore). Močnejše povezave med multinacionalnimi družbami in domačimi podjetji bi lahko pripomogle k boljšemu razširjanju inovacij v gospodarstvu. Poleg tega bi tesnejše sodelovanje med podjetji in javnimi raziskovalnimi središči povečalo inovacijski potencial.
- (18) Čeprav je nizka raven javnih naložb v raziskave in razvoj še vedno zaskrbljujoča (1,05 % BDP v primerjavi s povprečjem Unije v višini 2 %), je nedavno sprejeti program o prihodnjih delovnih mestih na Irskem iz leta 2019 obetaven okvir za spodbujanje inovacij in tehnoloških sprememb ter izboljšanje produktivnosti MSP. Vendar bo njegovo popolno izvajanje odvisno od znatnega povečanja javnofinančnih odhodkov za raziskave in inovacije ter pretvorbe nedavno sprejetega programa v konkretne ukrepe politike. Ta ambiciozen seznam ukrepov v sedanjih obliki še vedno nima pomembnih podrobnosti in natančnih datumov izvajanja. Na primer, za ukrepe, ki naj bi bili sprejeti v letu 2019, država ni opredelila ukrepov za povečanje razpoložljivosti dolgoročnih naložb v kapital, ki bi pomagale domačim podjetjem pri širjenju njihovega poslovanja; kombinacija politik za spodbujanje MSP k naložbam v nove tehnologije združuje davčne dobropise in nedavčne spodbude za naložbe MSP v inovacije, vendar ostaja relativna razsežnost teh ukrepov neznana. Program o prihodnjih delovnih mestih na Irskem iz leta 2019 ne vključuje nobenih posebnih ukrepov niti ciljev za odpravo vrzeli med Irsko in drugimi državami članicami na področju uvajanja širokopasovnih omrežij, ki bodo prilagojena razvoju v prihodnosti, v skladu s cilji gigabitne družbe Unije do leta 2025. Nacionalni načrt za širokopasovne povezave naj bi pomagal odpraviti to vrzel.
- (19) Regionalne razlike na Irskem so precejšnje in so se tekom zadnjega desetletja še povečale. Na Irskem obstajajo v primerjavi z drugimi državami članicami precejšnje razlike med regijami glede BDP na prebivalca. Med letoma 2000 in 2016 se je BDP na prebivalca v južni in vzhodni regiji (Southern in Eastern) povečal za 74 %, kar je 63 odstotnih točk več kot v mejni, osrednji in zahodni regiji (Border, Midland in Western), najhitreje pa je rasel po letu 2012. Do leta 2016 je bil BDP na prebivalca v južni in vzhodni regiji 2,6-krat višji kot v mejni, osrednji in zahodni regiji. Območje Dublina, kjer prebiva 40 % irskega prebivalstva, je med letoma 2000 in 2016 prispevalo za 62 odstotnih točk k rasti BDP.
- (20) Regulativne ovire za podjetništvo (zlasti nekateri predpisi v zvezi s poslovnimi nepremičninami in pravnimi storitvami) negativno vplivajo na vstop podjetij na trg in izstop iz njega ter posledično na produktivnost domačih irskih podjetij. Zlasti predstavljajo izziv ovire za vstop na maloprodajne trge. Irska je med petimi državami z največjim številom postopkovnih zahtev za odprtje maloprodajnih mest. Trgovci na drobno se srečujejo s postopkovnimi ovirami, ki povzročajo zamude in povečujejo stroške pri odpiranju novih trgovin ter lahko negativno vplivajo na strukturo in dinamiko trga.
- (21) Novi zakon o regulaciji pravnih storitev je potrebno še izvesti, saj se predpisi uvajajo s precejšnjimi zamudami, tudi če so pripravljala posvetovanja že v teku. Tako ostajata možnost neposrednega strokovnega dostopa do odvetnikov v spornih zadevah in možnost pravnih oseb, da postanejo partnerice v vseh vrstah pravnih praks, negotovi. Vendar se je treba izogibati preveč zapletenim pravilom za delovanje in upravljanje večdisciplinarnih pisarn. Ambiciozno izvajanje reform, ki nimajo roka za izvedbo, je prednostna naloga. Pobuda „Ambition 2.3“ v okviru programa o prihodnjih delovnih mestih na Irskem iz leta 2019 naj bi odpravila težave, povezane s stroški pravnih storitev, vendar je edini končni rezultat za leto 2019 negotov, poleg tega je časovni okvir dvoumen. Zamude pri izvajanju te reforme prispevajo k visokim stroškom pravnih storitev na Irskem v škodo podjetij, zlasti MSP ter posameznikov. Ker so pravne storitve pomembne za druge poslovne storitve, omejitev v tem sektorju prispevajo k visokim stroškom drugih storitev (npr. zavarovanja).

- (22) Delež nedonosnih posojil je še naprej upadal in se zmanjšal za 4,4 odstotne točke ter do četrtega četrletja leta 2018 za tekoče leto znašal 5,5 %. Banke so na dobri poti, da dosežejo svoje cilje glede zmanjšanja, kar podpirajo prodaje portfeljev, prizadevanja za prestrukturiranje in rast cen nepremičnin. Delež dolgotrajnih hipotekarnih posojil z zaostalimi plačili (z zapadlostjo več kot dve leti) ostaja razmeroma visok, zaradi česar delež nedonosnih posojil ostaja nad povprečjem euroobmočja. Predlaganih je bilo več pobud in predlogov zakonov, kot je zakon o načelu „brez soglasja ni prodaje“, za obravnavo socialnega in gospodarskega učinka reševanja nedonosnih posojil, vključno za ranljiva gospodinjstva. Register posojil je začel v letu 2018 v celoti delovati za potrošniška posojila in bo ključnega pomena pri ocenjevanju, ali so posojilojemalci sposobni servisirati svoje dolgove. Postopki v primeru insolventnosti ter uporaba sodnih in izvensodnih možnosti za reševanje zaostalih plačil ostajajo omejeni. Nadaljnje zmanjševanje dolgotrajnih hipotekarnih posojil z zaostalimi plačili ob istočasnem nadgrajevanju pobud za ranljiva gospodinjstva, ne da bi pri tem ustvarili ovire za reševanje nedonosnih posojil, ostaja izziv in zahteva stalno spremljanje.
- (23) Načrtovanje programov skladov Unije za obdobje 2021–2027 bi lahko prispevalo k odpravi nekaterih vrzeli, opredeljenih v priporočilih, zlasti na področjih iz Priloge D k poročilu o državi za leto 2019. To bi Irski omogočilo, ob upoštevanju regionalnih razlik sredstva iz teh skladov kar najbolje uporabi za opredeljene sektorje.
- (24) V okviru evropskega semestra 2019 je Komisija izvedla izčrpno analizo ekonomske politike Irske in jo objavila v poročilu o državi za leto 2019. Prav tako je ocenila program stabilnosti za leto 2019, nacionalni reformni program za leto 2019 in ukrepanje po priporočilih, ki jih je Irska prejela v prejšnjih letih. Glede na to, da je treba okrepiti splošno ekonomsko upravljanje Unije z vključitvijo prispevka na ravni Unije v prihodnje nacionalne odločitve, Komisija pri tem ni upoštevala le pomena teh programov za vzdržno fiskalno in socialnoekonomsko politiko na Irskem, ampak tudi njihovo skladnost s pravili in smernicami Unije.
- (25) Svet je ob upoštevanju te ocene preučil program stabilnosti za leto 2019 in meni ⁽⁹⁾, da bo Irska izpolnila določbe Pakta za stabilnost in rast.
- (26) Svet je ob upoštevanju poglobljenega pregleda, ki ga je opravila Komisija, in te ocene preučil nacionalni reformni program za leto 2019 in program stabilnosti za leto 2019. Njegova priporočila v skladu s členom 6 Uredbe (EU) št. 1176/2011 so izražena v priporočilih 1 in 3 spodaj. Ta priporočila prispevajo tudi k izvajanju priporočila za euroobmočje iz leta 2019, zlasti drugega priporočila za euroobmočje. Fiskalne politike iz priporočila 1 med drugim prispevajo k odpravljanju neravnotežij, povezanih z visokim dolgom sektorja država –

PRIPOROČA, da Irska v letih 2019 in 2020 ukrepa tako, da bo:

1. v letu 2020 dosegla srednjeročni proračunski cilj; uporabila nepričakovane prihodke za hitrejše zmanjševanje deleža dolga sektorja država; omejila področje uporabe in število davčnih odhodkov ter razširi davčno osnovo; še naprej obravnavala elemente davčnega sistema, ki lahko spodbujajo agresivno davčno načrtovanje, in se pri tem zlasti osredotočila na plačila v tujino; obravnavala pričakovano povečanje odhodkov, povezanih s staranjem prebivalstva, z izboljšanjem stroškovne učinkovitosti zdravstvenega sistema in popolno izvedbo načrtov pokojninskih reform;
2. zagotovila posamezniku prilagojeno podporo za aktivno vključevanje ter olajšala izpopolnjevanje, zlasti za ranljive skupine in ljudi, ki živijo v gospodinjstvih z nizko intenzivnostjo dela; povečala razpoložljivost cenovno dostopnega in kakovostnega otroškega varstva;

⁽⁹⁾ V skladu s členom 5(2) Uredbe (ES) št. 1466/97.

3. ekonomsko politiko v zvezi z naložbami osredotočila na nizkoogljični in energijski prehod, zmanjšanje emisij toplogrednih plinov, trajnostni promet, vodo, digitalno infrastrukturo ter cenovno dostopna in socialna stanovanja, pri tem pa upoštevala regionalne razlike; izvajala ukrepe, vključno s tistimi iz strategije za prihodnja delovna mesta, za diverzifikacijo gospodarstva in izboljšanje produktivnosti irskih podjetij – zlasti MSP – s pogostejšo uporabo instrumentov neposrednega financiranja za spodbujanje raziskav in inovacij ter z zmanjšanjem regulativnih ovir za podjetništvo.

V Bruslju, 9. julija 2019

Za Svet
Predsednik
M. LINTILÄ

PRIPOROČILO SVETA**z dne 9. julija 2019****v zvezi z nacionalnim reformnim programom Grčije za leto 2019 in mnenje Sveta o programu stabilnosti Grčije za leto 2019**

(2019/C 301/08)

SVET EVROPSKE UNIJE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije ter zlasti člena 121(2) in člena 148(4) Pogodbe,

ob upoštevanju Uredbe Sveta (ES) št. 1466/97 z dne 7. julija 1997 o okrepitvi nadzora nad proračunskim stanjem ter o nadzoru in usklajevanju gospodarskih politik ⁽¹⁾ in zlasti člena 5(2) Uredbe,ob upoštevanju Uredbe (EU) št. 1176/2011 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. novembra 2011 o preprečevanju in odpravljanju makroekonomskih neravnotežij ⁽²⁾ in zlasti člena 6(1) Uredbe,

ob upoštevanju priporočila Evropske komisije,

ob upoštevanju resolucij Evropskega parlamenta,

ob upoštevanju sklepov Evropskega sveta,

ob upoštevanju mnenja Odbora za zaposlovanje,

ob upoštevanju mnenja Ekonomsko-finančnega odbora,

ob upoštevanju mnenja Odbora za socialno zaščito,

ob upoštevanju mnenja Odbora za ekonomsko politiko,

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) Komisija je 21. novembra 2018 sprejela letni pregled rasti, ki zaznamuje začetek evropskega semestra za usklajevanje ekonomskih politik za leto 2019. Pri tem je ustrezno upoštevala evropski steber socialnih pravic, ki so ga 17. novembra 2017 razglasili Evropski parlament, Svet in Komisija. Evropski svet je na zasedanju 21. marca 2019 potrdil prednostne naloge iz letnega pregleda rasti. Komisija je 21. novembra 2018 na podlagi Uredbe (EU) št. 1176/2011 sprejela poročilo o mehanizmu opozarjanja, v katerem je Grčijo opredelila kot eno od držav članic, za katere bo opravljen poglobljen pregled. Komisija je istega dne sprejela tudi Priporočilo za priporočilo Sveta o ekonomski politiki euroobmočja, ki ga je Evropski svet potrdil 21. marca 2019. Svet je Priporočilo o ekonomski politiki euroobmočja ⁽³⁾ (v nadaljnjem besedilu: priporočilo za euroobmočje iz leta 2019), ki določa pet priporočil za euroobmočje (v nadaljnjem besedilu: priporočila za euroobmočje), sprejel 9. aprila 2019.
- (2) Grčija bi morala kot država članica, katere valuta je euro, zaradi tesne medsebojne povezanosti gospodarstev v ekonomski in monetarni uniji zagotoviti, da v celoti in pravočasno izvede priporočilo za euroobmočje iz leta 2019, ki je izraženo v priporočilih 1 in 2 spodaj. Zlasti bodo reforme v skladu z zavezami po izteku programa in z osredotočanjem gospodarske politike, povezane z naložbami na specifična področja, prispevale k izvajanju priporočila za euroobmočje.

⁽¹⁾ UL L 209, 2.8.1997, str. 1.⁽²⁾ UL L 306, 23.11.2011, str. 25.⁽³⁾ UL C 136, 12.4.2019, str. 1.

- (3) Poročilo o državi za Grčijo za leto 2019 je bilo objavljeno 27. februarja 2019. V njem je bil ocenjen napredek Grčije pri doseganju njenih nacionalnih ciljev iz strategije Evropa 2020. Poročilo o državi vsebuje tudi rezultate poglobljenega pregleda v skladu s členom 5 Uredbe (EU) št. 1176/2011, ki so bili prav tako objavljeni 27. februarja 2019. Na podlagi opravljene analize je Komisija ugotovila, da v Grčiji obstajajo čezmerna makroekonomska neravnotežja. Ugotovljena neravnotežja so bila povezana zlasti z visokim javnim dolgom, negativnim neto stanjem mednarodnih naložb, visokim deležem nedonosnih posojil v bilancah stanja bank in še vedno visoko stopnjo brezposelnosti. Poleg tega bodo obsežne institucionalne in strukturne reforme, ki so se začele v zadnjih letih za posodobitev gospodarstva in države, zahtevale več let trajnega izvajanja, da se bo v celoti pokazal njihov učinek.
- (4) Grčija je 26. aprila 2019 predložila nacionalni reformni program za leto 2019, 30. aprila 2019 pa program stabilnosti za leto 2019. Programa sta bila ocenjena istočasno, da bi se upoštevala njuna medsebojna povezanost.
- (5) Kot je določeno v členu 23 Uredbe (EU) št. 1303/2013 Evropskega parlamenta in Sveta⁽⁴⁾, lahko Komisija od države članice zahteva, da pregleda svoj partnerski sporazum in ustrezne programe ter predlaga njihove spremembe, kadar je to potrebno za podporo izvajanju ustreznih priporočil Sveta. Komisija je v smernicah o uporabi ukrepov za povezovanje uspešnosti evropskih strukturnih in investicijskih skladov z dobrim gospodarskim upravljanjem⁽⁵⁾ zagotovila dodatne podrobnosti o tem, kako bo uporabila to določbo.
- (6) Za Grčijo trenutno veljata preventivni del Pakta za stabilnost in rast ter prehodno pravilo glede dolga. Ohraniti bi morala tudi trden fiskalni položaj, ki zagotavlja doseganje cilja primarnega presežka iz Izvedbenega sklepa Sveta (EU) 2017/1226⁽⁶⁾, tj. 3,5 % bruto domačega proizvoda (BDP) za leto 2018 in v srednjeročnem obdobju. Spomladi 2018 Svet v okviru evropskega semestra za Grčijo ni izdal priporočila za posamezno državo, ker je bila v skladu s členom 12 Uredbe (EU) št. 472/2013 Evropskega parlamenta in Sveta⁽⁷⁾ Grčija v tistem času izvzeta iz spremljanja in ocenjevanja v okviru evropskega semestra, saj je zanj veljal program za makroekonomsko prilagoditev. Poprogramski okvir za Grčijo vključuje uvedbo okrepljenega nadzora skupaj z vključitvijo Grčije v okvir evropskega semestra za usklajevanje ekonomskih in socialnih politik, hkrati pa zagotavlja čim večje sinergije med procesoma okrepljenega nadzora in evropskega semestra.
- (7) Vlada v programu stabilnosti za leto 2019 načrtuje nominalni presežek med 1,1 % in 1,7 % BDP v obdobju 2019–2022. Vlada je določila svoj srednjeročni proračunski cilj, tj. proračunski presežek v višini 0,25 % BDP v strukturnem smislu, od leta 2020. Na podlagi preračunanega strukturnega salda⁽⁸⁾ naj bi bil ta srednjeročni proračunski cilj presežen v celotnem obdobju programa, dolg sektorja država kot odstotek BDP pa naj bi se v letu 2022 postopoma zmanjšal na 153,3 %. Makroekonomski scenarij, na katerem temeljijo te proračunske projekcije, je potrdil neodvisni organ in je optimističen. Glede na pomladansko napoved Komisije iz leta 2019 naj bi strukturni saldo dosegel presežek v višini 1,9 % BDP v letu 2019 in 0,8 % BDP v letu 2020, kar je nad srednjeročnim proračunskim ciljem. Dolg sektorja država naj bi se po napovedih še naprej zmanjševal in bo skladen s prehodnim pravilom glede dolga v letu 2019 ter s pravilom glede dolga v letu 2020. Projekcije na podlagi pomladanske napovedi Komisije iz leta 2019 in s tem izključitve novih ukrepov, sprejetih po njenem presečnem datumu, kažejo, da bo Grčija v letih 2019 in 2020 izpolnjevala določbe Pakta za stabilnost in rast. Na podlagi iste napovedi se je štel, da Grčija izpolnjuje tudi cilj primarnega presežka v višini 3,5 % BDP, ki se spremlja v okviru okrepljenega nadzora.

⁽⁴⁾ Uredba (EU) št. 1303/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. decembra 2013 o skupnih določbah o Evropskem skladu za regionalni razvoj, Evropskem socialnem skladu, Kohezijskem skladu, Evropskem kmetijskem skladu za razvoj podeželja in Evropskem skladu za pomorstvo in ribištvo, o splošnih določbah o Evropskem skladu za regionalni razvoj, Evropskem socialnem skladu, Kohezijskem skladu in Evropskem skladu za pomorstvo in ribištvo ter o razveljavitvi Uredbe Sveta (ES) št. 1083/2006 (UL L 347, 20.12.2013, str. 320).

⁽⁵⁾ COM(2014) 494 final.

⁽⁶⁾ Izvedbeni sklep Sveta (EU) 2017/1226 z dne 30. junija 2017 o spremembi Izvedbenega sklepa (EU) 2016/544 o odobritvi programa za makroekonomsko prilagoditev za Grčijo (2015/1411) (UL L 174, 7.7.2017, str. 22).

⁽⁷⁾ Uredba (EU) št. 472/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 21. maja 2013 o okrepitvi gospodarskega in proračunskega nadzora v državah članicah euroobmočja, ki so jih prizadele ali jim grozijo resne težave v zvezi z njihovo finančno stabilnostjo (UL L 140, 27.5.2013, str. 1).

⁽⁸⁾ Ciklično prilagojeni saldo brez enkratnih in drugih začasnih ukrepov, ki ga je Komisija preračunala z uporabo skupno dogovorjene metodologije.

- (8) V programu stabilnosti in pomladanski napovedi Komisije iz leta 2019 niso vključeni novi stalni ukrepi, ki so bili napovedani in sprejeti kmalu potem, ko so bili predloženi, in po presečnih datumih. Komisija ocenjuje, da bi fiskalni učinek teh ukrepov v letu 2019 in v naslednjih letih presegel 1,0 % BDP. Prav tako ocenjuje, da sprejetje teh novih ukrepov predstavlja tveganje za dogovorjeni ciljni primarni presežek, ki se spremlja v okviru okrepljenega nadzora in je določen v Izvedbenem sklepu (EU) 2017/1226. Poleg tega naj bi novi ukrepi zmanjšali strukturni saldo, kar sproža pomisleke glede doseganja srednjeročnega proračunskega cilja v letu 2020. Vendar bo jeseni 2019 izvedena ponovna ocena, ki bo vključevala spremembo veljavnega merila stopnje rasti neto odhodkov v letu 2020. Medtem ko naj bi se dolg sektorja država po napovedih še naprej zmanjševal, bi lahko prišlo do nekaterih tveganj za doseganje skladnosti z merilom glede zmanjšanja dolga. To bo treba zaradi teh novo sprejetih ukrepov ponovno oceniti jeseni.
- (9) Za Grčijo je bil po uspešnem zaključku programa finančne pomoči evropskega mehanizma za stabilnost uveden celosten okvir nadzora po izteku programa, ki je del evropskega semestra, in se zanj izvaja okrepljeni nadzor v skladu z Uredbo (EU) št. 472/2013. Uvedba okrepljenega nadzora za Grčijo na podlagi izvedbenih sklepov Komisije (EU) 2018/1192 ⁽⁹⁾ in (EU) 2019/338 ⁽¹⁰⁾ priznava dejstvo, da mora Grčija v srednjeročnem obdobju še naprej sprejemati ukrepe za obravnavo vzrokov ali možnih vzrokov makroekonomskih neravnotežij, hkrati pa izvajati strukturne reforme, ki bodo pripomogle k trdni in trajnostni gospodarski rasti. Grčija se je v Euroskupini 22. junija 2018 zavezala, da bo še naprej izvajala vse ključne reforme, sprejete v okviru programa, dokler ne bodo v celoti zaključene. Prav tako se je zavezala, da bo izvedla posebne ukrepe na področju fiskalnih in fiskalno-strukturnih politik, socialne varnosti, finančne stabilnosti, trgov dela in proizvodnih trgov, privatizacije in javne uprave. Grčija mora vsako četrtoletje poročati o napredku pri izvajanju svojih zavez v okviru okrepljenega nadzora, pri čemer lahko pozitivno poročilo vsakih šest mesecev pomeni podlago za ukrepe za odpis dolga v višini 0,7 % BDP na leto. Aprila 2019 je Euroskupina potrdila sprostitev prve tranše s politikami pogojenih dolžniških ukrepov v vrednosti 970 milijonov EUR. Tretje poročilo o okrepljenem nadzoru, v katerem je bil ocenjen napredek Grčije pri izvajanju njenih zavez, je bilo objavljeno 5. junija 2019.
- (10) Reforme, ki izboljšujejo poslovno okolje in kakovost institucij, zlasti učinkovitost pravosodnega sistema, bi spodbudile odpornost gospodarstva v Grčiji in izboljšale plačilno disciplino, morale pa bi tudi pomembno vplivati na odločitve o naložbah ter pritegniti podjetja. Grški pravosodni sistem se kljub nedavnim izboljšavam še vedno sooča z izzivi in kaže neučinkovitost, saj je čas za sprejetje odločitve pogosto predolg, produktivnost sodišč pa obremenjuje sodni zaostanki. Zato so na tem področju ključnega pomena ciljno usmerjeni ukrepi, in sicer tudi za nemoteno delovanje finančnega sistema in pomoč pri sproščanju naložbenega potenciala.
- (11) Več let prenizkih naložb je privedlo do velikih naložbenih vrzeli v Grčiji. Povečanje naložb, ki spodbujajo rast, bo ključnega pomena za spodbujanje dolgoročne rasti in zmanjšanje regionalnih razlik. Reforme v finančnem sektorju, ki podpirajo razširitev ponudbe kreditov, bodo imele ključno vlogo pri podpiranju naložb. V poročilu o državi za leto 2019 so bila opredeljena prednostna področja za javne in zasebne naložbe.
- (12) Večje naložbe v izobraževanje in usposabljanje so bistvenega pomena za izboljšanje grške produktivnosti in dolgoročno vključujočo rast ter za odpravo ovir za rast v inovativnih sektorjih. Grški izobraževalni sistem se sooča z več izzivi, povezanimi z neustreznimi viri, nizko stopnjo samostojnosti, podpovprečnimi rezultati pri osnovnih (tudi digitalnih) spretnostih in znanjih ter neusklajenostjo med ponudbo znanj in spretnosti ter povpraševanjem po njih. Na vseh ravneh večinoma primanjkuje odgovornosti in nadzora, potrebnih za izboljšanje kakovosti izobraževalnega sistema. Za podpiranje trajnostne rasti so pomembni spodbujanje kakovostnega in vključujočega izobraževanja in usposabljanja, vzpostavljanje tesnejših vezi med izobraževanjem in potrebami trga dela, izboljšanje privlačnosti poklicnega izobraževanja in usposabljanja ter povečevanje udeležbe v vseživljenjskem učenju.

⁽⁹⁾ Izvedbeni sklep Komisije (EU) 2018/1192 z dne 11. julija 2018 o uvedbi okrepljenega nadzora za Grčijo (UL L 211, 22.8.2018, str. 1).

⁽¹⁰⁾ Izvedbeni sklep Komisije (EU) 2019/338 z dne 20. februarja 2019 o podaljšanju okrepljenega nadzora za Grčijo (UL L 60, 28.2.2019, str. 17).

- (13) Navzlic nedavnim izboljšavam je delež dolgotrajno brezposelnih, ki so leta 2018 predstavljali 70 % brezposelnih v Grčiji, še vedno visok, skrb pa vzbujata tudi visoka brezposelnost mladih in nizka udeležba žensk na trgu dela. Posegi bi se morali osredotočiti na izboljšanje zaposlitvenih možnosti, spodbujanje udeležbe na trgu dela in spodbujanje pogojev za ustvarjanje delovnih mest. Učinkovit socialni dialog in odgovorno socialno partnerstvo v Grčiji lahko podpirata okolje za izvajanje trajnostnih reform in prevzemanje odgovornosti zanje, kar bi prineslo boljše delovanje trga dela.
- (14) Grčija je že začela izvajati reforme, vendar jo še vedno zaznamujeta velika dohodkovna neenakost in eden od najnižjih učinkov socialnih transferjev na zmanjšanje tveganja revščine v Uniji (15,83 % v letu 2017 v primerjavi s povprečjem EU, ki znaša 33,98 %). Naložbe bi morale biti osredotočene na izboljšanje dostopa do vključujočih, cenovno dostopnih in visokokakovostnih socialnih storitev ter na razvoj centrov za dnevno varstvo. Podpiranje najbolj ogroženih in spodbujanje socialnega vključevanja otrok, ki jim grozi revščina, invalidov, migrantov in beguncev ob hkratnem upoštevanju geografskih razlik bi izboljšali socialno vključenost v Grčiji.
- (15) Grčija je leta 2017 začela daljnosežno reformo primarnega zdravstvenega sistema, ki je ključna za zagotovitev dostopa in zahteva stalne naložbe z odpiranjem centrov osnovnega zdravstvenega varstva („TOMY“).
- (16) Grški prometni sistem se sooča s pomembnimi izzivi. V veliki meri temelji na cestnem prometu in je močno odvisen od nafte, vse glavne povezave pa se vrtijo okoli povezave Atene–Solun. Prevozní stroški so še vedno visoki, medtem ko kakovost storitev, varnostni standardi in prodor inteligentnih prometnih sistemov ostajajo nizki. Potrebne so nove naložbe za povečanje multimodalnega prevoza ter spodbujanje regionalnega povezovanja in razvoja mest.
- (17) Ravnanje s trdnimi odpadki ter komunalno in industrijsko odpadno vodo je najpomembnejše področje, na katerem so potrebne dodatne naložbe, da bi se standardi varstva okolja v tej državi uskladili s preostalo Unijo. Ravnanje s trdnimi odpadki je še naprej velik strukturni izziv, saj se Grčija še vedno močno opira na odlaganje in mehansko-biološko obdelavo namesto na sodobnejše tehnike. Poleg tega delež recikliranih komunalnih odpadkov znaša le približno tretjino povprečja Unije. Potrebne so tudi naložbe za izboljšanje čiščenja vode, boj proti zasoljevanju podtalnice ter podporo ukrepom za preprečevanje poplav in obnovo naravnega toka rek.
- (18) Premalo razvite infrastrukture povečujejo energetske stroške za podjetja in gospodinjstva ter ovirajo večjo uporabo energije iz obnovljivih virov. Grčija se pri tem sooča s posebnim izzivom pri električni povezavi otokov in povezavi s sosednjimi državami. Nadaljnji razvoj komercialne plinske infrastrukture bi pripomogel k rasti trga. Reforma trga s plinom in električno energijo bi si morala prizadevati za izkoriščanje teh priložnosti, ki jih prinaša nova infrastruktura.
- (19) Digitalna preobrazba gospodarstva in družbe je še vedno težavna, saj je slab dostop do visokohitrostnih širokopasovnih omrežij ter digitalnih spretnosti in znanj precej pod povprečjem Unije. Grčija mora zlasti vlagati v informacijsko in komunikacijsko tehnologijo, tudi zato, da bi nadoknadila zmanjšanje naložb med krizo. Nezadostna visokohitrostna širokopasovna povezljivost ustvarja velika ozka grla za dinamična izvozna podjetja. Naložbe v inovacije ter znanje in spretnosti ljudi ne zadostujejo za spodbujanje rasti produktivnosti, pri čemer pomanjkanje digitalnih znanj in spretnosti med prebivalstvom na splošno ljudem onemogoča, da bi našli zaposlitev, in ovira razvoj inovativnih podjetij.
- (20) Za spodbujanje naložb v tržno usmerjene raziskave in razvoj, ki ostajajo nizke in pritiskajo na potencial rasti Grčije, so potrebne nove strategije „pametne specializacije“ na nacionalni in regionalni ravni ter dodatni ukrepi za reševanje najbolj perečih slabosti sistema raziskav in inovacij. Napredek pri znanstveni odličnosti ovirajo nizka intenzivnost javnih raziskav in razvoja, neobstoja sistema financiranja, ki bi temeljil na uspešnosti, ter šibke povezave med znanostjo in gospodarstvom. Večje naložbe so potrebne tudi za povečanje nizke ravni tehnološkega razvoja, ki se odraža v zelo majhnem številu patentov v primerjavi z drugimi državami članicami, ter za popoln izkoristek potenciala zagonskih podjetij in podjetij v fazi širitve.

- (21) Kot medsektorska tema so potrebne naložbe v prenovu prikrajšanih mestnih območij, otokov in hribovitih območij, da bi se zoperstavili izgubi in poslabšani kakovosti fizičnega in človeškega kapitala države med gospodarsko krizo. Trajnostna obnova prikrajšanih in/ali deindustrializiranih območij v aglomeracijah Atene-Pirej in Solun ter nekaterih glavnih obrobni mestnih središčih je posebna kratko- do srednjeročna prednostna naloga. Dolgoročneje prednostne naloge vključujejo razvoj trajnostnih proizvodnih dejavnosti, nadgradnjo mobilnostnih in varnostnih sistemov, energijske učinkovitosti in energije iz obnovljivih virov ter izboljšanje odpornosti na naravna tveganja in socialno-ekonomske krize. Ukrepi bi morali biti namenjeni tudi socialnemu vključevanju, vključevanju migrantov, pridobivanju znanj in spretnosti za zmanjšanje brezposelnosti ter kulturnim dejavnostim za povečanje privlačnosti prikrajšanih območij. Obravnavanje teh izzivov v okviru celostnih strategij za prenovu mest bi prineslo največje možnosti za doseganje najboljših gospodarskih, socialnih in okoljskih rezultatov.
- (22) Načrtovanje programov skladov Unije za obdobje 2021–2027 bi lahko prispevalo k odpravi nekaterih vrzeli, opredeljenih v priporočilih, zlasti na področjih iz Priloge D k poročilu o državi za leto 2019. To bi Grčiji omogočilo, da ob upoštevanju regionalnih razlik ta sredstva kar najbolje uporabi za opredeljene sektorje. Krepitev upravnih zmogljivosti za upravljanje sredstev je pomemben dejavnik za uspeh naložb.
- (23) V okviru evropskega semestra za leto 2019 je Komisija izvedla izčrpno analizo ekonomske politike Grčije in jo objavila v poročilu o državi za leto 2019. Prav tako je ocenila program stabilnosti za leto 2019 in nacionalni reformni program za leto 2019. Glede na to, da je treba okrepiti splošno ekonomsko upravljanje Unije z vključitvijo prispevka na ravni Unije v prihodnje nacionalne odločitve, Komisija pri tem ni upoštevala le pomena teh programov za vzdržno fiskalno in socialnoekonomsko politiko v Grčiji, ampak tudi njihovo skladnost s pravili in smernicami Unije.
- (24) Svet je ob upoštevanju te ocene preučil program stabilnosti za leto 2019 in meni ⁽¹⁾, da bo Grčija po pričakovanih izpolnila določbe Pakta za stabilnost in rast.
- (25) Svet je ob upoštevanju poglobljenega pregleda, ki ga je opravila Komisija, in te ocene preučil nacionalni reformni program za leto 2019 in program stabilnosti za leto 2019. Njegova priporočila v skladu s členom 6 Uredbe (EU) št. 1176/2011 so izražena v priporočilih 1 in 2 spodaj. Navedeni priporočili prispevata tudi k izvajanju prvih štirih priporočil za euroobmočje –

PRIPOROČA, da Grčija v letih 2019 in 2020 ukrepa tako, da bo:

1. dosegla trajnostno gospodarsko okrevanje in odpravila čezmerna makroekonomska neravnotežja z nadaljevanjem in dokončanjem reform v skladu z zavezami za obdobje po izteku programa, ki jih je dala na seji Euroskupine 22. junija 2018;

⁽¹⁾ V skladu s členom 5(2) Uredbe (ES) št. 1466/97.

2. ekonomsko politiko v zvezi z naložbami osredotočila na trajnostni promet in logistiko, varstvo okolja, projekte na področju energijske učinkovitosti, energije iz obnovljivih virov in medsebojnih povezav, digitalno tehnologijo, razi-skave in razvoj, izobraževanje, znanja in spretnosti, zaposljivost, zdravstvo ter obnovo urbanih območij, pri tem pa upoštevala regionalne razlike in potrebo po zagotavljanju socialne vključenosti.

V Bruslju, 9. julija 2019

Za Svet
Predsednik
M. LINTILÄ

PRIPOROČILO SVETA**z dne 9. julija 2019****v zvezi z nacionalnim reformnim programom Španije za leto 2019 in mnenje Sveta o programu stabilnosti Španije za leto 2019**

(2019/C 301/09)

SVET EVROPSKE UNIJE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije ter zlasti člena 121(2) in člena 148(4) Pogodbe,

ob upoštevanju Uredbe Sveta (ES) št. 1466/97 z dne 7. julija 1997 o okrepitvi nadzora nad proračunskim stanjem ter o nadzoru in usklajevanju gospodarskih politik (¹) in zlasti člena 5(2) Uredbe,

ob upoštevanju Uredbe (EU) št. 1176/2011 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. novembra 2011 o preprečevanju in odpravljanju makroekonomskih neravnotežij (²) in zlasti člena 6(1) Uredbe,

ob upoštevanju priporočila Evropske komisije,

ob upoštevanju resolucij Evropskega parlamenta,

ob upoštevanju sklepov Evropskega sveta,

ob upoštevanju mnenja Odbora za zaposlovanje,

ob upoštevanju mnenja Ekonomsko-finančnega odbora,

ob upoštevanju mnenja Odbora za socialno zaščito,

ob upoštevanju mnenja Odbora za ekonomsko politiko,

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) Komisija je 21. novembra 2018 sprejela letni pregled rasti, ki zaznamuje začetek evropskega semestra za usklajevanje ekonomskih politik za leto 2019. Pri tem je ustrezno upoštevala evropski steber socialnih pravic, ki so ga 17. novembra 2017 razglasili Evropski parlament, Svet in Komisija. Evropski svet je na zasedanju 21. marca 2019 potrdil prednostne naloge iz letnega pregleda rasti. Komisija je 21. novembra 2018 na podlagi Uredbe (EU) št. 1176/2011 Evropskega parlamenta in Sveta sprejela tudi poročilo o mehanizmu opozarjanja, v katerem je Španijo opredelila kot eno od držav članic, za katere bo opravljen poglobljen pregled. Komisija je istega dne sprejela tudi Priporočilo za priporočilo Sveta o ekonomski politiki euroobmočja, ki ga je Evropski svet potrdil 21. marca 2019. Svet je Priporočilo o ekonomski politiki euroobmočja (³) (v nadaljnjem besedilu: priporočilo za euroobmočje iz leta 2019), ki določa pet priporočil za euroobmočje (v nadaljnjem besedilu: priporočila za euroobmočje), sprejel 9. aprila 2019.

(¹) UL L 209, 2.8.1997, str. 1.

(²) UL L 306, 23.11.2011, str. 25.

(³) UL C 136, 12.4.2019, str. 1.

- (2) Španija bi morala kot država članica, katere valuta je euro, zaradi tesne medsebojne povezanosti gospodarstev v ekonomski in monetarni uniji zagotoviti, da v celoti in pravočasno izvede priporočilo za euroobmočje iz leta 2019, ki je izraženo v priporočilih 1 do 4 spodaj. Ukrepi za izboljšanje produktivnosti bodo prispevali k izvajanju prvega priporočila za euroobmočje glede uravnoteženja euroobmočja, uporaba nepričakovanih prihodkov za zmanjšanje javnega dolga in osredotočenje ekonomske politike v zvezi z naložbami na določena področja bosta prispevala k izvajanju drugega priporočila za euroobmočje glede obnovitve blažilnikov in podpiranja naložb, ukrepi za izboljšanje znanj in spretnosti ter zaposljivosti pa bodo prispevali k izvajanju tretjega priporočila za euroobmočje glede delovanja trga dela.
- (3) Poročilo o državi za Španijo za leto 2019 je bilo objavljeno 27. februarja 2019. V njem so bili ocenjeni napredek Španije pri izvajanju priporočil za posamezno državo, ki jih je Svet sprejel 13. julija 2018 ⁽⁴⁾, nadaljnje ukrepanje po priporočilih za posamezno državo, sprejetih v prejšnjih letih, in napredek pri doseganju njenih nacionalnih ciljev iz strategije Evropa 2020. Poročilo o državi vsebuje tudi rezultate poglobljenega pregleda v skladu s členom 5 Uredbe (EU) št. 1176/2011, ki so bili prav tako objavljeni 27. februarja 2019. Na podlagi opravljene analize Komisija ugotavlja, da v Španiji obstajajo makroekonomska neravnotežja. Visok notranji in zunanji dolg, tako javni kot zasebni, ter visoka brezposelnost v razmerah šibke rasti produktivnosti so še vedno ranljivosti čezmejnega pomena. Zmanjševanje dolga zasebnega sektorja napreduje, vendar so potrebe po razdolževanju še vedno znatne. Kljub nadaljnji trdni rasti bruto domačega proizvoda (BDP) dolg sektorja država kot delež BDP ostaja visok. Stopnja brezposelnosti se še naprej hitro zmanjšuje, vendar ostaja zelo visoka, poleg tega pa visoka stopnja segmentacije trga dela na zaposlitve za določen in nedoločen čas ovira hitrejši rast produktivnosti dela. Po močnem reformnem zagonu med letoma 2012 in 2015 je bilo preteklo leto zaradi političnih razmer še eno, v katerem je bil dosežen omejen napredek pri izvajanju priporočil za posamezno državo iz prejšnjih let. Sedanje ugodne gospodarske razmere ponujajo priložnost za izvedbo reform, potrebnih za okrepitev odpornosti španskega gospodarstva in povečanje rasti produktivnosti.
- (4) Španija je 30. aprila 2019 predložila nacionalni reformni program za leto 2019 in program stabilnosti za leto 2019. Programa sta bila ocenjena istočasno, da bi se upoštevala njuna medsebojna povezanost.
- (5) V programu stabilnosti za leto 2019 so navedeni ukrepi, sprejeti za izvajanje preventivnih in korektivnih instrumentov, določenih v španskem zakonu o stabilnosti. Vendar niso določeni načrti za samodejno izvrševanje teh instrumentov in pregled pravila o odhodkih iz zakona o stabilnosti, da bi se okreplil njegov prispevek k fiskalni konsolidaciji, zlasti v obdobjih gospodarskega vzpona. Na področju javnih naročil bo za izboljšanje učinkovitosti javne porabe in v pomoč pri preprečevanju nepravilnosti bistveno ambiciozno izvajanje zakona o javnih naročilih, ki je bil sprejet leta 2017. Pomembno je predvsem, da lahko nova upravljavska struktura, zlasti neodvisni urad za regulacijo in nadzor, učinkovito opravlja dodeljene naloge in da se hitro sprejme celovita nacionalna strategija javnega naročanja – z dejavnim sodelovanjem javnih naročnikov na nacionalni, regionalni in lokalni ravni. Prav tako je treba v letu 2019 izvesti več pregledov porabe, izvajanje priporočil, ki izhajajo iz njih, pa bi moralo prispevati k povečanju učinkovitosti javne porabe.
- (6) Ustrezna priporočila za posamezno državo so bila obravnavana pri načrtovanju programov evropskih strukturnih in investicijskih skladov (v nadaljnjem besedilu: skladi ESI) za obdobje 2014–2020. Kot je določeno v členu 23 Uredbe (EU) št. 1303/2013 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽⁵⁾, lahko Komisija od države članice zahteva, da pregleda svoj partnerski sporazum in ustrezne programe ter predlaga njihove spremembe, kadar je to potrebno za podporo izvajanju ustreznih priporočil Sveta. Komisija je zagotovila dodatne podrobnosti o tem, kako bo uporabila to določbo, v smernicah o uporabi ukrepov za povezovanje uspešnosti skladov ESI z dobrim gospodarskim upravljanjem.

⁽⁴⁾ UL C 320, 10.9.2018, str. 33.

⁽⁵⁾ Uredba (EU) št. 1303/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. decembra 2013 o skupnih določbah o Evropskem skladu za regionalni razvoj, Evropskem socialnem skladu, Kohezijskem skladu, Evropskem kmetijskem skladu za razvoj podeželja in Evropskem skladu za pomorstvo in ribištvo, o splošnih določbah o Evropskem skladu za regionalni razvoj, Evropskem socialnem skladu, Kohezijskem skladu in Evropskem skladu za pomorstvo in ribištvo ter o razveljavitvi Uredbe Sveta (ES) št. 1083/2006 (UL L 347, 20.12.2013, str. 320).

- (7) Po pravočasni in vzdržni odpravi čezmernega primanjkljaja in na podlagi Sklepa Sveta (EU) 2019/1001 ⁽⁶⁾, da zaključni postopek v zvezi s čezmernim primanjkljajem, za Španijo veljata preventivni del Pakta za stabilnost in rast ter prehodno pravilo glede dolga. V skladu z napovedmi Španije naj bi se saldo sektorja država povečal z $-2,5\%$ BDP v letu 2018 na $-2,0\%$ BDP v letu 2019 in v letu 2022 dosegel izravnani proračun. Na podlagi preračunanega strukturnega salda ⁽⁷⁾ se ne načrtuje, da bo srednjeročni proračunski cilj, tj. izravnani proračunski položaj v strukturnem smislu, dosežen v obdobju, ki ga zajema program stabilnosti za leto 2019. V skladu s programom stabilnosti za leto 2019 naj bi se dolg sektorja država kot odstotek BDP zmanjšal s $97,1\%$, kolikor je znašal v letu 2018, na $95,8\%$ v letu 2019 in nato leta 2022 dosegel $88,7\%$ BDP. Makroekonomski scenarij, na katerem temeljijo te proračunske projekcije, je verjeten. Tveganja za doseglo fiskalnih ciljev, določenih v programu stabilnosti za leto 2019, se večinoma nanašajo na stran prihodkov, pri katerih obstaja velika negotovost glede donosa ali verjetnosti sprejetja številnih prihodkovnih ukrepov.
- (8) Svet je 13. julija 2018 Španiji priporočil, naj zagotovi, da nominalna stopnja rasti neto primarnih javnofinančnih odhodkov ⁽⁸⁾ v letu 2019 ne bo preseгла $0,6\%$, kar ustreza letni strukturni prilagoditvi v višini $0,65\%$ BDP. Na podlagi pomladanske napovedi Komisije iz leta 2019 obstaja v letu 2019 tveganje znatnega odklona od priporočene prilagoditvene poti za doseglo srednjeročnega proračunskega cilja.
- (9) Glede na to, da je dolg sektorja država kot odstotek BDP v Španiji višji od referenčne vrednosti iz Pogodbe, tj. 60% BDP, pozitivna proizvodna vrzel pa bo po napovedih znašala $2,0\%$ BDP, se nominalni neto primarni javnofinančni odhodki v letu 2020 ne bi smeli povečati, kar je v skladu s strukturno prilagoditvijo v višini $1,0\%$ BDP, kot izhaja iz skupno dogovorjene prilagoditvene matrike zahtev v okviru Pakta za stabilnost in rast. Hkrati so prisotni znaki, da so neizkoriščene zmogljivosti v gospodarstvu podcenjene, saj naj bi inflacija leta 2019 in 2020 ostala pod 2% , za trg dela pa sta še vedno značilna visoka stopnja brezposelnosti in zelo velik delež neprostoVOLjnega dela s krajšim delovnim časom, zaposlenih za določen čas ter revščine zaposlenih. Poleg tega orodje za preverjanje verjetnosti nakazuje, da so ocene proizvodne vrzeli, ki temeljijo na skupni metodologiji, povezane z visoko stopnjo negotovosti. Na tej podlagi se zdi letna strukturna prilagoditev v višini $0,65\%$ BDP, kar ustreza najvišji stopnji rasti neto primarnih javnofinančnih odhodkov v višini $0,9\%$, ustrežna. V skladu s pomladansko napovedjo Komisije iz leta 2019 ob predpostavki nespremenjenih politik v Španiji v letu 2020 obstaja tveganje znatnega odklona od zahtevane fiskalne prilagoditve. Poleg tega se ne pričakuje, da bo Španija v letih 2019 in 2020 izpolnjevala zahteve prehodnega pravila glede dolga. Svet na splošno meni, da bi bilo treba z letom 2019 sprejeti potrebne ukrepe za zagotovitev skladnosti z določbami Pakta za stabilnost in rast. Pomembno bi bilo uporabiti morebitne nepričakovane prihodke za nadaljnje zmanjševanje deleža dolga sektorja država.
- (10) Rast zaposlenosti v Španiji ostaja trdna. Brezposelnost se še naprej zmanjšuje, vendar ostaja precej nad povprečjem Unije, zlasti pri mladih in nizko usposobljenih osebah. Razlike med spoloma pri zaposlovanju in dolžini delovne dobe so še vedno velike. Predstavljajo neizkoriščen potencial, zlasti ob hitro starajočem se prebivalstvu.
- (11) Čeprav se postopno zmanjšuje, je uporaba pogodb za določen čas še vedno razširjena (in po obsegu med najvišjimi v Evropi), tudi v sektorjih, za katere sezonska ali ciklična dejavnost ni tako značilna, kar lahko ovira potencial Španije za rast in socialno kohezijo. Najbolj prizadeti so mladi, nizko usposobljeni delavci in državljani tretjih držav, ki so pogosto upravičeni do nižjih socialnih prejemkov in nadomestil ter izpostavljeni večjemu tveganju revščine. Pogodbe za določen čas so pogosto zelo kratkoročne in so šibka spodbuda tako za delavce kot za delodajalce, da bi vlagali v usposabljanje, kar posledično zavira rast produktivnosti. Prehod s pogodbe o zaposlitvi za določen čas na pogodbo za nedoločen čas je še vedno težaven, ovire za mobilnost delavcev pa zmanjšujejo priložnosti za iskalce zaposlitve ter ovirajo njihovo učinkovito porazdelitev po vsej državi.

⁽⁶⁾ Sklep Sveta (EU) 2019/1001 z dne 14. junija 2019 o razveljavitvi Odločbe 2009/417/ES o obstoju čezmernega primanjkljaja v Španiji (UL L 163, 20.6.2019, str. 59).

⁽⁷⁾ Ciklično prilagojeni saldo brez enkratnih in drugih začasnih ukrepov, ki ga je Komisija preračunala z uporabo skupno dogovorjene metodologije.

⁽⁸⁾ Neto primarne javnofinančne odhodke sestavljajo vsi javnofinančni odhodki brez odhodkov za obresti, odhodkov za programe Unije, v celoti izravnanih s prihodki iz skladov Unije, in nediskrecijskih sprememb pri odhodkih za denarna nadomestila za brezposelnost. Nacionalno financirane bruto investicije v osnovna sredstva so porazdeljene na obdobje štirih let. Diskrecijski ukrepi na strani prihodkov ali zakonsko določena povečanja prihodkov so vračunani. Enkratni ukrepi na strani prihodkov in na strani odhodkov so pobotani.

- (12) Španija je okrepila podporo dolgotrajno brezposelnim, ki so leta 2018 še vedno predstavljali 6,4 % aktivnega prebivalstva. Nedavne pobude so namenjene povečanju zaposljivosti mladih s pomočjo svetovanja in poklicnega usmerjanja, vendar javne službe za zaposlovanje še vedno obravnavajo majhen delež prostih delovnih mest, zato so potrebna nadaljnja prizadevanja za izboljšanje njihove uporabe pri iskanju in posredovanju zaposlitev. V nekaterih regijah je sodelovanje z delodajalci šibko, orodja za profiliranje za boljše povezovanje iskalcev zaposlitve s potrebami delodajalcev pa so še vedno v začetni fazi razvoja. Partnerstva med javnimi službami za zaposlovanje in socialnimi službami se nadalje razvijajo, vendar je sodelovanje v nekaterih regijah še vedno omejeno. Večja vlaganja v sodobne javne službe za zaposlovanje bi lahko skupaj s podporo delovni mobilnosti prispevala k izboljšanju zaposljivosti in prilagodljivosti delavcev ter olajšala prehajanje na trgu dela, kar bi izboljšalo špansko produktivnost in dolgoročno vključujočo rast.
- (13) Prizadevanja za okrepitev inšpektoratov za delo na področju boja proti zlorabam pogodb o zaposlitvi za določen čas prinašajo določene rezultate in delež pogodb za nedoločen čas v neto zaposlovanju se povečuje. Vendar delodajalci še naprej v veliki meri uporabljajo kratkoročne pogodbe o zaposlitvi. Pretekli podatki kažejo, da imajo številne spodbude za ustvarjanje delovnih mest omejene učinke na spodbujanje kakovostnega zaposlovanja. Španija je začela izvajati novo oceno, da bi poenostavila sistem, vendar rezultati še niso na voljo. Treba je pospešiti natečaje za zaposlovanje, da se zmanjša delež zaposlitev za določen čas v javnem sektorju na vseh ravneh države in doseže cilj 8 % do zaključka natečajev za zaposlovanje v 2020. Medtem ko je vzpostavitev tristranskih okroglih miz pozitiven korak k večji vključenosti socialnih partnerjev v oblikovanje politik, bi bila posvetovanja lahko bolj poglobljena in pravočasna.
- (14) Čeprav se delež ljudi, ki jih ogrožata revščina in socialna izključenost, zmanjšuje, tako kot dohodkovna neenakost ostaja nad povprečjem Unije. Stopnja revščine zaposlenih je visoka pri zaposlenih za določen čas, nizko usposobljenih delavcih ali osebah, ki niso bile rojene v EU. Stopnja revščine otrok sicer upada, a ostaja zelo visoka. Zmožnost socialnih transferjev, razen pokojnin, za zmanjšanje revščine ostaja med najnižjimi v Uniji, zlasti za otroke. Odhodki za socialno zaščito za gospodinjstva z otroki kot delež BDP so v Španiji med najnižjimi v Uniji in so slabo ciljno usmerjeni, kljub nedavnemu manjšemu povečanju otroškega dodatka, ki temelji na premoženjskem stanju. Kljub pozitivnemu trendu še vedno obstajajo znatne vrzeli v pokrivanju ljudi, ki so močno ali zmerno odvisni od pomoči. Nacionalna pomoč za brezposelnost je še vedno razdrobljena, z več shemami, ki so namenjene različnim skupinam iskalcev zaposlitve. Nedavni ukrepi, ki izboljšujejo pokritost in zaščito dohodkovne pomoči za starejše dolgotrajno brezposelne osebe (stare 52 let ali več), lahko hkrati slabijo spodbude za delo v tej skupini. Medtem so za regionalne sheme minimalnega dohodka značilne velike razlike v pogojih za dostop, pokritosti in ustreznosti po regijah, njihova omejena prenosljivost med regijami pa zmanjšuje spodbude za mobilnost delovne sile. Zato precej ljudi v stiski ne dobi podpore. Uvedba sistema univerzalne socialne kartice bo povečala preglednost sistema socialnih prejemkov in nadomestil ter tako omogočila njihovo boljše ciljno usmerjenost. Medtem ko se na podlagi gospodarskega okrevanja skuša še dodatno zavezati revščino, razmere zahtevajo vlaganje v politike socialnega vključevanja in socialno infrastrukturo (npr. socialna stanovanja), da bi dosegli vključujočo rast. Poleg tega se Španija sooča s posebnimi izzivi na področju teritorialne kohezije, kot sta izrazito upadanje števila in staranje prebivalstva na nekaterih podeželskih območjih. Pri odzivanju na te izzive so lahko v pomoč ukrepi za spodbujanje podjetništva, digitalizacije in socialnega gospodarstva v okviru celostnih strategij teritorialnega razvoja.
- (15) Med krizo je imel španski pokojninski sistem pomembno vlogo pri ohranjanju življenjskega standarda starejših, ki se soočajo z manjšim tveganjem revščine. Projekcije iz poročila o staranju prebivalstva za leto 2018 in poročila o ustreznosti pokojnin kažejo, da so reforme iz let 2011 in 2013 prispevale k zagotavljanju dolgoročne vzdržnosti in relativne ustreznosti pokojnin. Vendar bi ohranjanje ponovne vezave rasti pokojnin na inflacijo (kakor je bilo odločeno v letih 2018 in 2019) ter odložitev faktorja vzdržnosti zahtevalo izravnalne ukrepe za zagotovitev srednje- do dolgoročne vzdržnosti pokojninskega sistema. Potrebni bi bili tudi ukrepi za obravnavo glavnega izziva glede ustreznosti prihodkov bodočih upokojencev, dolžine in popolnosti njihove delovne dobe v razmerah visoke brezposelnosti ter razširjene uporabe pogodb o zaposlitvi za določen čas in krajši delovni čas.

- (16) Nizka raven naložb v raziskave in razvoj ter neuskklajenost med ponudbo znanj in spretnosti ter povpraševanjem po njih zavirata uspešnost inovacij in rast produktivnosti v Španiji. Odhodki za raziskave in razvoj v poslovnem sektorju v Španiji dosegajo le polovico povprečne ravni Unije, zlasti pri velikih podjetjih, ob tem pa so prisotne znatne regionalne razlike. Ta razkorak je še bolj izrazit zaradi nizke in upadajoče stopnje izvrševanja javnofinancnega proračuna na področju raziskav in razvoja, zlasti glede posojil. Še ena pomembna ovira za razvoj in uporabo naprednih tehnologij, zlasti v malih in srednjih podjetjih, so pomanjkanje znanj in spretnosti ter neskladja med ponudbo znanj in spretnosti ter povpraševanjem po njih. Zaposlenost v visokotehnoloških sektorjih in na znanju temelječih storitvah je v številnih španskih regijah precej pod povprečjem Unije. Razvijajo se regionalne inovacijske strategije za pametno specializacijo in racionalizira se upravljanje nacionalnih raziskovalnih in inovacijskih politik, vendar ostaja usklajevanje med nacionalno in regionalno ravno pri oblikovanju, izvajanju in ocenjevanju politik šibko. Izboljšanje inovacijske uspešnosti Španije zahteva znatna vlaganja za spodbujanje podjetništva in zagonskih podjetij ter za pomoč pri njihovi rasti in spodbujanje konkurenčnosti vseh podjetij ter njihovega prilagajanja, tudi z digitalizacijo, dejavnostim z višjo dodano vrednostjo, da bi se povečala njihova prisotnost na mednarodnih trgih. Zahteva tudi večji poudarek na javno-zasebnih partnerstvih, sodelovanju med akademskimi ustanovami in gospodarstvom ter prenosu tehnologije, zlasti v korist malih in srednjih podjetij, okrepljeno upravljanje politike raziskav in inovacij na vseh ravneh države ter tesnejše usklajevanje infrastrukture in projektov na področju raziskav in razvoja z regionalnimi in nacionalnimi inovacijskimi strategijami.
- (17) Čeprav se stopnja zgodnjega opuščanja šolanja izboljšuje, je v Španiji še vedno zelo visoka, pri čemer obstajajo velike regionalne razlike. Mogoče bi bilo izboljšati učne rezultate, ki se med regijami zelo razlikujejo. Oba dejavnika negativno vplivata na dolgoročni potencial za rast produktivnosti. Prizadevanja za reformo izobraževalnega sistema so zastala. Podjetja poročajo o težavah pri iskanju ljudi z ustreznimi znanji in spretnostmi, potrebnimi za inovacije, kar zlasti velja za strokovnjake na področju informacijskih in komunikacijskih tehnologij. Španija je odobrila ukrepe za nadgradnjo dualnega sistema poklicnega izobraževanja in usposabljanja, ki bi lahko imel ključno vlogo pri zagotavljanju znanj in spretnosti ter kvalifikacij, potrebnih za absorpcijo inovacij, vendar vpis v ta sistem ostaja skromen. Delež prebivalstva s terciarno izobrazbo v Španiji je nad povprečjem Unije, vendar imajo diplomanti s terciarno izobrazbo težave pri iskanju ustreznih zaposlitev. Z razvojem človeškega kapitala na vseh ravneh izobraževanja in usposabljanja, vključno z visokošolskim izobraževanjem in poklicnim usposabljanjem, ter večjim sodelovanjem med izobraževalnimi ustanovami in podjetji, da bi ublažili obstoječa neskladja med ponudbo znanj in spretnosti ter povpraševanjem po njih, bi se lahko povečal dostop mladih diplomantov do trga dela. Prav tako bi to lahko podjetjem zagotovilo znanja in spretnosti ter kvalifikacije, ki so potrebne, da se poveča njihova inovacijska zmogljivost in v celoti izkoristi potencial za rast, ki ga ponuja digitalizacija. Preusposabljanje delavcev na področju digitalnih znanj in spretnosti bi španskim podjetjem omogočilo tudi, da v čedalje bolj digitaliziranem gospodarstvu ostanejo konkurenčna. Vsi ti ukrepi bi prispevali k zmanjšanju regionalnih razlik.
- (18) Zaradi restriktivnosti in razdrobljenosti ureditve v Španiji podjetja ne morejo izkoriščati ekonomije obsega, kar zavira produktivnost. Zakon o enotnosti trga je še vedno pomembno orodje za reševanje te problematike. Odločnejše izvajanje tega zakona in odprava ugotovljenih omejitev za storitve, zlasti nekatere poklicne storitve, kamor spadajo gradbeni inženirji, arhitekti in pravne službe, bi izboljšalo možnosti za rast in konkurenco. Kot na drugih področjih, na katerih so regije ključni akterji za uspešno izvajanje reform, bi lahko tudi na tem področju intenzivnejše in stalno usklajevanje med nacionalnimi in regionalnimi organi povečalo učinkovitost politik.
- (19) Nedokončane povezave v železniškem tovornem prometu ter omejeno povezovanje s trgi električne energije in plina v Uniji Španiji preprečujejo, da bi lahko v celoti izkoristila prednosti enotnega trga Unije. Zato mora nadalje vlagati tudi v elektroenergetske povezave s preostalo Unijo, da bi do leta 2020 dosegla cilj vsaj 10 % svoje nameščene zmogljivosti za proizvodnjo električne energije. Naložbe so potrebne tudi, da se omogoči večja uporaba železniškega tovornega prometa, vključno s čezmejnimi povezavami s Francijo in Portugalsko ter povezavami do pristanišč in logističnih vozlišč.

- (20) Na področju gospodarjenja z naravnimi viri so prav tako še vedno prisotne znatne naložbene vrzeli za zagotavljanje bolj trajnostnega modela razvoja. Zmanjšanje porabe energije v stavbah ter razvoj pametnih omrežij in shranjevanja električne energije iz obnovljivih virov bi prispevali k boljšemu obvladovanju povpraševanja. Za spodbujanje trajnostnega prometa in krožnega gospodarstva so potrebna dodatna prizadevanja. Nekatera območja v Španiji so med najbolj izpostavljenimi podnebnim spremembam v Evropi, zato so obstoječi vodni viri izpostavljeni pritiskom in so potrebne dodatne naložbe v infrastrukturo za izboljšanje upravljanja voda, npr. za čiščenje odpadnih voda, preprečevanje uhajanja iz omrežij in oskrbo z vodo. Kljub stalnemu napredku v zadnjih letih Španija še ni izpolnila nekaterih zahtev iz zakonodaje Unije o vodah. Napredek pri doseganju vseh teh ciljev bi ji prinesel okoljske, gospodarske in družbene koristi.
- (21) Pri vseh ugotovljenih naložbenih vrzelih bi bilo treba upoštevati specifične regionalne razlike v naložbenih potrebah. Ozemeljske razlike v BDP na prebivalca so zmerne, vendar ostajajo večje kot pred krizo, predvsem zaradi asimetričnega učinka odpuščenja delavcev po regijah. Največje razlike med regijami so trenutno ugotovljene pri kazalnikih rezultatov na področju dela in socialnih rezultatov, pri katerih je večina španskih regij v primerjavi s povprečjem Unije premalo uspešna. Pri drugih socialno-ekonomskih kazalnikih, kot so inovacije, podjetništvo in konkurenčnost, so prisotne velike ozemeljske razlike. Ekonomska politika v zvezi z naložbami bi morala pri naložbenih potrebah ustrezno upoštevati regionalne razlike.
- (22) Načrtovanje programov skladov Unije za obdobje 2021–2027 bi lahko prispevalo k odpravi nekaterih vrzeli, opredeljenih v priporočilih, zlasti na področjih iz Priloge D k poročilu o državi za leto 2019. To bi Španiji omogočilo, da ob upoštevanju regionalnih razlik in posebnega položaja Kanarskih otokov kot najbolj oddaljene regije sredstva iz teh skladov kar najbolje uporabi za opredeljene sektorje. Krepitev upravne zmogljivosti države za upravljanje teh sredstev je pomemben dejavnik za uspeh te naložbe.
- (23) V okviru evropskega semestra za leto 2019 je Komisija izvedla izčrpno analizo ekonomske politike Španije in jo objavila v poročilu o državi za leto 2019. Prav tako je ocenila program stabilnosti za leto 2019, nacionalni reformni program za leto 2019 in ukrepanje po priporočilih, ki jih je Španija prejela v prejšnjih letih. Glede na to, da je treba okrepiti splošno ekonomsko upravljanje Unije z vključitvijo prispevka na ravni Unije v prihodnje nacionalne odločitve, Komisija pri tem ni upoštevala le pomena teh programov za vzdržno fiskalno in socialno-ekonomsko politiko v Španiji, ampak tudi njihovo skladnost s pravili in smernicami Unije.
- (24) Svet je ob upoštevanju te ocene preučil program stabilnosti za leto 2019, njegovo mnenje ⁽⁹⁾ pa je izraženo zlasti v priporočilu 1 spodaj.
- (25) Svet je ob upoštevanju poglobljenega pregleda, ki ga je opravila Komisija, in te ocene preučil nacionalni reformni program za leto 2019 in program stabilnosti za leto 2019. Njegova priporočila v skladu s členom 6 Uredbe (EU) št. 1176/2011 so izražena v priporočilih 1 do 4 spodaj. Ta priporočila prispevajo tudi k izvajanju priporočila za euroobmočje iz leta 2019, zlasti prvega in tretjega priporočila za euroobmočje. Fiskalne politike iz priporočila 1 med drugim prispevajo k odpravljanju neravnotežij, povezanih z visokim dolgom sektorja država –

PRIPOROČA, da Španija v letih 2019 in 2020 ukrepa tako, da bo:

1. zagotovila, da nominalna stopnja rasti neto primarnih javnofinančnih odhodkov v letu 2020 ne bo preseгла 0,9 %, kar ustreza letni strukturni prilagoditvi v višini 0,65 % BDP; sprejela ukrepe za okrepitev fiskalnega okvira in okvira javnega naročanja na vseh ravneh države; ohranila vzdržnost pokojninskega sistema; uporabila nepričakovane prihodke za hitrejšo zmanjševanje deleža dolga sektorja država;

⁽⁹⁾ V skladu s členom 5(2) Uredbe (ES) št. 1466/97.

2. zagotovila, da bodo imele službe za zaposlovanje in socialne službe ustrezne zmogljivosti za zagotavljanje učinkovite podpore; spodbujala prehod na pogodbe o zaposlitvi za nedoločen čas, vključno s poenostavitvijo sistema spodbud za zaposlovanje; izboljšala podporo za družine, zmanjšala razdrobljenost nacionalne pomoči za brezposelnost in odprava vrzeli v pokritosti regionalnih shem minimalnega dohodka; ob upoštevanju regionalnih razlik zmanjšala zgodnje opuščanje šolanja in izboljšala rezultate izobraževanja; povečala sodelovanje med izobraževalnimi ustanovami in gospodarstvom, da bi se izboljšalo zagotavljanje ustreznih znanj in spretnosti ter kvalifikacij na trgu dela, zlasti na področju informacijskih in komunikacijskih tehnologij;
3. ekonomsko politiko v zvezi z naložbami osredotočila na spodbujanje inovacij, učinkovitost virov in energijsko učinkovitost, nadgradnjo infrastrukture za železniški tovorni promet in razširitev elektroenergetskih povezav s preostalo Unijo, pri tem pa upoštevala regionalne razlike; povečala učinkovitost politik, ki podpirajo raziskave in inovacije;
4. nadaljevala izvajanje zakona o enotnosti trga z zagotavljanjem, da bodo predpisi, ki urejajo dostop do gospodarskih dejavnosti in njihovo opravljanje, zlasti za storitve, na vseh ravneh države skladni z načeli tega zakona, ter z izboljšanjem sodelovanja med upravami.

V Bruslju, 9. julija 2019

Za Svet
Predsednik
M. LINTILÄ

PRIPOROČILO SVETA**z dne 9. julija 2019****v zvezi z nacionalnim reformnim programom Francije za leto 2019 in mnenje Sveta o programu stabilnosti Francije za leto 2019**

(2019/C 301/10)

SVET EVROPSKE UNIJE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije ter zlasti člena 121(2) in člena 148(4) Pogodbe,

ob upoštevanju Uredbe Sveta (ES) št. 1466/97 z dne 7. julija 1997 o okrepitvi nadzora nad proračunskim stanjem ter o nadzoru in usklajevanju gospodarskih politik ⁽¹⁾ in zlasti člena 5(2) Uredbe,

ob upoštevanju Uredbe (EU) št. 1176/2011 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. novembra 2011 o preprečevanju in odpravljanju makroekonomskih neravnotežij ⁽²⁾ in zlasti člena 6(1) Uredbe,

ob upoštevanju priporočila Evropske komisije,

ob upoštevanju resolucij Evropskega parlamenta,

ob upoštevanju sklepov Evropskega sveta,

ob upoštevanju mnenja Odbora za zaposlovanje,

ob upoštevanju mnenja Ekonomsko-finančnega odbora,

ob upoštevanju mnenja Odbora za socialno zaščito,

ob upoštevanju mnenja Odbora za ekonomsko politiko,

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) Komisija je 21. novembra 2018 sprejela letni pregled rasti, ki zaznamuje začetek evropskega semestra za usklajevanje ekonomskih politik za leto 2019. Pri tem je ustrezno upoštevala evropski steber socialnih pravic, ki so ga 17. novembra 2017 razglasili Evropski parlament, Svet in Komisija. Evropski svet je na zasedanju 21. marca 2019 potrdil prednostne naloge iz letnega pregleda rasti. Komisija je 21. novembra 2018 na podlagi Uredbe (EU) št. 1176/2011 sprejela tudi poročilo o mehanizmu opozarjanja, v katerem je Francijo opredelila kot eno od držav članic, za katere bo opravljen poglobljen pregled. Komisija je istega dne sprejela tudi Priporočilo za priporočilo Sveta o ekonomski politiki euroobmočja, ki ga je Evropski svet potrdil 21. marca 2019. Svet je Priporočilo o ekonomski politiki euroobmočja ⁽³⁾ (v nadaljnjem besedilu: priporočilo za euroobmočje iz leta 2019), ki določa pet priporočil za euroobmočje (v nadaljnjem besedilu: priporočila za euroobmočje), sprejel 9. aprila 2019.

⁽¹⁾ UL L 209, 2.8.1997, str. 1.

⁽²⁾ UL L 306, 23.11.2011, str. 25.

⁽³⁾ UL C 136, 12.4.2019, str. 1.

- (2) Francija bi morala kot država članica, katere valuta je euro, zaradi tesne medsebojne povezanosti gospodarstev v ekonomski in monetarni uniji zagotoviti, da v celoti in pravočasno izvede priporočilo za euroobmočje iz leta 2019, ki je izraženo v priporočilih 1 do 4 spodaj. Ukrepi za uporabo nepričakovanih prihodkov za zmanjšanje javnega dolga, racionalizacijo javnofinančnih odhodkov in osredotočanje ekonomske politike v zvezi z naložbami na določena področja bodo zlasti prispevali k izvajanju drugega priporočila za euroobmočje v zvezi z obnovo fiskalnih blažilnikov, izboljšanjem javnih financ in podpiranjem naložb. Ukrepi za poenostavitev davčnega sistema in zmanjšanje regulativnih omejitev bodo prispevali k izvajanju prvega priporočila za euroobmočje glede poslovnega okolja. Poleg tega bodo ukrepi za izboljšanje zaposljivosti prispevali k izvajanju tretjega priporočila za euroobmočje v zvezi z delovanjem trga dela.
- (3) Poročilo o državi za Francijo za leto 2019 je bilo objavljeno 27. februarja 2019. V njem so bili ocenjeni napredek Francije pri izvajanju priporočil za posamezno državo, ki jih je Svet sprejel 13. julija 2018 ⁽⁴⁾, nadaljnje ukrepanje po priporočilih za posamezno državo, sprejetih v prejšnjih letih, in napredek pri doseganju njenih nacionalnih ciljev iz strategije Evropa 2020. Poročilo o državi vsebuje tudi rezultate poglobljenega pregleda v skladu s členom 5 Uredbe (EU) št. 1176/2011, ki so bili prav tako objavljeni 27. februarja 2019. Na podlagi opravljene analize Komisija ugotavlja, da v Franciji obstajajo makroekonomska neravnotežja. Ugotovljena neravnotežja so zlasti povezana z velikim javnim dolgom in šibko dinamiko konkurenčnosti v razmerah nizke rasti produktivnosti.
- (4) Francija je 26. aprila 2019 predložila nacionalni reformni program za leto 2019 in program stabilnosti za leto 2019. Programa sta bila ocenjena istočasno, da bi se upoštevala njuna medsebojna povezanost.
- (5) Ustrezna priporočila za posamezne države so bila izvedena pri načrtovanju programov evropskih strukturnih in investicijskih skladov (v nadaljnjem besedilu: skladi ESI) za obdobje 2014–2020. Kot je določeno v členu 23 Uredbe (EU) št. 1303/2013 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽⁵⁾, lahko Komisija od države članice zahteva, da pregleda svoj partnerski sporazum in ustrezne programe ter predlaga njihove spremembe, kadar je to potrebno za podporo izvajanju ustreznih priporočil Sveta. Komisija je zagotovila dodatne podrobnosti o tem, kako bo uporabila navedeno določbo, v smernicah o uporabi ukrepov za povezovanje uspešnosti skladov ESI z dobrim gospodarskim upravljanjem.
- (6) Za Francijo trenutno veljata preventivni del Pakta za stabilnost in rast ter prehodno pravilo glede dolga. V programu stabilnosti za leto 2019 vlada načrtuje, da se bo nominalni primanjkljaj povečal z 2,5 % bruto domačega proizvoda (BDP) leta 2018 na 3,1 % BDP leta 2019, nato pa naj bi se do leta 2022 postopoma zmanjšal na 1,2 % BDP. Načrtovano povečanje nominalnega primanjkljaja v letu 2019, ki ga potrjuje pomladanska napoved Komisije iz leta 2019, je predvsem posledica enkratnega učinka na povečanje primanjkljaja, ki ga bo imela pretvorba davčne olajšave za zaposlovanje in konkurenčnost v trajno zmanjšanje socialnih prispevkov delodajalcev. Na podlagi preračunanega strukturnega salda ⁽⁶⁾ se ne načrtuje, da bo srednjeročni proračunski cilj, tj. strukturni primanjkljaj v višini 0,4 % BDP, dosežen v obdobju, ki ga zajema program stabilnosti za leto 2019. V skladu s programom stabilnosti za leto 2019 naj bi se dolg sektorja država kot odstotek BDP povišal z 98,4 % BDP leta 2018 na 98,9 % BDP leta 2019, nato pa se znižal na 96,8 % BDP leta 2022. Makroekonomski scenarij, na katerem temeljijo te proračunske projekcije, je verjeten. Hkrati ukrepi, potrebni za doseganje načrtovanih ciljev glede primanjkljaja od leta 2020 naprej, niso podrobno opredeljeni.

⁽⁴⁾ UL C 320, 10.9.2018, str. 39.

⁽⁵⁾ Uredba (EU) št. 1303/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. decembra 2013 o skupnih določbah o Evropskem skladu za regionalni razvoj, Evropskem socialnem skladu, Kohezijskem skladu, Evropskem kmetijskem skladu za razvoj podeželja in Evropskem skladu za pomorstvo in ribištvo, o splošnih določbah o Evropskem skladu za regionalni razvoj, Evropskem socialnem skladu, Kohezijskem skladu in Evropskem skladu za pomorstvo in ribištvo ter o razveljavitvi Uredbe Sveta (ES) št. 1083/2006 (UL L 347, 20.12.2013, str. 320).

⁽⁶⁾ Ciklično prilagojeni saldo brez enkratnih in drugih začasnih ukrepov, ki ga je Komisija preračunala z uporabo skupno dogovorjene metodologije.

- (7) Komisija je 5. junija 2019 izdala poročilo v skladu s členom 126(3) Pogodbe, saj je bil v programu stabilnosti načrtovan nominalni primanjkljaj za leto 2019, ki je v nasprotju z referenčno vrednostjo iz Pogodbe, tj. 3 % BDP, na podlagi podatkov, sporočenih v letu 2018, pa na prvi pogled ni bilo upoštevano prehodno pravilo glede dolga. V poročilu je po oceni vseh pomembnih dejavnikov ugotovljeno, da bi bilo treba za merili glede primanjkljaja in dolga, kot sta opredeljeni v Pogodbi in Uredbi Sveta (ES) št. 1467/1997, šteti, da se trenutno izpolnjujeta.
- (8) Svet je 13. julija 2018 Franciji priporočil, naj zagotovi, da nominalna stopnja rasti neto primarnih javnofinančnih odhodkov ⁽⁷⁾ v letu 2019 ne bo preseгла 1,4 %, kar ustreza letni strukturalni prilagoditvi v višini 0,6 % BDP. Na podlagi pomladanske napovedi Komisije iz leta 2019 obstaja v letu 2019 tveganje znatnega odklona od priporočene prilagoditvene poti za doseg srednjeročnega proračunskega cilja.
- (9) V letu 2020, ko naj bi bil delež javnega dolga Francije nad 60 % BDP, proizvodna vrzel pa naj bi znašala 0,7 %, nominalna stopnja rasti neto primarnih javnofinančnih odhodkov ne bi smela preseči 1,2 %, kar je v skladu s strukturalno prilagoditvijo v višini 0,6 % BDP, kot izhaja iz skupno dogovorjene prilagoditvene matrike zahtev v okviru Pakta za stabilnost in rast. Glede na pomladansko napoved Komisije iz leta 2019 ob predpostavki nespremenjenih politik v letu 2020 obstaja tveganje znatnega odklona od te zahteve. Po napovedi Francija v letih 2019 in 2020 na prvi pogled ne bo izpolnjevala prehodnega pravila glede dolga. Svet na splošno meni, da bi bilo treba z letom 2019 sprejeti potrebne ukrepe za zagotovitev skladnosti z določbami Pakta za stabilnost in rast. Pomembno bi bilo uporabiti morebitne nepričakovane prihodke za nadaljnje zmanjševanje deleža dolga sektorja država.
- (10) Prizadevanja za konsolidacijo javnih financ so le skromno zmanjšala delež javnih odhodkov v BDP, ki je v letu 2018 s 56 % ostal najvišji v Uniji. Vztrajno zmanjševanje javnega dolga bo odvisno od zmožnosti vlade, da omeji porabo. Vlada od leta 2017 izvaja prenovljeno strategijo javnofinančne konsolidacije, ki naj bi trajala celotno obdobje petletnega predsedniškega mandata. Njen uspeh bo odvisen od doseganja načrtovanih ciljev v zvezi z odhodki za centralno in lokalno raven države ter za zdravstveni sistem.
- (11) Odhodki za zdravstveno varstvo so se enakomerno povečevali skozi čas. V letu 2017 so bili skupni odhodki ocenjeni na 11,5 % BDP, kar je najvišja raven med državami članicami, ki so članice Organizacije za gospodarsko sodelovanje in razvoj (OECD). Jeseni 2018 je bila napovedana nova reforma zdravstvenega sistema, predlog zakona pa je bil predstavljen 13. februarja 2019. Uspeh reforme bo odvisen od vzpostavitve jasnega pravnega in organizacijskega okvira, ki bo zagotavljal prave spodbude in spodbujal sodelovanje med javnimi in zasebnimi akterji. Napovedana reforma zdravstvenega sistema ne vključuje revizije stopnje rasti odhodkov za zdravstvo (*Objectif National de Dépenses d'Assurance Maladie*, ONDAM). Ta cilj glede porabe se nanaša na tretjino odhodkov za socialno varnost. Čeprav je ta cilj izpolnjen od leta 2010, je bila ciljna stopnja ONDAM od leta 2017 že trikrat povišana. Za obdobje 2018–2020 je bila namreč na podlagi zakona o proračunu za leto 2018 povišana z začetne ciljne rasti 2,1 % na 2,3 %, nato pa z zakonom o proračunu za socialno varnost za leto 2019 še na 2,5 %. To se bo do neke mere odrazilo v dodatnih stroških, ki jih bo imel projekt „Ma santé 2022“.
- (12) Na lokalni ravni je javna poraba v letu 2017 preseгла načrtovano stopnjo rasti. Od leta 2014 javnofinančni odhodki za lokalno upravo v Franciji temeljijo na pravilu o odhodkih, ki določa letne nezavezujoče cilje glede rasti za javne odhodke in potrebe po financiranju na lokalni ravni (*Objectif d'évolution de la Dépense Locale*). Leta 2018 so bili k temu pravilu o odhodkih dodani pravno zavezujoči pogodbeni sporazumi med državo in 71 % od 322 največjih lokalnih organov, ki veljajo za obdobje 2018–2020. Omejeno zmanjšanje števila občin pa bi lahko oviralo upoštevanje pravila o odhodkih. Z ozemeljsko reformo v obdobju 2014–2016 se je število regij prepolovilo, število občin pa se je samo nekoliko zmanjšalo, in sicer jih je ostalo več kot 34 000, kar je daleč največ v Uniji.

⁽⁷⁾ Neto primarne javnofinančne odhodke sestavljajo vsi javnofinančni odhodki brez odhodkov za obresti, odhodkov za programe Unije, v celoti izravnanih s prihodki iz skladov Unije, in nediskrecijskih sprememb pri odhodkih za denarna nadomestila za brezposelnost. Nacionalno financirane bruto investicije v osnovna sredstva so porazdeljene na obdobje štirih let. Diskrecijski ukrepi na strani prihodkov ali zakonsko določena povečanja prihodkov so vračunani. Enkratni ukrepi na strani prihodkov in na strani odhodkov so pobotani.

- (13) Izvajanje prenovljene strategije za javnofinančno konsolidacijo, ki jo je vlada predvidela za petletni predsedniški mandat, zahteva tudi izvajanje programa „Javni sektor 2022“, ki še vedno ni v celoti določen. Cilj tega programa je zagotoviti znatno povečanje učinkovitosti javne porabe in izboljšati delovanje nacionalne javne uprave. Vlada je dala jasno prednost metodološkimi in postopkovnim vidikom, vendar se ni osredotočila na vnaprejšnjo in celovito kvantitativno opredelitev morebitnih prihrankov. Čeprav ta pristop morda izhaja iz zapletenega procesa reform in potrebe po olajšanju javne razprave o občutljivih vprašanjih, hkrati otežuje kvantitativno oceno splošne strategije in njenega prispevka k javnofinančni konsolidaciji. Zlasti ni jasno, kako točno in kdaj bi reformni program – vključno z načrti preoblikovanja ministrstev, ki vključujejo številne različne ukrepe – s konkretnimi koraki prispeval k zelo specifičnemu cilju zmanjšanja deleža odhodkov v razmerju do BDP do leta 2022. Na splošno razpoložljive informacije kažejo na delno upoštevanje navodila za preglede porabe, dogovorjenega leta 2016 v okviru Euroskupine.
- (14) Tveganja za vzdržnost dolga sektorja država so na srednji rok še vedno visoka. Visok dolg in strukturni primanjkljaj sektorja država predstavljata izziv za vzdržnost, zlasti na srednji rok. Fiskalni napor, ki bi se odrazil v odločilnem izboljšanju primarnega strukturnega salda Francije, bi bil bistven za preprečitev takšnih tveganj. Zmanjšanje deleža dolga sektorja država bi prav tako izboljšalo obete za rast in odpornost francoskega gospodarstva.
- (15) Načrtovana pokojninska reforma bi lahko na srednji rok pomagala znižati dolg sektorja država in s tem zmanjšala tveganja za vzdržnost dolga. Proračunsko ravnotežje pokojninskega sistema je zelo odvisno od makroekonomskih predpostavk. Glede na zadnje letno poročilo francoskega svetovnega odbora za pokojnine (*Conseil d'orientation des retraites*) so odhodki za pokojnine leta 2018 dosegli 13,8 % BDP, leta 2022 naj bi znašali 13,8 %, nato pa naj bi do leta 2070 ostali v razponu med 11,8 % in 13,8 %, odvisno od stopnje, po kateri naj bi rasla BDP in zaposlenost v tem obdobju. V Franciji hkrati obstaja več kot 40 različnih pokojninskih shem. Te sheme se uporabljajo za različne skupine delavcev in delujejo v skladu z različnimi sklopi pravil. Do konca leta se pričakuje predlog zakona za postopno poenotenje pravil teh shem z namenom poenostavitve delovanja pokojninskega sistema, zlasti da bi se izboljšale njegova preglednost, pravičnost in učinkovitost.
- (16) Stopnja zaposlenosti se je leta 2018 še naprej povečevala in dosegla 71,3 %. Stopnja brezposelnosti se je še zmanjšala in leta 2018 dosegla 9,1 %, vendar je še vedno precej nad povprečjem Unije (6,8 %) in euroobmočja (8,2 %). Poleg tega je trg dela v Franciji še vedno zelo segmentiran. Skoraj 85 % novih zaposlitev temelji na začasnih pogodbah, stopnja prehajanja na pogodbe za nedoločen čas pa je med najnižjimi v Uniji. Tudi število neprostovoljnih zaposlitev s krajšim delovnim časom je zelo visoko, saj je bilo leta 2018 takih 42,3 % zaposlitev s krajšim delovnim časom. Cilj načrtovane reforme sistema nadomestil za brezposelnost (Unédic) je odpraviti segmentacijo trga dela z omejevanjem spodbud za zaposlovanje na podlagi zelo kratkoročnih pogodb in odpoklice ter zmanjšati zadolženost sistema. Pogajanja med socialnimi partnerji o sistemu nadomestil za brezposelnost so se začela jeseni 2018. Cilj je bil (i) zmanjšanje zadolženost sistema, (ii) pregled spodbud za brezposelne, da poiščejo delo, in (iii) vzpostavitev mehanizma spodbud za zmanjšanje privlačnosti zaposlovanja z zelo kratkoročnimi pogodbami. Vendar socialni partnerji niso dosegli dogovora o novem sklopu pravil. Reforma je zdaj v rokah vlade, ki se je zavezala, da bo do poletja 2019 napovedala, kateri ukrepi bodo ohranjeni.
- (17) Za ranljive skupine ostajajo razmere na trgu težje v primerjavi z drugimi skupinami. Stopnja zaposlenosti oseb, rojenih zunaj EU, ki je leta 2018 znašala 57,5 % (v primerjavi s 73,1 % pri rojenih v Franciji), je med najnižjimi v Uniji. Podatki kažejo, da so ljudje z migrantskim ozadjem pri postopkih zaposlovanja pogosto prikrajšani. Njihova geografska skoncentriranost v revnih četrtih je prav tako zaskrbljujoča. Prebivalci najbolj prikrajšanih območij (kot so *Quartiers prioritaires de la politique de la ville*), vključno z ljudmi z migrantskim ozadjem, se še vedno soočajo s težavami na trgu dela, stopnja brezposelnosti med njimi pa je leta 2017 znašala 24,7 %. Ne glede na nekatere ukrepe politike ostaja vpliv socialno-ekonomskega in migrantskega ozadja na učni uspeh visok in ovira vključevanje na trg dela.

- (18) Nizko usposobljeni in mladi prav tako ostajajo v slabšem položaju na trgu dela. Stopnja brezposelnosti nizko usposobljenih oseb se je leta 2017 prvič po letu 2008 zmanjšala, vendar s 16,2 % v letu 2018 ostaja veliko višja kot pred krizo. Brezposelnost mladih (15–24 let) se je leta 2018 zmanjšala za 1,6 odstotne točke na 20,7 %, vendar je še vedno precej nad povprečjem Unije, ki znaša 15,2 %. Stopnja brezposelnosti nizko usposobljenih mladih je še vedno zelo visoka in je leta 2018 znašala 35,6 %. Učinkovita aktivna podpora pri iskanju zaposlitve, vključno z intenzivnim svetovanjem o delovnih mestih in podporo pri zaposlovanju, dostop do ukrepov za strokovno izpopolnjevanje, inovativni ukrepi za doseganje najbolj ranljivih mladih, ki niso zaposleni, se ne izobražujejo ali usposablajo, ter odločnejše ukrepanje glede diskriminatornih praks so ključnega pomena za spodbujanje enakih možnosti na trgu dela. Najbolj oddaljene regije se soočajo z dodatnimi izzivi in zaslužijo posebno pozornost.
- (19) Medtem ko se razmere na trgu dela izboljšujejo, več kazalnikov kaže na neskladja med ponudbo znanj in spretnosti ter povpraševanjem po njih. Čeprav sta brezposelnost in podzaposlenost še vedno visoka, je pomanjkanje usposobljenih delavcev vedno večje, zlasti v določenih sektorjih. Pomanjkanje znanj in spretnosti ter pomanjkanje usposobljenosti sta ključna dejavnika, ki pojasnjujeta nezasedena delovna mesta. Po podatkih francoske agencije *Pôle Emploi* je bilo leta 2017 od 3,2 milijona registriranih prostih delovnih mest 150 000 umaknjenih zaradi pomanjkanja primernih kandidatov. Podatki kažejo, da je med krizo in poznejšim okrevanjem povečanje neskladij med ponudbo znanj in spretnosti ter povpraševanjem po njih prispevalo k počasnejšemu zmanjševanju brezposelnosti in višji dolgotrajni brezposelnosti. Rezultati začetnega poklicnega izobraževanja in usposabljanja na trgu dela se izboljšujejo. Vlada je leta 2018 uvedla celovit sklop ukrepov za povečanje dostopa do začetnega in stalnega usposabljanja ter za revizijo upravljanja in financiranja sistema poklicnega izobraževanja in usposabljanja. Te reforme dopolnjuje načrt za naložbe v znanja in spretnosti (*Plan d'investissement dans les compétences*), katerega cilj je v obdobju 2018–2022 usposobiti in zagotoviti intenzivno usmerjanje za milijon mladih, ki niso zaposleni, se ne izobražujejo ali usposablajo, ter milijon nizko usposobljenih iskalcev zaposlitve.
- (20) Francoski sistem socialne zaščite je na splošno učinkovit pri zmanjševanju neenakosti in revščine. Delež ljudi, ki jih ogrožata revščina in socialna izključenost, se je še nadalje zmanjšal na rekordno nizko raven, in sicer na 17,1 % leta 2017 v primerjavi s povprečjem 22,4 % za Unijo. Vendar dohodkovna neenakost ostaja precej nad ravno pred krizo. Poleg tega se je prehajanje navzgor po dohodkovnih kvantilih zmanjšalo, zlasti za najnižji kvantil. Nekatere skupine, med njimi enostarševske družine in osebe, rojene zunaj Unije, so bolj izpostavljene tveganju revščine in socialne izključenosti. Svetovanje prejemnikom minimalnega dohodka ni vedno zadostno, pri čemer obstajajo velike razlike med različnimi deli države. K reševanju teh izzivov bi lahko prispevale dodatne in bolj usklajene naložbe v socialno vključevanje, ki so predvidene v nacionalni strategiji za boj proti revščini, predstavljeni septembra 2018. Čeprav zdravstveni sistem na splošno dobro deluje, bi se lahko regionalne razlike pri dostopu do storitev zmanjšale z dodatnimi naložbami, zlasti v najbolj oddaljenih regijah.
- (21) Kljub nedavnim pobudam Francija glede na evropski sistem inovacijskih kazalnikov ni uspela zmanjšati svojega zaostanka za vodilnimi državami na področju inovacij v Uniji. Naložbe v raziskave in razvoj so ostale stabilne, nova podjetja pa imajo težave pri rasti. Na splošno ni videti, da bo Francija dosegla cilj skupne intenzivnosti raziskav in razvoja v višini 3 % za leto 2020, raven naložb v raziskave in razvoj v poslovnem sektorju pa je še vedno daleč pod zastavljenim ciljem 2 %. Javni izdatki za raziskave in razvoj so nad povprečjem Unije in vključujejo širok nabor shem neposredne in posredne podpore za raziskave in inovacije v podjetjih, vključno s shemo davčnih dobropisov za raziskave in razvoj (*Crédit d'Impôt Recherche*), ki je ena najbolj velikodušnih med državami OECD. Vendar splošna uspešnost raziskovalnega in razvojnega ter inovacijskega okolja še ni zadostna glede na velike zneske javne podpore. Čeprav so bila obstoječa orodja, vključno s *Crédit d'Impôt Recherche*, nedavno ocenjena, bi celovita ocena celotnega svežnja politik prispevala k izvajanju prihodnjih politik. Svet za inovacije (*Conseil de l'innovation*), ustanovljen julija 2018, je zadolžen za nadzor nad ukrepi za poenostavitev, ki vključujejo boljše usklajevanje med regionalno, nacionalno in evropsko podporo inovacijam. Tesnejše povezave med znanostjo in podjetji, zlasti s programi za prenos znanja, bi lahko prav tako prispevale k širjenju inovacij, saj je v Franciji raven javnih raziskav in razvoja, ki jih financirajo podjetja, še vedno pod povprečjem Unije. Podpora

grozdom konkurenčnosti (pôles de compétitivité) je bila obnovljena za četrto fazo (2019–2022), prednost pa bodo imele organizacije grozdov, ki so dobro povezane z drugimi strukturami na lokalni ravni, osredotočene na nacionalne industrijske prioritete in so bile do sedaj pri projektih Unije uspešne. Sklad za inovacije in industrijo (*Fonds pour l'innovation et l'industrie*), ki se financira prek privatizacij, bo prispeval tudi k financiranju umetne inteligence. Pravočasen razvoj povezanih tehnologij, kot so internet stvari, omrežja 5G, visokozmogljivostno računalništvo in splošneje podatkovno vodeno gospodarstvo, bo eden od ključnih dejavnikov za uspeh teh pobud. Velike razlike med regijami obstajajo tudi pri regionalnih naložbah v raziskave in razvoj ter uspešnosti inovacij. Več podeželskih regij in regij v industrijski tranziciji se uvršča pod povprečje Unije. Najbolj oddaljene regije so na spodnjem delu lestvice.

- (22) Francija trenutno dosega dobre rezultate na področju energetske in podnebne politike ter ostaja na dobri poti, da doseže svoj cilj zmanjšanja emisij toplogrednih plinov za leto 2020. Vendar mora okrepiti svoja naložbena prizadevanja, da bo dosegla cilje na področju obnovljivih virov energije in energijske učinkovitosti za leto 2020 ter ambicioznejše podnebne in energetske cilje za leto 2030, zlasti v zvezi z uporabo obnovljivih virov energije in energijsko učinkovito prenovo stavbnega fonda. Ker več kot polovica trenutnega financiranja za te naložbe prihaja iz javnih virov, bi morale gospodarske in regulativne razmere zagotavljati, da je financiranje projektov bolj ekonomsko uspešno za zasebni sektor, da bo ta lahko tako izkoristil znatne naložbene priložnosti. Pospješevanje uveljavljanja obnovljivih virov energije v sektorju ogrevanja in hlajenja predstavlja še posebej velik neizkoriščen potencial. Velike naložbe so potrebne tudi v energijsko učinkovitost stavb. To še zlasti velja za obnovo sektorja stanovanjskih nepremičnin, ki predstavlja velik del skupne vrzeli v podnebnih naložbah, saj je večina obstoječih stanovanj stara, 7 do 8 milijonov pa jih je slabo izoliranih (kar predstavlja približno 20 % skupnega števila stanovanjskih nepremičnin). Odstotek stavb, ki izpolnjujejo visoke standarde energijske učinkovitosti, je bil leta 2017 za podjetja v Franciji nižji (25 %) kot v Uniji kot celoti (39 %). V energetskem sektorju prevladujejo pomembne regionalne razlike. Energijska intenzivnost se v skoraj vseh regijah zmanjšuje, vendar različno hitro, in obstajajo precejšnje razlike pri uveljavljanju energije iz obnovljivih virov. Dodatne naložbe v medsebojne povezave, zlasti z Iberskim polotokom, bi lahko prispevale k večji povezanosti notranjega energetskega trga Unije, hkrati pa omogočile večjo konkurenco in olajšale uporabo obnovljivih virov energije.
- (23) Nacionalni načrt za krožno gospodarstvo za leto 2018 (*Feuille de Route pour l'Économie Circulaire*) je ambiciozen politični okvir za učinkovito rabo virov, ki pa se bo izvedel le, če bo prišlo do ustreznih naložb. Čeprav je prispevek recikliranih materialov k celotnemu povpraševanju po materialih (stopnja krožne uporabe materialov) precej nad povprečjem Unije (19,5 % v primerjavi z 11,7 % leta 2016), so stopnje recikliranja komunalnih odpadkov še vedno nekoliko pod povprečjem Unije (41,8 % v primerjavi z 46,4 % leta 2016). V tem pogledu bo sprejetje zakona o krožnem gospodarstvu korak naprej, vključno za širšo uporabo sekundarnih surovin, zlasti plastike. Še bolj je treba spodbujati nove poslovne modele in proizvodne procese, ki so gospodarni z viri, vključno z industrijsko simbiozo, zlasti med malimi in srednjimi podjetji. To se lahko olajša z razvojem inovativnih finančnih instrumentov in financiranjem ekoloških inovacij.
- (24) Naložbe za izboljšanje povezljivosti, zlasti na bolj prikrašanih območjih, bi lahko pomagale pri odpravljanju neenakosti v Franciji. Francija pri dostopu do hitrega širokopasovnega omrežja in uvajanju hitrih širokopasovnih povezav dosega raven, ki je pod povprečjem Unije (20 % gospodinjev v primerjavi s povprečjem 41 % v Uniji leta 2018). Tudi uporaba mobilnih širokopasovnih storitev je še vedno pod povprečjem Unije. Pokritost s širokopasovnimi omrežji se med regijami zelo razlikuje in na nekaj podeželskih območjih in v najbolj oddaljenih regijah ostaja omejena. Načrt Francije za ultrahitro širokopasovna omrežja (*Plan France Très Haut Débit*) in s tem povezani ukrepi naj bi znatno prispevali k doseganju ciljev države glede povezljivosti. Ključno bo pozorno spremljanje izvajanja teh ukrepov, zlasti na območjih, kjer je pokritost slaba, zaradi pretežno decentraliziranega pristopa in morebitnih ozkih grl, do katerih lahko pride, če za postavitev omrežja ne bo na voljo dovolj usposobljenih delavcev.

- (25) Kljub nenehnim prizadevanjem za povečanje gotovosti za davkoplačevalce (Loi pour un État au service d'une société de confiance, zakon ESSOC) in poenostavitvi sistema je francoski davčni sistem še vedno zapleten, kar negativno vpliva na poslovno okolje. Davčno zakonodajo sestavlja več sistemov stopenj davka in davčnih odhodkov (davčni dobropisi, oprostitve, znižanja davkov). Zakonodaja je pogosto zapletena zato, da bi se dosegli posebni cilji politike, kot sta zmanjšanje davčnega bremena za najbolj ranljiva gospodarstva in spodbujanje ali popravljanje določenega ravnanja. Vendar pa je v nevarnosti, da bo postala neberljiva, zaradi česar se bodo povečali stroški zagotavljanja skladnosti z njo in pravna negotovost, kar bo zmanjšalo privlačnost Francije, hkrati pa ustvarilo zakonske vrzeli.
- (26) Racionalizacija davčnih odhodkov in zmanjšanje števila manjših davkov bi lahko pripomogla k dodatni poenostavitvi davčnega sistema. Skupni davčni odhodki v letu 2019 so ocenjeni na 4 % BDP. V nasprotju s prejšnjim večletnim okvirom sedanji proračunski okvir (2018–2022) ne določa omejitve porabe pri davčnih odhodkih. Namesto tega določa nezavezujoč cilj v višini 28 % za razmerje med davčnimi odhodki ter vsoto čistih davčnih prihodkov in davčnih odhodkov. Čeprav je bilo v zakonu o proračunu za leto 2018 načrtovano, da bo delež davčnih odhodkov nižji od cilja (28 %), določenega v večletnem proračunskem okviru za obdobje 2018–2022, se bo ta delež v prihodnosti povečal (25,5 % na koncu leta 2018 in 26 % leta 2019).
- (27) Proračun za leto 2019 kaže na zmanjšanje skupnega zneska davčnih odhodkov na manj kot 100 milijard EUR, kar pomeni konec petletnega obdobja njihovega stalnega povečevanja. Med letoma 2018 in 2019 se je sicer število davčnih odhodkov povečalo s 457 na 474. Leta 2018 je računsko sodišče priporočilo racionalizacijo obstoječih davčnih odhodkov in opozorilo na pomanjkanje nadzora nad njimi ter njihovega ovrednotenja. Treba si je prizadevati za ukinitve davkov, ki ustvarjajo omejene prihodke ali so neučinkoviti. V proračunskem zakonu za leto 2019 je bilo odpravljenih 26 davkov, ki ustvarjajo nizke prihodke, od tega jih je bilo 20 v skupnem znesku 132 milijonov EUR odpravljenih leta 2019, v letu 2020 pa bo odpravljenih še preostalih šest v skupnem znesku 208 milijonov EUR. Odprava manjših davkov naj bi se v letu 2020 nadaljevala z enako hitrostjo.
- (28) Drugi davki na proizvodnjo še naprej obremenjujejo podjetja. Davki na proizvodnjo so leta 2016 znašali 3,1 % BDP, kar je več kot v Italiji (1,4 %), Španiji (1,0 %) in Nemčiji (0,4 %). Takšni davki imajo različne davčne osnove (promet, dodana vrednost, plače, zemljišča in zgradbe) in lahko povečajo skupne stroške proizvodnje. To bi lahko negativno vplivalo na konkurenčnost, zlasti v proizvodnem sektorju. V zakonu o proračunu za leto 2019 je znižan samo en davek na proizvodnjo (*forfait social*), ki se odmerja na nacionalni ravni in ustvari 660 milijonov EUR prihodkov na leto (ko bo se zakon v celoti izvajal leta 2020).
- (29) Kljub napredku in sprejetju ambicioznih reform so še vedno prisotne ovire za vstop, konkurenca na področju poslovnih storitev in reguliranih poklicev pa ostaja šibka. Novi indeks omejitev v trgovini s storitvami znotraj Evropskega gospodarskega prostora (EGP), ki ga pripravlja OECD, kaže, da je raven regulativne restriktivnosti v Franciji višja od povprečja v EGP v sektorjih, kot so računovodstvo, pravne storitve in distribucijske storitve. Glavne ovire se pojavljajo v obliki omejujočih zahtev glede izdajanja dovoljenj, omejitev za opravljanje dejavnosti ter zahtev glede lastništva in glasovalnih pravic. V maloprodajnem sektorju je Francija izvedla številne reforme za zmanjšanje regulativnih bremen. Vendar številne operativne omejitve še vedno vplivajo na učinkovitost maloprodajnih podjetij in jih postavljajo v slabši položaj v primerjavi z elektronskim poslovanjem. V nacionalnem reformnem programu za leto 2019 so podrobno opredeljeni novi ukrepi za povečanje konkurence v nekaterih specifičnih storitvenih sektorjih (kot so avtošole, družbe za upravljanje nepremičnin in prodaja avtomobilskih rezervnih delov). Agencija za konkurenco je 4. aprila 2019 predstavila svoje stališče, da bi bilo treba sprostiti omejitve za distribucijo zdravil, hkrati pa ohraniti visoko raven varovanja javnega zdravja.
- (30) Ovire na področju storitev so privedle do šibke konkurence, visokih stopenj dobička in visokih cen, kar škodi konkurenčnosti celotnega gospodarstva. Pri ključnih poslovnih storitvah so v Franciji v primerjavi s preostalo Unijo stopnje izgube strank nižje. Pomanjkanje konkurence na področju storitev skupaj z visokimi stroški dela prispeva k temu, da ostajajo cene visoke, zlasti na področju nepremičninskih poslov, stanovanjskih nepremičnin ter gostinskih, pravnih in računovodskih storitev. Ker stroške teh storitev nosijo tudi druga podjetja, ki jih uporabljajo kot vložke, ti predstavljajo dodaten dejavnik, ki vpliva na konkurenčnost Francije in obremenjuje tudi industrijo.

- (31) Namen zakona PACTE (*loi relative à la croissance et la transformation des entreprises*) je podpirati rast in preoblikovanje podjetij. Z zakonom se bo zmanjšalo število pragov, s katerimi se soočajo podjetja, ko rastejo, vendar se je pri preostalih pragovih področje uporabe razširilo in njihovo preseganje je postalo dražje. Zakon uvaja tudi petletno prehodno obdobje, preden se lahko šteje, da je prag dosežen, ter spodbuja mala in srednja podjetja, da uporabljajo spodbude in programe udeležbe za zaposlene, vezane na uspešnost podjetja. In končno, zagotavlja poenostavljene postopke za ustanovitev ali registracijo podjetij in uvaja nova pravila za pomoč podjetnikom, da dobijo novo priložnost. Skrajšuje tudi čas in stroške postopkov zaradi insolventnosti, zlasti za mala in srednja podjetja, tudi tako, da so ti bolj predvidljivi. Po lastnih ocenah francoske vlade je potencialni učinek zakona PACTE na BDP povečanje za 0,32 % do leta 2025, dolgoročneje pa za 1 %. Njegovo celovito in pravočasno izvajanje je še naprej ključno, da se bodo lahko izkoristile prednosti te reforme.
- (32) Načrtovanje programov skladov Unije za obdobje 2021–2027 bi lahko prispevalo k odpravi nekaterih vrzeli, opredeljenih v priporočilih, zlasti na področjih iz Priloge D k poročilu o državi za leto 2019. To bi Franciji omogočilo, da čim bolj uporabi sredstva iz navedenih skladov za opredeljene sektorje, pri tem pa upošteva regionalne in teritorialne razlike ter poseben položaj najbolj oddaljenih regij.
- (33) V okviru evropskega semestra za leto 2019 je Komisija izvedla izčrpno analizo ekonomske politike Francije in jo objavila v poročilu o državi za leto 2019. Prav tako je ocenila program stabilnosti za leto 2019, nacionalni reformni program za leto 2019 in ukrepanje po priporočilih, ki jih je Francija prejela v prejšnjih letih. Glede na to, da je treba okrepiti splošno ekonomsko upravljanje Unije z vključitvijo prispevka na ravni Unije v prihodnje nacionalne odločitve, Komisija pri tem ni upoštevala le pomena teh programov za vzdržno fiskalno in socialno-ekonomsko politiko v Franciji, ampak tudi njihovo skladnost s pravili in smernicami Unije.
- (34) Svet je ob upoštevanju te ocene preučil program stabilnosti za leto 2019, njegovo mnenje ⁽⁸⁾ pa je izraženo zlasti v priporočilu 1 spodaj.
- (35) Svet je ob upoštevanju poglobljenega pregleda, ki ga je opravila Komisija, in te ocene preučil nacionalni reformni program za leto 2019 in program stabilnosti za leto 2019. Njegova priporočila v skladu s členom 6 Uredbe (EU) št. 1176/2011 so izražena v priporočilih 1 do 4 spodaj. Ta priporočila prispevajo tudi k izvajanju priporočila za euroobmočje iz leta 2019, zlasti prvega in drugega priporočila za euroobmočje. Fiskalne politike iz priporočila 1 med drugim prispevajo k odpravljanju neravnotežij, povezanih z visokim javnim dolgom –

PRIPOROČA, da Francija v letih 2019 in 2020 ukrepa tako, da bo:

1. zagotovila, da nominalna stopnja rasti neto primarnih odhodkov v letu 2020 ne bo preseгла 1,2 %, kar ustreza letni strukturni prilagoditvi v višini 0,6 % BDP; uporabila nepričakovane prihodke za hitrejšo zmanjševanje deleža dolga sektorja država; zagotovila prihranke pri odhodkih in povečala učinkovitost v vseh podsektorjih države, kar vključuje celovito opredelitev in spremljanje izvajanja konkretnih ukrepov, potrebnih v okviru programa „Javni sektor 2022“; reformirala pokojninski sistem, da se bodo postopoma poenotila pravila različnih pokojninskih sistemov in s tem povečala njihova pravičnost in vzdržnost;

⁽⁸⁾ V skladu s členom 5(2) Uredbe (ES) št. 1466/97.

2. spodbujala vključevanje vseh iskalcev zaposlitve na trg dela, zagotavljala enake možnosti s posebnim poudarkom na ranljivih skupinah, vključno z osebami z migrantskim ozadjem, ter odpravila pomanjkanje znanj in spretnosti ter njihovo neuskklajenost s povpraševanjem;
3. ekonomsko politiko v zvezi z naložbami osredotočila na raziskave in inovacije (ob hkratnem povečanju učinkovitosti javnih programov podpore, vključno s programi prenosa znanj), energijo iz obnovljivih virov, energijsko učinkovitost in energetske povezave s preostalo Unijo ter digitalno infrastrukturo, pri tem pa upoštevala razlike med različnimi deli države;
4. nadaljevala s poenostavitvijo davčnega sistema, zlasti tako, da omeji uporabo davčnih odhodkov, še naprej odpravlja neučinkovite davke in zmanjša davke na proizvodnjo; zmanjšala regulativne omejitve, zlasti v storitvenem sektorju, in v celoti izvedla ukrepe za spodbujanje rasti podjetij.

V Bruslju, 9. julija 2019

Za Svet
Predsednik
M. LINTILÄ

PRIPOROČILO SVETA**z dne 9. julija 2019****v zvezi z nacionalnim reformnim programom Hrvaške za leto 2019 in mnenje Sveta o konvergenčnem programu Hrvaške za leto 2019**

(2019/C 301/11)

SVET EVROPSKE UNIJE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije in zlasti člena 121(2) in člena 148(4) Pogodbe,

ob upoštevanju Uredbe Sveta (ES) št. 1466/97 z dne 7. julija 1997 o okrepitvi nadzora nad proračunskim stanjem ter o nadzoru in usklajevanju gospodarskih politik ⁽¹⁾ in zlasti člena 9(2) Uredbe,ob upoštevanju Uredbe (EU) št. 1176/2011 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. novembra 2011 o preprečevanju in odpravljanju makroekonomskih neravnotežij ⁽²⁾ in zlasti člena 6(1) Uredbe,

ob upoštevanju priporočila Evropske komisije,

ob upoštevanju resolucij Evropskega parlamenta,

ob upoštevanju sklepov Evropskega sveta,

ob upoštevanju mnenja Odbora za zaposlovanje,

ob upoštevanju mnenja Ekonomsko-finančnega odbora,

ob upoštevanju mnenja Odbora za socialno zaščito,

ob upoštevanju mnenja Odbora za ekonomsko politiko,

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) Komisija je 21. novembra 2018 sprejela letni pregled rasti, ki zaznamuje začetek evropskega semestra za usklajevanje ekonomskih politik za leto 2019. Pri tem je ustrezno upoštevala evropski steber socialnih pravic, ki so ga 17. novembra 2017 razglasili Evropski parlament, Svet in Komisija. Evropski svet je na zasedanju 21. marca 2019 potrdil prednostne naloge iz letnega pregleda rasti. Komisija je 21. novembra 2018 na podlagi Uredbe (EU) št. 1176/2011 sprejela tudi poročilo o mehanizmu opozarjanja, v katerem je Hrvaško opredelila kot eno od držav članic, za katere bo opravljen poglobljen pregled.
- (2) Poročilo o državi za Hrvaško za leto 2019 je bilo objavljeno 27. februarja 2019. V njem so bili ocenjeni napredek Hrvaške pri izvajanju priporočil za posamezno državo, ki jih je Svet sprejel 13. julija 2018 ⁽³⁾, nadaljnje ukrepanje po priporočilih za posamezno državo, sprejetih v prejšnjih letih, in napredek pri doseganju njenih nacionalnih ciljev iz strategije Evropa 2020. Poročilo o državi vsebuje tudi rezultate poglobljenega pregleda v skladu s členom 5 Uredbe (EU) št. 1176/2011, ki so bili prav tako objavljeni 27. februarja 2019. Na podlagi opravljene analize Komisija ugotavlja, da na Hrvaškem obstajajo makroekonomska neravnotežja, povezana z visoko stopnjo javnega, zasebnega in zunanega dolga v razmerah nizke potencialne rasti. Vendar se neravnotežja v zadnjih letih zmanjšujejo zaradi močne nominalne rasti in preudarne fiskalne politike. Negativni neto zunanji položaj se izboljšuje zaradi stalnih presežkov na tekočem računu. Javni dolg se je od vrhunca leta 2015 znatno zmanjšal. Zmanjševanje dolga zasebnega sektorja je v teku, vendar naj bi se njegova hitrost z okrevanjem rasti posojil in naložb upočasnila. Finančni sektor je dobro kapitaliziran in dobičkonosen, medtem ko se delež nedonosnih posojil sicer znižuje, vendar ostaja visok. Ukrepi politike so bili okrepljeni, vendar je temeljito izvajanje strukturnih ukrepov še vedno ključnega pomena za povečanje odpornosti gospodarstva. Kljub določenemu napredku še vedno obstajajo težave s popolnostjo, natančnostjo in pravočasnostjo statističnih podatkov o gospodarstvu in javnih financah.

⁽¹⁾ UL L 209, 2.8.1997, str. 1.⁽²⁾ UL L 306, 23.11.2011, str. 25.⁽³⁾ UL C 320, 10.9.2018, str. 44.

- (3) Hrvaška je 18. aprila 2019 predložila nacionalni reformni program za leto 2019 in konvergenčni program za leto 2019. Programa sta bila ocenjena istočasno, da bi se upoštevala njuna medsebojna povezanost.
- (4) Ustrezna priporočila za posamezno državo so bila v določeni meri izvedena pri načrtovanju programov evropskih strukturnih in investicijskih skladov (v nadaljnjem besedilu: skladi ESI) za obdobje 2014–2020. Kot je določeno v členu 23 Uredbe (EU) št. 1303/2013 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽⁴⁾, lahko Komisija od države članice zahteva, da pregleda svoj partnerski sporazum in ustrezne programe ter predlaga njihove spremembe, kadar je to potrebno za podporo izvajanju ustreznih priporočil Sveta. Komisija je dodatne podrobnosti o tem, kako bo uporabila to določbo, zagotovila v smernicah o uporabi ukrepov za povezovanje uspešnosti skladov ESI z dobrim gospodarskim upravljanjem.
- (5) Za Hrvaško trenutno veljata preventivni del Pakta za stabilnost in rast ter pravilo glede dolga. V skladu s konvergenčnim programom za leto 2019 naj bi se nominalni saldo s presežka sektorja država v višini 0,2 % bruto domačega proizvoda (BDP) leta 2018 poslabšal na –0,3 % BDP leta 2019, nato pa naj bi se postopoma izboljšal na presežek v višini 0,8 % BDP leta 2022. Na podlagi preračunanega strukturnega salda ⁽⁵⁾ naj bi bil srednjeročni proračunski cilj, ki je bil spremenjen iz strukturnega primanjkljaja v višini 1,75 % BDP leta 2019 na 1 % BDP od leta 2020 dalje, še naprej presežen v celotnem programskem obdobju. V skladu s konvergenčnim programom za leto 2019 naj bi se dolg sektorja država kot odstotek BDP zmanjšal z 71,6 % BDP leta 2019 na 68,5 % leta 2020, nato pa še na 62 % leta 2022. Makroekonomski scenarij, na katerem temeljijo te proračunske projekcije, je verjeten. Vendar se načrtovani proračunski cilji zdijo previdni. Glede na pomladansko napoved Komisije iz leta 2019 naj bi saldo sektorja država znašal 0,1 % BDP leta 2019 in 0,5 % BDP leta 2020. Glede na pomladansko napoved Komisije iz leta 2019 naj bi strukturni saldo znašal –0,8 % BDP leta 2019 in –0,5 % leta 2020, s čimer bo še naprej nad srednjeročnim proračunskim ciljem. Hrvaška naj bi v skladu z napovedmi v letih 2019 in 2020 izpolnjevala pravilo glede dolga. Svet na splošno meni, da bo Hrvaška v letih 2019 in 2020 izpolnjevala določbe Pakta za stabilnost in rast.
- (6) Hrvaški parlament je decembra 2018 sprejel zakon o fiskalni odgovornosti, katerega namen je okrepiti strukturo in mandat komisije za fiskalno politiko ter določiti numerična fiskalna pravila, vključno s pravilom o strukturnem proračunskem saldu. Marca 2019 je bil okrepljen mandat državnega urada za revizijo, in sicer z uvedbo mehanizmov sankcij v primerih neizpolnjevanja njegovih priporočil in razširitvijo obsega njegovih revizij. Fiskalni okvir bo dodatno okrepljen s sprejetjem spremenjenega zakona o proračunu, s čimer naj bi se izboljšali proračunsko načrtovanje, zbiranje fiskalnih podatkov in merila za izdajo državnih poroštev.
- (7) Ozemeljska razdrobljenost hrvaške javne uprave negativno vpliva na njeno učinkovitost in povečuje regionalne razlike. Številne majhne lokalne vlade pogosto nimajo zadostnih finančnih in upravnih virov za izvajanje storitev, za katere so pristojne. To ustvarja velike razlike v izvajanju javnih storitev med finančno in upravno močnimi in šibkimi lokalnimi enotami v državi. Na ravni osrednje vlade so organi sprejeli ukrepe za poenostavitev okornega sistema državnih agencij, vendar pravni okvir, ki uvaja višjo stopnjo homogenosti sistema, še vedno ni bil sprejet. Pristojnosti podružnic osrednje uprave, ki delujejo na lokalni ravni, naj bi se prenesle na okrožno upravo.
- (8) Dolg zdravstvenega sistema se je leta 2018 še povečal, kar predstavlja tveganje za javne finance. Financiranje sistema temelji na prispevkih aktivnega prebivalstva in prerazporeditvah v državnem proračunu, čeprav so bile slednje stalno nižje od celotnih stroškov. Z zvišanjem premije za zdravstveno zavarovanje leta 2019 in trošarin za tobak decembra 2018 naj bi se izboljšal finančni položaj zdravstvenega sistema. Trenutno funkcionalno povezovanje bolnišnic in ukrepi za izboljšanje primarnega zdravstvenega varstva bi lahko prispevali k večji učinkovitosti porabe, vendar izvajanje poteka počasi.

⁽⁴⁾ Uredba (EU) št. 1303/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. decembra 2013 o skupnih določbah o Evropskem skladu za regionalni razvoj, Evropskem socialnem skladu, Kohezijskem skladu, Evropskem kmetijskem skladu za razvoj podeželja in Evropskem skladu za pomorstvo in ribištvo, o splošnih določbah o Evropskem skladu za regionalni razvoj, Evropskem socialnem skladu, Kohezijskem skladu in Evropskem skladu za pomorstvo in ribištvo ter o razveljavitvi Uredbe Sveta (ES) št. 1083/2006 (UL L 347, 20.12.2013, str. 320).

⁽⁵⁾ Ciklično prilagojeni saldo brez enkratnih in drugih začasnih ukrepov, ki ga je Komisija preračunala z uporabo skupno dogovorjene metodologije.

- (9) Okvir za določanje plač v javni upravi in za javne storitve ni usklajen, kar negativno vpliva na enako obravnavanje in ovira osrednji nadzor nad plačno maso v javnem sektorju. Nova zakonodaja o določanju plač za javne uslužbenke je bila večkrat preložena. Cilj zakona je doseči večjo usklajenost v javni upravi z uvedbo enotnih plačnih lestvic in koeficientov zahtevnosti delovnih mest, ki bi temeljili na skladnejših opisih delovnih mest in okvirih kompetenc. Hrvaška ima sicer vzpostavljen okvir za socialni dialog, vendar je treba za pristen dialog izboljšati delovne metode in postopke. Učinkovitost socialnega dialoga je omejena tudi zaradi razdrobljenosti sindikatov.
- (10) Leta 2018 se je stopnja brezposelnosti še naprej hitro zniževala. Znatno se je znižala tudi brezposelnost mladih, vendar je še vedno visoka. Vendar stopnji delovne aktivnosti in zaposlenosti na Hrvaškem ostajata nizki, pri čemer so glavni vzroki za neaktivnost predčasno upokojevanje in družinske obveznosti. Izboljšati je treba dostop do zaposlitve, na primer s predvidevanjem in zagotavljanjem ustreznih znanj in spretnosti. Še vedno so prisotni številni dejavniki, ki prispevajo k neaktivnosti, trenutni ukrepi za pomoč ljudem, da vstopijo na trg dela, pa se zdijo nezadostni. Zmogljivost institucij trga dela je še vedno omejena, sodelovanje med zavodi za zaposlovanje, socialnimi službami in drugimi ustreznimi deležniki pa je šibko. Leta 2019 je začel veljati pomemben sveženj reform pokojninskega sistema. Glavni cilji reforme so trije, in sicer: i) odpraviti pomanjkljivosti v zasnovi, ki so privedle do nepoštenega obravnavanja nekaterih skupin upokojenecv; ii) izboljšati ustreznost pokojninskega sistema z daljšo delovno dobo ter iii) okrepiti institucionalno ureditev in uspešnost drugega stebra pokojninskega sistema.
- (11) Socialnoekonomske razlike so pomemben dejavnik, ki vpliva na izobrazbo na Hrvaškem. Država na področju izobraževanja ne dosega povprečja Unije, zlasti kar zadeva predšolsko vzgojo in varstvo, osnovna znanja in spretnosti, terciarno izobrazbo, udeležbo odraslih v učenju ter ustreznost poklicnega izobraževanja in usposabljanja za trg dela. Hrvaška v obliki pilotnega projekta izvaja reformo učnih načrtov, vendar bo njen celotni potencial dosežen le, če bo izvedena v celoti in podprta z usposabljanjem učiteljev.
- (12) Kljub še vedno razmeroma visoki brezposelnosti pomanjkanje delovne sile vpliva na nekatere gospodarske sektorje, zlasti zaradi vrzeli v znanjih in spretnostih. Z izboljšanjem digitalnih spretnosti in znanj bi se lahko povečala produktivnost ter odpravile nekatere vrzeli v znanjih in spretnostih. Omejena ustreznost poklicnega izobraževanja in usposabljanja za trg dela prispeva k nizki stopnji zaposlenosti diplomantov. Udeležba študentov v programih, ki vključujejo učenje na delovnem mestu, je nizka. Ustanovitev regionalnih kompetenčnih centrov in uvedba eksperimentalnega programa za dualno izobraževanje bi morali prispevati k večji kakovosti poklicnega izobraževanja in usposabljanja ter lažjemu ugotavljanju potreb po znanjih in spretnostih. Udeležba odraslih v programih izobraževanja, ki so na voljo kot del ukrepov za pomoč ljudem pri iskanju zaposlitve ali usposabljanju, je nizka. To velja zlasti za tiste, ki najbolj potrebujejo izobraževanje, kot so nizko kvalificirane in brezposelne osebe.
- (13) Delež prebivalstva, ki mu grozi revščina ali socialna izključenost, se zmanjšuje, vendar ostaja nad povprečjem Unije. To tveganje zadeva predvsem starejše in invalide. Možnosti, da bi se s socialnimi prejemki in nadomestili zmanjšala revščina, so še vedno majhne v primerjavi s povprečjem Unije. Organi so sprejeli ukrepe za izboljšanje evidentiranja socialnih prejemkov in nadomestil na lokalni ravni z uskladitvijo njihovega razvrščanja. To bi moralo prispevati k boljšemu pregledu nad zagotovljenimi prejemki in nadomestili po vsej državi, s čimer bi se lahko povečala učinkovitost sistema socialne zaščite pri doseganju tistih, ki najbolj potrebujejo pomoč.
- (14) Prometno omrežje ni uravnoteženo, pri čemer železniška infrastruktura precej zaostaja, kar slabša kakovost storitev in ovira mobilnost delavcev. Javni prevoz v manjših mestih nima ustrezne infrastrukture. Emisije toplogrednih plinov iz cestnega prometa so se v zadnjih petih letih bistveno povečale. Delež obnovljivih virov energije v prometnem sektorju je precej pod ciljem 10 % za leto 2020. Potrebna so dodatna prizadevanja in naložbe za učinkovito znižanje visokega deleža avtomobilov na fosilna goriva, spodbujanje intermodalnosti in splošno zmanjšanje naraščajočih emisij toplogrednih plinov v prometnem sektorju.
- (15) Visoko energetska intenzivnost Hrvaške bi bilo mogoče zmanjšati z naložbami v energijsko učinkovitost in pametne energetske sisteme. Posebno pozornost bi bilo mogoče nameniti zmanjšanju porabe energije v stavbah in izboljšanju energetske učinkovitosti omrežij za daljinsko ogrevanje. Velik potencial imajo tudi naložbe v vetrno in sončno energijo ter obnovljivi viri energije za ogrevanje in hlajenje. Njihovo spodbujanje bi med drugim omogočilo tudi večjo energijsko neodvisnost hrvaških otokov v skladu s pobudo „Čista energija za otoke EU“. Poleg tega je Hrvaška še posebej izpostavljena podnebnim tveganjem, zlasti poplavam in gozdnim požarom.

- (16) Z naložbami bi se lahko spodbujal tudi prehod na krožno gospodarstvo. Naložbe so potrebne za spodbujanje ločenega zbiranja in recikliranja odpadkov kot alternative za odlaganje odpadkov na odlagališčih, razvoj alternativ za surovine, povečanje povpraševanja po recikliranih materialih ter ozaveščanje javnosti o trajnostnih načinih potrošnje in ravnanja. Poleg tega so potrebne znatne naložbe za zagotovitev zbiranja in čiščenja odpadne vode v aglomeracijah s populacijskim ekvivalentom nad 2 000. Z naložbami v vodovodna omrežja bi bilo mogoče zmanjšati uhajanje pitne vode in izpolniti zahteve glede kakovosti.
- (17) Kar zadeva zmogljivosti na področju raziskav in inovacij ter uporabo naprednih tehnologij, so potrebne naložbe za krepitev inovacijske uspešnosti in spodbujanje rasti produktivnosti, ki jo ovirajo razdrobljene in neučinkovite raziskovalne in inovacijske politike. Strategija Hrvaške za „pametno specializacijo“ za obdobje 2016–2020 (RIS3) je namenjena spodbujanju inovacij, odpravljanju razdrobljenosti sistema in zagotavljanju, da se dejavnosti na področju raziskav in razvoja organizirajo na podlagi ključnih gospodarskih prednostnih nalog, pri čemer naj bi se njeno izvajanje še pospešilo. Naložbe bi lahko tudi podprle sodelovanje med univerzami in podjetji, kar bi omogočilo prenos tehnologije in komercializacijo rezultatov raziskav, ter okrepitev upravljanje.
- (18) Napredek pri ukrepih za izboljšanje korporativnega upravljanja podjetij v državni lasti je bil počasen. Sprejet je bil nov kodeks o korporativnem upravljanju, uvedeno pa je bilo tudi vmesno načrtovanje in poročanje o uspešnosti. Vendar kombinacija močne prisotnosti podjetij v državni lasti v številnih sektorjih, njihove nizke dobičkonosnosti in šibke produktivnosti še naprej negativno vpliva na gospodarstvo. Leta 2018 je bil seznam podjetij posebnega interesa dodatno skrajšan in več podjetij je zdaj uradno upravičenih do prodaje, ni pa jasne strategije za privatizacijo. Zdi se, da so prizadevanja organov osredotočena na odprodajo preostale velike količine manjšinskih deležev in aktivacijo neproizvodnih sredstev. Korupcija je zaznana kot zelo razširjena in se povečuje, pri čemer primanjkuje učinkovitih orodij za njeno preprečevanje in sankcioniranje, zlasti na lokalni ravni. Še vedno obstaja potreba po okrepitvi mehanizmov nadzora in sankcij za imenovane osebe v lokalnih javnih podjetjih.
- (19) Pretirane upravne in zakonodajne zahteve ter davkom podobne (nedavčne) dajatve obremenjujejo podjetja, zlasti manjša. Upravno breme je bilo v celoti opredeljeno, kar organom omogoča izvedbo potrebnih ukrepov pomoči. Pri zmanjšanju davkom podobnih dajatev prihaja do zamud. Veliko število preveč reguliranih poklicnih storitev ovira konkurenco. V nekaterih sektorjih je bil dosežen napredek, zlasti v zvezi s storitvami taksijev, vendar za številne gospodarsko pomembne poklice še vedno obstajajo pretirane omejitve.
- (20) Kljub napredku precejšnji zaostanki in dolgotrajni postopki na civilnih in gospodarskih sodiščih zmanjšujejo pravno varnost, neučinkovitost kazenskega pravosodja pa ovira boj proti gospodarskim in finančnim kaznivim dejanjem. Dojemanje neodvisnosti sodstva se je še poslabšalo. Leta 2018 so bile sprejete spremembe zakona o državnem sodnem svetu. Z izjemo visokega gospodarskega sodišča je bilo nadaljnje zmanjševanje zaostankov predvsem posledica zmanjšanja obsega prejetih zadev. Na nekaterih sodiščih se preizkuša elektronsko komuniciranje, ki pa še ni bilo razširjeno na celotno državo.
- (21) Načrtovanje programov skladov Unije za obdobje 2021–2027 bi lahko prispevalo k odpravi nekaterih vrzeli, opredeljenih v priporočilih, zlasti na področjih iz Priloge D k poročilu o državi za leto 2019. To bi Hrvaški omogočilo, da ob upoštevanju regionalnih razlik sredstva iz teh skladov kar najboljše uporabi za opredeljene sektorje. Krepitev upravnih zmogljivosti države za upravljanje teh sredstev je pomemben dejavnik za uspeh teh naložb. Okrepiti je treba institucionalno ureditev za javna naročila, da bi se izboljšala skladnost, omogočilo strateško javno naročanje za doseganje ciljev politike in zagotovila učinkovita javna poraba.
- (22) V okviru evropskega semestra za leto 2019 je Komisija izvedla izčrpno analizo ekonomske politike Hrvaške in jo objavila v poročilu o državi za leto 2019. Prav tako je ocenila konvergenčni program za leto 2019, nacionalni reformni program za leto 2019 in ukrepanje po priporočilih, ki jih je Hrvaška prejela v prejšnjih letih. Komisija je upoštevala pomen teh programov za vzdržno fiskalno in socialnoekonomsko politiko na Hrvaškem, pa tudi njihovo skladnost s pravili in smernicami Unije. To odraža potrebo po okrepitvi splošnega ekonomskega upravljanja Unije z vključitvijo prispevka na ravni Unije v prihodnje nacionalne odločitve.

- (23) Svet je ob upoštevanju te ocene preučil konvergenčni program za leto 2019 in meni ⁽⁶⁾, da bo Hrvaška po pričakovanih izpolnila določbe Pakta za stabilnost in rast.
- (24) Svet je ob upoštevanju poglobljenega pregleda, ki ga je opravila Komisija, in te ocene preučil nacionalni reformni program za leto 2019 in konvergenčni program za leto 2019. Njegova priporočila v skladu s členom 6 Uredbe (EU) št. 1176/2011 so izražena v priporočilih 1 do 4 spodaj. Fiskalne politike iz priporočila 1 med drugim prispevajo k odpravljanju neravnotežij, povezanih z visokim javnim dolgom –

PRIPOROČA, da Hrvaška v obdobju 2019–2020 ukrepa tako, da bo:

1. okrepila proračunski okvir in spremljanje pogojnih obveznosti na centralni in lokalni ravni; zmanjšala ozemeljsko razdrobljenost javne uprave in racionalizira funkcionalno porazdelitev pristojnosti;
2. izvedla reformo izobraževanja ter izboljšala dostop do izobraževanja in usposabljanja na vseh ravneh ter njuno kakovost in ustreznost za trg dela; konsolidirala socialne prejemke in nadomestila ter izboljšala možnosti, da se z njimi zmanjša revščina; okrepila ukrepe in institucije trga dela ter njihovo usklajevanje s socialnimi službami; ob posvetovanju s socialnimi partnerji uvedla usklajene okvire za določanje plač v javni upravi in za javne storitve;
3. ekonomsko politiko v zvezi z naložbami osredotočila na raziskave in inovacije, trajnostni mestni in železniški promet, energijsko učinkovitost, obnovljive vire energije in okoljsko infrastrukturo, pri tem pa upoštevala regionalne razlike; povečala zmogljivost uprave za oblikovanje in izvajanje javnih projektov in politik;
4. izboljšala korporativno upravljanje podjetij v državni lasti in povečala prodajo teh podjetij in neproizvodnih sredstev; izboljšala preprečevanje in sankcioniranje korupcije, zlasti na lokalni ravni; skrajšala trajanje sodnih postopkov in izboljšala elektronsko komunikacijo na sodiščih; znižala najbolj obremenjujoče davkom podobne dajatve in zmanjšala pretirano regulacijo na trgih proizvodov in storitev.

V Bruslju, 9. julija 2019

Za Svet
Predsednik
M. LINTILÄ

⁽⁶⁾ V skladu s členom 9(2) Uredbe (ES) št. 1466/97.

PRIPOROČILO SVETA**z dne 9. julija 2019****v zvezi z nacionalnim reformnim programom Italije za leto 2019 in mnenje Sveta o programu stabilnosti Italije za leto 2019**

(2019/C 301/12)

SVET EVROPSKE UNIJE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije in zlasti člena 121(2) in člena 148(4) Pogodbe,

ob upoštevanju Uredbe Sveta (ES) št. 1466/97 z dne 7. julija 1997 o okrepitvi nadzora nad proračunskim stanjem ter o nadzoru in usklajevanju gospodarskih politik ⁽¹⁾ in zlasti člena 5(2) Uredbe,

ob upoštevanju Uredbe (EU) št. 1176/2011 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. novembra 2011 o preprečevanju in odpravljanju makroekonomskih neravnotežij ⁽²⁾ in zlasti člena 6(1) Uredbe,

ob upoštevanju priporočila Evropske komisije,

ob upoštevanju resolucij Evropskega parlamenta,

ob upoštevanju sklepov Evropskega sveta,

ob upoštevanju mnenja Odbora za zaposlovanje,

ob upoštevanju mnenja Ekonomsko-finančnega odbora,

ob upoštevanju mnenja Odbora za socialno zaščito,

ob upoštevanju mnenja Odbora za ekonomsko politiko,

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) Komisija je 21. novembra 2018 sprejela letni pregled rasti, ki zaznamuje začetek evropskega semestra za usklajevanje ekonomskih politik za leto 2019. Pri tem je ustrezno upoštevala evropski steber socialnih pravic, ki so ga 17. novembra 2017 razglasili Evropski parlament, Svet in Komisija. Evropski svet je na zasedanju 21. marca 2019 potrdil prednostne naloge iz letnega pregleda rasti. Komisija je 21. novembra 2018 na podlagi Uredbe (EU) št. 1176/2011 sprejela tudi poročilo o mehanizmu opozarjanja, v katerem je Italijo opredelila kot eno od držav članic, za katere bo opravljen poglobljen pregled. Komisija je istega dne sprejela tudi Priporočilo za priporočilo Sveta o ekonomski politiki euroobmočja, ki ga je Evropski svet potrdil na zasedanju 21. marca 2019. Svet je Priporočilo o ekonomski politiki euroobmočja ⁽³⁾ (v nadaljnjem besedilu: priporočilo za euroobmočje iz leta 2019), ki določa pet priporočil za euroobmočje (v nadaljnjem besedilu: priporočila za euroobmočje), sprejel 9. aprila 2019.

⁽¹⁾ UL L 209, 2.8.1997, str. 1.

⁽²⁾ UL L 306, 23.11.2011, str. 25.

⁽³⁾ UL C 136, 12.4.2019, str. 1.

- (2) Italija bi morala kot država članica, katere valuta je euro, zaradi tesne medsebojne povezanosti gospodarstev v ekonomski in monetarni uniji zagotoviti, da v celoti in pravočasno izvede priporočila za euroobmočje iz leta 2019, ki je izraženo v priporočilih 1 do 5 spodaj. Ukrepi na področju javne uprave, pravosodja in konkurence bodo prispevali k izvajanju prvega priporočila za euroobmočje glede odpornih proizvodnih trgov in kakovosti institucij; osredotočanje ekonomske politike v zvezi z naložbami na določena področja in uporaba nepričakovanih prihodkov za znižanje javnega dolga bosta prispevala k izvajanju drugega priporočila za euroobmočje glede podpiranja naložb in ponovne vzpostavitve blažilnikov; ukrepi za izboljšanje zaposljivosti in preusmeritev davčnega bremena s proizvodnih dejavnikov bodo prispevali k izvajanju tretjega priporočila za euroobmočje glede delovanja trga dela, ukrepi za izboljšanje bančnih bilanc stanja pa bodo prispevali k izvajanju četrtega priporočila za euroobmočje glede zmanjšanja obsega nedonosnih posojil.
- (3) Poročilo o državi za Italijo za leto 2019 je bilo objavljeno 27. februarja 2019. V njem so bili ocenjeni napredek Italije pri izvajanju priporočil za posamezno državo, ki jih je Svet sprejel 13. julija 2018 ⁽⁴⁾, nadaljnje ukrepanje po priporočilih za posamezno državo, sprejetih v prejšnjih letih, in napredek pri doseganju njenih nacionalnih ciljev iz strategije Evropa 2020. Poročilo o državi vsebuje tudi rezultate poglobljenega pregleda v skladu s členom 5 Uredbe (EU) št. 1176/2011, ki so bili prav tako objavljeni 27. februarja 2019. Na podlagi opravljene analize Komisija ugotavlja, da v Italiji obstajajo čezmerna makroekonomska neravnotežja. Zlasti visok javni dolg in dolgotrajna šibka dinamika produktivnosti pomenita tveganja s čezmejnimi učinki. Zelo pomembno je ukrepati za zmanjšanje tveganja škodljivih učinkov na italijansko gospodarstvo ter zaradi njegove velikosti in čezmejnega pomena tudi na ekonomsko in monetarno unijo.
- (4) Italija je 19. aprila 2019 predložila nacionalni reformni program za leto 2019 in program stabilnosti za leto 2019. Programa sta bila ocenjena istočasno, da bi se upoštevala njuna medsebojna povezanost. Nacionalni reformni program Italije za leto 2019 le delno obravnava strukturna vprašanja, izpostavljena v priporočilih za posamezno državo iz leta 2018, podrobnosti o nekaterih novih zavezah, ki jih vsebuje, ter o časovnem načrtu za njihovo izvajanje pa pogosto niso navedene. Vendar italijanska strategija reform temelji na pomembnih reformah, ki so že pripravljene na različnih področjih, kar kaže na precejšnjo kontinuiteto v primerjavi s preteklimi nacionalnimi reformnimi programi.
- (5) Ustrezna priporočila za posamezne države so bila obravnavana pri načrtovanju programov evropskih strukturnih in investicijskih skladov (v nadaljnjem besedilu: skladi ESI) za obdobje 2014–2020. Kot je določeno v členu 23 Uredbe (EU) št. 1303/2013 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽⁵⁾, lahko Komisija od države članice zahteva, da pregleda svoj partnerski sporazum in ustrezne programe ter predlaga njihove spremembe, kadar je to potrebno za podporo izvajanju ustreznih priporočil Sveta. Komisija je dodatne podrobnosti o tem, kako bo uporabila to določbo, zagotovila v smernicah o uporabi ukrepov za povezovanje uspešnosti skladov ESI z dobrim gospodarskim upravljanjem.
- (6) Za Italijo trenutno veljata preventivni del Pakta za stabilnost in rast ter pravilo glede dolga. V programu stabilnosti za leto 2019 vlada pričakuje, da se bo nominalni primanjkljaj povečal z 2,1 % bruto domačega proizvoda (BDP) leta 2018 na 2,4 % leta 2019, nato pa se postopoma zmanjšal na 2,1 % leta 2020 in 1,5 % do leta 2022. Te projekcije predvidevajo zvišanje DDV (1,3 % BDP leta 2020 in 1,5 % BDP od leta 2021), ki je bilo uzakonjeno kot „zaščitna klavzula“ za doseg proračunskih ciljev od leta 2020. Na podlagi preračunanega strukturnega salda ⁽⁶⁾ se ne načrtuje, da bo srednjeročni proračunski cilj, ki je bil spremenjen iz izravnane proračunskega položaja v

⁽⁴⁾ UL C 136, 12.4.2019, str. 48.

⁽⁵⁾ Uredba (EU) št. 1303/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. decembra 2013 o skupnih določbah o Evropskem skladu za regionalni razvoj, Evropskem socialnem skladu, Kohezijskem skladu, Evropskem kmetijskem skladu za razvoj podeželja in Evropskem skladu za pomorstvo in ribištvo, o splošnih določbah o Evropskem skladu za regionalni razvoj, Evropskem socialnem skladu, Kohezijskem skladu in Evropskem skladu za pomorstvo in ribištvo ter o razveljavitvi Uredbe Sveta (ES) št. 1083/2006 (UL L 347, 20.12.2013, str. 320).

⁽⁶⁾ Ciklično prilagojeni saldo brez enkratnih in drugih začasnih ukrepov, ki ga je Komisija preračunala z uporabo skupno dogovorjene metodologije.

strukturnem smislu leta 2019 na presežek v višini 0,5 % BDP v strukturnem smislu od leta 2020, dosežen v programskem obdobju. Potem ko se je dolg sektorja država kot odstotek BDP leta 2018 povečal (na 132,2 % BDP, s 131,4 % BDP leta 2017), naj bi se glede na program stabilnosti za leto 2019 povečal še za 0,4 odstotne točke BDP na 132,6 % leta 2019 ter se do leta 2022 zmanjšal na 128,9 %. Te projekcije predvidevajo prihodke iz privatizacije v višini 1 % BDP leta 2019 in 0,3 % BDP leta 2020. Makroekonomski scenarij, na katerem temeljijo te proračunske projekcije, je verjeten. Vendar so bila v zadnjih letih zvišanja DDV, ki so bila uzakonjena kot „zaščitne klavzule“, sistematično razveljavljena brez ustreznih alternativnih ukrepov financiranja, cilji privatizacije pa niso bili v celoti doseženi. V skladu s pomladansko napovedjo Komisije iz leta 2019 se ob nespremenjenih politikah pričakujeta nižja nominalna rast BDP in višji javnofinančni primanjkljaj za leto 2020 kot pa tista, ki sta predvidena v programu stabilnosti za leto 2019. Napoved Komisije ne vključuje zvišanja DDV, uzakonjenega kot „zaščitna klavzula“, v letu 2020.

- (7) Komisija je 5. junija 2019 izdala poročilo, pripravljeno v skladu s členom 126(3) Pogodbe, ker Italija v letu 2018 ni izpolnjevala pravila glede dolga. V poročilu je po oceni vseh pomembnih dejavnikov ugotovljeno, da bi bilo treba merilo glede dolga, kot je opredeljeno v Pogodbi in Uredbi (ES) št. 1467/1997, šteti za neizpolnjeno in da je torej postopek v zvezi s čezmernim primanjkljajem, ki temelji na dolgu, utemeljen.
- (8) V skladu z zahtevo v revidiranem osnutku proračunskega načrta za leto 2019 program stabilnosti za leto 2019 potrjuje, da je bil proračunski učinek zrušenja mostu Morandi v Genovi in izjemno slabih vremenskih razmer iz leta 2018 znaten, ter zagotavlja ustrezne dokaze o obsegu in naravi teh dodatnih proračunskih stroškov. Program stabilnosti za leto 2019 zlasti navaja, da proračun za leto 2019 vključuje izredne odhodke v višini približno 0,2 % BDP v zvezi z izrednim programom za vzdrževanje cestnega omrežja in preventivnim načrtom za omejitev hidrogeoloških tveganj. Zaradi neposredne povezave z zrušenjem mostu Morandi v Genovi in slabimi vremenskimi razmerami iz leta 2018 bi bila mogoča posebna obravnava odhodkov za izredno vzdrževanje cest in preprečevanje hidrogeoloških tveganj z uporabo „klavzule o neobičajnih dogodkih“. Po ocenah Komisije upravičeni dodatni odhodki za te ukrepe v letu 2019 znašajo 0,18 % BDP. Določbe členov 5(1) in 6(3) Uredbe (ES) št. 1466/97 omogočajo upoštevanje teh dodatnih odhodkov, saj zrušenje mostu Morandi v Genovi in izjemno slabe vremenske razmere veljajo za neobičajne dogodke, njihov vpliv na italijanske javne finance je znaten in vzdržnost ne bo ogrožena, če se dovoli začasen odklon od prilagoditvene poti za dosego srednjeročnega proračunskega cilja. Končna ocena, vključno z upravičenimi zneski, bo na voljo spomladi 2020, in sicer bo temeljila na zabeleženih podatkih za leto 2019, kot jih bodo predložili italijanski organi.
- (9) Svet je 13. julija 2018 Italiji priporočil, naj zagotovi, da nominalna stopnja rasti neto primarnih javnofinančnih odhodkov v letu 2019 ⁽⁷⁾ ne bo preseгла 0,1 %, kar ustreza letni strukturni prilagoditvi v višini 0,6 % BDP. Na podlagi pomladanske napovedi Komisije iz leta 2019 obstaja v letu 2019 tveganje znatnega odklona od priporočene prilagoditvene poti za dosego srednjeročnega proračunskega cilja. Ta zaključek se ne bi spremenil niti, če bi se leta 2019 od zahteve preventivnega dela Pakta za stabilnost in rast odštel proračunski učinek izrednega programa za vzdrževanje cestnega omrežja po zrušenju mostu Morandi v Genovi in preventivnega načrta za omejitev hidrogeoloških tveganj zaradi izjemno slabih vremenskih razmer.

⁽⁷⁾ Neto primarne javnofinančne odhodke sestavljajo vsi javnofinančni odhodki brez odhodkov za obresti, odhodkov za programe Unije, v celoti izravnanih s prihodki iz skladov Unije, in nediskrecijskih sprememb pri odhodkih za denarna nadomestila za brezposelnost. Nacionalno financirane bruto investicije v osnovna sredstva so porazdeljene na obdobje štirih let. Diskrecijski ukrepi na strani prihodkov ali zakonsko določena povečanja prihodkov so vračunani. Enkratni ukrepi na strani prihodkov in na strani odhodkov so pobotani.

- (10) V letu 2020, ko naj bi bil dolg sektorja država v Italiji nad 60 % BDP, proizvodna vrzel pa bo po napovedih znašala – 0,1 %, bi se morali neto primarni javnofinančni odhodki zmanjšati za 0,1 % BDP v nominalnem smislu, kar je v skladu s strukturno prilagoditvijo v višini 0,6 % BDP, kot izhaja iz matrike zahtev v okviru Pakta za stabilnost in rast. Na podlagi pomladanske napovedi Komisije iz leta 2019 ob predpostavki nespremenjenih politik obstaja tveganje znatnega odklona od zahteve v letu 2020. Po napovedi Italija v letih 2019 in 2020 na prvi pogled ne bo izpolnjevala pravila glede dolga. Poleg tega visok delež javnega dolga Italije v višini okoli 132 % BDP pomeni, da so velika sredstva namenjena kritju stroškov servisiranja dolga v škodo postavk, ki bolj spodbujajo rast, vključno z izobraževanjem, inovacijami in infrastrukturo. Svet na splošno meni, da bi bilo treba z letom 2019 sprejeti potrebne ukrepe za zagotovitev skladnosti z določbami Pakta za stabilnost in rast. Pomembno bi bilo uporabiti morebitne nepričakovane prihodke za nadaljnje zmanjševanje deleža dolga sektorja država.
- (11) Italijanski davčni sistem še naprej močno obremenjuje proizvodne dejavnike, kar škodi gospodarski rasti. Visoka davčna obremenitev dela in kapitala odvraca od zaposlovanja in naložb. V proračunu za leto 2019 se je znižala obdavčitev samozaposlenih oseb in malih podjetij, vendar se je obenem začasno povečala davčna obremenitev podjetij na agregatni ravni, zlasti finančnih institucij. Davčne osnove, ki manj ovirajo rast, kot so davki na premoženje in na potrošnjo, so premalo izkoriščene, kar pušča maneverski prostor za davčno razbremenitev dela in kapitala na proračunsko nevtralen način. Periodični davek na nepremičnine za prva prebivališča je bil razveljavljen leta 2015, tudi za premožnejša gospodinjstva. Poleg tega so vrednosti zemljišč in nepremičnin (t. i. „katastrske“ vrednosti), ki so podlaga za izračun davka na nepremičnine, v veliki meri zastarele in reforma za njihovo usklajitev s trenutnimi tržnimi vrednostmi se še ni začela izvajati. Davčni odhodki, zlasti v primeru znižanih stopenj davka na dodano vrednost, so številni in obsežni, njihova racionalizacija pa se je v zadnjih letih sistematično odlagala. S poenostavitvijo davčnega zakonika in zvišanjem splošne ravni izpolnjevanja davčnih obveznosti bi se lahko ublažila obremenitev podjetij in gospodinjstev, ki izpolnjujejo davčne obveznosti. Vrzel pri pobiranju DDV (razlika med teoretičnimi prihodki iz DDV in dejansko pobranim DDV) je med najvišjimi v Uniji. Eden od razlogov za to je visoka stopnja davčne utaje, ki je še zlasti povezana z neizdajanjem računov. Pozitiven prvi korak pri obravnavanju navedene vrzeli je uvedba obveznega elektronskega pošiljanja računov za vse komercialne transakcije s končnimi potrošniki. Vendar so se v zadnjih letih povečali zakonsko predpisani pragovi za gotovinska plačila, kar bi lahko odvracalo od uporabe elektronskih plačil. Če bi se namesto tega spodbujala elektronska plačila, bi se lahko povečale spodbude za izdajanje računov ter s tem izboljšalo izpolnjevanje davčnih obveznosti.
- (12) Odhodki Italije za pokojnine, ki so v letu 2017 znašali približno 15 % BDP, so med najvišjimi v Uniji in naj bi se zaradi poslabšanja koeficienta starostne odvisnosti starih srednjeročno še povečali. Proračun za leto 2019 in zakonski odlok iz januarja 2019, s katerim se je začel izvajati nov sistem predčasnega upokojevanja, izničujeta elemente preteklih pokojninskih reform, kar vodi k srednjeročnemu poslabšanju vzdržnosti javnih financ. Zaradi teh novih določb se bodo odhodki za pokojnine srednjeročno dodatno povečali. Novi program predčasnega upokojevanja (quota 100) bo v obdobju 2019–2021 omogočil upokožitev osebam, ki so stare 62 let in so prispevke plačevale 38 let. Poleg tega je bilo področje uporabe obstoječih določb za predčasno upokožitev razširjeno, indeksacija zahtevanega minimalnega prispevka na pričakovano življenjsko dobo, uvedena s preteklimi pokojninskimi reformami, pa je bila odložena do leta 2026. Za navedene določbe so bila v proračunu za leto 2019 dodeljena namenska sredstva v višini 0,2 % BDP za leto 2019 ter 0,5 % BDP za leti 2020 in 2021, vendar pa gre dodatne stroške pričakovati tudi v poznejših letih. Visoki javnofinančni odhodki za pokojnine ovirajo druge odhodkovne postavke za socialno zaščito in odhodkovne postavke, ki spodbujajo rast, kot so izobraževanje in naložbe, ter omejujejo maneverski prostor za zmanjšanje na splošno visoke davčne obremenitve in visokega javnega dolga. Poleg tega bi lahko razširitev možnosti za predčasno upokožitev v razmerah, ko Italija po zaposlenosti starejših delavcev (v starosti 55–64 let) že zaostaja za povprečjem Unije, negativno vplivala na ponudbo delovne sile, kar bi oviralo potencialno rast in poslabšalo vzdržnost javnega dolga. Da bi se omejilo povečanje odhodkov za pokojnine, bi bilo treba v celoti izvesti predhodno sprejete pokojninske reforme, namenjene zaježitvi implicitnih obveznosti v zvezi s staranjem prebivalstva. Poleg tega bi bilo mogoče doseči prihranke s poseganjem v visoke pokojninske pravice, ki ne ustrezajo vplačanim prispevkom, pri čemer bi bilo treba upoštevati načeli poštenosti in sorazmernosti.

- (13) Kljub upočasnitvi gospodarske rasti se je zaposlenost v letu 2018 še naprej povečevala, čeprav nekoliko počasneje kot v letu pred tem. Ob koncu leta je bilo 23,2 milijona delovno aktivnih, kar je več kot pred krizo. Stopnja zaposlenosti (oseb v starosti 20–64 let) se je lani povzpela na 63 %, vendar je še vedno precej pod povprečjem Unije (73,2 %). Poleg tega so regionalne razlike precejšnje in trg dela je še naprej segmentiran, pri čemer se je delež zaposlenih po pogodbah za določen čas v letu 2018 še povečal. Stopnja brezposelnosti se je znižala na 10,6 %. Dolgotrajna brezposelnost in brezposelnost mladih sta še vedno visoki ter negativno vplivata na potencialno rast in socialno kohezijo. Delavna neaktivnost prevladuje med ženskami, nizko usposobljenimi delavci in mladimi. Poleg tega je delež mladih (v starosti 15–24 let), ki niso zaposleni in se ne izobražujejo ali usposablajo, v letu 2018 predstavljal 19,2 % in je najvišji v Uniji. Razširjeno je tudi delo z neprostovoljnimi krajšim delovnim časom, kar kaže na stalno precejšnjo razpoložljivost delovne sile na trgu dela.
- (14) Dohodkovna neenakost in tveganje revščine sta velika in obstajajo precejšnje razlike med regijami in ozemlji. Leta 2017 je bilo 28,9 % prebivalstva izpostavljenega tveganju revščine ali socialne izključenosti, kar je nad ravno pred krizo in precej nad povprečjem Unije za leto 2017 (22,4 %). Temu tveganju so še posebej izpostavljeni otroci, še posebej tisti iz družin z migrantskim ozadjem. Revščina zaposlenih je velika in se povečuje, zlasti med delavci, zaposlenimi za določen čas, in osebami z migrantskim ozadjem. V primerjavi z zaposlenimi so samozaposleni, ki predstavljajo 20,8 % delovne sile (povprečje Unije je 13,7 %), na splošno manj zaščiteni pred socialnimi tveganji. Razpoložljivost cenovno dostopnih in ustreznih stanovanj je prav tako izziv, zagotavljanje socialnih storitev pa je še naprej slabo razvito in razdrobljeno. Vpliv socialnih transferjev na zmanjševanje revščine in neenakosti je med najnižjimi v Uniji. Shema za boj proti revščini, ki je bila uvedena leta 2018, je nadomestila nova večja shema („državljski dohodek“), ki ob upoštevanju nekaterih pogojev ohranja aktivni pristop k vključevanju. Z vidika izvajanja reforme pomeni znatno upravno breme, ki ga nosijo službe za zaposlovanje in socialne službe, izziv. Dejanski učinek te reforme bo odvisen od učinkovitosti politik pri vključevanju ljudi na trg dela ali v usposabljanje, od obsega zagotavljanja posamezniku prilagojenih socialnih storitev in od nadzora. Njen vpliv na zmanjšanje revščine in socialne izključenosti bo odvisen zlasti od dejanskih zmogljivosti za doseganje tistih, ki pomoč najbolj potrebujejo. Rezultati zdravstvenega sistema so na splošno dobri, kljub temu, da so odhodki za zdravstvo pod povprečjem Unije. Vendar pa se zagotavljanje zdravstvenega varstva močno razlikuje med regijami v smislu dostopa, pravičnosti in učinkovitosti ter bi ga bilo mogoče izboljšati z boljšim upravljanjem in s spremljanjem zagotavljanja standardnih ravni storitev. Večja razpoložljivost oskrbe na domu in skupnostne oskrbe ter dolgotrajne oskrbe je ključnega pomena za zagotavljanje podpore invalidom in drugim prikrajšanim skupinam.
- (15) Neprijavljeno delo je v Italiji zelo razširjeno, zlasti v južnih regijah. Po ocenah italijanskega nacionalnega inštituta za statistiko je bila leta 2016 neopažena ekonomija vredna okoli 210 milijard EUR (12,4 % BDP). Približno 37,2 % neopažene ekonomije je mogoče pripisati neprijavljenemu delu. To prizadene zlasti ranljive skupine, kot so migranti, ženske in mladoletniki. Novi inšpektorat za delo, ki deluje od leta 2017, je posebno pozornost namenil pojavu caporalato v kmetijskem sektorju, za katerega so značilni pogoste nepravilnosti in tveganje izkoriščanja delovne sile, zlasti migrantov brez urejenega statusa. Za odpravo in preprečevanje neprijavljenega dela in izkoriščanja delovne sile ter za zagotovitev poštenih in varnih delovnih pogojev je treba skrbno spremljati nedavno sprejete ukrepe ter sprejeti dodatne ukrepe. Nenazadnje je pomembno zagotoviti, da se z operacionalizacijo državljskega dohodka kar najbolj povečajo spodbude za redno delo ter prehod iz neprijavljenega dela v redno zaposlitev, in sicer s skrbnim spremljanjem kot tudi s pozitivnimi spodbudami.
- (16) Za izvajanje reforme nove sheme državljskega dohodka je odločilno izboljšati javne službe za zaposlovanje, tako v smislu povečanja resursov kot tudi kakovosti storitev. V tem kontekstu nove sheme državljskega dohodka za osebe z nizkimi dohodki in brezposelne osebe so učinkovite aktivne politike zaposlovanja pomembno orodje za zmanjševanje trenj na trgu dela in spodbujanje ljudi k iskanju zaposlitve. V zvezi s tem je ključno, da imajo službe za zaposlovanje dovolj osebja in da je to ustrezno usposobljeno. Učinkovita pomoč pri iskanju zaposlitve, ki

je namenjena povečanju usposabljanja in izpopolnjevanja, je ključna za izboljšanje mobilnosti delovne sile in zagotovitev, da bodo delavci opremljeni z znanji in spretnostmi, ki bodo ustrezali prihodnjim izzivom na trgu dela ter vse bolj zahtevnemu in konkurenčnemu delovnemu okolju. Nedavno so bili sprejeti nekateri ukrepi za povečanje učinkovitosti aktivnih politik zaposlovanja, kot so opredelitev kazalnikov spremljanja in minimalnih standardov, sprejetje strategije za dolgotrajno brezposelne ter razvoj orodja za kvalitativno profiliranje. Kljub temu je splošna učinkovitost javnih služb za zaposlovanje in njihova zmogljivost za posredovanje dela še vedno slaba in se med regijami močno razlikuje, medtem ko je povezovanje s politikami na področju sociale in izobraževanja omejeno. Pomanjkljivo je tudi sodelovanje z delodajalci.

- (17) Vrzel stopnje zaposlenosti po spolu v Italiji ostaja med največjimi v Uniji, stopnja zaposlenosti žensk pa je kljub rahli rasti precej nižja od povprečja Unije (53,1 % v primerjavi s 67,4 % leta 2018). Naložbe v storitve oskrbe in udeležbo žensk na trgu dela še vedno niso zadostne, kar velja tudi za ukrepe za spodbujanje enakih možnosti ter ustrezne politike za usklajevanje poklicnega in zasebnega življenja. Vendar Italija še vedno nima celovite strategije za spodbujanje udeležbe žensk na trgu dela. Medtem ko je bil obvezni očetovski dopust malenkost podaljšan, in sicer s 4 na 5 dni, je sistem starševskega dopusta še naprej neustrezen. To skupaj z nezadostno razvitimi storitvami otroškega varstva in dolgotrajne oskrbe pogosto preprečuje ženskam, ki imajo otroke ali druge družinske člane, potrebne oskrbe, da bi se zaposlile. Leta 2017 je bilo le 28,6 % otrok, mlajših od treh let, vključenih v formalno predšolsko vzgojo, kar je precej pod povprečjem Unije. Pri naložbah v otroško varstvo, zdravstveno varstvo in dolgotrajno oskrbo bi bilo treba upoštevati velike geografske razlike v razpoložljivosti teh storitev. Poleg tega visok davčni primež za prejemnike drugega dohodka v gospodinjstvu zmanjšuje finančno spodbudo za ženske, da se zaposlijo. Večja udeležba žensk na trgu dela, pa tudi višja stopnja delovne aktivnosti na splošno, bi lahko spodbudili gospodarsko rast s povečanjem ponudbe delovne sile, zmanjšali revščino ter ublažili socialna in finančna tveganja, ki so posledica staranja prebivalstva.
- (18) Prvotno predvidena reforma okvira za kolektivna pogajanja je bila namenjena boljši uskladitvi plač z gospodarskimi razmerami na regionalni ravni ter na ravni podjetij. Združenje Confindustria je marca 2018 podpisalo okvirni sporazum s tremi glavnimi italijanskimi sindikati (Cgil, Cisl in Uil), da bi se razširila pogajanja na ravni podjetij. Poleg tega sporazum povečuje pravno varnost, ker določa jasnejša pravila za zastopnost socialnih partnerjev v pogajanjih in izboljšan algoritem za določanje minimalnih plač. Združenje delodajalcev in trije glavni sindikati so konec leta 2018 podpisali prvi izvedbeni sporazum glede zastopnosti, zdravja in varnosti pri delu.
- (19) Naložbe v izobraževanje ter v znanja in spretnosti so ključne za spodbujanje pametne, vključujoče in trajnostne rasti. Na šibko rast produktivnosti v Italiji vplivajo slabosti sistema izobraževanja in usposabljanja ter majhno povpraševanje po visoko usposobljenih delavcih. Izboljšanje kakovosti sistema izobraževanja in usposabljanja je velik izziv. Stopnja osipa (zgodnjega opuščanja šolanja) je še vedno precej nad povprečjem Unije (14,5 % v primerjavi z 10,6 % leta 2018), pri rezultatih izobraževanja pa obstajajo velike regionalne in teritorialne razlike. Medtem ko delež sredstev, namenjenih za primarno in sekundarno izobraževanje, na splošno dosega povprečje Unije, bi lahko dodatna prizadevanja za privabljanje, učinkovito zaposlovanje in motiviranje učiteljskega kadra prispevala k izboljšanju učnih dosežkov. Sistem zaposlovanja učiteljev temelji prej na teoretičnem kot na praktičnem znanju, njihovo usposabljanje pa je omejeno. Poleg tega so plače učiteljev v Italiji nizke v primerjavi z mednarodnimi standardi in v primerjavi s plačami drugih zaposlenih s terciarno izobrazbo. Plače italijanskih učiteljev se povišujejo počasneje kot pri strokovnih kolegih v drugih državah, njihove poklicne možnosti pa so bolj omejene, saj imajo na voljo eno samo poklicno pot. Poleg tega napredovanja temeljijo izključno na podlagi dobe službovanja in ne na podlagi delovne uspešnosti. Zaradi tega je učiteljski poklic le malo privlačen za visoko usposobljene posameznike, manjša pa je tudi motiviranost učiteljskega kadra, kar posledično negativno vpliva na

učne dosežke učencev. Sistem vajeništva je v zadnjih letih pridobil zagon, vendar so ga sprejeti ukrepi omejili. Italijanski študenti in odrasli so med najslabšimi v Uniji na področju ključnih kompetenc ter osnovnih znanj in spretnosti. Udeležba odraslih v izobraževanju je zelo omejena in se zmanjšuje, pri čemer je vrzel v stopnji zaposlenosti med visoko in nizko usposobljenimi delavci med največjimi v Uniji. Izpopolnjevanje je še zlasti potrebno na področju digitalnih spretnosti in znanj. Zaenkrat je napredek na področju razvoja digitalnih spretnosti in znanj ter infrastrukture omejen. Naložbe v človeški kapital so predpogoj za spodbujanje javnih in zasebnih naložb, pri izvajanju sedanjih ukrepov za spodbujanje digitalnih spretnosti in znanj ter izobraževanja odraslih pa ni celovitega pristopa. Raven osnovnih in naprednih digitalnih spretnosti in znanj je pod povprečjem Unije – le 44 % posameznikov v starosti med 16 in 74 let ima osnovne digitalne spretnosti (v Uniji 57 %).

- (20) Šibke naložbe v znanja in spretnosti upočasnjujejo preobrazbo Italije v gospodarstvo, temelječe na znanju, zavirajo rast produktivnosti ter omejujejo potencial za izboljšanje necenovne konkurenčnosti in rasti BDP. Vrzeli v izobraževanju so tudi eden od dejavnikov za nižjo produktivnost italijanskih mikro in malih podjetij v primerjavi z drugimi primerljivimi državami. V terciarnem izobraževanju je premalo sredstev in osebja, obseg visokošolskega poklicnega izobraževanja pa je kljub visokim stopnjam zaposljivosti omejen. Ker je delež univerzitetnih diplomantov še vedno nizek (27,9 % prebivalstva v starosti od 30 do 34 let v letu 2018), obenem pa je razmeroma malo diplomantov terciarnega izobraževanja, zlasti na znanstvenih in tehničnih področjih, so ciljno usmerjene naložbe v znanja in spretnosti predpogoj za povečanje javnih in zasebnih naložb, zlasti v neopredmetena sredstva. Okrepiti je treba študije na področjih, ki so relevantna za znanjsko intenzivne sektorje, in okrepiti specifične spretnosti, kot so digitalne in finančne.
- (21) V manjših podjetjih, zlasti v južni Italiji, je sprejemanje strategij za povečanje produktivnosti, kot so produktne, procesne ali organizacijske inovacije, še vedno omejeno. Naložbe v neopredmetena sredstva so vse od začetka 21. stoletja znatno pod povprečjem Unije. Odhodki poslovnega sektorja za raziskave in razvoj dosegajo komajda polovico povprečne ravni euroobmočja. Javna podpora odhodkom poslovnega sektorja za raziskave in razvoj ostaja nizka, čeprav se povečuje zaradi večje vloge davčnih spodbud. Tudi javnofinančni odhodki za raziskave in razvoj so pod povprečjem euroobmočja. Nizka raven inovacij bi lahko tudi upočasnila prehod na zeleno gospodarstvo. Za izboljšanje uspešnosti Italije na področju inovacij so potrebne nadaljnje naložbe v neopredmetena sredstva ter večja osredotočenost na prenos tehnologije, ki bi upošteval regionalne pomanjkljivosti in velikost podjetij. Nedavno je bilo v proračunu napovedanih nekaj ukrepov za spodbujanje inovativnih tehnologij. Javno podporo odhodkom poslovnega sektorja za raziskave in razvoj je mogoče izboljšati z uravnoteženo kombinacijo neposrednih in posrednih ukrepov ter s poglobljeno oceno obstoječih začasnih davčnih spodbud, na podlagi katere bi bile najučinkovitejše spodbude trajno sprejete. Ukrepi v podporo znanju (kot so tehnološki grozdi) in sodelovanju med podjetji pomagajo zlasti manjšim podjetjem reševati te težave in povečati svojo nizko produktivnost.
- (22) Potrebne so naložbe za izboljšanje kakovosti in trajnosti infrastrukture v državi. Italija v prometnem sektorju ni uresničila svoje strategije za naložbe v infrastrukturo (Connettere l'Italia). Pri izvajanju načrtovanih naložb v železniško in cestno infrastrukturo ter v trajnostno mobilnost v mestih je bil dosežen zelo omejen napredek. To je posledica upravnih zamud, neučinkovite porabe sredstev, nepopolnega izvajanja zakonika o naročilih in koncesijah ter pravnih postopkov. Preglednica stanja na področju prometa v Uniji kaže, da je kakovost infrastrukture v Italiji pod povprečjem Unije. Vzdrževanje infrastrukture je zaskrbljujoče, na kar je opozorilo tudi zrušenje mostu Morandi v Genovi. Vlada je prioritizirala vzdrževanje in varnost s sprejetjem načrta za spremljanje stanja vzdrževanosti vse infrastrukture ter z ustanovitvijo nove agencije, ki je pristojna za varnost železniške in cestne infrastrukture. V zvezi s tem je bilo Italiji za leto 2019 na podlagi fiskalnih pravil Unije odobreno odstopanje v višini 1 milijarde EUR za naložbeni načrt za zagotovitev varnosti cestne infrastrukture, podobne mostu Morandi. Z naložbami v trajnostni promet in infrastrukturo se lahko rešujejo tudi okoljski izzivi. Za uresničitev ambicioznih ciljev Unije na področju energije in podnebja do leta 2030 so potrebne trajne zelene naložbe. Integrirani nacionalni energetske in podnebni načrt je ključno vodilo za določitev potreb po naložbah na področju razogljičenja in energije. Potrebne so naložbe za izboljšanje energetske infrastrukture, ki bi prispevale k odpornejšemu, čistejšemu, varnejšemu in prožnejšemu energetskega sistema, obenem pa bi bilo treba okrepiti povezovanje trgov in zmanjšati cenovne vrzeli. Italijansko omrežje električne energije še ni ustrezno opremljeno za obvladovanje povečanih čezmejnih izmenjav in množice nestalnih obnovljivih virov energije, kot so napovedani za

leto 2030. Potrebne so naložbe za preprečevanje hidrogeoloških in potresnih tveganj, da se zmanjšajo nepredvideni izredni odhodki, tudi za infrastrukturo. Italiji je bilo za leto 2019 na podlagi fiskalnih pravil Unije odobreno odstopanje v višini 2,1 milijarde EUR za preprečevanje večjih hidrogeoloških tveganj. Poleg navedenega v južni Italiji ni dovolj učinkovitih naložb v ravnanje z odpadki in vodno infrastrukturo, medtem ko so tveganja za pomanjkanje vode in za suše še vedno prisotna. Razdrobljenost sektorja, skupaj s šibkim kreditnim profilom manjših izvajalcev dejavnosti, še naprej ovira naložbe. Naložbe, med drugim na področju odzivanja na podnebne spremembe, okoljske trajnosti in preprečevanja tveganj ter tudi povezljivosti podeželja, bi prav tako prispevale k odpravljanju regionalnih razlik. Na podeželskih območjih je širokopasovno omrežje tudi manj napredno. Z vidika pokritosti z ultrahitrimi širokopasovnimi povezavami (100 Mb/s in več) Italija še naprej zaostaja (samo 24-odstotna pokritost v primerjavi s 60-odstotnim povprečjem za Unijo) in se uvršča na dno (27. mesto) s še vedno zelo skromno rastjo. Pokritost z ultrahitrimi širokopasovnimi povezavami in tudi njihova uporaba sta precej pod povprečjem Unije.

- (23) Šibka zmogljivost javnega sektorja, zlasti na lokalni ravni, za dodeljevanje sredstev predstavlja naložbeno oviro v vseh sektorjih, k čemur prispevajo zapleteni postopki, prekrivanje pristojnosti in slabo upravljanje zaposlovanja v javnem sektorju. Zaradi nezadostnega znanja in spretnosti v javnem sektorju je omejena tudi zmogljivost za ocenjevanje, izbiro in upravljanje naložbenih projektov. Posledično je oslABLjeno tudi izvajanje skladov Unije, pri čemer Italija zaostaja za povprečjem Unije. V južni Italiji slabša kakovost upravljanja resno omejuje sposobnost porabe in oblikovanja politike. Izboljšanje upravne zmogljivosti je predpogoj za učinkovito izvajanje javnih naložb in uporabo sredstev Unije, kar bi imelo pozitivne učinke prelivanja na zasebne naložbe in na rast BDP. S takšnimi izboljšavami bi se lahko povečal učinek naložb v širokopasovne povezave, promet, upravljanje voda in krožno gospodarstvo, zlasti v južni Italiji. Slednja zaostaja predvsem v smislu nematerialnih naložb. Izboljšanje upravne zmogljivosti centralnih in lokalnih organov bi pozitivno vplivalo na načrtovanje, ocenjevanje in spremljanje naložbenih projektov, pa tudi na opredeljevanje in odpravljanje morebitnih ozkih grl.
- (24) Povečanje učinkovitosti italijanske javne uprave in njene odzivnosti do poslovnega sektorja bi pozitivno vplivalo na poslovno okolje in naložbe ter na zmogljivosti podjetij, da izkoristijo priložnosti za inovacije. Leta 2015 je bil sprejet obsežen pooblastilni zakon za reformo javne uprave. Reforma je obravnavala večino virov neučinkovitosti, kot so trajanje in zapletenost postopkov, pomanjkanje preglednosti, neučinkovito upravljanje zaposlovanja v javnem sektorju, neučinkovito upravljanje podjetij v javni lasti in nizka stopnja digitalizacije. Do konca leta 2017 je bila izvedena večina reforme, uveljavljanje pa poteka in ga podpira novi zakon Concretezza. Vendar nedosledno načrtovanje, omejena finančna sredstva in nezadostno usklajevanje povzročajo zamude pri uvajanju digitalnih javnih storitev na ključnih področjih (kot so spletni plačilni sistemi), ki bi pomagale zmanjšati zapletenost in povečati preglednost. Zaradi visoke povprečne starosti zaposlenih v javnem sektorju ter njihove nizke povprečne ravni digitalnih spretnosti in znanj je ta proces dodatno upočasnen. Vendar pa jasni cilji skupaj z učinkovitim izvrševanjem dajejo vidne rezultate, kot ponazarja hiter razvoj elektronskega trga za javne uprave in trga za e-fakturiranje. V reformi javne uprave iz leta 2015 je bil predviden tudi nov okvir za reformo upravljanja lokalnih javnih storitev. Vendar je italijansko ustavno sodišče postopek, uporabljen za sprejetje več zakonodajnih odlokov, vključno s tistim za lokalne javne storitve, novembra 2016 razglasilo za neustaven. Zato je potrebna nova zakonodajna pobuda za spodbujanje učinkovitosti in kakovosti lokalnih javnih storitev, vključno z dajanjem prednosti konkurenčnim ponudbam pred internimi rešitvami ali neposrednimi nepovratnimi sredstvi.

- (25) V posodobljenem Ekonomskem in finančnem dokumentu 2018 (NADEF 2018) sta priprava projektov in izboljšanje kakovosti projektnega cikla opredeljena kot odločilna dejavnika za ponoven zagon učinkovite porabe za naložbe v Italiji. V navedenem dokumentu se je poročalo tudi o ustanovitvi posebnega sklada za pomoč pri pripravi in pregledu projektov na področju ključne infrastrukture. Predviden je bil tudi dodaten sklad za pomoč pri pripravi manjših projektov, ki jih izvajajo lokalni organi. Vendar izvedbena odloka v zvezi z obema skladoma še nista bila izdana, sredstva, dodeljena tema skladoma, pa bodo morda manjša od tistih, ki so bila prvotno predstavljena v Ekonomskem in finančnem dokumentu 2018. V zakonu o proračunu za leto 2019 je omenjena ustanovitev Centrale per la progettazione, vendar ta organ še ne deluje in videti je, da bodo za njegovo ustanovitev potrebna dolgoročnejša prizadevanja. V smislu funkcionalnosti ni jasno, kako bo Centrale per la progettazione sodeloval z občinami in drugimi lokalnimi organi.
- (26) Izboljšanje poslovnega okolja bi olajšalo podjetništvo, boljši okvirni pogoji za konkurenco pa bi spodbudili učinkovitejšo razporeditev virov in povečanje produktivnosti. „Letni zakon o konkurenci“ iz leta 2015, ki je bil sprejet avgusta 2017, je treba ustrezno izvajati. Poleg tega še vedno obstajajo znatne ovire za konkurenco v nekaterih sektorjih, kot so sektor poslovnih storitev in maloprodajni sektor. Z izboljšanjem kakovosti regulativnega okvira bi zagotovili enake konkurenčne pogoje tako za inovativne platforme kot tudi za tradicionalna podjetja ter na ta način izkoristili celoten potencial sodelovalnega gospodarstva in prispevali k bolj poštenim konkurenci v vseh sektorjih. Okrepljeni konkurenčni postopki za dodeljevanje javnih naročil za storitve in koncesij za dostop do javnih dobrin bi pozitivno vplivali na kakovost storitev. Pomanjkanje regulativne stabilnosti v sistemu javnega naročanja bi lahko ogrozilo nekatere ključne koristi prejšnjih reform in prispevalo k odvracanju od naložb. Za tržni nadzor proizvodov so značilni razpršenost med različnimi organizacijami, številna prekrivanja in pomanjkanje sistemov za učinkovito usklajevanje. To zmanjšuje učinkovitost nadzora pri preprečevanju neloyalne konkurence s strani podjetij, ki ne spoštujejo predpisov.
- (27) Nizka učinkovitost italijanskega sistema civilnega sodstva je še naprej zaskrbljujoča. Leta 2017 je bil čas, potreben za rešitev civilnih in gospodarskih pravnih v Italiji, na vseh stopnjah še vedno najdaljši v Uniji. Medtem ko so se v primerjavi z letom 2016 podaljšali postopki na prvi stopnji, pretekle reforme začenjajo pozitivno vplivati na trajanje sodnih postopkov na višjih stopnjah. Vendar bi bilo mogoče še bolj omejiti možnosti za zlorabe sodnega postopka in zagotoviti učinkovitejše delovanje sodišč. Na vrhovnem kasacijskem sodišču veliko število vloženih zadev in nižje stopnje reševanja zadev na njegovem davčnem oddelku negativno vplivajo na učinkovitost tega sodišča in vzbujajo pomisleke v zvezi s sistemom davčne pravičnosti na prvi in drugi stopnji. Na splošno bi ustrezno izvrševanje enostavnejših postopkovnih pravil lahko prispevalo k znatni pospešitvi postopkov v civilnih zadevah. V zvezi s tem je bila napovedana reforma za racionalizacijo civilnega postopka, vendar še ni bila predstavljena v parlamentu. Med drugimi izzivi so še vedno omejena in nedosledna uporaba filtra nedopustnosti za pritožbe na drugi stopnji, številna nezasedena delovna mesta za administrativno osebje ter preostale razlike med sodišči v smislu učinkovitosti vodenja zadev.
- (28) Italija je nedavno dosegla določen napredek pri izboljšavah svojega okvira za boj proti korupciji, vključno z boljšo zaščito žvižgačev, močnejšo vlogo nacionalnega organa za boj proti korupciji pri izvajanju tega okvira in novim protikorupcijskim zakonom iz januarja 2019. Cilj navedenega zakona je okrečiti odkrivanje in zatiranje korupcije s strožjimi kaznimi, boljšimi preiskovalnimi tehnikami in shemo prizanesljivosti za tiste, ki prijavijo korupcijo. Zakon tudi ukinja zastaranje po obsodbi na prvi stopnji, vendar šele od leta 2020 naprej. Gre za dolgo pričakovani pozitivni korak v skladu z mednarodnimi standardi. Vendar pa je zatiranje korupcije v Italiji še vedno neučinkovito, predvsem zaradi pretirano dolgotrajnega kazenskega postopka, saj ni bila sprejeta zelo potrebna reforma sojenja v kazenskih zadevah, vključno s sistemom za pritožbe, da bi se izognili zlorabam pravnih postopkov. Poleg tega še vedno obstajajo vrzeli v okviru kazenskega pregona za določena kazniva dejanja, kot je poneverba javnih sredstev.

- (29) Italijanske banke so kljub obnovljenemu pritisku na trgu še naprej dobro napredovale pri čiščenju svojih bilanc stanja. Vendar pa je zaradi njihove velike izpostavljenosti do državnih obveznic nestanovitnost trgov negativno vplivala na njihove kapitalske položaje, kar je povečalo pritisk na stroške financiranja in bankam otežilo dostop do nezavarovanega grosističnega financiranja. Nadaljnje zmanjševanje obsega nedonosnih posojil iz preteklosti in posojil, za katera ni verjetno, da bodo poplačana, je še naprej upravičeno zlasti za manjše banke, da se dodatno zavaruje finančna stabilnost in povečajo posojila gospodarstvu. Če bi banke, zlasti manjše, napredovale pri izpolnjevanju regulativnih zahtev glede financiranja, bi se okrepila tudi odpornost sistema na zunanje šoke. Prav tako je pomembno, da se strukturno nizka dobičkonosnost bank obravnava s povečanjem učinkovitosti in optimizacijo poslovnih modelov. S pravočasnim izvajanjem zakonodajnih odlokov o insolvenčni reformi bi se pospešili še vedno počasni postopki uresničevanja hipotek in uveljavljanja pravic iz zavarovanja s premoženjem ter dodatno povečala odpornost bančnega sektorja. Kakršno koli nadomestilo, ki bi ga država dodelila delničarjem in malim imetnikom podrejenih dolžniških instrumentov bank, ki so bile v preteklosti v likvidacijskih postopkih, bi moralo biti strogo usmerjeno na obravnavo socialnih učinkov pretekle zavajajoče prodaje. Upravljanje v bančnem sistemu bi bilo treba dodatno izboljšati, in sicer bi bilo treba takoj po vzpostavitvi pravne jasnosti zaključiti reformo velikih združenih bank iz leta 2015.
- (30) Bančna posojila so še vedno prevladujoči vir financiranja podjetij. Vendar pa imajo manjša in inovativna podjetja še naprej težave pri dostopu do posojil, zlasti v južni Italiji. Kapitalski trg je v primerjavi z drugimi državami članicami premalo razvit, tudi zaradi dejavnikov, ki omejujejo povpraševanje, kot so slaba finančna izobraženost, strah pred izgubo nadzora nad poslovanjem in obremenjujoče upravne zahteve. V zadnjih nekaj letih je bilo uvedenih več ukrepov za izboljšanje dostopa do financiranja, ki se večinoma osredotočajo na bančne kredite, čeprav so dostop do financiranja za manjša in inovativna podjetja podprli tudi tržni ukrepi, kot so mini obveznice, trg alternativnih naložb, tvegani kapital in neposredna javna podpora. Odprava olajšave za lastniški kapital s proračunom za leto 2019 lahko zmanjša spodbude za podjetja, da uporabijo lastniško financiranje. Za učinkovito spodbujanje dostopa podjetij do nebančnih virov financiranja je treba upoštevati potrebe manjših in inovativnih podjetij ter zmogljivosti vlagateljev za vrednotenje naložbenih projektov. Z diverzifikacijo virov financiranja bi se naložbe podjetij bolje zaščitile pred šoki v bančnem sistemu, hkrati pa bi se podprle inovacije in rast.
- (31) Načrtovanje programov skladov Unije za obdobje 2021–2027 bi lahko prispevalo k odpravi nekaterih vrzeli, opredeljenih v priporočilih, zlasti na področjih iz Priloge D k poročilu o državi za leto 2019. To bi Italiji omogočilo, da ob upoštevanju regionalnih razlik sredstva iz teh skladov kar najbolje uporabi za opredeljene sektorje. Krepitev upravnih zmogljivosti države za upravljanje teh sredstev je pomemben dejavnik za uspeh teh naložb.
- (32) V okviru evropskega semestra za leto 2019 je Komisija izvedla izčrpno analizo ekonomske politike Italije in jo objavila v poročilu o državi za leto 2019. Prav tako je ocenila program stabilnosti za leto 2019, nacionalni reformni program za leto 2019 in ukrepanje po priporočilih, ki jih je Italija prejela v prejšnjih letih. Glede na to, da je treba okrepiti splošno ekonomsko upravljanje Unije z vključitvijo prispevka na ravni Unije v prihodnje nacionalne odločitve, je Komisija upoštevala pomen teh programov za vzdržno fiskalno in socialnoekonomsko politiko v Italiji, pa tudi njihovo skladnost s pravili in smernicami Unije.
- (33) Svet je ob upoštevanju te ocene preučil program stabilnosti za leto 2019, njegovo mnenje ⁽⁸⁾ pa je izraženo zlasti v priporočilu 1 spodaj.
- (34) Svet je ob upoštevanju poglobljenega pregleda, ki ga je opravila Komisija, in te ocene preučil nacionalni reformni program za leto 2019 in program stabilnosti za leto 2019. Njegova priporočila v skladu s členom 6 Uredbe (EU) št. 1176/2011 so izražena v priporočilih 1 do 5 spodaj. Navedena priporočila prispevajo tudi k izvajanju prvih štirih priporočil za euroobmočje. Fiskalne politike iz priporočila 1 med drugim prispevajo k odpravljanju neravnotežij, povezanih z visokim javnim dolgom –

⁽⁸⁾ V skladu s členom 5(2) Uredbe (ES) št. 1466/97.

PRIPOROČA, da Italija v letih 2019 in 2020 ukrepa, tako da bo:

1. zagotovila 0,1-odstotno nominalno zmanjšanje neto primarnih javnofinančnih odhodkov v letu 2020, kar ustreza letni strukturalni prilagoditvi v višini 0,6 % BDP; uporabila nepričakovane prihodke za hitrejše zmanjševanje deleža dolga sektorja država; preusmerila obdavčitev z dela, tudi z znižanjem davčnih odhodkov in reformo zastarelih katastrskih vrednosti; ukrepala proti davčnim utajam, zlasti tistim v obliki neizdajanja računov, med drugim z okrepitevijo obvezne uporabe elektronskih plačil, ki bi jo podpirali nižji zakonsko predpisani pragovi za gotovinska plačila; v celoti izvedla pretekle pokojninske reforme, da bi se zmanjšal delež pokojnin v javnofinančnih odhodkih ter ustvaril prostor za druge odhodke za socialno zaščito in odhodke, ki spodbujajo rast;
2. okrepila ukrepe proti neprijavljenemu delu; zagotovila, da bodo aktivne politike zaposlovanja in socialne politike učinkovito integrirane ter da bodo podpirale zlasti mlade ljudi in ranljive skupine; podpirala udeležbo žensk na trgu dela s celovito strategijo, vključno z dostopom do kakovostnega otroškega varstva in dolgotrajne oskrbe; izboljšala rezultate izobraževanja, tudi z ustreznimi in ciljno usmerjenimi naložbami, ter spodbujala izpopolnjevanje, vključno s krepitevijo digitalnih spretnosti in znanj;
3. ekonomsko politiko v zvezi z naložbami osredotočila na raziskave in inovacije ter na kakovost infrastrukture, pri tem pa upoštevala regionalne razlike; izboljšala učinkovitost javne uprave, med drugim z vlaganjem v znanja in spretnosti zaposlenih v javnem sektorju, s pospeševanjem digitalizacije ter s povečanjem učinkovitosti in kakovosti lokalnih javnih storitev; odpravila omejitve za konkurenco, zlasti v maloprodajnem sektorju in sektorju poslovnih storitev, tudi s pomočjo novega „letnega zakona o konkurenci“;
4. skrajšala trajanje civilnih sodnih postopkov na vseh stopnjah z uveljavljanjem in racionalizacijo postopkovnih pravil, tudi tistih, ki so v obravnavi pri zakonodajalcu, s posebnim poudarkom na insolvenčnih ureditvah; izboljšala učinkovitost boja proti korupciji z reformo postopkovnih pravil, da bi se skrajšalo trajanje sojenja v kazenskih zadevah;
5. spodbujala prestrukturiranje bančnih bilanc stanja, zlasti v malih in srednje velikih bankah, z izboljšanjem učinkovitosti in kakovosti sredstev, nadaljnjim zmanjševanjem obsega nedonosnih posojil ter diverzifikacijo financiranja; izboljšala dostop manjših in inovativnih podjetij do nebančnih virov financiranja.

V Bruslju, 9. julija 2019

Za Svet
Predsednik
M. LINTILÄ

PRIPOROČILO SVETA**z dne 9. julija 2019****v zvezi z nacionalnim reformnim programom Cipra za leto 2019 in mnenje Sveta o programu stabilnosti Cipra za leto 2019**

(2019/C 301/13)

SVET EVROPSKE UNIJE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije ter zlasti člena 121(2) in člena 148(4) Pogodbe,

ob upoštevanju Uredbe Sveta (ES) št. 1466/97 z dne 7. julija 1997 o okrejitvi nadzora nad proračunskim stanjem ter o nadzoru in usklajevanju gospodarskih politik (1) in zlasti člena 5(2) Uredbe,

ob upoštevanju Uredbe (EU) št. 1176/2011 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. novembra 2011 o preprečevanju in odpravljanju makroekonomskih neravnotežij (2) in zlasti člena 6(1) Uredbe,

ob upoštevanju priporočila Evropske komisije,

ob upoštevanju resolucij Evropskega parlamenta,

ob upoštevanju sklepov Evropskega sveta,

ob upoštevanju mnenja Odbora za zaposlovanje,

ob upoštevanju mnenja Ekonomsko-finančnega odbora,

ob upoštevanju mnenja Odbora za socialno zaščito,

ob upoštevanju mnenja Odbora za ekonomsko politiko,

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) Komisija je 21. novembra 2018 sprejela letni pregled rasti, ki zaznamuje začetek evropskega semestra za usklajevanje ekonomskih politik za leto 2019. Pri tem je ustrezno upoštevala evropski steber socialnih pravic, ki so ga 17. novembra 2017 razglasili Evropski parlament, Svet in Komisija. Evropski svet je na zasedanju 21. marca 2019 potrdil prednostne naloge iz letnega pregleda rasti. Komisija je 21. novembra 2018 na podlagi Uredbe (EU) št. 1176/2011 sprejela tudi poročilo o mehanizmu opozarjanja, v katerem je Ciper opredelila kot eno od držav članic, za katere bo opravljen poglobljen pregled. Komisija je istega dne sprejela tudi Priporočilo za priporočilo Sveta o ekonomski politiki euroobmočja, ki ga je Evropski svet potrdil 21. marca 2019. Svet je Priporočilo o ekonomski politiki euroobmočja (3) (v nadaljnjem besedilu: priporočilo za euroobmočje iz leta 2019), ki določa pet priporočil za euroobmočje (v nadaljnjem besedilu: priporočila za euroobmočje), sprejel 9. aprila 2019.
- (2) Ciper bi moral kot država članica, katere valuta je euro, zaradi tesne medsebojne povezanosti gospodarstev v ekonomski in monetarni uniji zagotoviti, da v celoti in pravočasno izvede priporočilo za euroobmočje iz leta 2019, ki je izraženo v priporočilih 1 do 5 spodaj. Ukrepi za zmanjšanje upravnega bremena bodo prispevali k izvajanju prvega priporočila za euroobmočje glede poslovnega okolja in izboljšav produktivnosti za ponovno uravnoteženje euroobmočja, osredotočenje ekonomske politike v zvezi z naložbami na določena področja bo prispevalo k izvajanju drugega priporočila za euroobmočje glede podpiranja naložb, davčni ukrepi in ukrepi za izboljšanje znanj in spretnosti bodo prispevali k izvajanju tretjega priporočila za euroobmočje glede boja proti agresivnemu davčnemu načrtovanju in delovanja trga dela, ukrepi za izboljšanje delovanja družbe za upravljanje premoženja pa bodo prispevali k izvajanju četrtega priporočila za euroobmočje glede zmanjšanja obsega nedonosnih posojil.

(1) UL L 209, 2.8.1997, str. 1.

(2) UL L 306, 23.11.2011, str. 25.

(3) UL C 136, 12.4.2019, str. 1.

- (3) Poročilo o državi za Ciper za leto 2019 je bilo objavljeno 27. februarja 2019. V njem so bili ocenjeni napredek Cipra pri izvajanju priporočil za posamezno državo, ki jih je Svet sprejel 13. julija 2018 ⁽⁴⁾, nadaljnje ukrepanje po priporočilih za posamezno državo, sprejetih v prejšnjih letih, in napredek pri doseganju njegovih nacionalnih ciljev iz strategije Evropa 2020. Poročilo o državi vsebuje tudi rezultate poglobljenega pregleda v skladu s členom 5 Uredbe (EU) št. 1176/2011, ki so bili prav tako objavljeni 27. februarja 2019. Na podlagi opravljene analize Komisija ugotavlja, da na Cipru obstajajo čezmerna makroekonomska neravnotežja. Zlasti je pomembno, da država članica obravnava visoke ravni zasebnega, javnega in zunanega dolga ter nedonosnih posojil.
- (4) Ciper je 15. aprila 2019 predložil nacionalni reformni program za leto 2019, 30. aprila 2019 pa program stabilnosti za leto 2019. Programa sta bila ocenjena istočasno, da bi se upoštevala njuna medsebojna povezanost.
- (5) Ustrezna priporočila za posamezne države so bila obravnavana pri načrtovanju programov evropskih strukturnih in investicijskih skladov (v nadaljnjem besedilu: skladi ESI) za obdobje 2014–2020. Kot je določeno v členu 23 Uredbe (EU) št. 1303/2013 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽⁵⁾, lahko Komisija od države članice zahteva, da pregleda svoj partnerski sporazum in ustrezne programe ter predlaga njihove spremembe, kadar je to potrebno za podporo izvajanju ustreznih priporočil Sveta. Komisija je zagotovila dodatne podrobnosti o tem, kako bo uporabila to določbo, v smernicah o uporabi ukrepov za povezovanje uspešnosti skladov ESI z dobrim gospodarskim upravljanjem.
- (6) Za Ciper trenutno velja preventivni del Pakta za stabilnost in rast. V skladu s programom stabilnosti za leto 2019 naj bi saldo sektorja država, ki se je leta 2018 spremenil v primanjkljaj v višini 4,8 % bruto domačega proizvoda (BDP) in s tem presegel referenčno vrednost 3 % BDP iz Pogodbe, v nominalnem smislu dosegel presežek v višini 3,0 % BDP leta 2019 in nad 2,0 % BDP v programskem obdobju. Na podlagi preračunanega strukturnega salda ⁽⁶⁾ naj bi bil srednjeročni proračunski cilj, določen kot strukturno uravnotežen proračunski položaj, dosežen v obdobju 2019–2022. Potem ko se je dolg sektorja država kot odstotek BDP leta 2018 povečal na približno 102,5 % BDP, naj bi se leta 2019 v skladu s programom stabilnosti za leto 2019 zmanjšal na 95,7 %, nato pa naj bi se še naprej postopoma zmanjševal, pri čemer naj bi do leta 2022 dosegel 77,5 %. Makroekonomski scenarij, na katerem temeljijo te proračunske projekcije, je verjeten. Tveganja, povezana z makroekonomskimi in proračunskimi predpostavkami, predstavljenimi v programu stabilnosti, so pretežno negativna ter so večinoma povezana z zunanjimi dogodki, morebitnim fiskalnim učinkom sodišča v zvezi s preteklimi fiskalnimi reformami in finančnimi potrebami javnih bolnišnic v prvih letih nacionalnega zdravstvenega sistema. Glede na pomladansko napoved Komisije iz leta 2019 naj bi saldo sektorja država zabeležil presežek v višini 3,0 % BDP leta 2019 in 2,8 % BDP leta 2020. Glede na pomladansko napoved Komisije iz leta 2019 naj bi strukturni saldo znašal 1,1 % BDP leta 2019 in 0,7 % leta 2020, s čimer bo še naprej nad srednjeročnim proračunskim ciljem. Ciper naj bi v skladu z napovedmi v letih 2019 in 2020 izpolnjeval pravilo glede dolga. Svet na splošno meni, da bo Ciper v letih 2019 in 2020 izpolnjeval določbe Pakta za stabilnost in rast.
- (7) Komisija je 5. junija 2019 izdala poročilo, pripravljeno v skladu s členom 126(3) Pogodbe, saj je na podlagi sporočenih podatkov nominalni primanjkljaj leta 2018 kršil referenčno vrednost 3 % BDP iz Pogodbe. V poročilu je bilo ugotovljeno, da ne bi smelo biti nadaljnjih ukrepov, ki bi privedli do sklepa o obstoju čezmernega primanjkljaja. Neučinkovitost javne uprave in lokalnih vlad ostaja izziv kljub določenemu napredku pri storitvah e-uprave. To vpliva na poslovno okolje. Ključni zakonodajni predlogi za reševanje vprašanja še vedno niso bili sprejeti. Ti vključujejo osnutke zakonov o reformi javne uprave in lokalnih upravnih organov. Pomanjkljivosti v okviru upravljanja subjektov v državni lasti bi lahko pospešile kopičenje javnih pogojnih obveznosti in ovirale zmogljivosti za naložbe v ključne javne službe, kot so telekomunikacije in energetika. Omejitev plačne mase v javnem sektorju, ki je bila pomemben dejavnik pri konsolidaciji javnih financ na Cipru, je treba ohraniti.

⁽⁴⁾ UL C 320, 10.9.2018, str. 55.

⁽⁵⁾ Uredba (EU) št. 1303/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. decembra 2013 o skupnih določbah o Evropskem skladu za regionalni razvoj, Evropskem socialnem skladu, Kohezijskem skladu, Evropskem kmetijskem skladu za razvoj podeželja in Evropskem skladu za pomorstvo in ribištvo, o splošnih določbah o Evropskem skladu za regionalni razvoj, Evropskem socialnem skladu, Kohezijskem skladu in Evropskem skladu za pomorstvo in ribištvo ter o razveljavitvi Uredbe Sveta (ES) št. 1083/2006 (UL L 347, 20.12.2013, str. 320).

⁽⁶⁾ Ciklično prilagojeni saldo brez enkratnih in drugih začasnih ukrepov, ki ga je Komisija preračunala z uporabo skupno dogovorjene metodologije.

- (8) Boj proti agresivnemu davčnemu načrtovanju je bistven za zagotovitev učinkovitejših in pravičnejših davčnih sistemov, kot je navedeno v priporočilu za euroobmočje iz leta 2019. Učinki prelivanja strategij davkoplačevalcev za agresivno davčno načrtovanje med državami članicami zahtevajo usklajeno delovanje nacionalnih politik, ki dopolnjujejo zakonodajo Unije. Ciper je sprejel ukrepe proti agresivnemu davčnemu načrtovanju, vendar visoke ravni izplačil dividend in plačil obresti (glede na BDP) kažejo, da ciprska davčna pravila lahko uporabljajo podjetja, ki izvajajo agresivno davčno načrtovanje. Odsotnost davčnih odtegljajev od dividend, obresti in v številnih primerih tudi licenčin, ki jih v tujino izplačujejo družbe s sedežem na Cipru (tj. plačila rezidentov Unije rezidentom tretjih držav), lahko privede do tega, da se ta plačila izognejo vsakršni obdavčitvi, če tudi v prejemni jurisdikciji niso obdavčena. Zaradi neobdavčitve in pravil o davčnem rezidentstvu podjetij se lahko izvaja agresivno davčno načrtovanje. Shemo odbitkov nominalnih obresti je treba pozorno spremljati, da se prepreči kakršna koli zloraba za namene agresivnega davčnega načrtovanja. Poleg tega shema za izjemno naturalizacijo vlagateljev na Cipru in shema ciprskega prebivališča na podlagi naložb omogočata dostop do nizke stopnje dohodnine od tujih finančnih sredstev in od posameznika ne zahtevata, da porabi veliko časa v jurisdikciji, ki ponuja shemo. Vendar je OECD za zadevni shemi navedla, da pomenita potencialno veliko tveganje za zlorabo z namenom izogibanja avtomatični izmenjavi računovodskih izkazov.
- (9) Pomembni ukrepi so bili izvedeni v okviru celovite strategije za nedonosna posojila. To je privedlo do občutnega zmanjšanja nedonosnih posojil v bančnem sektorju, predvsem zaradi prodaje in likvidacije banke Cyprus Cooperative Bank ter prenosa njenega portfelja slabih posojil na družbo za upravljanje premoženja v državni lasti. Poleg tega je bil izboljšán zakon o prodaji posojil in sprejet zakon o listinjenju posojil. Da bi se čim bolj povečali prihodki od prodaje sredstev, kar bi posledično prispevalo k zmanjšanju zasebnega dolga, je bistveno, da ima družba za upravljanje premoženja v državni lasti učinkovito strukturo upravljanja, visoko specializirano upravo, operativno neodvisnost od ciprske države in dobro opredeljene cilje v skladu z zavezami, ki jih je vlada sprejela v okviru sklepa o državni pomoči glede prodaje banke Cyprus Cooperative Bank, ki jo je odobrila Evropska komisija. Poleg tega je pomembno vzpostaviti ustrezen nadzorni okvir za družbe, ki pridobivajo posojila, saj se je povečalo število teh družb, vključno z družbo za upravljanje premoženja v državni lasti, pri čemer je za prihodnost načrtovanih več prodaj portfeljev nedonosnih posojil. Upravljavska in upravna zmogljivost nadzornikov zavarovalnih in pokojninskih skladov je še vedno šibka. Integracijo teh nadzornikov bi bilo treba hitro dokončati. Glede na razmeroma obsežne čezmejne dejavnosti nebančnih družb za finančne storitve in eksponentno rast licenčnih podjetij v zadnjih letih obstaja splošna potreba po okrepitevi nadzornega okvira za kapitalске trge.
- (10) Zaposlenost raste, brezposelnost upada, kratkoročna zmogljivost javnih zavodov za zaposlovanje, da zagotavljajo aktivno podporo zaposlovanju, pa se je povečala. Vendar še vedno obstaja vprašanje dolgoročne vzdržnosti javnih zavodov za zaposlovanje, saj je bilo dodatno osebje zaposleno le za dve leti. Leta 2018 je bil delež mladih, ki niso zaposleni, se ne izobražujejo ali usposablajo, med najvišjimi v Uniji. Nizka učinkovitost javnih zavodov za zaposlovanje ter njihovo omejeno ustanavljanje in sodelovanje pri aktivaciji za pomoč ljudem pri iskanju zaposlitve je še vedno izziv. Zato obstajajo možnosti za okrepitev pomoči in aktivacijske podpore za dostop do zaposlitve, zlasti za mlade in dolgotrajno brezposelne. To vključuje spodbujanje samozaposlovanja in socialnega gospodarstva ter posodobitev institucij in storitev na trgu dela za pomoč ljudem pri pridobivanju znanj in spretnosti, ki bolje ustrezajo potrebam na trgu dela.
- (11) Med glavnimi ovirami za poslovne naložbe so pomanjkanje znanj in spretnosti ter njihova neuskklajenost s povpraševanjem, kar kaže na potrebo po večjih naložbah v usposabljanje neuporabljene in premalo izkoriščene potencialne delovne sile, boljšem usklajevanju izobraževalnih programov s potrebami na trgu dela ter naložbah v usklajevanje infrastrukture poklicnega izobraževanja. Napredek pri ključnih reformah na področju izobraževanja in usposabljanja, kot je izboljšanje imenovanja in ocenjevanja učiteljev, je neenakomeren. Šolski dosežki ter udeležba v predšolski vzgoji in varstvu so še vedno nizki, cenovna dostopnost slednjega pa se je zmanjšala, saj se je dohodek gospodinjstev med krizo zniževal hitreje kot stroški varstva otrok. Nadaljevanje prizadevanj za posodobitev sistema izobraževanja in usposabljanja na vseh ravneh bo prispevalo k boljšim rezultatom izobraževanja in večjim možnostim za trajnostno rast na Cipru. Sprememba učnih načrtov v poklicnem izobraževanju in usposabljanju je obetaven korak k zmanjšanju neuskklajenosti ponudbe znanj in spretnosti ter povpraševanja po njih na trgu dela. Vendar prevladujoča neuskklajenost ponudbe znanj in spretnosti ter povpraševanja po njih, kar zadeva diplomante s terciarno izobrazbo, ter nizka udeležba odraslih v izobraževanju, zlasti nizko kvalificiranih oseb, kažeta na potrebo po okrepljenih ukrepih za izpopolnjevanje in preusposabljanje.

- (12) Ciper je dosegel napredek na področju zdravstva, saj je sprejel zakonodajo o vzpostavitvi novega nacionalnega zdravstvenega sistema. Cilj novega sistema je izboljšati dostop, uvesti univerzalno zdravstveno zavarovanje, znižati visoko raven neposrednih plačil in povečati učinkovitost zagotavljanja oskrbe v javnem sektorju. Preden začne sistem v celoti delovati leta 2020, je treba premostiti pomembne izzive glede izvajanja in zagotoviti potrebne naložbe. Prizadevanja za ohranitev dolgoročne vzdržnosti sistema v skladu z načrti, vključno z zagotavljanjem finančne in operativne neodvisnosti javnih bolnišnic, so še naprej ključnega pomena. Zdravstveni sistem bi se dodatno okreplil tudi z ukrepi za posodobitev in povečanje učinkovitosti ponudnikov zdravstvenih storitev, vključno s primarnim zdravstvenim varstvom, uvedbo e-zdravja in ustanovitvijo nacionalne organizacije za zdravlila. Raven dolgotrajne oskrbe je nizka in je glede na staranje prebivalstva še vedno izziv.
- (13) Šibka okoljska uspešnost Cipra je zelo zaskrbljujoča in država je še vedno občutljiva na podnebne spremembe. Ciper mora znatno izboljšati sistem ravnanja z odpadki in krožno gospodarstvo. Količina odpadkov ostaja precej višja od povprečja Unije in se je od leta 2014 povečala. Sedanji obrati za obdelavo odpadkov ne dosegajo visokih stopenj recikliranja, zaradi pomanjkanja ekonomskih instrumentov, kot so davki na odlaganje odpadkov na odlagališča, pa je recikliranje ekonomsko nepriljubeno. Za upravljanje voda, zlasti na mestnih območjih, so značilne pomanjkljivosti. Glavni izziv za Ciper je pomanjkanje vode skupaj s pretiranim črpanjem podtalnice. Kar zadeva odpadno vodo v mestih, obstaja precejšnja količina odpadne vode, ki se še vedno odvaja brez zbiranja ali čiščenja, pri čemer se sekundarno čiščenje izvaja le približno za polovico celotne odpadne vode. Suše in pomanjkanje vode so razlogi za veliko zaskrbljenost, nezadosten odziv politike pa bi lahko vplival na ciprsko podeželsko gospodarstvo in turizem. Zato so trajnostno upravljanje, učinkovita raba naravnih virov ter strožje izvajanje okoljske in podnebne zakonodaje bistvenega pomena, da bi Ciper ublažil škodljive učinke podnebnih sprememb, ohranil in obnovil svoje naravno okolje ter dolgoročno zagotovil trajnostno gospodarsko rast.
- (14) Ciper lahko veliko bolje izkoristi svoje obnovljive vire energije, zlasti sončno energijo, in odpravi sedanjo energijsko neučinkovitost. Delež obnovljivih virov energije v državi je leta 2017 znašal 9,72 %, cilj za leto 2020 pa je 13 %. Stanovanjske in poslovne stavbe, zgrajene brez ali z malo toplotne zaščite, zlasti v mestnih okoljih, so eden od glavnih razlogov za energijsko neučinkovitost. Okvirni pogoji za naložbe v sektor obnovljivih virov energije so se izboljšali, uvedeni pa so bili tudi številni ukrepi, vključno s fotovoltaičnimi sistemi ter programi podpore za mala in srednja podjetja ter gospodinjstva. Vendar Ciper še ni v celoti izkoristil svojega znatnega potenciala v proizvodnji energije iz obnovljivih virov, zlasti sončne energije. Odvisnost notranjega prometa od cest ustvarja številne politične izzive, kot je zlasti zmanjšanje onesnaženosti zraka in emisij toplogrednih plinov, povzroča pa tudi veliko obremenjenost mestnih območij v prometnih konicah ter na cestah do pristanišč in od njih. Ciper z 2,7-odstotnim deležem leta 2016 zaostaja tudi pri uporabi obnovljivih virov energije v prometu in bo morda imel težave pri doseganju zavezujočega cilja 10 % do leta 2020.
- (15) Naložbe v digitalno gospodarstvo ter v izboljšanje digitalnih spretnosti in znanj delavcev so bistvene za večjo produktivnost. Ciper je glede na indeks digitalnega gospodarstva in družbe Evropske komisije za leto 2019 med slabšimi državami. Le 50 % Ciprčanov, starih od 16 do 74 let, ima osnovne digitalne spretnosti in znanja, strokovnjaki za IKT pa še vedno predstavljajo manjši delež delovne sile v primerjavi z Unijo kot celoto (2,3 % v primerjavi s 3,7 %), kar ovira potencial digitalnega gospodarstva. Šibka je tudi spletna interakcija med javnimi organi in državljani, saj se tega poslužuje le 50 % Ciprčanov. E-poslovanje se izboljšuje, vendar je še naprej pod povprečjem Unije.
- (16) Ciper je še vedno zmeren inovator, pri čemer se je inovacijska uspešnost od leta 2010 zmanjšala. Ravni javnih in zasebnih odhodkov za raziskave in razvoj so med najnižjimi v Uniji, kar ovira inovacijsko zmogljivost raziskovalnih centrov in poslovnega sektorja. Interakcija med akademskim svetom in podjetji je prav tako zelo omejena. Povečanje inovacijske zmogljivosti poslovnega sektorja ter dostopa do financiranja in naložb, ki so osredotočene na dobro opredeljena področja pametne specializacije, je ključnega pomena za izboljšanje konkurenčnosti Cipra, zlasti njegovih MSP.
- (17) Upravno breme je veliko, zlasti za začetek strateških naložb. Obstajajo možnosti za znatno poenostavitev postopkov pridobivanja dovoljenj za strateške naložbe, ustreznega zakonodaja pa še ni bila sprejeta.

- (18) Izvajanje akcijskega načrta za rast je privedlo do določenega napredka pri podjetništvu in dostopu do financiranja za MSP. Vendar okrepi finančne podpore za MSP še vedno temeljijo predvsem na nepovratnih sredstvih in bančnem financiranju, podprtih s sredstvi Unije in/ali nacionalnimi sredstvi. Alternativni viri financiranja, kot so tvegani kapital, lastniško financiranje in množično financiranje, so za ciprska podjetja še vedno omejeni. Z boljšim usklajevanjem podpore podjetjem bi se lahko izboljšala uporaba teh virov. Prizadevanja za privatizacijo z namenom privabljanja tujih naložb, ki povečujejo produktivnost, so bila v številnih primerih odložena in le redki privatizacijski projekti postopno napredujejo.
- (19) Stalne pomanjkljivosti pravosodnega sistema še naprej negativno vplivajo na sodno uveljavljanje pogodb ter preprečujejo hitro reševanje civilnih in gospodarskih zadev in preiskovanje hudih kaznivih dejanj. Obremenjujoča in zastarela pravila o civilnih postopkih ter slabo izvrševanje sodnih odločb negativno vplivajo na spodbude za banke, da uporabljajo insolvenčni okvir in okvir za prisilno izvršbo za zmanjšanje obsega nedonosnih posojil. Začel se je izvajati niz reform, da bi se obravnavale najbolj kritične težave v pravosodnem sistemu, zlasti zastarela pravila o civilnih postopkih, nizka raven specializacije in digitalizacije sodišč, odprava velikih sodnih zaostankov in pomanjkanje vseživljenjskega usposabljanja za sodnike. Napredek pa je še vedno počasen. Reforme bi morale biti v skladu z zavezami, ki jih je vlada sprejela v okviru sklepa o državni pomoči glede prodaje banke Cyprus Cooperative Bank, ki jo je odobrila Evropska komisija. Leta 2018 sta bila sprejeta izboljšani insolvenčni okvir in okvir za prisilno izvršbo. Odločno izvajanje novih zakonov bi moralo skupaj z zagotavljanjem učinkovitega pravosodnega sistema in strožjim izvrševanjem sodnih odločb prispevati k izboljšanju discipline pri odplačevanju dolgov. Decembra 2017 je bila uvedena nacionalna protikorupcijska strategija, ki je bila okrepljena maja 2019, ko je svet ministrov odobril nacionalni horizontalni akcijski načrt za boj proti korupciji. Parlamentu sta bila predložena osnutka zakonov o ustanovitvi nove neodvisne agencije za boj proti korupciji in zaščiti žvižgačev, ki pa še nista bila sprejeta. Zadevna zakona bi pomagala okrepiti nacionalni protikorupcijski okvir. Protikorupcijske reforme bi bilo treba pospešiti s hitro izvedbo akcijskega načrta za boj proti korupciji. Zaščititi je treba neodvisnost tožilstva in povečati zmogljivost kazenskega pregona.
- (20) Kljub nekaterim prizadevanjem za zmanjšanje zaostanka pri izdajanju listin o lastništvu je ta še vedno velik. Še vedno ni strukturne rešitve za odpravo pomanjkljivosti sistema prenosa nepremičnin (tj. izdaje in prenosa listin o lastništvu). To je bistveno za olajšanje postopkov prisilne izvršbe in omogočanje likvidacije zavarovanj.
- (21) Načrtovanje programov skladov Unije za obdobje 2021–2027 bi lahko prispevalo k odpravi nekaterih vrzeli, opredeljenih v priporočilih, zlasti na področjih iz Priloge D k poročilu o državi za leto 2019. To bi Cipru omogočilo, da ob upoštevanju regionalnih razlik sredstva iz teh skladov kar najbolje uporabi za opredeljene sektorje. Krepitev upravne zmogljivosti države za upravljanje teh sredstev je pomemben dejavnik za uspeh teh naložb.
- (22) V okviru evropskega semestra za leto 2019 je Komisija izvedla izčrpno analizo ekonomske politike Cipra in jo objavila v poročilu o državi za leto 2019. Prav tako je ocenila program stabilnosti za leto 2019, nacionalni reformni program za leto 2019 in ukrepanje po priporočilih, ki jih je Ciper prejel v prejšnjih letih. Glede na to, da je treba okrepiti splošno ekonomsko upravljanje Unije z vključitvijo prispevka na ravni Unije v prihodnje nacionalne odločitve, Komisija pri tem ni upoštevala le pomena teh programov za vzdržno fiskalno in socialnoekonomsko politiko na Cipru, ampak tudi njihovo skladnost s pravili in smernicami Unije.
- (23) Svet je ob upoštevanju te ocene preučil program stabilnosti za leto 2019 in meni ⁽⁷⁾, da bo Ciper po pričakovanjih izpolnil določbe Pakta za stabilnost in rast.
- (24) Svet je ob upoštevanju poglobljenega pregleda, ki ga je opravila Komisija, in te ocene preučil nacionalni reformni program za leto 2019 in program stabilnosti za leto 2019. Njegova priporočila v skladu s členom 6 Uredbe (EU) št. 1176/2011 so izražena v priporočilih 1 do 5 spodaj. Ta priporočila prispevajo tudi k izvajanju priporočila za euroobmočje, zlasti prvega, tretjega in četrtega priporočila za euroobmočje –

⁽⁷⁾ V skladu s členom 5(2) Uredbe (ES) št. 1466/97.

PRIPOROČA, da Ciper v obdobju 2019–2020 ukrepa tako, da bo:

1. sprejel ključne zakonodajne reforme za izboljšanje učinkovitosti javnega sektorja, zlasti glede delovanja javne uprave ter upravljanja subjektov v državni lasti in lokalnih upravnih organov; obravnaval elemente davčnega sistema, ki lahko spodbujajo agresivno davčno načrtovanje posameznikov in multinacionalnih družb, zlasti s plačili multinacionalnih družb v tujino;
2. pospešil zmanjševanje obsega nedonosnih posojil, vključno z vzpostavitvijo učinkovite strukture upravljanja družbe za upravljanje premoženja v državni lasti, sprejetjem ukrepov za izboljšanje plačilne discipline in okrepitevijo nadzora nad družbami, ki pridobivajo posojila; okreplil nadzorne zmogljivosti v nebančnem finančnem sektorju, vključno s popolno integracijo nadzornikov zavarovalnih in pokojninskih skladov;
3. dokončal reforme za povečanje učinkovitosti javnih zavodov za zaposlovanje ter okrepi podporo za obveščanje in aktivacijo mladih; izvedel reformo sistema izobraževanja in usposabljanja, vključno z ocenjevanjem učiteljev, poveča vključenost delodajalcev v poklicno izobraževanje in usposabljanje in udeležbo učečih oseb v poklicnem izobraževanju in usposabljanju ter zagotovi cenovno dostopno izobraževanje in varstvo otrok; sprejel ukrepe za zagotovitev, da nacionalni zdravstveni sistem začne delovati leta 2020, kot je načrtovano, in ohrani njegovo dolgoročno vzdržnost;
4. ekonomsko politiko v zvezi z naložbami osredotočil na trajnostni promet, okolje, zlasti ravnanje z odpadki in upravljanje voda, energijsko učinkovitost in obnovljive vire energije, digitalizacijo, vključno z digitalnimi spretnostmi in znanji, ter raziskave in inovacije, pri tem pa upošteva ozemeljske razlike znotraj Cipra; sprejel zakonodajo za poenostavitev postopkov za strateške vlagatelje za pridobitev potrebnih dovoljenj in licenc; izboljšal dostop do financiranja za MSP ter nadaljuje z izvajanjem privatizacijskih projektov;
5. okreplil prizadevanja za izboljšanje učinkovitosti pravosodnega sistema, vključno z delovanjem upravnega sodstva in spremembo civilnih postopkov, povečanjem specializacije sodišč in vzpostavitvijo delujočega sistema e-pravosodja; sprejel ukrepe za okrepitev sodnega izvrševanja terjatev ter zagotovil zanesljive in hitre sisteme za izdajo in prenos listin o lastništvu in nepremičninskih pravic; pospešil protikorupcijske reforme, zaščitil neodvisnost tožilstva in povečal zmogljivost kazenskega pregona.

V Bruslju, 9. julija 2019

Za Svet
Predsednik
M. LINTILÄ

PRIPOROČILO SVETA**z dne 9. julija 2019****v zvezi z nacionalnim reformnim programom Latvije za leto 2019 in mnenje Sveta o programu stabilnosti Latvije za leto 2019**

(2019/C 301/14)

SVET EVROPSKE UNIJE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije in zlasti člena 121(2) in člena 148(4) Pogodbe,

ob upoštevanju Uredbe Sveta (ES) št. 1466/97 z dne 7. julija 1997 o okrepitvi nadzora nad proračunskim stanjem ter o nadzoru in usklajevanju gospodarskih politik ⁽¹⁾ in zlasti člena 5(2) Uredbe,

ob upoštevanju priporočila Evropske komisije,

ob upoštevanju resolucij Evropskega parlamenta,

ob upoštevanju sklepov Evropskega sveta,

ob upoštevanju mnenja Odbora za zaposlovanje,

ob upoštevanju mnenja Ekonomsko-finančnega odbora,

ob upoštevanju mnenja Odbora za socialno zaščito,

ob upoštevanju mnenja Odbora za ekonomsko politiko,

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) Komisija je 21. novembra 2018 sprejela letni pregled rasti, ki zaznamuje začetek evropskega semestra za usklajevanje ekonomskih politik za leto 2019. Pri tem je ustrezno upoštevala evropski steber socialnih pravic, ki so ga 17. novembra 2017 razglasili Evropski parlament, Svet in Komisija. Evropski svet je na zasedanju 21. marca 2019 potrdil prednostne naloge iz letnega pregleda rasti. Komisija je 21. novembra 2018 na podlagi Uredbe (EU) št. 1176/2011 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽²⁾ sprejela tudi poročilo o mehanizmu opozarjanja, v katerem Latvija ni opredelila kot ene od držav članic, za katere bo opravljen poglobljen pregled. Komisija je istega dne sprejela tudi Priporočilo za priporočilo Sveta o ekonomski politiki euroobmočja, ki ga je Evropski svet potrdil 21. marca 2019. Svet je Priporočilo o ekonomski politiki euroobmočja ⁽³⁾ (v nadaljnjem besedilu: priporočilo za euroobmočje), ki določa pet priporočil za euroobmočje (v nadaljnjem besedilu: priporočila za euroobmočje), sprejel 9. aprila 2019.
- (2) Latvija bi morala kot država članica, katere valuta je euro, zaradi tesne medsebojne povezanosti gospodarstev v ekonomski in monetarni uniji zagotoviti, da v celoti in pravočasno izvede priporočilo za euroobmočje iz leta 2019, ki je izraženo v priporočilih 1 do 4 spodaj. Zlasti osredotočenje ekonomske politike v zvezi z naložbami na določena področja in ukrepi za izboljšanje znanj in spretnosti bodo prispevali k izvajanju prvega priporočila za euroobmočje, kar zadeva izboljšanje produktivnosti za ponovno uravnoteženje euroobmočja, davčni ukrepi pa bodo prispevali k izvajanju tretjega priporočila za euroobmočje, kar zadeva delovanje trga dela.

⁽¹⁾ UL L 209, 2.8.1997, str. 1.

⁽²⁾ Uredba (EU) št. 1176/2011 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. novembra 2011 o preprečevanju in odpravljanju makroekonomskih neravnotežij (UL L 306, 23.11.2011, str. 25).

⁽³⁾ UL C 136, 12.4.2019, str. 1.

- (3) Poročilo o državi za Latvijo za leto 2019 je bilo objavljeno 27. februarja 2019. V njem so bili ocenjeni napredek Latvije pri izvajanju priporočil za posamezno državo, ki jih je Svet sprejel 13. julija 2018 ⁽⁴⁾, nadaljnje ukrepanje po priporočilih za posamezno državo, sprejetih v prejšnjih letih, in napredek pri doseganju njenih nacionalnih ciljev iz strategije Evropa 2020.
- (4) Latvija je 15. aprila 2019 predložila nacionalni reformni program za leto 2019, 17. aprila 2019 pa program stabilnosti za leto 2019. Programa sta bila ocenjena istočasno, da bi se upoštevala njuna medsebojna povezanost.
- (5) Ustrezna priporočila za posamezno državo so bila izvedena pri načrtovanju programov evropskih strukturnih in investicijskih skladov (v nadaljnjem besedilu: skladi ESI) za obdobje 2014–2020. Kot je določeno v členu 23 Uredbe (EU) št. 1303/2013 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽⁵⁾, lahko Komisija od države članice zahteva, da pregleda svoj partnerski sporazum in ustrezne programe ter predlaga njihove spremembe, kadar je to potrebno za podporo izvajanju ustreznih priporočil Sveta. Komisija je zagotovila dodatne podrobnosti o tem, kako bo uporabila to določbo, v smernicah o uporabi ukrepov za povezovanje uspešnosti skladov ESI z dobrim gospodarskim upravljanjem.
- (6) Za Latvijo trenutno velja preventivni del Pakta za stabilnost in rast. Vlada v programu stabilnosti za leto 2019 načrtuje izboljšanje nominalnega salda s primanjkljaja v višini 1,0 % bruto domačega proizvoda (BDP) v letu 2018 na primanjkljaj v višini 0,5 % BDP v letu 2019 ter v višini 0,4 % BDP v letu 2020 in 0,2 % BDP v letu 2021. Ob upoštevanju odstopanj, povezanih z izvajanjem strukturnih reform, za katere je odobren začasni odklon, naj bi bil na podlagi preračunanega strukturnega salda ⁽⁶⁾ srednjeročni proračunski cilj, določen kot primanjkljaj v višini 1 % BDP v strukturnem smislu, dosežen leta 2019. V skladu s programom stabilnosti za leto 2019 naj bi se dolg sektorja država kot odstotek BDP do leta 2022 zmanjšal na 33,1 % BDP. Projekcije rasti BDP iz programa stabilnosti za leto 2019 se zdijo verjetne. Tveganja v zvezi s proračunskim stanjem so uravnotežena.
- (7) Svet je 13. julija 2018 Latviji priporočil, naj v letu 2019 doseže svoj srednjeročni proračunski cilj ob upoštevanju odstopanj, povezanih z izvajanjem strukturnih reform, za katere je odobren začasni odklon. To je skladno z najvišjo nominalno stopnjo rasti neto primarnih javnofinančnih odhodkov ⁽⁷⁾ v višini 4,8 % v letu 2019, kar ustreza izboljšanju strukturnega salda za 0,2 % BDP. Glede na pomladansko napoved Komisije iz leta 2019 naj bi bila Latvija ob upoštevanju odstopanj, povezanih z izvajanjem strukturnih reform, za katere je odobren začasni odklon, blizu srednjeročnega proračunskega cilja. Zato sedanja ocena kaže na tveganje določenega odklona v letu 2019. Hkrati naj bi napovedana nominalna stopnja rasti neto primarnih javnofinančnih odhodkov trenutno kazala na tveganje znatnega odklona od zahteve v letu 2019. Če predvideni strukturni saldo ne bo več blizu srednjeročnemu proračunskemu cilju, bi bilo treba ob upoštevanju odstopanj, povezanih z izvajanjem strukturnih reform, za katere je odobren začasni odklon, v prihodnjih ocenah opraviti celovito oceno, ki bi upoštevala možen odklon od zahteve.
- (8) V letu 2020, ko naj bi proizvodna vrzel Latvije predvidoma znašala 1,3 %, nominalna stopnja rasti neto primarnih javnofinančnih odhodkov ne bi smela preseči 3,5 %, kar je v skladu s strukturno prilagoditvijo v višini 0,5 % BDP, kot izhaja iz skupno dogovorjene prilagoditvene matrice zahtev v okviru Pakta za stabilnost in rast. Glede na pomladansko napoved Komisije iz leta 2019 naj bi bila Latvija ob predpostavki nespremenjenih politik blizu srednjeročnega proračunskega cilja. Zato sedanja ocena kaže na tveganje določenega odklona v letu 2020. Hkrati naj bi napovedana nominalna stopnja rasti neto primarnih javnofinančnih odhodkov trenutno kazala na tveganje znatnega odklona od zahteve v letu 2020. Če predvideni strukturni saldo ne bo več blizu srednjeročnemu proračunskemu cilju, bi bilo treba v prihodnjih ocenah opraviti celovito oceno, ki bi upoštevala možen odklon od zahteve. Svet na splošno meni, da mora biti Latvija v pripravljenosti, da od leta 2019 dalje sprejme dodatne ukrepe za uskladitev z določbami Pakta za stabilnost in rast.

⁽⁴⁾ UL C 320, 10.9.2018, str. 60.

⁽⁵⁾ Uredba (EU) št. 1303/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. decembra 2013 o skupnih določbah o Evropskem skladu za regionalni razvoj, Evropskem socialnem skladu, Kohezijskem skladu, Evropskem kmetijskem skladu za razvoj podeželja in Evropskem skladu za pomorstvo in ribištvo, o splošnih določbah o Evropskem skladu za regionalni razvoj, Evropskem socialnem skladu, Kohezijskem skladu in Evropskem skladu za pomorstvo in ribištvo ter o razveljavitvi Uredbe Sveta (ES) št. 1083/2006 (UL L 347, 20.12.2013, str. 320).

⁽⁶⁾ Ciklično prilagojeni saldo brez enkratnih in drugih začasnih ukrepov, ki ga je Komisija preračunala z uporabo skupno dogovorjene metodologije.

⁽⁷⁾ Neto primarne javnofinančne odhodke sestavljajo vsi javnofinančni odhodki brez odhodkov za obresti, odhodkov za programe Unije, v celoti izravnanih s prihodki iz skladov Unije, in nediskrecijskih sprememb pri odhodkih za denarna nadomestila za brezposelnost. Nacionalno financirane bruto investicije v osnovna sredstva so porazdeljene na obdobje štirih let. Diskrecijski ukrepi na strani prihodkov ali zakonsko določena povečanja prihodkov so vračunani. Enkratni ukrepi na strani prihodkov in na strani odhodkov so pobotani.

- (9) Davčni prihodki kot delež bruto domačega proizvoda Latvije so nizki v primerjavi s povprečjem Unije in do določene mere omejujejo zagotavljanje javnih storitev, zlasti zdravstvenega varstva in socialne vključenosti. Kapital in premoženje sta relativno prenizko obdavčena, zamrznitev vrednosti, ki se uporablja za izračun davkov na zemljišča in nepremičnine, pa bo dodatno zmanjšala njihove prihodke. Čeprav se je davčna obremenitev dela zmanjšala, je glede na povprečje Unije še vedno visoka za zaposlene z nizkimi dohodki. Na podlagi različnih ocen se zdi, da se je delež sive ekonomije v zadnjih letih zmanjšal. Kljub temu je delež gospodarskih aktivnosti, ki niso v celoti prijavljene, v Latviji večji kot v drugih baltskih državah. Zlasti plače, ki niso v celoti prijavljene (t. i. plače v kuverti), zlasti v gradbenem sektorju, predstavljajo velik delež sive ekonomije.
- (10) Latvija je po zaprtju svoje tretje največje banke zaradi domnevnega pranja denarja zaostrila predpise v zvezi z nerezidenčnimi strankami. Zato so se bančne vloge nerezidentov, ki so glavni vir tveganja pranja denarja v Latviji, od maja 2018 znatno zmanjšale, vendar izzivi v zvezi z bojem proti pranju denarja ostajajo. Poleg tega je Latvija predložila podroben akcijski načrt za izboljšanje svoje strategije za preprečevanje pranja denarja in boja proti financiranju terorizma. Glavne prednostne naloge iz akcijskega načrta vključujejo okrepitev nadzora na podlagi tveganj, zagotavljanje potrebnih človeških virov za nadzorne organe in zagotavljanje učinkovite izmenjave informacij ter sodelovanja med preiskovalnimi organi in zasebnim sektorjem. Po sprejetju teh ukrepov bi bilo treba spremljati, ali se učinkovito izvajajo. Povečati je treba tudi zmogljivost organov za preprečevanje, odkrivanje in preiskovanje kaznivih dejanj ter pravosodnih organov.
- (11) Latvija se sooča z izzivi pri uresničevanju več načel evropskega stebra socialnih pravic v zvezi s socialno zaščito in vključevanjem. Dohodkovna neenakost v Latviji je visoka, saj je porazdelitev prek sistema davčnih olajšav nizka. Ustreznost socialnih prejemkov ostaja nizka, učinek socialnih transferjev na revščino in na zmanjševanje neenakosti pa je omejen. Tveganje revščine med starejšimi in invalidi je sorazmerno veliko in narašča, ker socialni prejemki ne sledijo rasti plač. Stopnja tveganja revščine ali socialne izključenosti za starejše je v letu 2018 znašala 49,0 % (povprečje Unije: za leto 2017 je 18,2 %), za invalide v letu 2017 pa 42,5 % (povprečje Unije: za leto 2017 je 29,3 %). Državni socialni prejemki za invalide in najnižje starostne pokojnine niso bile revidirani od leta 2006. Reforma ravni minimalnega dohodka, napovedana leta 2014, ni bila izvedena, kar negativno vpliva na najrevnejša gospodinjstva. Tudi dostop do dolgotrajne oskrbe je še vedno slab. Zato so potrebne naložbe za odpravo socialne izključenosti, vključno s pomočjo v hrani in materialno pomočjo najbolj ogroženim. Poleg tega so potrebne naložbe, vključno v infrastrukturo, za izboljšanje dostopa do storitev otroškega varstva, dolgotrajne oskrbe, zaposlovanja in drugih socialnih storitev ter za omogočanje združevanja zdravstvenih in socialnih storitev, vključno s prehodom z institucionalne na skupnostno oskrbo. Delež ljudi, ki so izpostavljeni resni stanovanjski prikrajšanosti, je med najvišjimi v Evropi (15,2 % v primerjavi s 4,0 % za leto 2017 v Uniji), socialnih stanovanj pa primanjkuje. Za izboljšanje ponudbe cenovno dostopnih stanovanj so potrebne naložbe.
- (12) Čeprav je na splošno stopnja zaposlenosti visoka in se povečuje, pa na število zaposlenih negativno vplivajo neugodne demografske spremembe in izseljevanje. Poleg tega se zaposlenost razlikuje med regijami in glede na raven znanj in spretnosti. Starejše osebe z zastarelimi znanji in spretnostmi se soočajo z več težavami. Nizka raven digitalnih znanj in spretnosti med delovno silo omejuje uporabo digitalnih tehnologij v podjetjih in potencial za inovacije. Udeležba odraslih v izobraževanju in vključevanje brezposelnih v aktivne ukrepe trga dela sta nižja od povprečja Unije.
- (13) Izobraževalni sistem se sooča z izzivom, kako konsolidirati vire in hkrati izboljšati kakovost ter učinkovitost. Čeprav je izobraževalni sistem v Latviji uspešen v smislu učnih dosežkov, pa je dostop do kakovostnega izobraževanja še vedno odvisen od kraja prebivališča in vrste šole. Reforma učnih načrtov v poklicnem izobraževanju in usposabljanju je dosegla napredek pri usklajevanju izobraževalnega sistema z novimi zahtevami glede znanj in spretnosti, znatno pa se je izboljšalo tudi okolje v poklicnih šolah. Vendar je privlačnost še vedno nizka, stopnja vpisa in stopnja zaposlenosti novih diplomantov pa sta pod povprečjem Unije.

- (14) Zagotavljanje znanj in spretnosti je eno od glavnih področij, na katerih je potreba po naložbah še vedno velika. Potrebne so ustrezne naložbe, tudi v infrastrukturo, za izboljšanje kakovosti, učinkovitosti in ustreznosti izobraževanja in usposabljanja za trg dela ter spodbujanje vseživljenjskega učenja, zlasti prožnih možnosti za izpopolnjevanje in preusposabljanje. Naložbe so potrebne tudi za izboljšanje dostopa do zaposlitve, med drugim za povečanje ozaveščenosti o aktivnih politikah trga dela in njihovega dosega, za večjo učinkovitost delovne sile, pa tudi za sektorsko in regionalno mobilnost delovne sile. V širšem okviru je krepitev zmogljivosti socialnih partnerjev pomembna za spodbujanje poštenih delovnih pogojev in uresničevanje evropskega stebra socialnih pravic.
- (15) Glavni razlogi za slabe rezultate na področju zdravja prebivalstva so nizka javna poraba za zdravstveno varstvo in izbira nezdravega življenjskega sloga. Nedavno povečano financiranje zdravstva odpravlja nekatere omejitve dostopa, povezane z letnimi omejitvami storitev in dolgimi čakalnimi vrstami. Kljub temu javno financiranje zdravstvenega varstva ostaja precej pod povprečjem Unije. Pravočasen in enakopraven dostop do zdravstvenega varstva je omejen. To povzroča velike neizpolnjene potrebe po negi (po lastnem poročanju) zaradi visokih samoplačniških izdatkov, zlasti za ranljive skupine, ter neenake možnosti. Reforme za povečanje učinkovitosti in kakovosti zdravstvenega varstva napredujejo, vendar so v začetni fazi in bi jih bilo treba pospešiti, vključno z učinkovitimi preventivnimi ukrepi, racionalizacijo sektorja bolnišnic, krepitevijo osnovnega zdravstvenega varstva in prizadevanji za upravljanje kakovosti. Poleg tega se Latvija sooča s pomanjkanjem delovne sile v zdravstvu, zlasti medicinskih sester, kar ovira zagotavljanje javnega zdravstvenega varstva in pomeni tveganje za uspeh zdravstvenih reform. Če bo razdelitev zdravstvenih storitev v dve skupini („celovite“ in „minimalne“ storitve) začela veljati, lahko dodatno omeji pravičen dostop do zdravstvenega varstva in privede do neželenih rezultatov na področju zdravja. Potrebne so ustrezne naložbe v zdravstveno varstvo, vključno v infrastrukturo, za povečanje dostopnosti, cenovne dostopnosti in kakovosti zdravstvenega varstva, da se izboljša zdravstveno stanje prebivalstva ter zagotovi bolj zdravo in daljše delovno življenje prebivalstva.
- (16) Latvija malo vlaga v raziskave in razvoj, zato je njena naložbena vrzel na področju inovacij velika. Leta 2017 je bil delež Latvije pri izdatkih za raziskave in razvoj med najnižjimi v Uniji in je bil v zadnjem desetletju precej stabilen. Poleg tega so sredstva za raziskave skoraj v celoti odvisna od skladov Unije. Zato je Latvija zmerna inovatorka z nekaterimi velikimi prednostmi, kot so njena informacijska, komunikacijska in tehnološka infrastruktura, vendar njena uspešnost zaostaja pri človeških virih, sodelovanju med javnim in zasebnim sektorjem ter pri naložbah v intelektualno lastnino.
- (17) Velike naložbene vrzeli so še vedno prisotne na področju odpravljanja regionalnih razlik. Še vedno obstajajo velike gospodarske razlike med riško regijo in drugimi regijami v Latviji. Čeprav se Latvija kot celota povezuje z Unijo, se vrzel v gospodarski uspešnosti med regijo glavnega mesta in drugimi regijami ni zmanjšala, odkar je Latvija pristopila k Uniji. Konkurenčnost in kakovost javnih storitev med posameznimi latvijskimi regijami se zelo razlikujejo, kar vpliva na njihovo ozemeljsko privlačnost. Načrtovane naložbe bi zato morale odpravljati velike regionalne razlike v mobilnosti in digitalni infrastrukturi, zlasti pri dostopovnih povezavah. Vrzeli v povezljivosti v vseevropsko prometno omrežje ter z obrobniimi in obmejnimi regijami so še vedno zelo izrazite, kar negativno vpliva na gospodarsko aktivnost in izvoz Latvije. Obstajajo tudi naložbene vrzeli za dokončanje projekta Rail Baltica in ključnih projektov infrastrukture za električno energijo, ki so del načrta povezovanja baltskega energetskega trga. Poleg tega so potrebne tudi naložbe v učinkovito rabo virov, da se pospeši energetskega prehoda Latvije. Potrebna so večja prizadevanja za izboljšanje splošne energijske učinkovitosti, zlasti v stanovanjskem in prometnem sektorju.
- (18) Pozitiven korak je tudi nedavno sprejetje zakona o prijavljanju nepravilnosti, s katerim je protikorupcijski organ države nedavno dobil zagon in na podlagi katerega je odkril številne odmevne primere korupcije. Kljub temu naj bi na sprejemanje odločitev vlade še vedno vplivalo favoriziranje, postopki javnega naročanja pa naj bi bili zaradi pomanjkanja preglednosti dovzetni za korupcijo, zlasti v občinah in podjetjih v državni in občinski lasti. Spremembe zakona o konkurenci, ki bodo začele veljati 1. januarja 2020, bodo omejile zmožnost podjetij v državni in občinski lasti, da s svojimi dejavnostmi škodljivo vplivajo na konkurenco. Zakonodajne spremembe ureditve o navzkrižju interesov lahko privedejo do zlorab. Nedavno sprejeti etični kodeks ne zajema politično imenovanih oseb.

- (19) Javne storitve niso bile prilagojene upadajočemu in starajočemu se prebivalstvu. Zaradi upadanja števila prebivalcev in urbanizacije so infrastruktura in javne službe na podeželskih območjih premalo izkoriščene. V javni upravi, izobraževanju in zdravstvenih storitvah so potrebne strategije za ohranitev dostopa do kakovostnih storitev na redko poseljenih in propadajočih območjih, hkrati pa je treba zagotoviti večjo učinkovitost. Nedavno je bila napovedana splošna upravna ozemeljska reforma, ki naj bi se izvedla do decembra 2021. Pravočasno izvajanje te reforme bi lahko prispevalo k povečanju odgovornosti in učinkovitosti javnega sektorja, še zlasti glede na operativni program za sredstva Unije, ki ga je treba odobriti do leta 2020.
- (20) Načrtovanje programov skladov Unije za obdobje 2021–2027 bi lahko prispevalo k odpravi nekaterih vrzeli, opredeljenih v priporočilih, zlasti na področjih iz Priloge D k poročilu o državi za leto 2019. To bi Latviji omogočilo, da ob upoštevanju regionalnih razlik ta sredstva kar najbolje uporabi za opredeljene sektorje. Krepitev upravnih zmogljivosti države za upravljanje teh sredstev je pomemben dejavnik za uspeh teh naložb.
- (21) V okviru evropskega semestra 2019 je Komisija izvedla izčrpno analizo ekonomske politike Latvije in jo objavila v poročilu o državi za leto 2019. Prav tako je ocenila program stabilnosti za leto 2019, nacionalni reformni program za leto 2019 in ukrepanje po priporočilih, ki jih je Latvija prejela v prejšnjih letih. Glede na to, da je treba okrepiti splošno ekonomsko upravljanje Unije z vključitvijo prispevka na ravni Unije v prihodnje nacionalne odločitve, je Komisija upoštevala pomen teh programov za vzdržno fiskalno in socialnoekonomsko politiko v Latviji, pa tudi njihovo skladnost s pravili in smernicami Unije.
- (22) Svet je ob upoštevanju te ocene preučil program stabilnosti za leto 2019, njegovo mnenje ⁽⁸⁾ pa je izraženo zlasti v priporočilu 1 spodaj –

PRIPOROČA, da Latvija v letih 2019 in 2020 ukrepa tako, da:

1. zagotovi, da nominalna stopnja rasti neto primarnih javnofinančnih odhodkov v letu 2020 ne bo preseгла 3,5 %, kar ustreza letni strukturni prilagoditvi v višini 0,5 % BDP; zniža obdavčitev oseb z nizkimi dohodki s preusmeritvijo obdavčitve na druge vire, zlasti kapital in premoženje, ter z izboljšanjem izpolnjevanja davčnih obveznosti; zagotovi učinkovit nadzor in izvrševanje okvira za preprečevanje pranja denarja;
2. obravnava socialno izključenost, zlasti z izboljšanjem ustreznosti socialne pomoči za osebe pod pragom minimalnega dohodka, minimalnih starostnih pokojnin in dohodkovne podpore za invalide; poveča kakovost in učinkovitost izobraževanja in usposabljanja, zlasti za nizko usposobljene delavce in iskalce zaposlitve, vključno z okrepitevijo udeležbe v poklicnem izobraževanju in usposabljanju ter izobraževanju odraslih; poveča dostopnost, kakovost in stroškovno učinkovitost zdravstvenega sistema;
3. ekonomsko politiko na področju naložb osredotoči na inovacije, zagotavljanje cenovno dostopnih stanovanj, promet, zlasti na njegovo trajnost, učinkovito rabo virov in energijsko učinkovitost, energetske povezave in digitalno infrastrukturo, pri tem pa upošteva regionalne razlike;
4. okrepi odgovornost in učinkovitost javnega sektorja, zlasti v zvezi z lokalnimi organi, podjetji v državni lasti in občinskimi podjetji ter ureditvijo glede navzkrižja interesov.

V Bruslju, 9. julija 2019

Za Svet
Predsednik
M. LINTILÄ

⁽⁸⁾ V skladu s členom 5(2) Uredbe (ES) št. 1466/97.

PRIPOROČILO SVETA**z dne 9. julija 2019****v zvezi z nacionalnim reformnim programom Litve za leto 2019 in mnenje Sveta o programu stabilnosti Litve za leto 2019**

(2019/C 301/15)

SVET EVROPSKE UNIJE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije ter zlasti člena 121(2) in člena 148(4) Pogodbe,

ob upoštevanju Uredbe Sveta (ES) št. 1466/97 z dne 7. julija 1997 o okrejitvi nadzora nad proračunskim stanjem ter o nadzoru in usklajevanju gospodarskih politik ⁽¹⁾ in zlasti člena 5(2) Uredbe,

ob upoštevanju priporočila Evropske komisije,

ob upoštevanju resolucij Evropskega parlamenta,

ob upoštevanju sklepov Evropskega sveta,

ob upoštevanju mnenja Odbora za zaposlovanje,

ob upoštevanju mnenja Ekonomsko-finančnega odbora,

ob upoštevanju mnenja Odbora za socialno zaščito,

ob upoštevanju mnenja Odbora za ekonomsko politiko,

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) Komisija je 21. novembra 2018 sprejela letni pregled rasti, ki zaznamuje začetek evropskega semestra za usklajevanje ekonomskih politik za leto 2019. Pri tem je ustrezno upoštevala evropski steber socialnih pravic, ki so ga 17. novembra 2017 razglasili Evropski parlament, Svet in Komisija. Evropski svet je na zasedanju 21. marca 2019 potrdil prednostne naloge iz letnega pregleda rasti. Komisija je 21. novembra 2018 na podlagi Uredbe (EU) št. 1176/2011 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽²⁾ sprejela tudi poročilo o mehanizmu opozarjanja, v katerem Litve ni opredelila kot ene od držav članic, za katere bo opravljen poglobljen pregled. Komisija je istega dne sprejela tudi Priporočilo za priporočilo Sveta o ekonomski politiki euroobmočja, ki ga je Evropski svet potrdil 21. marca 2019. Svet je Priporočilo o ekonomski politiki euroobmočja ⁽³⁾ (v nadaljnjem besedilu: priporočilo za euroobmočje iz leta 2019), ki določa pet priporočil za euroobmočje (v nadaljnjem besedilu: priporočila za euroobmočje), sprejel 9. aprila 2019.

⁽¹⁾ UL L 209, 2.8.1997, str. 1.

⁽²⁾ Uredba (EU) št. 1176/2011 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. novembra 2011 o preprečevanju in odpravljanju makroekonomskih neravnotežij (UL L 306, 23.11.2011, str. 25).

⁽³⁾ UL C 136, 12.4.2019, str. 1.

- (2) Litva bi morala kot država članica, katere valuta je euro, zaradi tesne medsebojne povezanosti gospodarstev v ekonomski in monetarni uniji zagotoviti, da v celoti in pravočasno izvede priporočilo za euroobmočje iz leta 2019, ki je izraženo v priporočilih 2 in 3 spodaj. Natančnejše, naložbeni ukrepi bodo prispevali k izvajanju drugega priporočila za euroobmočje glede podpiranja naložb, izobraževalni ukrepi pa bodo prispevali k izvajanju tretjega priporočila za euroobmočje glede delovanja trga dela.
- (3) Poročilo o državi za Litvo za leto 2019 je bilo objavljeno 27. februarja 2019. V njem so bili ocenjeni napredek Litve pri izvajanju priporočil za posamezno državo, ki jih je Svet sprejel 13. julija 2018 ⁽⁴⁾, nadaljnje ukrepanje po priporočilih za posamezno državo, sprejetih v prejšnjih letih, in napredek pri doseganju njenih nacionalnih ciljev iz strategije Evropa 2020.
- (4) Litva je 10. maja 2019 predložila nacionalni reformni program za leto 2019, 30. aprila 2019 pa program stabilnosti za leto 2019. Programa sta bila ocenjena istočasno, da bi se upoštevala njuna medsebojna povezanost.
- (5) Ustrezna priporočila za posamezno državo so bila obravnavana pri načrtovanju programov evropskih strukturnih in investicijskih skladov (v nadaljnjem besedilu: skladi ESI) za obdobje 2014–2020. Kot je določeno v členu 23 Uredbe (EU) št. 1303/2013 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽⁵⁾, lahko Komisija od države članice zahteva, da pregleda svoj partnerski sporazum in ustrezne programe ter predlaga njihove spremembe, kadar je to potrebno za podporo izvajanju ustreznih priporočil Sveta. Komisija je zagotovila dodatne podrobnosti o tem, kako bo uporabila navedeno določbo, v smernicah o uporabi ukrepov za povezovanje uspešnosti skladov ESI z dobrim gospodarskim upravljanjem.
- (6) Za Litvo trenutno velja preventivni del Pakta za stabilnost in rast. Vlada v programu stabilnosti za leto 2019 načrtuje nominalni presežek v višini 0,4 % bruto domačega proizvoda (BDP) v letu 2019 in v višini 0,2 % BDP v letu 2020, ki naj bi se nato nadalje zmanjšal na 0,1 % BDP v letu 2021. Na podlagi preračunanega strukturnega salda ⁽⁶⁾ je srednjeročni proračunski cilj, tj. primanjkljaj v višini 1 % BDP v strukturnem smislu, presežen v celotnem programskem obdobju. Litvi je bil v letu 2017 odobren tudi začasen odklon v povezavi z izvajanjem strukturnih reform. Ta odklon se odobri še za tri leta. V skladu s programom stabilnosti za leto 2019 naj bi se dolg sektorja država kot odstotek BDP zmanjšal s 34,2 % BDP v letu 2018 na 32,9 % v letu 2022. Makroekonomski scenarij, na katerem temeljijo te proračunske projekcije, je verjeten. Istočasno pa niso bili dovolj opredeljeni ukrepi, potrebni za podporo načrtovanim ciljnim presežkom od leta 2020 naprej. Glede na pomladansko napoved Komisije iz leta 2019 naj bi strukturni saldo zabeležil primanjkljaj v višini 1 % BDP v letu 2019 in v višini 0,9 % BDP v letu 2020, kar je v skladu s srednjeročnim proračunskim ciljem. Obenem bi bilo treba v kratkoročnem in srednjeročnem obdobju pozorno spremljati gibanje odhodkov, zlasti z vidika morebitnih prihodnjih tveganj za stabilnost prihodkov. Svet na splošno meni, da bo Litva v letih 2019 in 2020 izpolnjevala določbe Pakta za stabilnost in rast.
- (7) Vlada je junija 2018 sprejela sklop zakonodajnih aktov za izvajanje celovitega svežnja šestih strukturnih reform, ki zajemajo ključna področja izobraževanja, zdravstva, obdavčitve, neformalne ekonomije, pokojnin in inovacij.

⁽⁴⁾ UL C 320, 10.9.2018, str. 64.

⁽⁵⁾ Uredba (EU) št. 1303/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. decembra 2013 o skupnih določbah o Evropskem skladu za regionalni razvoj, Evropskem socialnem skladu, Kohezijskem skladu, Evropskem kmetijskem skladu za razvoj podeželja in Evropskem skladu za pomorstvo in ribištvo, o splošnih določbah o Evropskem skladu za regionalni razvoj, Evropskem socialnem skladu, Kohezijskem skladu in Evropskem skladu za pomorstvo in ribištvo ter o razveljavitvi Uredbe Sveta (ES) št. 1083/2006 (UL L 347, 20.12.2013, str. 320).

⁽⁶⁾ Ciklično prilagojeni saldo brez enkratnih in drugih začasnih ukrepov, ki ga je Komisija preračunala z uporabo skupno dogovorjene metodologije.

- (8) Litva je še naprej sprejemala ukrepe za boj proti sivi ekonomiji in izboljšanje izpolnjevanja davčnih obveznosti. Čeprav so ti ukrepi pokazali spodbudne rezultate, je splošna raven izpolnjevanja davčnih obveznosti še vedno nizka. Litva ima še vedno eno največjih vrzeli pri pobiranju DDV v Uniji. Dodatno izboljšanje izpolnjevanja davčnih obveznosti bi povečalo prihodke in prispevalo k večji pravičnosti davčnega sistema. Za razširitev davčne osnove na vire, ki manj škodijo rasti, niso bili sprejeti nobeni ukrepi. Okoljski davek in davek na nepremičnine ostajata pod povprečjem Unije, poleg tega niso predvidene nobene spremembe obdavčitve osebnih vozil ali dajatev za uporabo cest za vozila za zasebno uporabo.
- (9) Od leta 2018 se javne pokojnine samodejno usklajujejo z rastjo plač. Zato naj bi se odhodki za javne pokojnine zmanjšali s 6,9 % BDP v letu 2016 na 5,2 % v letu 2070. Vendar naj bi se zaradi napovedanega upada zaposlenosti ustreznost pokojnin zmanjšala, saj naj pokojninski prejemki ne bi sledili rasti plač. Nadomestitveno razmerje med pokojnino in povprečno plačo, ki izraža povprečno pokojnino v razmerju do povprečne plače, naj bi se postopoma zmanjševalo, čeprav je že tako med najnižjimi v Uniji. V skladu s sedanjo zakonodajo mora vlada v primeru zmanjšanja nadomestitvenega razmerja med pokojnino in povprečno plačo predlagati popravljalne ukrepe. Ker ni gotovo, kdaj in v kakšni obliki bodo taki prihodnji ukrepi sprejeti, ti ukrepi niso upoštevani v projekcijah poročila o staranju prebivalstva. Vendar pomenijo tveganje za vzdržnost javnih financ. Če bi skupno nadomestitveno razmerje med pokojnino in povprečno plačo ostalo nespremenjeno do leta 2070, bi se odhodki za pokojnine povečali na 7 % BDP, namesto da bi se v skladu s projekcijami zmanjšali na 5,2 % BDP. Zato obstaja negotovost glede tega, kako se bo pokojninska zakonodaja uporabljala v praksi in kakšne bodo njene posledice za vzdržnost javnih financ in ustreznost pokojnin skozi čas.
- (10) Visok delež ljudi, ki jim grozi revščina ali socialna izključenost, in visoka dohodkovna neenakost ostajata pomembna izziva za Litvo in ovirata njene možnosti za vključujočo gospodarsko rast. Kljub stalni gospodarski rasti se številni prebivalci Litve (npr. starejši, invalidi, otroci, enostarševska gospodinjstva in brezposelni) soočajo s posebno visokim tveganjem revščine in socialne izključenosti. Čeprav se je mreža socialne varnosti v zadnjih letih izboljšala, je skupna popravna moč litovskega davčnega sistema, sistema socialnih prejemkov in odhodkov za socialno zaščito kot delež BDP med najnižjimi v Uniji. Sprejeti so bili nekateri prvi ukrepi za obravnavanje visoke stopnje revščine in dohodkovne neenakosti, kot so uvedba „zneska najnižje potrošnje“, povišanje splošnega otroškega dodatka in indeksacija starostnih pokojnin. Vendar pa vztrajno visoki stopnji revščine in neenakosti kažeta, da je pred državo še dolga pot, preden se bo približala povprečnim ravnam socialne varnosti v Uniji, in da so potrebne naložbe za obravnavo socialne izključenosti. Strategije za aktivno vključevanje ranljivih skupin so učinkovitejše, če združujejo boljše ustreznost shem minimalnega dohodka in pokojninskih shem, aktiviranje na trgu dela in okrepljeno zagotavljanje socialnih storitev, vključno z otroškim varstvom in socialnimi stanovanji.
- (11) Trg dela je postal tesen zaradi rasti zaposlenosti, pa tudi zaradi neugodnih demografskih dogodkov, vključno z izseljevanjem. Za ublažitev učinka upadanja delovno sposobnega prebivalstva so potrebne naložbe v človeški kapital in boljši dostop do trga dela za vse. Glede na nenehno pomanjkanje znanj in spretnosti ter njihovo neuskklajenost s povpraševanjem je pomembno, da Litva pospeši reforme za izboljšanje kakovosti in učinkovitosti na vseh ravneh izobraževanja ter zagotovi pravičen dostop do kakovostnega in vključujočega izobraževanja in usposabljanja. Zaradi upadanja prebivalstva se je šolska mreža znašla pod pritiskom. Zaradi teh demografskih sprememb so potrebne strategije za ohranitev dostopa do visokokakovostnega izobraževanja za vse, obenem pa je treba zagotoviti učinkovitost šolske mreže in podpreti učitelje, ki jih bo prizadelo združevanje šol. Še vedno so potrebni znatni ukrepi za združevanje institucij v visokošolski mreži, ki jo sestavlja več kot 40 državnih in zasebnih univerz in visokih šol. Ponudniki poklicnega izobraževanja in usposabljanja morajo posodobiti učne načrte ter izboljšati odzivnost na potrebe lokalnega in regionalnega trga dela. Učinkoviti in lahko dostopni ukrepi za izobraževanje, preusposabljanje in izpopolnjevanje odraslih bi lahko skupaj z zagotavljanjem socialnih storitev povečali število oseb na trgu dela. Udeležba v izobraževanju odraslih ostaja nizka, in sicer 6,6 % v letu 2018, kar je precej pod povprečjem Unije (11,1 %). Litovsko gospodarstvo bi lahko imelo koristi od naložb v nadgrajevanje znanj in spretnosti, vključno z digitalnimi znanji in spretnostmi, ter naložb v inovacije in boljše vključevanje prikrajšanih na trgu dela (na primer invalidov, starejših, brezposelnih ali neaktivnih odraslih). Na splošno je za spodbujanje sodelovanja socialnih partnerjev pomembna krepitev njihovih zmogljivosti.
- (12) Slabi rezultati na področju zdravja in nizke naložbe v zdravstvo so še vedno izziv. Možnosti za racionalizacijo uporabe virov z nadaljnjim prehodom z bolnišničnega na ambulantno zdravljenje so še vedno znatne. Uporaba bolnišničnih storitev je še vedno visoka, pri čemer so stopnje hospitalizacije pri kroničnih boleznih visoke, stopnje zasedenosti postelj pa razmeroma nizke. Nadaljnja racionalizacija uporabe virov v bolnišnicah je skupaj s ciljno usmerjenimi naložbami za krepitev storitev osnovnega zdravstvenega varstva, vključno z naložbami v delovno silo v zdravstvu, ključna za povečanje učinkovitosti in izboljšanje rezultatov na področju zdravja. Kakovost oskrbe je še

vedno eden glavnih razlogov za slabe rezultate. Ukrepi za izboljšanje kakovosti oskrbe so razdrobljeni, saj je stopnja pridobivanja akreditacije v sektorju primarnega zdravstvenega varstva še vedno zelo nizka, uporaba sistema akreditacije v bolnišnicah pa pomanjkljiva. Naložbe v ukrepe za preprečevanje bolezni so še posebno nizke. Poleg tega ukrepi za boljše preprečevanje bolezni na lokalni ravni nimajo krovne vizije in jih slabi pomanjkljivo sistemsko sodelovanje med uradi za javno zdravje in primarnim zdravstvenim varstvom. Nazadnje, nizki odhodki za zdravstvo na eni strani ter razmeroma visoka neformalna plačila in visoka plačila v okviru samoplačništva na drugi strani negativno vplivajo na enakost dostopa do zdravstvenega varstva.

- (13) V boju proti korupciji so bili sprejeti nekateri ukrepi, vendar še vedno ni celovitega registra izjav o interesih. Leta 2018 je bila sprejeta izvedbena zakonodaja za zakon o zaščiti žvižgačev, razpravlja pa se tudi o novem zakonu, ki bi urejal lobiranje. Še vedno obstajajo nepravilnosti pri obravnavanju korupcije v zdravstvenem sistemu.
- (14) Naložbe kot delež BDP so v Litvi še vedno tako pod povprečjem Unije kot tudi pod povprečjem drugih baltskih držav. Sposobnost litovskih podjetij za inovacije in prevzemanje tehnologij je nizka. Potrebne so večje naložbe v raziskave in inovacije, zlasti v zasebnem sektorju. S tem bi se izboljšala produktivnost, ki je kljub nedavnemu povečanju še vedno precej pod ravno Unije. Pomanjkanje strokovnjakov za informacijske in komunikacijske tehnologije kaže na to, da so potrebne naložbe v digitalne spretnosti, ki podpirajo konkurenčnost, inovacije in sposobnost Litve za prevzemanje tehnologij, spodbuditi pa je treba tudi prehod na gospodarstvo, ki ima večjo dodano vrednost in ki bolj temelji na znanju.
- (15) Gospodarstvo zahteva razmeroma veliko porabo virov in je močno odvisno od uvoza energije in materialov. Produktivnost virov je nizka, poraba energije pa visoka, zlasti v stanovanjskem in prometnem sektorju. Več naložb v energijsko učinkovitost, zlasti v stavbnem sektorju, in v domačo proizvodnjo energije iz obnovljivih virov bi pomagalo „ozeleniti“ gospodarstvo in ga postaviti na pot bolj trajnostne rasti, hkrati pa bi se zmanjšala odvisnost od uvoza energije.
- (16) Litva je še vedno slabo mednarodno dostopna z vidika železniškega, cestnega, pomorskega in zračnega prometa ter jo je treba bolj povezati s preostalo Evropo. Boljša prometna povezljivost bi povečala produktivnost gospodarstva in mu omogočila, da v celoti izkoristi notranji trg. Uspešnost prometnega sektorja je znatno manjša od povprečja Unije v smislu obsega cestnega in železniškega omrežja TEN-T, naložb v raziskave in inovacije v prometnem sektorju, vidikov trajnosti in varnosti v cestnem prometu. Večji del železniškega prometa poteka v smeri od vzhoda proti zahodu, medtem ko je os sever-jug premalo razvita. Zato so potrebne znatne naložbe za razvoj trajnostnega, pametnega, varnega in intermodalnega omrežja TEN-T, ki bo odporno na podnebne spremembe, ter naložbe v njegovo dostopnost, treba pa je spodbujati tudi trajnostno mobilnost v mestih. Poleg tega so se v zadnjih petih letih močno povečale emisije toplogrednih plinov iz cestnega prometa. Sinhronizacija litovskega elektroenergetskega sistema s celinskim evropskim omrežjem je ključna za zagotavljanje zanesljivosti oskrbe z električno energijo v celotni baltski regiji.
- (17) Regionalne razlike v Litvi so večje od povprečja Unije in so se v zadnjih dvajsetih letih še povečale. Koristi hitrega gospodarskega zblíževanja Litve so močno zgoščene v dveh metropolitanskih območjih. Pretežno podeželske regije, ki zajemajo večino ozemlja in v katerih živi skoraj 55 % prebivalcev, se soočajo z velikim upadanjem prebivalstva, h kateremu še prispeva vedno slabši dostop do kakovostnih javnih storitev. Znatne socialno-ekonomske razlike v državi kažejo, da imajo nekatere regije posebne naložbene potrebe. Tudi izboljšanje povezav med sosednjimi območji znotraj države, vključno s prometnimi in digitalnimi povezavami, je še vedno izziv.

- (18) Litovski organi so za izboljšanje učinkovitosti javnih naložb posodobili pravila za pripravo in izbor naložbenih projektov, ki se financirajo iz državnega proračuna. Od leta 2018 bi morali biti vsi novi naložbeni projekti pregledani z vidika analize stroškov in koristi, izpolnjevati pa bi morali dodatna merila za izbor. Čeprav je to pomemben prvi korak, je treba storiti še več, da bi se čim bolj povečal učinek javnih naložb na povečanje dolgoročnega potenciala rasti ter obravnavale vse večje regionalne razlike. Organi so začeli pregled državnega proračunskega sistema, da bi podaljšali časovni horizont za pripravo proračuna in okrepili povezavo med odhodki in splošnimi gospodarskimi cilji. Nujno je treba zagotoviti, da bo novi sistem načrtovanja strateških naložb pripravljen do začetka postopka priprave proračuna za obdobje 2021–2023 in novega cikla financiranja Unije leta 2021.
- (19) Litva nima enotne strategije za raziskave in inovacije. Za to področje so značilne razdrobljenost politik in mnoge podporne sheme, med katerimi ni sinergij. Zaradi obstoja več izvajalskih agencij, ki nimajo usklajenega pristopa k podpiranju kombinacije politik na področju raziskav in inovacij, je upravljanje še dodatno zapleteno in zdi se, da uporabnikom omejuje dostop do širokega nabora razpoložljivih instrumentov. To stanje je še posebej škodljivo za sodelovanje med znanostjo in gospodarstvom ter ovira inovativno dejavnost. Nova delitev pristojnosti za politiko na področju raziskav in inovacij med ministrstvom za gospodarstvo in inovacije ter ministrstvom za izobraževanje in znanost še ne spodbuja usklajenega okvira politik s sinergijskimi podpornimi programi, ki bi ga dal pristop „vse na enem mestu“ za morebitne upravičence.
- (20) Načrtovanje programov skladov Unije za obdobje 2021–2027 bi lahko prispevalo k odpravi nekaterih vrzeli, opredeljenih v priporočilih, zlasti na področjih iz Priloge D k poročilu o državi za leto 2019. To bi Litvi omogočilo, da ob upoštevanju regionalnih razlik sredstva iz teh skladov kar najbolje uporabi za opredeljene sektorje.
- (21) V okviru evropskega semestra za leto 2019 je Komisija izvedla izčrpno analizo ekonomske politike Litve in jo objavila v poročilu o državi za leto 2019. Prav tako je ocenila program stabilnosti za leto 2019, nacionalni reformni program za leto 2019 in ukrepanje po priporočilih, ki jih je Litva prejela v prejšnjih letih. Glede na to, da je treba okrepiti splošno ekonomsko upravljanje Unije z vključitvijo prispevka na ravni Unije v prihodnje nacionalne odločitve, Komisija pri tem ni upoštevala le pomena teh programov za vzdržno fiskalno in socialnoekonomsko politiko v Litvi, ampak tudi njihovo skladnost s pravili in smernicami Unije.
- (22) Svet je ob upoštevanju te ocene preučil program stabilnosti za leto 2019 in meni ⁽⁷⁾, da bo Litva po pričakovanjih izpolnila določbe Pakta za stabilnost in rast –

PRIPOROČA, da Litva v letih 2019 in 2020 ukrepa, tako da:

1. izboljša izpolnjevanje davčnih obveznosti in razširi davčno osnovo na vire, ki manj škodijo rasti; obravnava dohodkovno neenakost, revščino in socialno izključenost, vključno z izboljšanjem zasnove davčnega sistema in sistema socialnih prejemkov;
2. izboljša kakovost in učinkovitost na vseh ravneh izobraževanja in usposabljanja, vključno z izobraževanjem odraslih; poveča kakovost, cenovno dostopnost in učinkovitost zdravstvenega sistema;

⁽⁷⁾ V skladu s členom 5(2) Uredbe (ES) št. 1466/97.

3. ekonomsko politiko v zvezi z naložbami osredotoči na inovacije, učinkovito rabo energije in virov ter trajnostne prometne in energetske povezave, pri tem pa upošteva regionalne razlike; spodbudi rast produktivnosti z izboljšanjem učinkovitosti javnih naložb; razvije skladen okvir politike za podporo sodelovanju med znanostjo in gospodarstvom ter združi izvajalske agencije za raziskave in inovacije.

V Bruslju, 9. julija 2019

Za Svet
Predsednik
M. LINTILÄ

PRIPOROČILO SVETA**z dne 9. julija 2019****v zvezi z nacionalnim reformnim programom Luksemburga za leto 2019 in mnenje Sveta o programu stabilnosti Luksemburga za leto 2019**

(2019/C 301/16)

SVET EVROPSKE UNIJE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije ter zlasti člena 121(2) in člena 148(4) Pogodbe,

ob upoštevanju Uredbe Sveta (ES) št. 1466/97 z dne 7. julija 1997 o okrepitvi nadzora nad proračunskim stanjem ter o nadzoru in usklajevanju gospodarskih politik⁽¹⁾ in zlasti člena 5(2) Uredbe,

ob upoštevanju priporočila Evropske komisije,

ob upoštevanju resolucij Evropskega parlamenta,

ob upoštevanju sklepov Evropskega sveta,

ob upoštevanju mnenja Odbora za zaposlovanje,

ob upoštevanju mnenja Ekonomsko-finančnega odbora,

ob upoštevanju mnenja Odbora za socialno zaščito,

ob upoštevanju mnenja Odbora za ekonomsko politiko,

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) Komisija je 21. novembra 2018 sprejela letni pregled rasti, ki zaznamuje začetek evropskega semestra za usklajevanje ekonomskih politik za leto 2019. Pri tem je ustrezno upoštevala evropski steber socialnih pravic, ki so ga 17. novembra 2017 razglasili Evropski parlament, Svet in Komisija. Evropski svet je na zasedanju 21. marca 2019 potrdil prednostne naloge iz letnega pregleda rasti. Komisija je 21. novembra 2018 na podlagi Uredbe (EU) št. 1176/2011 Evropskega parlamenta in Sveta⁽²⁾ sprejela tudi poročilo o mehanizmu opozarjanja, v katerem Luksemburga ni opredelila kot ene od držav članic, za katere bo opravljen poglobljen pregled. Komisija je istega dne sprejela tudi Priporočilo za priporočilo Sveta o ekonomski politiki euroobmočja, ki ga je Evropski svet potrdil 21. marca 2019. Svet je Priporočilo o ekonomski politiki euroobmočja⁽³⁾ (v nadaljnjem besedilu: priporočilo za euroobmočje iz leta 2019), ki določa pet priporočil za euroobmočje (v nadaljnjem besedilu: priporočila za euroobmočje), sprejel 9. aprila 2019.
- (2) Luksemburg bi moral kot država članica, katere valuta je euro, zaradi tesne medsebojne povezanosti gospodarstev v ekonomski in monetarni uniji zagotoviti, da v celoti in pravočasno izvede priporočilo za euroobmočje iz leta 2019, ki je izraženo v priporočilih 1 do 4 spodaj. Osredotočanje ekonomske politike v zvezi z naložbami na določena področja in reševanje vprašanja plačil v tujino bo prispevalo k izvajanju drugega priporočila za euroobmočje v zvezi s podpiranjem naložb in agresivnim davčnim načrtovanjem, ukrepi za povečanje udeležbe starejših na trgu dela pa bodo prispevali k izvajanju tretjega priporočila za euroobmočje v zvezi z zagotavljanjem ustreznega in vzdržnega sistema socialne zaščite.
- (3) Poročilo o državi za Luksemburg za leto 2019 je bilo objavljeno 27. februarja 2019. V njem so bili ocenjeni napredek Luksemburga pri izvajanju priporočil za posamezno državo, ki jih je Svet sprejel 13. julija 2018⁽⁴⁾, nadaljnje ukrepanje po priporočilih za posamezno državo, sprejetih v prejšnjih letih, in napredek pri doseganju njegovih nacionalnih ciljev iz strategije Evropa 2020.

⁽¹⁾ UL L 209, 2.8.1997, str. 1.

⁽²⁾ Uredba (EU) št. 1176/2011 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. novembra 2011 o preprečevanju in odpravljanju makroekonomskih neravnotežij (UL L 306, 23.11.2011, str. 25).

⁽³⁾ UL C 136, 12.4.2019, str. 1.

⁽⁴⁾ UL C 320, 10.9.2018, str. 68.

- (4) Luksemburg je 30. aprila 2019 predložil nacionalni reformni program za leto 2019 in program stabilnosti za leto 2019. Programa sta bila ocenjena istočasno, da bi se upoštevala njuna medsebojna povezanost.
- (5) Ustrezna priporočila za posamezne države so bila obravnavana pri načrtovanju programov evropskih strukturnih in investicijskih skladov (v nadaljnjem besedilu: skladi ESI) za obdobje 2014–2020. Kot je določeno v členu 23 Uredbe (EU) št. 1303/2013 Evropskega parlamenta in Sveta⁽⁵⁾, lahko Komisija od države članice zahteva, da pregleda svoj partnerski sporazum in ustrezne programe ter predlaga njihove spremembe, kadar je to potrebno za podporo izvajanju ustreznih priporočil Sveta. Komisija je zagotovila dodatne podrobnosti o tem, kako bo uporabila to določbo, v smernicah o uporabi ukrepov za povezovanje uspešnosti skladov ESI z dobrim gospodarskim upravljanjem.
- (6) Za Luksemburg trenutno velja preventivni del Pakta za stabilnost in rast. Vlada v programu stabilnosti za leto 2019 načrtuje zmanjšanje nominalnega presežka z 2,4 % bruto domačega proizvoda (BDP) v letu 2018 na 1,0 % BDP v letu 2019, temu pa naj bi sledila skoraj enakomerna rast, tako da bi v letu 2023 presežek znašal 2,2 % BDP. Na podlagi preračunanega strukturnega salda⁽⁶⁾ je srednjeročni proračunski cilj – ki je bil spremenjen iz strukturnega primanjkljaja v višini 0,5 % BDP v letu 2019 v presežek v strukturnem smislu v višini 0,5 % BDP od leta 2020 dalje – še naprej presežen v celotnem programskem obdobju. V skladu s programom stabilnosti za leto 2019 naj bi javni dolg kot odstotek BDP ostal krepko pod referenčno vrednostjo iz Pogodbe, tj. 60 % BDP. Makroekonomski scenarij, na katerem temeljijo te proračunske projekcije, je v celotnem obdobju, ki ga zajema program stabilnosti za leto 2019, optimističen, razen za leto 2023, ko je verjeten. Glede na pomladansko napoved Komisije iz leta 2019 naj bi strukturni saldo dosegel presežek v višini 0,9 % BDP v letu 2019 in 0,5 % BDP v letu 2020, kar je zlasti za leto 2020 nižje kot v programu stabilnosti za leto 2019, vendar še vedno nad srednjeročnim proračunskim ciljem ali v skladu z njim. Obenem bi bilo treba v kratkoročnem in srednjeročnem obdobju pozorno spremljati gibanje odhodkov, zlasti z vidika morebitnih prihodnjih tveganj za stabilnost prihodkov. Svet na splošno meni, da bo Luksemburg v letih 2019 in 2020 izpolnjeval določbe Pakta za stabilnost in rast.
- (7) Kljub nedavnim reformam se pričakuje, da se bo poraba Luksemburga, povezana s staranjem prebivalstva (stroški pokojnin, zdravstvenega varstva in dolgotrajne oskrbe), dolgoročno občutno povečala. Ob predpostavki, da se v sedanji sistem ne uvedejo nobene spremembe politike, bi to lahko na dolgi rok ogrozilo vzdržnost javnih financ, in to ne glede na sedanjo nizko raven javnega dolga in nakopičenih rezerv sistema socialne varnosti, ki naj bi zagotovile delovanje sistema do leta 2041. Luksemburg je v zvezi s tem izzivom od leta 2011 prejema priporočila, vendar je bil do zdaj dosežen omejen napredek. Delovna skupina vlade za pokojnine je v svojem poročilu iz leta 2018 obravnavala različne načine za izboljšanje dolgoročne vzdržnosti pokojninskega sistema, vključno s postopnim zviševanjem stopnje prispevkov, višjo upokojitveno starostjo zaradi daljše pričakovane življenjske dobe in spodbujanjem postopnega upokojevanja. V poročilu se predlaga večstranska strategija natančno prilagojenih reform, da se zagotovi dolgoročna vzdržnost sistema ter hkrati čim bolj zmanjšajo vplivi na gospodarstvo in upokojeence. Predvidena povečanja odhodkov, povezanih s staranjem prebivalstva, prav tako ogrožajo dolgoročno vzdržnost sistemov zdravstvenega varstva in dolgotrajne oskrbe. Več kot tri četrtine odhodkov za dolgotrajno oskrbo prihaja iz javnih virov. Na podlagi analize generalnega inšpektorata za socialno varnost iz leta 2013 naj bi sistem zavarovanja za dolgotrajno oskrbo ostal finančno stabilen do leta 2030, če se bo stopnja prispevkov postopoma zvišala z 1,4 % na 1,7 %, da bodo stroški ostali skladni z deležem vzdrževanih oseb. Vendar pa učinki v smislu dolgoročne vzdržnosti javnih financ še niso jasni. Za ohranjanje socialne kohezije in vzdržnosti javnih financ na dolgi rok bi morale biti demografske politike usklajene s politikami izobraževanja in usposabljanja zaradi pričakovanega učinka staranja prebivalstva na ponudbo delovne sile v bližnji prihodnosti, pri čemer bi se s celostnim pristopom obravnavali tako izzivi kot priložnosti, ki jih predstavljajo spremembe v demografiji in digitalnem gospodarstvu. V nekaterih sektorjih je nedavno prišlo do pomanjkanja delovne sile, kar bi lahko oviralo rast produktivnosti in zmanjšalo dolgoročni potencial za rast.

⁽⁵⁾ Uredba (EU) št. 1303/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. decembra 2013 o skupnih določbah o Evropskem skladu za regionalni razvoj, Evropskem socialnem skladu, Kohezijskem skladu, Evropskem kmetijskem skladu za razvoj podeželja in Evropskem skladu za pomorstvo in ribištvo, o splošnih določbah o Evropskem skladu za regionalni razvoj, Evropskem socialnem skladu, Kohezijskem skladu in Evropskem skladu za pomorstvo in ribištvo ter o razveljavitvi Uredbe Sveta (ES) št. 1083/2006 (UL L 347, 20.12.2013, str. 320).

⁽⁶⁾ Ciklično prilagojeni saldo brez enkratnih in drugih začasnih ukrepov, ki ga je Komisija preračunala z uporabo skupno dogovorjene metodologije.

- (8) Kljub temu, da trg dela na splošno uspešno deluje, stopnja zaposlenosti stagnira in posamezne skupine na trgu dela imajo še vedno velike težave. Zlasti ostaja nizka stopnja zaposlenosti starejših, potrebni pa so tudi nadaljnji ukrepi za povečanje njihove udeležbe na trgu dela. Programi predčasne upokojitve, ki spodbujajo zaposlene, da prenehajo delati, so še vedno precej razširjeni; 57,5 % na novo dodeljenih pokojnin leta 2017 je bilo pokojnin s predčasno upokojitvijo. Leta 2018 je vlada odpravila enega od programov predčasne upokojitve, ki so ljudem omogočali, da so se upokojili pri 57-ih letih, vendar je bil učinek te reforme oslabljen zaradi zmanjšanja omejitev pri drugih programih predčasne upokojitve. Nizke stopnje delovne aktivnosti starejših delavcev so v veliki meri tudi posledica negativnih finančnih učinkov, izhajajočih iz sistema davčnih olajšav, ki so za to starostno skupino razmeroma veliki. Spodbujanje zaposlovanja starejših delavcev zahteva celostno strategijo, ki vključuje ukrepe za pomoč delavcem, da dlje časa ostanejo aktivno zaposleni. Parlament še vedno ni sprejel osnutka zakona, imenovanega „pakt o starosti“, ki je bil predložen parlamentu aprila 2014 in katerega namen je podjetja z več kot 150 zaposlenimi spodbuditi k zaposlovanju in zadržanju starejših delavcev z ukrepi za upravljanje staranja.
- (9) Čeprav je Luksemburg še naprej zavezan izboljšanju regulativnega okolja za sektor poslovnih storitev, so glede na kazalnik restriktivnosti Komisije regulativne ovire še vedno visoke v številnih sektorjih (npr. pravne, računovodske, arhitekturne in inženirske storitve) ⁽⁷⁾. Indeks omejitev v trgovini s storitvami znotraj EGP, ki ga je OECD objavila decembra 2018, je prav tako potrdil, da je raven regulativne restriktivnosti za te sektorje v Luksemburgu v primerjavi z drugimi državami članicami višja od povprečja enotnega trga.
- (10) Luksemburški ekonomski model dosega dobre rezultate, kar je skladno z zanesljivim in stalnim ustvarjanjem delovnih mest za kvalificirane delavce. To dokazujejo tudi visoke stopnje produktivnosti, kar v veliki meri odraža večjo učinkovitost zaradi udeležbe na svetovnih trgih, zlasti v finančnem sektorju. Vendar rast produktivnosti v zadnjih letih stagnira, saj jo ovirajo nizke ravni poslovnih naložb v inovacije in digitalno povezovanje. Luksemburg ima s svojo strategijo za diverzifikacijo gospodarstva, s katero pri prehodu na podatkovno gospodarstvo razvija ključne znanjsko intenzivne sektorje, velik potencial za spodbujanje naložb z visoko dodano vrednostjo in povečanje rasti produktivnosti. V tem okviru so javne naložbe še vedno visoke in se osredotočajo na navedene sektorje, vključno z močnim sektorjem informacijske in komunikacijske tehnologije. Vendar pa to ni prispevalo k spodbujanju zasebnih naložb v inovacije in digitalizacijo. Večje naložbe v raziskave in inovacije ter digitalno povezovanje, zlasti v podjetjih ter malih in srednjih podjetjih, so pomembne za izboljšanje rasti produktivnosti in povečanje diverzifikacije gospodarstva v Luksemburgu. Za razvoj skladnega in integriranega nacionalnega okvira za politike na področju raziskav in inovacij ter podpornih instrumentov, vključno z določanjem prednostnih nalog na podlagi zanesljive ocene pričakovanih ekonomskih učinkov, je bistvenega pomena, da se Luksemburgu omogoči izkoristiti celoten potencial inovacijskega ekosistema.
- (11) Za izboljšanje produktivnosti, zaposlovanja in dolgoročnega potenciala rasti ter za spodbujanje enakih možnosti v Luksemburgu je potrebnih več naložb v znanja in spretnosti, zlasti na področju informacijskih in komunikacijskih tehnologij, v zaposljivost, izobraževanje in usposabljanje, pa tudi boljše usklajevanje izobraževalnih programov s potrebami na trgu dela ter spodbujanje tehnoloških in digitalnih sprememb.
- (12) Onesnaženost zraka in prometni zastoji v prometnih konicah še vedno predstavljajo velike težave za Luksemburg, tako z vidika konkurenčnosti kot z vidika okolja. Prav tako k podnebnim spremembam prispevajo emisije CO₂ iz cestnega prometa. V skladu z nacionalnimi napovedmi za leto 2017, ki so bile predložene Komisiji, se pričakuje, da bo Luksemburg zgrešil cilj zmanjšanja emisij toplogrednih plinov za leto 2020 za 3 odstotne točke, cilj za leto 2030 pa za 20 odstotnih točk, če država ne bo sprejela dodatnih ukrepov. Število čezmejnih delavcev, ki trenutno predstavljajo približno 45 % delovne sile v Luksemburgu, nizki davki na gorivo in visoke cene stanovanj spodbujajo uporabo avtomobilov in ovirajo izboljšanje kakovosti zraka ter prometnih razmer. Medtem se je v zadnjih nekaj letih povečala uporaba alternativnih goriv za nove osebne avtomobile, prodane v Luksemburgu.

⁽⁷⁾ SWD(2016) 436 final.

- (13) Nezadostna ponudba stanovanj lahko negativno vpliva na privlačnost Luksemburga. Veliko povpraševanje po stanovanjih je še vedno posledica rasti prebivalstva, ugodnih pogojev financiranja in obsežne čezmejne delovne sile. Zdi se, da so ponudba stanovanj in naložbe vanje nezadostne in omejene zaradi pomanjkanja razpoložljivih zemljišč in števila stanovanj, kar je predvsem posledica pomanjkanja spodbud za lastnike zemljišč, da bi na njih zgradili nova stanovanja ali jih prodali. Poleg tega se zdi, da je tudi ponudba socialnih stanovanj nezadostna, in opozarja na potrebo po znatnih naložbah za ublažitev naraščajočih napetosti na stanovanjskem trgu. Ukrepi politike iz vladnega programa za obdobje 2018–2023 v zvezi s tem so namenjeni povečanju stanovanjske ponudbe. Med drugim so predvidene spremembe zakonodaje o urbanističnem načrtovanju, da se povečajo zazidljiva območja ter zagotovijo cenovno dostopna in socialna stanovanja.
- (14) Boj proti agresivnemu davčnemu načrtovanju je bistven za zagotovitev učinkovitejših in pravičnejših davčnih sistemov, kot je navedeno v priporočilu za euroobmočje iz leta 2019. Učinki prelivanja strategij davkoplačevalcev za agresivno davčno načrtovanje med državami članicami zahtevajo usklajeno delovanje nacionalnih politik, ki dopolnjujejo zakonodajo Unije. Luksemburg je sprejel ukrepe proti agresivnemu davčnemu načrtovanju, vendar visoka raven dividend ter plačil licenčnin in obresti kot odstotek BDP kaže, da davčna pravila države lahko uporabljajo podjetja, ki izvajajo agresivno davčno načrtovanje. Večina neposrednih tujih naložb je v lasti subjektov za posebne namene. Odsotnost davčnih odtegljajev na licenčnine in obresti, plačane v tujino (tj. plačila rezidentov Unije rezidentom tretjih držav), ter oprostitve davčnih odtegljajev na izplačila dividend v določenih okoliščinah lahko privedejo do tega, da se ta plačila izogonejo vsakršni obdavčitvi, če tudi v jurisdikciji prejema niso obdavčena.
- (15) Načrtovanje programov skladov Unije za obdobje 2021–2027 bi lahko prispevalo k odpravi nekaterih vrzeli, opredeljenih v priporočilih, zlasti na področjih iz Priloge D k poročilu o državi za leto 2019. To bi Luksemburgu omogočilo, da ob upoštevanju regionalnih razlik ta sredstva kar najbolje uporabi za opredeljene sektorje.
- (16) V okviru evropskega semestra 2019 je Komisija izvedla izčrpno analizo ekonomske politike Luksemburga in jo objavila v poročilu o državi za leto 2019. Prav tako je ocenila program stabilnosti za leto 2019, nacionalni reformni program za leto 2019 in ukrepanje po priporočilih, ki jih je Luksemburg prejel v prejšnjih letih. Glede na to, da je treba okrepiti splošno ekonomsko upravljanje Unije z vključitvijo prispevka na ravni Unije v prihodnje nacionalne odločitve, Komisija pri tem ni upoštevala le pomena teh programov za vzdržno fiskalno in socialnoekonomsko politiko v Luksemburgu, ampak tudi njihovo skladnost s pravili in smernicami Unije.
- (17) Svet je ob upoštevanju te ocene preučil program stabilnosti za leto 2019 in meni ⁽⁸⁾, da bo Luksemburg po pričakovanjih izpolnil določbe Pakta za stabilnost in rast.

PRIPOROČA, da Luksemburg v letih 2019 in 2020 ukrepa tako, da:

1. poveča stopnjo zaposlenosti starejših delavcev z izboljšanjem njihovih zaposlitvenih možnosti in zaposljivosti. Izboljša dolgoročno vzdržnost pokojninskega sistema, vključno z nadaljnjim omejevanjem predčasnega upokojevanja;
2. zmanjša ovire za konkurenco pri reguliranih poklicnih poslovnih storitvah;
3. ekonomsko politiko v zvezi z naložbami usmeri osredotoči na spodbujanje digitalizacije in inovacij, povečevanje razvoja znanj in spretnosti, izboljšanje trajnostne prometne infrastrukture in povečanje ponudbe stanovanj, tudi s povečanjem spodbud in odpravo ovir za gradnjo;
4. obravnava elemente davčnega sistema, ki lahko spodbujajo agresivno davčno načrtovanje, zlasti s plačili v tujino.

V Bruslju, 9. julija 2019

Za Svet
Predsednik
M. LINTILÄ

⁽⁸⁾ V skladu s členom 5(2) Uredbe (ES) št. 1466/97.

PRIPOROČILO SVETA**z dne 9. julija 2019****v zvezi z nacionalnim reformnim programom Madžarske za leto 2019 in mnenje Sveta o konvergenčnem programu Madžarske za leto 2019**

(2019/C 301/17)

SVET EVROPSKE UNIJE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije ter zlasti člena 121(2) in člena 148(4) Pogodbe,

ob upoštevanju Uredbe Sveta (ES) št. 1466/97 z dne 7. julija 1997 o okrepitvi nadzora nad proračunskim stanjem ter o nadzoru in usklajevanju gospodarskih politik ⁽¹⁾ in zlasti člena 9(2) Uredbe,

ob upoštevanju priporočila Evropske komisije,

ob upoštevanju resolucij Evropskega parlamenta,

ob upoštevanju sklepov Evropskega sveta,

ob upoštevanju mnenja Odbora za zaposlovanje,

ob upoštevanju mnenja Ekonomsko-finančnega odbora,

ob upoštevanju mnenja Odbora za socialno zaščito,

ob upoštevanju mnenja Odbora za ekonomsko politiko,

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) Komisija je 21. novembra 2018 sprejela letni pregled rasti, ki zaznamuje začetek evropskega semestra za usklajevanje ekonomskih politik za leto 2019. Pri tem je ustrezno upoštevala evropski steber socialnih pravic, ki so ga 17. novembra 2017 razglasili Evropski parlament, Svet in Komisija. Evropski svet je na zasedanju 21. marca 2019 potrdil prednostne naloge iz letnega pregleda rasti. Komisija je 21. novembra 2018 na podlagi Uredbe (EU) št. 1176/2011 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽²⁾ sprejela tudi poročilo o mehanizmu opozarjanja, v katerem Madžarske ni opredelila kot ene od držav članic, za katere bo opravljen poglobljen pregled.
- (2) Poročilo o državi za Madžarsko za leto 2019 je bilo objavljeno 27. februarja 2019. V njem so bili ocenjeni napredek Madžarske pri izvajanju priporočil za posamezno državo, ki jih je Svet sprejel 13. julija 2018 ⁽³⁾, nadaljnje ukrepanje po priporočilih za posamezno državo, sprejetih v prejšnjih letih, in napredek pri doseganju njenih nacionalnih ciljev iz strategije Evropa 2020.

⁽¹⁾ UL L 209, 2.8.1997, str. 1.

⁽²⁾ Uredba (EU) št. 1176/2011 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. novembra 2011 o preprečevanju in odpravljanju makroekonomskih neravnotežij (UL L 306, 23.11.2011, str. 25).

⁽³⁾ UL C 320, 10.9.2018, str. 72.

- (3) Madžarska je 30. aprila 2019 predložila nacionalni reformni program za leto 2019 in konvergenčni program za leto 2019. Programa sta bila ocenjena istočasno, da bi se upoštevala njuna medsebojna povezanost.
- (4) Ustrezna priporočila za posamezne države so bila obravnavana pri načrtovanju programov evropskih strukturnih in investicijskih skladov (v nadaljnjem besedilu: skladi ESI) za obdobje 2014–2020. Kot je določeno v členu 23 Uredbe (EU) št. 1303/2013 Evropskega parlamenta in Sveta⁽⁴⁾, lahko Komisija od države članice zahteva, da pregleda svoj partnerski sporazum in ustrezne programe ter predlaga njihove spremembe, kadar je to potrebno za podporo izvajanju ustreznih priporočil Sveta. Komisija je zagotovila dodatne podrobnosti o tem, kako bo uporabila to določbo, v smernicah o uporabi ukrepov za povezovanje uspešnosti skladov ESI z dobrim gospodarskim upravljanjem.
- (5) Za Madžarsko trenutno veljata preventivni del Pakta za stabilnost in rast ter pravilo glede dolga. Vlada v konvergenčnem programu za leto 2019 načrtuje izboljšanje nominalnega primanjkljaja z 2,2 % bruto domačega proizvoda (BDP) v letu 2018 na 1,8 % BDP v letu 2019. Primanjkljaj naj bi se nato še naprej postopoma izboljševal, in sicer naj bi leta 2021 dosegel 1,2 %, leta 2023 pa izravnal proračunski položaj. Na podlagi preračunanega strukturnega salda⁽⁵⁾ bi bila Madžarska leta 2022 blizu svojemu srednjeročnemu proračunskemu cilju, ki je bil spremenjen iz strukturnega primanjkljaja v višini 1,5 % BDP v letu 2019 v 1,0 % BDP od leta 2020 dalje, ter ga leto zatem dosegla. V skladu s konvergenčnim programom naj bi se dolg sektorja država kot odstotek BDP postopno zniževal in se do konca leta 2022 spustil pod 60 %. Makroekonomski scenarij, na katerem temeljijo te proračunske projekcije, je za leto 2019 verjeten, od leta 2020 dalje pa izrazito optimističen, kar pomeni tveganja za izvajanje ciljev glede primanjkljaja. Hkrati ukrepi, potrebni za doseganje načrtovanih ciljev glede primanjkljaja od leta 2020 naprej, niso dovolj podrobno opredeljeni.
- (6) Svet je 22. junija 2018 v skladu s členom 121(4) Pogodbe o delovanju Evropske unije ugotovil, da je na Madžarskem leta 2017 prišlo do znatnega ugotovljenega odklona od prilagoditvene poti za doseglo srednjeročnega proračunskega cilja. Zaradi ugotovljenega znatnega odklona je Svet 22. junija 2018 izdal priporočilo⁽⁶⁾, s katerim je Madžarski priporočil, naj sprejme potrebne ukrepe za zagotovitev, da nominalna stopnja rasti neto primarnih javnofinančnih odhodkov⁽⁷⁾ v letu 2018 ne bo preseгла 2,8 %, kar ustreza letni strukturni prilagoditvi v višini 1,0 % BDP. Svet je 4. decembra 2018 sprejel Sklep (EU) 2018/2028⁽⁸⁾, v katerem je ugotovil, da Madžarska ni sprejela učinkovitih ukrepov v odgovor na njegovo priporočilo z dne 22. junija 2018, in izdal revidirano priporočilo⁽⁹⁾. V Priporočilu z dne 4. decembra 2018 je Madžarsko pozval, naj sprejme potrebne ukrepe za zagotovitev, da nominalna stopnja rasti neto primarnih javnofinančnih odhodkov v letu 2019 ne bo preseгла 3,3 %, kar ustreza letni strukturni prilagoditvi v višini 1,0 % BDP. Svet je 14. junija 2019 sprejel Sklep (EU) 2019/1003⁽¹⁰⁾ o ugotovitvi, da Madžarska na podlagi Priporočila Sveta z dne 4. decembra 2018 ni sprejela učinkovitih ukrepov. Poleg tega je bil na podlagi podatkov o realizaciji za leto 2018 za Madžarsko ugotovljen znaten odklon od priporočene prilagoditve v letu 2018.

⁽⁴⁾ Uredba (EU) št. 1303/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. decembra 2013 o skupnih določbah o Evropskem skladu za regionalni razvoj, Evropskem socialnem skladu, Kohezijskem skladu, Evropskem kmetijskem skladu za razvoj podeželja in Evropskem skladu za pomorstvo in ribištvo, o splošnih določbah o Evropskem skladu za regionalni razvoj, Evropskem socialnem skladu, Kohezijskem skladu in Evropskem skladu za pomorstvo in ribištvo ter o razveljavitvi Uredbe Sveta (ES) št. 1083/2006 (UL L 347, 20.12.2013, str. 320).

⁽⁵⁾ Ciklično prilagojeni saldo brez enkratnih in drugih začasnih ukrepov, ki ga je Komisija preračunala z uporabo skupno dogovorjene metodologije.

⁽⁶⁾ Priporočilo Sveta z dne 22. junija 2018 za odpravo znatnega ugotovljenega odklona od prilagoditvene poti za doseglo srednjeročnega proračunskega cilja na Madžarskem (UL C 223, 27.6.2018, str. 1).

⁽⁷⁾ Neto primarne javnofinančne odhodke sestavljajo vsi javnofinančni odhodki brez odhodkov za obresti, odhodkov za programe Unije, v celoti izravnanih s prihodki iz skladov Unije, in nediskrecijskih sprememb pri odhodkih za denarna nadomestila za brezposelnost. Nacionalno financirane bruto investicije v osnovna sredstva so porazdeljene na obdobje štirih let. Diskrecijski ukrepi na strani prihodkov ali zakonsko določena povečanja prihodkov so vračunani. Enkratni ukrepi na strani prihodkov in na strani odhodkov so pobotani.

⁽⁸⁾ Sklep Sveta (EU) 2018/2028 z dne 4. decembra 2018 o ugotovitvi, da Madžarska v odgovor na Priporočilo Sveta z dne 22. junija 2018 ni sprejela učinkovitih ukrepov (UL L 325, 20.12.2018, str. 29).

⁽⁹⁾ Priporočilo Sveta z dne 4. decembra 2018 za odpravo znatnega ugotovljenega odklona od prilagoditvene poti za doseglo srednjeročnega proračunskega cilja na Madžarskem (UL C 460, 21.12.2018, str. 4).

⁽¹⁰⁾ Sklep Sveta (EU) 2019/1003 z dne 14. junija 2019 o ugotovitvi, da Madžarska na podlagi Priporočila Sveta z dne 4. decembra 2018 ni sprejela učinkovitih ukrepov (UL L 163, 20.6.2019, str. 64).

- (7) Komisija je 5. junija 2019 v skladu s členom 121(4) Pogodbe in členom 10(2) Uredbe (ES) št. 1466/97 Madžarski izdala opozorilo, da je bil v letu 2018 ugotovljen znaten odklon od prilagoditvene poti za doseg srednjeročnega proračunskega cilja. Svet je nato 14. junija 2019 sprejel priporočilo ⁽¹¹⁾, v katerem je potrdil, da mora Madžarska sprejeti potrebne ukrepe za zagotovitev, da nominalna stopnja rasti neto primarnih javnofinančnih odhodkov v letu 2019 ne bo preseгла 3,3 %, kar ustreza letni strukturni prilagoditvi v višini 1,0 % BDP. Na podlagi pomladanske napovedi Komisije iz leta 2019 obstaja v letu 2019 tveganje odklona od tega priporočila.
- (8) Svet je v Priporočilu z dne 14. junija 2019 Madžarski priporočil, naj sprejeme potrebne ukrepe za zagotovitev, da nominalna stopnja rasti neto primarnih javnofinančnih odhodkov v letu 2020 ne bo preseгла 4,7 %, kar ustreza letni strukturni prilagoditvi v višini 0,75 % BDP. S tem bi Madžarska zagotovila ustrezno prilagoditveno pot proti srednjeročnemu proračunskemu cilju. Na podlagi pomladanske napovedi Komisije iz leta 2019 ob predpostavki nespremenjenih politik v letu 2020 obstaja tveganje odklona od te zahteve. Na splošno Svet meni, da bodo za izpolnitev določb Pakta za stabilnost in rast od leta 2019 potrebni znatni dodatni ukrepi v skladu s Priporočilom Sveta z dne 14. junija 2019 za odpravo znatnega ugotovljenega odklona od prilagoditvene poti za doseg srednjeročnega proračunskega cilja.
- (9) Skupna stopnja zaposlenosti se je ob močni gospodarski rasti znatno izboljšala, vendar ne pri vseh skupinah enako. Vrzeli v zaposlenosti in plačah med skupinami znanj in spretnosti ter med moškimi in ženskami ostajajo v primerjavi s povprečjem Unije znatne. Vrzeli v zaposlenosti po spolu je velika, kar je deloma posledica omejene ponudbe kakovostnega otroškega varstva. Rezultati na trgu dela so pri več ranljivih skupinah, vključno z Romi in invalidi, šibki. Shema javnih del, ki ni učinkovita pri usmerjanju udeležencev k delovnim mestom na primarnem trgu dela, je kljub zmanjšanju še vedno obsežna. Druge politike za pomoč brezposelnim ali delovno neaktivnim osebam pri iskanju dela ali usposabljanju niso dovolj ciljno usmerjene. Razvoj digitalnih spretnosti in znanj bi lahko pripomogel k izboljšanju zaposljivosti. Nedavni ukrepi naj bi spodbudili več upokojenecv k ponovni zaposlitvi in sčasoma naj bi se število delovnih mest zanje povečalo. Na področju revščine se splošno stanje na Madžarskem od leta 2013 izboljšuje. Trajanje nadomestila za brezposelnost je najkrajše v Uniji, in sicer največ tri mesece, kar je precej manj od povprečnega časa, ki je potreben, da brezposelni najdejo zaposlitev.
- (10) Delež prebivalstva, ki ga ogrožata revščina in socialna izključenost, upada. Prišlo je do jasnega premika od socialnih prejemkov in nadomestil k družinskim nadomestilom, vezanim na delo, in prejemkom v naravi, ki pa niso dovolj ciljno usmerjeni v revne. Subvencije za lastništvo stanovanj so se sicer povečale, vendar se ponudba socialnih stanovanj ni izboljšala.
- (11) Rezultati izobraževanja so pod povprečjem Unije, hkrati pa so prisotne velike ozemeljske razlike. Stopnja zgodnjega opuščanja šolanja je višja, delež prebivalstva s terciarno izobrazbo pa nižji od povprečja v Uniji. Izobraževalni sistem zavira socialno mobilnost. Učence se zgodaj usmerja v različne vrste šol, ki se močno razlikujejo po rezultatih izobraževanja in zaposlitvenih poteh. Delež osnovnih šol s pretežno romsko populacijo se je povečal z 10 % v letu 2008 na 15 % v letu 2017. Učinek nedavnih ukrepov, ki naj bi zagotavljali enakomerno porazdelitev prikrajšanih učencev po šolah, je omejen zaradi izvzetja nedržavnih šol iz zahteve po vključevanju prikrajšanih učencev. Prikrajšani otrok je običajno največ v poklicnih srednjih šolah, za katere so bolj značilni slabša osnovna znanja, višje stopnje osipa ter nižje plače in slabše možnosti za poklicno napredovanje. Nizka udeležba prikrajšanih skupin, zlasti Romov, v kakovostnem izobraževanju pomeni izgubljeno priložnost za krepitev človeškega kapitala. Tudi pomanjkanje učiteljev ostaja izziv. Njihove plače so se v zadnjih letih povečale, vendar so v primerjavi s plačami drugih diplomantov terciarnega izobraževanja še vedno razmeroma nizke. Nizko število študentov v visokošolskem izobraževanju ni v skladu z velikim povpraševanjem po visoko usposobljenih delavcih in plačno premijo diplomantov s terciarno izobrazbo, ki je najvišja v Uniji. Madžarske visokošolske ustanove imajo najmanjšo finančno neodvisnost v Uniji. Poleg tega je sprememba zakona o visokem šolstvu iz aprila 2017, ki je določila dodatne zahteve za delovanje mednarodnih univerz na Madžarskem, vzbudila dodatne pomisleke v zvezi z akademsko svobodo. Leta 2018 je mednarodno najvišje uvrščena madžarska univerza napovedala, da bo odšla iz države zaradi regulativne negotovosti, ki je nastala s to spremembo.

⁽¹¹⁾ Priporočilo Sveta z dne 14. junija 2019 za odpravo znatnega ugotovljenega odklona od prilagoditvene poti za doseg srednjeročnega proračunskega cilja na Madžarskem (UL C 210, 21.6.2019, str. 4).

- (12) Rezultati na področju zdravja zaostajajo za rezultati v večini drugih držav članic, kar odraža nezdrav način življenja in omejeno učinkovitost zagotavljanja zdravstvenega varstva. Razširjenost kajenja, motenj zaradi uživanja alkohola in debelosti je med najvišjimi v Uniji. Madžari so v Uniji med najbolj izpostavljenimi prezgodnji smrti zaradi slabe kakovosti zraka. Število smrti, ki bi jih bilo mogoče preprečiti, je med najvišjimi v Uniji, deloma zaradi neustreznih presejalnih testov in upravljanja primarnega zdravstva. Pri dostopu do kakovostne oskrbe obstajajo znatne socialno-ekonomske razlike. Javna poraba za zdravstvo je pod povprečjem Unije, državljani pa se za dostop do kakovostne oskrbe poslužujejo samoplačniških storitev, kar lahko dodatno povečuje socialno-ekonomski razkorak. Sistem je še vedno močno osredotočen na bolnišnice, pri primarni oskrbi pa so prisotne pomanjkljivosti, zlasti pri zgodnjem odkrivanju in preprečevanju kroničnih bolezni. Znatno pomanjkanje zdravstvenih delavcev, zlasti splošnih zdravnikov in medicinskih sester, onemogoča dostop do oskrbe na revnejših območjih.
- (13) Povečanje zmogljivosti za raziskave in inovacije bi Madžarski lahko pomagalo izboljšati skromno inovacijsko uspešnost in povečati produktivnost. Nizka raven akumulacije intelektualne lastnine se kaže v majhnem številu prijavljenih patentov, blagovnih znamk in modelov, majhnem številu inovativnih podjetij in nizki ravni internacionalizacije malih in srednjih podjetij. Zlasti manjša podjetja so pri inovacijah manj dejavna, kar ovira njihovo vključevanje v globalne vrednostne verige. Vlaganje podjetij v raziskave in razvoj je skoncentrirano na nekaj velikih podjetij, ki so večinoma v tuji lasti in uživajo znatno podporo države. Podpora sodelovanju med znanostjo in podjetji bi prispevala k izboljšanju inovacijske uspešnosti in prenosa tehnologije. Kakovost javne znanosti trpi zaradi neučinkovitih politik na področju raziskav in razvoja ter nezadostnega financiranja, saj so odhodki javnega sektorja za raziskave in razvoj precej pod povprečjem Unije. Nedavni ukrepi politike, namenjeni zmanjšanju financiranja in omejevanju neodvisnosti akademskih in raziskovalnih forumov, v slednjih povzročajo negotovost, kar lahko vodi v izseljevanje vrhunskih raziskovalnih talentov in tveganje stalnega upadanja kakovosti raziskav.
- (14) Šibka povezljivost lokalnega javnega prometa in visoki stroški prevoza na delo prispevajo k brezposelnosti na območjih z omejenimi možnostmi. Slabo stanje cestnih in železniških omrežij ovira mobilnost in zmanjšuje varnost potovanj, pri čemer je v slabem stanju več kot polovica cestnega omrežja, zlasti v regijah z omejenimi možnostmi. Prometna omrežja so osredotočena na Budimpešto, lokalna omrežja in transverzalne povezave prek države pa niso dobro razvite. Zastoji v cestnem prometu so vse večji izziv in ovira za produktivnost na madžarskih mestnih območjih. Poleg tega so se v zadnjih petih letih močno povečale emisije toplogrednih plinov iz cestnega prometa.
- (15) Energijska učinkovitost v stanovanjskem sektorju je še vedno šibka. Elektroenergetsko omrežje je treba pripraviti na vse večjo vlogo decentralizirane proizvodnje električne energije iz obnovljivih virov. Polovica Madžarske je izrazito izpostavljena tveganjem, povezanim s podnebnimi spremembami, vključno s sušo in poplavami, zato so potrebne naložbe v upravljanje voda na glavnih rekah. Onesnaženost zraka in kakovost vode ostajata zaskrbljujoči. Glavni viri onesnaževanja so sežiganje trdnih goriv v gospodinjstvih, kmetijstvo in emisije iz prometa. Krožno gospodarstvo je še vedno v začetni fazi, recikliranje komunalnih odpadkov je premalo razvito in ekonomski instrumenti niso zadostni za reševanje okoljskih izzivov Madžarske.
- (16) Preprečevanje in pregon korupcije sta še vedno zaskrbljujoča. Več kazalnikov kaže, da se je izpostavljenost Madžarske korupciji v zadnjih letih povečala. Korupcijska tveganja in favoriziranje izkrivljajo dodeljevanje sredstev, ki zato niso usmerjena v najbolj produktivna podjetja. Delovanje državnega tožilstva je ključnega pomena za boj proti korupciji. Čeprav se zdi, da se ukrepi za boj proti drobni korupciji izvajajo razmeroma uspešno, še vedno ni znakov odločnega ukrepanja za pregon korupcije, v katero so vpleteni visoki uradniki ali osebe iz njihovega neposrednega kroga, ko se pojavijo resne obtožbe. Odgovornost za odločitve o zaključku preiskav je zaskrbljujoča, saj ni učinkovitih pravnih sredstev za izpodbijanje takih odločitev. Javne institucije z uporabo omejitev, vključno z odvračilnimi pristojbinami za dostop do informacij, še dodatno ovirajo preprečevanje korupcije.

- (17) Neodvisnost, učinkovitost in kakovost pravosodnega sistema so bistvenega pomena za privabljanje podjetij in omogočanje gospodarske rasti. Videti je, da sistem nadzora in ravnotežja, ki je ključnega pomena za zagotavljanje neodvisnosti sodstva, doživlja dodatne pritiske v sistemu rednih sodišč. Nacionalni sodni svet se sooča s čedalje večjimi izzivi pri iskanju protiuteži za pooblastila predsednika državnega urada za sodstvo. Zastavljajo se vprašanja, kakšne posledice bo to imelo na neodvisnost sodstva. Kar zadeva zakon o upravnih sodiščih, je vlada 30. maja 2019 predložila predlog zakona o umiku zakona o začetku veljavnosti in prehodnih pravilih za upravna sodišča.
- (18) Okvir javnih naročil se je v zadnjih letih izboljšal, vendar so še vedno prisotne ovire za konkurenco. Med njimi so uporaba postopkov z omejenim oglaševanjem in sistemske nepravilnosti v razpisnih postopkih, zlasti v zvezi z neustreznimi merili za izbor in dodelitev ter neenakim obravnavanjem ponudnikov. Čeprav nekateri kazalniki kažejo na izboljšanje, je število postopkov z enim samim ponudnikom še vedno visoko. Učinkovita uporaba e-javnih naročil bi lahko dodatno povečala učinkovitost in preglednost.
- (19) Madžarske strukture in procesi socialnega dialoga ostajajo premalo razviti in ne omogočajo smiselnega vključevanja socialnih partnerjev v oblikovanje in izvajanje politik. Pomanjkljivosti pri sodelovanju deležnikov in omejena preglednost spodkopavajo dokazno osnovo in kakovost oblikovanja politik. To povzroča pogoste in nepredvidljive spremembe predpisov in odvrča od naložb z visoko dodano vrednostjo.
- (20) Uvedeni so bili ukrepi za dodatno izboljšanje davčnega sistema, vendar nekateri izzivi ostajajo. Davčna obremenitev dela se je zmanjšala, a ostaja visoka za osebe z nizkimi dohodki. Zaradi področnih davkov in velikega števila malih davkov je davčni sistem zapleten, stroški izpolnjevanja obveznosti pa so visoki, zlasti za manjša podjetja.
- (21) Regulativne ovire in vpletenost države na proizvodnih trgih ovirajo izbor učinkovitih podjetij in omejujejo konkurenco. Organi nekatere storitve še naprej oddajajo v izvajanje podjetjem v državni lasti ali zasebnim podjetjem, ki so bila ustanovljena posebej za ta namen. Nekateri po meri narejeni zakoni in ukrepi ter *ad hoc* izvzeta iz nadzora konkurence ovirajo delovanje trga in zavirajo naložbe. Dodaten problem je nepredvidljivost pravnega okvira, zlasti v sektorju maloprodaje, ki se v zadnjih letih sooča s pogostimi spremembami predpisov. V preteklem letu je bila uvedena zakonodaja, ki zahteva dodatno posebno dovoljenje za spremembe uporabe ali zasnove maloprodajnih prostorov. Tudi regulacija poklicev ostaja restriktivna. Pomanjkanje konkurence v teh sektorjih lahko postane škodljivo za inovacije in učinkovitost.
- (22) Boj proti agresivnemu davčnemu načrtovanju je bistven za zagotovitev učinkovitejših in pravičnejših davčnih sistemov. Učinki prelivanja strategij davkoplačevalcev za agresivno davčno načrtovanje med državami članicami zahtevajo usklajeno delovanje nacionalnih politik, ki dopolnjujejo zakonodajo Unije. Madžarska je sprejela ukrepe proti agresivnemu davčnemu načrtovanju, vendar beleži razmeroma velike kapitalske prilive in odlive prek subjektov za posebne namene, ki imajo majhen ali ničelni učinek na realno gospodarstvo. Odsotnost davčnih odtegljajev od dividend, obresti in licenčnin, ki jih v tujino izplačujejo družbe s sedežem na Madžarskem (tj. plačila rezidentov Unije rezidentom tretjih držav), lahko privede do tega, da se ta plačila izogonejo vsakršni obdavčitvi, če tudi v prejemni jurisdikciji niso obdavčena.
- (23) Načrtovanje programov skladov Unije za obdobje 2021–2027 bi lahko prispevalo k odpravi nekaterih vrzeli, opredeljenih v priporočilih, zlasti na področjih iz Priloge D k poročilu o državi za leto 2019. To bi Madžarski omogočilo, da ob upoštevanju regionalnih razlik sredstva iz teh skladov kar najbolje uporabi za opredeljene sektorje.

- (24) V okviru evropskega semestra za leto 2019 je Komisija izvedla izčrpno analizo ekonomske politike Madžarske in jo objavila v poročilu o državi za leto 2019. Prav tako je ocenila konvergenčni program za leto 2019, nacionalni reformni program za leto 2019 in ukrepanje po priporočilih, ki jih je Madžarska prejela v prejšnjih letih. Glede na to, da je treba okrepiti splošno ekonomsko upravljanje Unije z vključitvijo prispevka na ravni Unije v prihodnje nacionalne odločitve, Komisija pri tem ni upoštevala le pomena teh programov za vzdržno fiskalno in socialno-ekonomsko politiko na Madžarskem, ampak tudi njihovo skladnost s pravili in smernicami Unije.
- (25) Svet je ob upoštevanju te ocene preučil konvergenčni program za leto 2019, njegovo mnenje ⁽¹²⁾ pa je izraženo zlasti v priporočilu 1 spodaj –

PRIPOROČA, da Madžarska v letih 2019 in 2020 ukrepa tako, da:

1. zagotovi skladnost s Priporočilom Sveta z dne 14. junija 2019 za odpravo znatnega odklona od prilagoditvene poti za doseg srednjeročnega proračunskega cilja;
2. nadaljuje vključevanje najbolj ranljivih skupin na trg dela, zlasti z izpopolnjevanjem, ter izboljša ustreznost socialne pomoči in nadomestil za brezposelnost. Izboljša rezultate izobraževanja in poveča udeležbo prikrajšanih skupin, zlasti Romov, v kakovostnem rednem izobraževanju. Izboljša rezultate na področju zdravja s podpiranjem preventivnih zdravstvenih ukrepov in krepitevijo primarnega zdravstvenega varstva;
3. ekonomsko politiko v zvezi z naložbami osredotoči na raziskave in inovacije, nizkoogljično energijo, prometno infrastrukturo in ravnanje z odpadki ter učinkovitost energije in virov, pri tem pa upošteva regionalne razlike. Izboljša konkurenco na področju javnih naročil;
4. okrepi protikorupcijski okvir, vključno z izboljšanjem prizadevanj tožilstva in dostopa do javnih informacij, ter okrepi neodvisnost sodstva. Izboljša kakovost in preglednost postopkov odločanja z učinkovitim socialnim dialogom in sodelovanjem z drugimi deležniki ter z rednimi in ustreznimi ocenami učinka. Nadaljuje poenostavitev davčnega sistema in hkrati okrepi njegovo odpornost na tveganja agresivnega davčnega načrtovanja. Izboljša konkurenco in regulativno predvidljivost v sektorju storitev.

V Bruslju, 9. julija 2019

Za Svet
Predsednik
M. LINTILÄ

⁽¹²⁾ V skladu s členom 9(2) Uredbe (ES) št. 1466/97.

PRIPOROČILO SVETA**z dne 9. julija 2019****v zvezi z nacionalnim reformnim programom Malte za leto 2019 in mnenje Sveta o programu stabilnosti Malte za leto 2019**

(2019/C 301/18)

SVET EVROPSKE UNIJE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije ter zlasti člena 121(2) in člena 148(4) Pogodbe,

ob upoštevanju Uredbe Sveta (ES) št. 1466/97 z dne 7. julija 1997 o okrepitvi nadzora nad proračunskim stanjem ter o nadzoru in usklajevanju gospodarskih politik ⁽¹⁾ in zlasti člena 5(2) Uredbe,

ob upoštevanju priporočila Evropske komisije,

ob upoštevanju resolucij Evropskega parlamenta,

ob upoštevanju sklepov Evropskega sveta,

ob upoštevanju mnenja Odbora za zaposlovanje,

ob upoštevanju mnenja Ekonomsko-finančnega odbora,

ob upoštevanju mnenja Odbora za socialno zaščito,

ob upoštevanju mnenja Odbora za ekonomsko politiko,

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) Komisija je 21. novembra 2018 sprejela letni pregled rasti, ki zaznamuje začetek evropskega semestra za usklajevanje ekonomskih politik za leto 2019. Pri tem je ustrezno upoštevala evropski steber socialnih pravic, ki so ga 17. novembra 2017 razglasili Evropski parlament, Svet in Komisija. Evropski svet je na zasedanju 21. marca 2019 potrdil prednostne naloge iz letnega pregleda rasti. Komisija je 21. novembra 2018 na podlagi Uredbe (EU) št. 1176/2011 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽²⁾ sprejela tudi poročilo o mehanizmu opozarjanja, v katerem Malte ni opredelila kot ene od držav članic, za katere bo opravljen poglobljen pregled. Komisija je istega dne sprejela tudi priporočilo za priporočilo Sveta o ekonomski politiki euroobmočja, ki ga je Evropski svet potrdil 21. marca 2019. Svet je Priporočilo o ekonomski politiki euroobmočja ⁽³⁾ (v nadaljnjem besedilu: priporočilo za euroobmočje iz leta 2019), ki določa pet priporočil za euroobmočje (v nadaljnjem besedilu: priporočila za euroobmočje), sprejel 9. aprila 2019.

⁽¹⁾ UL L 209, 2.8.1997, str. 1.

⁽²⁾ Uredba (EU) št. 1176/2011 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. novembra 2011 o preprečevanju in odpravljanju makroekonomskih neravnotežij (UL L 306, 23.11.2011, str. 25).

⁽³⁾ UL C 136, 12.4.2019, str. 1.

- (2) Malta bi morala kot država članica, katere valuta je euro, zaradi tesne medsebojne povezanosti gospodarstev v ekonomski in monetarni uniji zagotoviti, da v celoti in pravočasno izvede priporočilo za euroobmočje iz leta 2019, ki je izraženo v priporočilih 2 in 3 spodaj. Konkretno, osredotočenje ekonomske politike v zvezi z naložbami na določena področja bo prispevalo k izvajanju drugega priporočila za euroobmočje glede podpiranja naložb in boja proti agresivnemu davčnemu načrtovanju.
- (3) Poročilo o državi za Malto za leto 2019 je bilo objavljeno 27. februarja 2019. V njem so bili ocenjeni napredek Malte pri izvajanju priporočil za posamezno državo, ki jih je Svet sprejel 13. julija 2018 ⁽⁴⁾, nadaljnje ukrepanje po priporočilih za posamezno državo, sprejetih v prejšnjih letih, in napredek pri doseganju njenih nacionalnih ciljev iz strategije Evropa 2020.
- (4) Malta je 15. aprila 2019 predložila nacionalni reformni program za leto 2019, 30. aprila 2019 pa program stabilnosti za leto 2019. Programa sta bila ocenjena istočasno, da bi se upoštevala njuna medsebojna povezanost.
- (5) Ustrezna priporočila za posamezne države so bila obravnavana pri načrtovanju programov evropskih strukturnih in investicijskih skladov (v nadaljnjem besedilu: skladi ESI) za obdobje 2014–2020. Kot je določeno v členu 23 Uredbe (EU) št. 1303/2013 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽⁵⁾, lahko Komisija od države članice zahteva, da pregleda svoj partnerski sporazum in ustrezne programe ter predlaga njihove spremembe, kadar je to potrebno za podporo izvajanju ustreznih priporočil Sveta. Komisija je zagotovila dodatne podrobnosti o tem, kako bo uporabila navedeno določbo, v smernicah o uporabi ukrepov za povezovanje uspešnosti skladov ESI z dobrim gospodarskim upravljanjem.
- (6) Za Malto trenutno velja preventivni del Pakta za stabilnost in rast. Vlada v programu stabilnosti za leto 2019 načrtuje znižanje nominalnega presežka z 2 % bruto domačega proizvoda (BDP) v letu 2018 na 0,9 % BDP v letu 2019, temu pa naj bi sledilo manjše povišanje na 1,0 % BDP leta 2020 in nato še na 1,1 % BDP v letih 2021 in 2022. Na podlagi preračunanega strukturnega salda ⁽⁶⁾ bo v celotnem programskem obdobju srednjeročni proračunski cilj, tj. uravnotežen proračun v strukturnem smislu, še naprej presežen. V skladu s programom stabilnosti naj bi dolg sektorja država kot odstotek BDP ostal pod referenčno vrednostjo iz Pogodbe, tj. 60 % BDP, in se postopno znižal s 46 % BDP v letu 2018 na približno 33 % v letu 2022. Makroekonomski scenarij, na katerem temeljijo te proračunske projekcije, je verjeten. Glede na pomladansko napoved Komisije iz leta 2019 naj bi strukturni saldo dosegel presežek v višini 0,6 % BDP v letu 2019 in 0,8 % BDP v letu 2020, kar je nad srednjeročnim proračunskim ciljem. Na splošno Svet meni, da bo Malta v letih 2019 in 2020 izpolnjevala določbe Pakta za stabilnost in rast. Obenem bi bilo treba v kratkoročnem in srednjeročnem obdobju pozorno spremljati gibanje odhodkov, zlasti z vidika morebitnih prihodnjih tveganj za stabilnost prihodkov.
- (7) Povečanje porabe, povezane s staranjem prebivalstva, predstavlja tveganje za dolgoročno vzdržnost javnih financ. S staranjem prebivalstva povezana javna poraba za pokojninske in zdravstvene sisteme naj bi se po pričakovanjih znatno povečala v primerjavi z drugimi državami članicami, kar kaže na tveganje povečanja dolga na dolgi rok. Več ukrepov je namenjenih povečanju zadostnosti pokojnin tudi z okrepitevijo spodbud za zasebne pokojninske prihranke in prostovoljno poklicno pokojninsko zavarovanje. Potekajoča prizadevanja so pripomogla k povečanju ponudbe delovne sile in podaljšanju delovne dobe, kar pozitivno vpliva na stopnjo zaposlenosti žensk in starejših delavcev. Leta 2018 je vlada prilagodila zakonodajo, da bi vključila prispevke, vplačane po upokojitveni starosti, in omogočila, da samozaposleni in upokojnenci, zaposleni s krajšim delovnim časom, mlajši od 65 let, plačujejo prispevke v sorazmerju s svojimi dohodki, s čimer spodbujajo daljšo delovno dobo. Vendar naj bi zakonsko določena upokojitvena starost 65 let, ki se bo postopoma zviševala s trenutnih 63 let, kljub predvidenemu

⁽⁴⁾ UL C 320, 10.9.2018, str. 76.

⁽⁵⁾ Uredba (EU) št. 1303/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. decembra 2013 o skupnih določbah o Evropskem skladu za regionalni razvoj, Evropskem socialnem skladu, Kohezijskem skladu, Evropskem kmetijskem skladu za razvoj podeželja in Evropskem skladu za pomorstvo in ribištvo, o splošnih določbah o Evropskem skladu za regionalni razvoj, Evropskem socialnem skladu, Kohezijskem skladu in Evropskem skladu za pomorstvo in ribištvo ter o razveljavitvi Uredbe Sveta (ES) št. 1083/2006 (UL L 347, 20.12.2013, str. 320).

⁽⁶⁾ Ciklično prilagojeni saldo brez enkratnih in drugih začasnih ukrepov, ki ga je Komisija preračunala z uporabo skupno dogovorjene metodologije.

nadaljnemu podaljševanju pričakovane življenjske dobe po letu 2027 ostala nespremenjena. Skupina za pokojninsko strategijo, ustanovljena leta 2018, naj bi do decembra 2020 objavila poročilo, v katerem bo predstavila priporočila za izboljšanje zadostnosti in vzdržnosti pokojninskega sistema. V zvezi z zdravstvenim varstvom še potekajo ukrepi za decentralizacijo storitev, skoncentriranih v bolnišnicah, proti primarnemu zdravstvenemu varstvu in izboljšanje storitev dolgotrajne oskrbe. Trenutni načrti za povečanje zmogljivosti ambulantne oskrbe v bolnišnicah lahko pripomorejo k reševanju dolgih čakalnih dob za nekatere specializacije. Kljub temu do zdaj še niso bili v celoti izvedeni drugi ukrepi za zmanjšanje števila nepotrebnih napotitev specialistom in preusmeritev neustrezne uporabe nujne pomoči v ambulantno zdravljenje, kar preprečuje povečanje učinkovitosti sistema. Izvajanje novega koncepta za centre za primarno zdravstveno varstvo in naložb v postopno razširitev uporabe sistema e-zdravja je namenjeno decentralizaciji storitev iz bolnišnic proti primarnemu zdravstvenemu varstvu. Zaradi vse večjega povpraševanja po dolgotrajni oskrbi so bile v obdobju 2017–2018 uvedene nove vrste storitev, ki temeljijo na oskrbi v skupnosti in na domu. Kljub njihovemu potencialu učinek ukrepov na področju pokojnin in zdravstvenega varstva na vzdržnost javnih financ še ni opazen.

- (8) V zadnjem desetletju se je Malta opazno preusmerila v storitveni sektor, pri čemer se je močno osredotočila na mednarodno usmerjena področja, kot so finančne storitve, turizem in spletno igralnštvo. Širitev storitvenega sektorja je prispevala h gospodarski rasti in nastanku velikega presežka na tekočem računu. Hkrati pa vse večje zanašanje na sektorje, za katere se šteje, da so izpostavljeni tveganjem finančne integritete, predstavlja izziv za okvir upravljanja, saj ustvarja pritisk na nadzorne zmogljivosti in zmogljivosti izvrševanja. Obseg finančnega in igralniškega sektorja ter prizadevanja za privabljanje upravljavcev kriptovalutnih trgov še zlasti zahtevajo učinkovito izvrševanje okvira za preprečevanje pranja denarja. Nedavno povečanje števila zaposlenih in proračunskih sredstev urada za analizo finančnih informacij ter izboljšanje njegovih postopkov in procesov so pozitivni koraki. Pomanjkljivosti na področju upravljanja, zlasti pri boju proti korupciji, lahko prav tako negativno vplivajo na poslovno okolje in naložbe. Zlasti obstaja tveganje navzkrižja interesov na različnih ravneh vlade. Poleg tega ima policijska enota za boj proti gospodarskemu kriminalu trenutno premalo osebja. V zvezi s tem je pomembno povezati okrepljen zakonodajni okvir s pravočasnim in temeljitim izvajanjem. Izboljšanje okvira upravljanja in zagotavljanje učinkovitega izvajanja je ključen element za ohranitev privlačnosti Malte in zaščito gospodarstva pred tveganji izgube ugleda.
- (9) Zavarovalniški sektor je izpostavljen tveganjem pasivnega nadzora, sodelovanje med domačimi in zunanjimi nadzorniki v njem pa je bistvenega pomena. V nasprotju z bančnim sektorjem se odvisne družbe v zavarovalniškem sektorju nadzirajo lokalno, tj. zavarovalnice, registrirane na Malti, ki sklepajo zavarovanja v drugih državah, so pod neposrednim nadzorom malteškega regulativnega organa. Vendar nadzorne zmogljivosti še niso bile dovolj okrepljene. Poleg tega zapletenost zavarovalniških poslovnih modelov in produktov ter vse večje usmerjanje v vzpostavljanje in razširjanje specializiranih zavarovalniških produktov zahtevata strog nadzor.
- (10) Reforme, namenjene nadaljnemu povečanju neodvisnosti sodstva in pravosodnega sistema, so v teku. To vključuje zlasti vzpostavitev novega državnega tožilstva, ki bi bilo neodvisno od generalnega državnega tožilca in policije, kot je v mnenju o Malti, ki je bilo sprejeto decembra 2018, priporočila tudi Komisija Sveta Evrope za demokracijo skozi pravo (Beneška komisija). Poleg tega je okrepljen okvir upravljanja, vključno z učinkovitim izvrševanjem v pravosodju in pri boju proti korupciji, predpogoj za smotrnost naložb.
- (11) Delež inovativnih podjetij je še vedno premajhen. Uspešnost raziskav in inovacij je treba podpreti s pametno specializacijo, da bo to lahko prispevalo k rasti produktivnosti. Malta še ni oblikovala skladne, celovite in dolgoročne strategije konkurenčnosti za pomik domačega gospodarstva navzgor po vrednostni verigi. Zaradi specializacije Malte v hitro rastočih storitvah in njenih prizadevanj na področju tehnologije blokovnih verig je ključno, da še naprej vplaga v upravne in nadzorne zmogljivosti. Poleg tega bodo za povečanje uspešnosti Malte na področju inovacij potrebne dodatne naložbe v neopredmetena sredstva, vključno z raziskavami in razvojem, ki bodo odpravile pomanjkljivosti in vrzeli v znanjih in spretnostih ter olajšale povezave med znanostjo in gospodarstvom, vse v okviru učinkovitejšega upravljanja sistema raziskav in inovacij.

- (12) Malta mora spodbujati prehod na bolj trajnostno in z viri gospodarno gospodarstvo, na primer z vlaganjem v neizkoriščen potencial za energijsko učinkovitost in obnovljive vire energije, cikel upravljanja z vodo, ravnanje z odpadki, obvladovanje naraščajočih emisij iz klimatskih naprav, podnebne ukrepe in trajnostno mobilnost. Ker je v prometu in pri prevozu na delo malo alternativ vožnji, osebna vozila pa so zelo razširjena, so prometni zastoji eden od najšibkejših vidikov malteškega poslovnega okolja in ostajajo velik izziv. Poleg tega so se v zadnjih petih letih povečale emisije toplogrednih plinov iz cestnega prometa. Poleg tega so se v zadnjih petih letih povečale emisije toplogrednih plinov iz cestnega prometa. Delež obnovljivih virov energije v mešanici energijskih virov se je v letu 2017 povečal na 7,2 %, kar je nekoliko nad pričakovano okvirno stopnjo 6,5 % za obdobje 2017–2018. Vendar se končna poraba energije na Malti stalno povečuje. Na kratek rok so potrebne nadaljnje naložbe v vseh sektorjih, da bi dosegli nacionalne cilje glede obnovljivih virov energije in energijske učinkovitosti za leto 2020. Izvajati bi se morali ukrepi za financiranje ali podporo raziskovalnih in razvojnih dejavnosti, da se bodo razvile nove/izboljšane tehnologije v zvezi z okoljem in podnebnimi spremembami. Okoljski in socialni stroški, ki so posledica skokovite rasti cen na trgu stanovanjskih nepremičnin, zahtevajo tesnejše spremljanje. Pri odstranjevanju gradbenih odpadkov bi bilo treba uporabiti načela krožnega gospodarstva, da bi omejili njihov vpliv na okolje. Pozornost zahtevajo tudi gospodarske in socialne posledice povišanja stroškov stanovanjskih nepremičnin.
- (13) Stopnja zaposlenosti na Malti, ki je zdaj nad povprečjem Unije, še naprej raste. Poseben poudarek v zvezi s tem bi lahko koristil invalidom. Vrzal stopnje zaposlenosti po spolu je še vedno največja v Uniji, udeležba žensk na trgu dela pa upade po 40. letu starosti, predvsem zaradi obveznosti v zvezi z oskrbo. Ta vrzel bi se lahko odpravila z večjo podporo trga dela za nezaposlene nepoklicne oskrbovalce. Vse večja odvisnost od tuje delovne sile zaradi pomanjkanja delovne sile ter znanj in spretnosti ustvarja socialne izzive in izzive za vzdržnost. Pobudam politike na področjih trga dela, znanj in spretnosti ter socialnega vključevanja bi lahko koristilo boljše spremljanje in ocenjevanje.
- (14) Malta vlaga sorazmerno visoke zneske v izobraževanje in usposabljanje; medtem ko sta se splošna udeležba v njiju in pridobitev izobrazbe povečala, se to še ne odraža v večjih koristih za vse. Za naložbeno strategijo bi bilo dobro, da bi se dodatno osredotočila na odpravljanje socialne prikrajšanosti, kar bi bilo v skladu z načelom evropskega stebra socialnih pravic o kakovostnem in vključujočem izobraževanju. Ukrepi, sprejeti v zadnjem desetletju, so privedli do zmanjšanja zgodnjega opuščanja šolanja, vendar je njegova stopnja še vedno med najvišjimi v Uniji. Nedavni ukrepi so namenjeni tudi izboljšanju vključenosti v terciarno izobraževanje, vendar pridobitev izobrazbe na tej ravni ostaja pod povprečjem Unije in vodi do izzivov v zvezi z znanji in spretnostmi. Udeležba odraslih v izobraževanju se povečuje, vendar je še vedno nizka pri nizko usposobljenih in neaktivnih osebah.
- (15) Boj proti agresivnemu davčnemu načrtovanju je bistven za zagotovitev učinkovitejših in pravičnejših davčnih sistemov, kot je navedeno v priporočilu za euroobmočje iz leta 2019. Učinki prelivanja strategij davkoplačevalcev za agresivno davčno načrtovanje med državami članicami zahtevajo usklajeno delovanje nacionalnih politik, ki dopolnjujejo zakonodajo Unije. Malta je sprejela ukrepe v zvezi z agresivnim davčnim načrtovanjem, vendar visoka raven plačil licenčnin in dividend kot odstotek BDP kaže, da malteška davčna pravila lahko uporabljajo podjetja, ki se ukvarjajo z agresivnim davčnim načrtovanjem. Odsotnost davčnih otegljajev na v tujino plačane dividend, obresti in licenčnine (tj. plačila rezidentov Unije rezidentom tretjih držav), ki jih izvršujejo družbe s sedežem na Malti, lahko privedejo do tega, da se ta plačila izognejo vsakršni obdavčitvi, če tudi v državi prejema niso obdavčena. Medtem ko bo Maltin sistem odbitkov nominalnih obresti pomagal zmanjšati davčne spodbude za zadolževanje, zahtevajo njegova pravila za preprečevanje zlorab ter velikodušna obrestna mera in sistem izračuna odbitkov na podlagi skupnega lastniškega kapitala, tesno spremljanje, da bi se preprečile zlorabe za namene agresivnega davčnega načrtovanja. Čeprav malteška programa *Malta Individual Investor Programme* in *Malta Residency and Visa Programme* ne podelujeta avtomatskega rezidentstva za davčne namene, se lahko dohodek, če so izpolnjene določene zahteve, izvzame iz obveznosti plačevanja davka v skladu z režimom obdavčitve na podlagi rezidenstva za osebe, ki imajo davčni domicil v drugi državi, če se dohodek ne nakaže na Malto, brez večjih zahtev po fizični prisotnosti. Programa lahko olajšata prakse agresivnega davčnega načrtovanja, OECD pa ju je uvrstil na seznam shem s potencialno velikim tveganjem zlorabe za namene izogibanja avtomatskemu izmenjavanju finančnih računov.
- (16) Načrtovanje programov skladov Unije za obdobje 2021–2027 bi lahko prispevalo k odpravi nekaterih vrzeli, opredeljenih v priporočilih, zlasti na področjih iz Priloge D k poročilu o državi za leto 2019. S tem bi lahko Malta v opredeljenih sektorjih te sklade čim bolj izkoristila.

- (17) V okviru evropskega semestra 2019 je Komisija izvedla izčrpno analizo ekonomske politike Malte in jo objavila v poročilu o državi za leto 2019. Prav tako je ocenila program stabilnosti za leto 2019, nacionalni reformni program za leto 2019 in ukrepanje po priporočilih, ki jih je Malta prejela v prejšnjih letih. Glede na to, da je treba okrepiti splošno ekonomsko upravljanje Unije z vključitvijo prispevka na ravni Unije v prihodnje nacionalne odločitve, Komisija pri tem ni upoštevala le pomena teh programov za vzdržno fiskalno in socialnoekonomsko politiko na Malti, ampak tudi njihovo skladnost s pravili in smernicami Unije.
- (18) Svet je ob upoštevanju te ocene preučil program stabilnosti za leto 2019 in meni ⁽⁷⁾, da bo Malta po pričakovanjih izpolnila določbe Pakta za stabilnost in rast –

PRIPOROČA, da Malta v letih 2019 in 2020 ukrepa tako, da bo:

1. zagotovila, da sistem zdravstvenega varstva in pokojninski sistem ne zmanjšujeta vzdržnosti javnih financ, vključno z omejevanjem predčasnega upokojevanja in prilagoditvijo zakonsko določene upokojitvene starosti glede na predvideno rast pričakovane življenjske dobe;
2. obravnavala elemente davčnega sistema, ki lahko spodbujajo agresivno davčno načrtovanje posameznikov in multinacionalnih družb, zlasti s plačili v tujino; okrepila splošni okvir upravljanja, vključno z nadaljevanjem prizadevanj za odkrivanje in pregon korupcije; nadaljevala s trenutnim napredkom pri krepitvi okvira za boj proti pranju denarja, zlasti v zvezi s kazenskim pregonom; okrepila neodvisnost sodstva, zlasti varovalne ukrepe pri imenovanju in razreševanju sodnikov, ter vzpostavila ločeno državno tožilstvo;
3. ekonomsko politiko v zvezi z naložbami osredotočila na raziskave in inovacije, upravljanje naravnih virov, učinkovito rabo virov in energije, trajnostni promet, zmanjšanje prometnih zastojev ter vključujoče izobraževanje in usposabljanje.

V Bruslju, 9. julija 2019

Za Svet
Predsednik
M. LINTILÄ

⁽⁷⁾ V skladu s členom 5(2) Uredbe (ES) št. 1466/97.

PRIPOROČILO SVETA**z dne 9. julija 2019****v zvezi z nacionalnim reformnim programom Nizozemske za leto 2019 in mnenje Sveta o programu stabilnosti Nizozemske za leto 2019**

(2019/C 301/19)

SVET EVROPSKE UNIJE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije ter zlasti člena 121(2) in člena 148(4) Pogodbe,

ob upoštevanju Uredbe Sveta (ES) št. 1466/97 z dne 7. julija 1997 o okrepitvi nadzora nad proračunskim stanjem ter o nadzoru in usklajevanju gospodarskih politik ⁽¹⁾ in zlasti člena 5(2) Uredbe,

ob upoštevanju Uredbe (EU) št. 1176/2011 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. novembra 2011 o preprečevanju in odpravljanju makroekonomskih neravnotežij ⁽²⁾ in zlasti člena 6(1) Uredbe,

ob upoštevanju priporočila Evropske komisije,

ob upoštevanju resolucij Evropskega parlamenta,

ob upoštevanju sklepov Evropskega sveta,

ob upoštevanju mnenja Odbora za zaposlovanje,

ob upoštevanju mnenja Ekonomsko-finančnega odbora,

ob upoštevanju mnenja Odbora za socialno zaščito,

ob upoštevanju mnenja Odbora za ekonomsko politiko,

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) Komisija je 21. novembra 2018 sprejela letni pregled rasti, ki zaznamuje začetek evropskega semestra za usklajevanje ekonomskih politik za leto 2019. Pri tem je ustrezno upoštevala evropski steber socialnih pravic, ki so ga 17. novembra 2017 razglasili Evropski parlament, Svet in Komisija. Evropski svet je na zasedanju 21. marca 2019 potrdil prednostne naloge iz letnega pregleda rasti. Komisija je 21. novembra 2018 na podlagi Uredbe (EU) št. 1176/2011 sprejela poročilo o mehanizmu opozarjanja, v katerem je Nizozemsko opredelila kot eno od držav članic, za katere bo opravljen poglobljen pregled. Komisija je istega dne sprejela tudi Priporočilo za priporočilo Sveta o ekonomski politiki euroobmočja, ki ga je Evropski svet potrdil 21. marca 2019. Svet je Priporočilo o ekonomski politiki euroobmočja ⁽³⁾ (v nadaljnjem besedilu: priporočilo za euroobmočje iz leta 2019), ki določa pet priporočil za euroobmočje (v nadaljnjem besedilu: priporočila za euroobmočje), sprejel 9. aprila 2019.

⁽¹⁾ UL L 209, 2.8.1997, str. 1.

⁽²⁾ UL L 306, 23.11.2011, str. 25.

⁽³⁾ UL C 136, 12.4.2019, str. 1.

- (2) Nizozemska bi morala kot država članica, katere valuta je euro, zaradi tesne medsebojne povezanosti gospodarstev v ekonomski in monetarni uniji zagotoviti, da v celoti in pravočasno izvede priporočilo za euroobmočje iz leta 2019, ki je izraženo v priporočilih 1 in 3 spodaj. Naložbeni ukrepi in ukrepi za podporo rasti plač bodo prispevali k izvajanju prvega priporočila za euroobmočje glede ponovnega uravnoteženja euroobmočja, davčni ukrepi bodo prispevali k izvajanju drugega priporočila za euroobmočje glede boja proti agresivnemu davčnemu načrtovanju, zmanjšanje davčnih spodbud za zadolževanje gospodinjstev pa bo prispevalo k izvajanju četrtega priporočila za euroobmočje glede spodbujanja zadolževanja v obdavčenju.
- (3) Poročilo o državi za Nizozemsko za leto 2019 je bilo objavljeno 27. februarja 2019. V njem so bili ocenjeni napredek Nizozemske pri izvajanju nanjo naslovljenih priporočil, ki jih je Svet sprejel 13. julija 2018 ⁽⁴⁾, nadaljnje ukrepanje po priporočilih za posamezno državo, sprejetih v prejšnjih letih, in napredek pri doseganju njenih nacionalnih ciljev iz strategije Evropa 2020. Poročilo o državi vsebuje tudi rezultate poglobljenega pregleda v skladu s členom 5 Uredbe (EU) št. 1176/2011, ki so bili prav tako objavljeni 27. februarja 2019. Na podlagi opravljene analize Komisija ugotavlja, da na Nizozemskem obstajajo makroekonomska neravnotežja. Vira neravnotežij s čezmejnimi učinki sta zlasti visoka raven zasebnega dolga in velik presežek na tekočem računu. Delež zasebnega dolga v BDP se je ob podpori gospodarske rasti še naprej zmanjševal, in sicer sta se zmanjšali tako zadolženost podjetij kot gospodinjstev, čeprav je še vedno visok. Kljub temu se nominalna zadolženost gospodinjstev počasi zvišuje zaradi naraščajočih cen stanovanj.
- (4) Nizozemska je 29. aprila 2019 predložila nacionalni reformni program za leto 2019 in program stabilnosti za leto 2019. Programa sta bila ocenjena istočasno, da bi se upoštevala njuna medsebojna povezanost.
- (5) Ustrezna priporočila za posamezne države so bila obravnavana pri načrtovanju programov evropskih strukturnih in investicijskih skladov (v nadaljnjem besedilu: skladi ESI) za obdobje 2014–2020. Kot je določeno v členu 23 Uredbe (EU) št. 1303/2013 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽⁵⁾, lahko Komisija od države članice zahteva, da pregleda svoj partnerski sporazum in ustrezne programe ter predlaga njihove spremembe, kadar je to potrebno za podporo izvajanju ustreznih priporočil Sveta. Komisija je zagotovila dodatne podrobnosti o tem, kako bo uporabila to določbo, v smernicah o uporabi ukrepov za povezovanje uspešnosti evropskih strukturnih in investicijskih skladov z dobrim gospodarskim upravljanjem.
- (6) Za Nizozemsko trenutno velja preventivni del Pakta za stabilnost in rast. Vlada v programu stabilnosti za leto 2019 načrtuje zmanjšanje presežka sektorja država z 1,5 % bruto domačega proizvoda (BDP) v letu 2018 na 0,0 % BDP v letu 2022. Na podlagi preračunanega strukturnega salda ⁽⁶⁾ naj bi bil v celotnem programskem obdobju srednjeročni proračunski cilj, tj. strukturni primanjkljaj v višini 0,5 % BDP, še naprej presežen. V skladu s programom stabilnosti za leto 2019 naj bi se dolg sektorja država kot odstotek BDP zmanjšal z 52,4 % BDP leta 2018 na 44,6 % BDP leta 2022. Makroekonomski scenarij, na katerem temeljijo te proračunske projekcije, je verjeten. Glede na pomladansko napoved Komisije iz leta 2019 naj bi se strukturni saldo zmanjšal s presežka v višini 0,8 % BDP v letu 2018 na 0,7 % BDP v letu 2019 in 0,2 % BDP v letu 2020, kar je nad srednjeročnim proračunskim ciljem. Dolg sektorja država naj bi se po napovedi še naprej zanesljivo zmanjševal. Na splošno Svet meni, da bo Nizozemska v letih 2019 in 2020 izpolnjevala določbe Pakta za stabilnost in rast. Hkrati bi bilo ob upoštevanju srednjeročnega cilja pomembno uporabiti fiskalne in strukturne politike za podporo trendu povečevanja naložb.

⁽⁴⁾ UL C 320, 10.9.2018, str. 80.

⁽⁵⁾ Uredba (EU) št. 1303/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. decembra 2013 o skupnih določbah o Evropskem skladu za regionalni razvoj, Evropskem socialnem skladu, Kohezijskem skladu, Evropskem kmetijskem skladu za razvoj podeželja in Evropskem skladu za pomorstvo in ribištvo, o splošnih določbah o Evropskem skladu za regionalni razvoj, Evropskem socialnem skladu, Kohezijskem skladu in Evropskem skladu za pomorstvo in ribištvo ter o razveljavitvi Uredbe Sveta (ES) št. 1083/2006 (UL L 347, 20.12.2013, str. 320).

⁽⁶⁾ Ciklično prilagojeni saldo brez enkratnih in drugih začasnih ukrepov, ki ga je Komisija preračunala z uporabo skupno dogovorjene metodologije.

- (7) Glede javnofinančne vzdržnosti napovedano povečanje javnofinančnih odhodkov za dolgoročno oskrbo kaže na srednja tveganja za dolgoročno vzdržnost. Vlada je leta 2015 prenesla velik del sistema dolgotrajne oskrbe v pristojnost občin, da bi izboljšala njegovo učinkovitost in znižala javnofinančne odhodke. Učinek te reforme na vzdržnost javnih financ je treba spremljati.
- (8) Od novembra 2018 so se sredstva jamstvenega sklada za vloge, ki je neodvisen pravni subjekt, prenesla z ločenega računa pri Nizozemski centralni banki na račun pri državni blagajni. Nizozemski jamstveni sklad za vloge se je oblikoval postopoma in je do zdaj zbral približno 1 milijardo EUR, banke pa bi morale do leta 2024 plačati dodatne 4 milijarde EUR, ki bi jih bilo treba vložiti v razpršen portfelj sredstev z nizkim tveganjem v skladu z Direktivo 2014/49/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. aprila 2014 ⁽⁷⁾ (direktiva o sistemih jamstva za vloge). Prenos računa sklada zmanjšuje bruto raven dolga, vendar ne vpliva na javnofinančni primanjkljaj. Državna blagajna bo lahko po tem prenosu uporabila sredstva za financiranje javnofinančnih odhodkov, vendar bo morala dati sredstva na razpolago, če bo nastala potreba po izplačilih vlagateljem ali financiranju intervencij v skladu z njenimi zakonskimi pooblastili, kar lahko vpliva na finančno stabilnost.
- (9) Za nizozemska gospodinjstva je značilna kombinacija obsežnih nelikvidnih sredstev v stanovanjih in pokojninah ter visoke zadolženosti. Zaradi dolgoročnih bilanc stanja so gospodinjstva izpostavljena finančnim in gospodarskim šokom. Visoko zadolženost gospodinjstev pojasnjujejo velikodušna davčna olajšava za plačila obresti na hipotekarne kredite, pa tudi pomanjkanje dobro delujočega srednjega segmenta na trgu najemnih stanovanj in visoki obvezni pokojninski prihranki. Ključni izziv pri obravnavi visoke zadolženosti gospodinjstev je povezan s stanovanjskim trgom, na katerem toga pravila in izkrivljajoče spodbude, ki so se nakopičile v zadnjih desetletjih, oblikujejo vzorce stanovanjskega financiranja in varčevanja v tem sektorju. Država je od leta 2012 izvedla niz ukrepov za odpravo teh razmer. Napovedana pospešitev zmanjšanja davčne olajšave za obresti na hipotekarne kredite je bila uzakonjena in se bo začela izvajati leta 2020. Kljub temu je davčna olajšava za plačila hipotekarnih obresti še vedno velikodušna in še naprej precej spodbuja zadolževanje gospodinjstev. Hkrati je zasebni najemniški trg kot edini nesubvencioniran segment, še vedno premalo razvit, saj predstavlja 13 % vseh stanovanj. Pomanjkanje dobro delujočega srednjega segmenta na najemniškem trgu gospodinjstva bolj spodbuja k nakupu kot najemu, to pa povzroča visoko razmerje med dolgom in dohodkom ter finančno ranljivost.
- (10) Medtem ko pokojninski sistem dobro deluje na področju ustreznosti pokojnin in vzdržnosti javnih financ, so zanj značilne pomanjkljivosti na področju medgeneracijske pravičnosti, preglednosti pokojninskih pravic in fleksibilnosti. Poleg tega so prispevki za poklicne pokojnine visoki in nihajo glede na uspešnost pokojninskih skladov. Posledično lahko prociklično vplivajo na porabo gospodinjstev. Reforma pokojninskega sistema bi lahko v celotnem življenjskem ciklu privedla do nižjih obveznih pokojninskih prispevkov in bolj stabilne potrošnje (ali „zglajenja porabe“). Vlada namerava izvesti obsežno reformo drugega stebra pokojninskega sistema, da bi izboljšala pokritost ter ustvarila preglednejši, fleksibilnejši in aktuarsko pravičnejši sistem. Sočasna reforma institucij stanovanjskega trga in pokojninskega sistema bi lahko skrajšala bilance stanja gospodinjstev in tako zmanjšala izpostavljenost sektorja gospodinjstev finančnim in gospodarskim šokom, kar bi ugodno vplivalo na makroekonomsko odpornost in gospodarsko rast.
- (11) Kljub nizki brezposelnosti, visoki stopnji prostih delovnih mest in naraščajočemu pomanjkanju delavcev je nominalna rast plač doslej ostala zmerna (1,1 % v letu 2017 in 2,4 % v letu 2018). Plače v kolektivnih pogodbah so se leta 2018 v povprečju povečale za 2,1 %, medtem ko so se plače v javnem sektorju zvišale hitreje (za 3 % v drugi polovici leta 2018). Poleg tega so bili doseženi sporazumi o plačah, ki so v dveh letih privedli do nominalnega povečanja za 7 % za vse javne uslužbenke v državni upravi. Zagotovljeno je bilo dodatno financiranje za povečanje plač osnovnošolskih učiteljev. Vlada je poleg tega sprejela več fiskalnih ukrepov, s katerimi je zmanjšala davčno obremenitev dela in katerih namen je povišati neto razpoložljiv dohodek gospodinjstev pri zaposlenih osebah. Dodatno povečanje razpoložljivega dohodka gospodinjstev s krepitvijo pogojev, ki podpirajo rast plač, in reformo drugega stebra pokojninskega sistema, da ta postane bolj pregleden, medgeneracijsko pravičnejši in odpornejši na šoke, bi podprlo domače povpraševanje in prispevalo k novemu uravnoteženju euroobmočja.

⁽⁷⁾ Direktiva 2014/49/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. aprila 2014 o sistemih jamstva za vloge (UL L 173, 12.6.2014, str. 149).

- (12) Boj proti agresivnemu davčnemu načrtovanju je bistven za zagotovitev učinkovitejših in pravičnejših davčnih sistemov, kot je navedeno v priporočilu za euroobmočje iz leta 2019. Učinki prelivanja strategij davkoplačevalcev za agresivno davčno načrtovanje med državami članicami zahtevajo usklajeno delovanje nacionalnih politik, ki dopolnjujejo zakonodajo Unije. Nizozemska je sprejela ukrepe proti agresivnemu davčnemu načrtovanju, vendar visoka plačil dividend, licenčnin in obresti, izvršenih prek Nizozemske kaže, da davčne predpise države uporabljajo podjetja, ki izvajajo agresivno davčno načrtovanje. Velik delež neposrednih tujih naložb je v posesti subjektov za posebne namene. Odsotnost davčnih odtegljajev od v tujino plačanih licenčnin in obresti (tj. plačila rezidentov Unije rezidentom tretjih držav) lahko privede do tega, da se ta plačila izogonejo vsakršni obdavčitvi, če tudi v jurisdikciji prejema niso obdavčena. Napoved vsebine davčne reforme, vključno z davčnimi odtegljaji na plačila licenčnin in obresti v primeru zlorabe ali plačil v jurisdikciji z nizko davčno stopnjo, je pozitiven korak v smeri zmanjšanja agresivnega davčnega načrtovanja ter bi jo bilo treba pozorno spremljati.
- (13) Rast zaposlovanja v zadnjih letih je predvsem posledica zaposlitev za določen čas in samozaposlitev, čeprav je rast števila zaposlitev za zaposlene s pogodbami za nedoločen čas pred kratkim prehitela rast števila zaposlitev za določen čas. Kljub temu ostaja delež prožnih zaposlitev visok in predstavlja pomemben delež trga dela. Opazna sta visok odstotek pogodb za določen čas in hitro povečevanje samozaposlovanja brez zaposlenih, ob tem pa obstajajo velike razlike v veljavni delovnopravni zakonodaji, zaščiti dela ter davčni zakonodaji in zakonodaji o socialni varnosti. Sprejet je bil sveženj ukrepov (zakon o uravnoteženem trgu dela, *Wet Arbeidsmarkt in Balans*) za lažje zaposlovanje delavcev za nedoločen čas in zmanjšanje prožnosti prožnih pogodb. Pozorno bi bilo treba spremljati izvajanje teh ukrepov (ki naj bi začeli veljati leta 2020). Poleg tega so bili napovedani ukrepi za zmanjšanje obveznosti delodajalcev, da v primeru bolezni še dve leti izplačujejo plače. Vendar doslej niso bili sprejeti nobeni drugi konkretni ukrepi. Zato nekateri od teh institucionalnih dejavnikov še vedno ustvarjajo finančne spodbude za zaposlene, da začnejo delati kot samozaposleni, ali spodbujajo uporabo statusa samozaposlene osebe brez zaposlenih. Samozaposleni so pogosteje preizkušeni za primer invalidnosti, brezposelnosti in starosti, kar bi lahko dolgoročno vplivalo na vzdržnost sistema socialne varnosti. Poleg tega je bilo izvrševanje ukrepov za obravnavo navideznega samozaposlovanja odloženo do leta 2020.
- (14) Kljub temu, da trg dela na splošno dobro deluje, je spodbujanje enakih zaposlitvenih možnosti in aktivnega vključevanja še vedno pomemben izziv, zlasti pri osebah z migrantskim ozadjem ter pri tistih, ki delujejo na obrobju trga dela, in tistih, ki so ekonomsko neaktivni. Poleg tega še vedno obstaja neizkoriščen delovni potencial, zlasti med številnimi ženskami, zaposlenimi s krajšim delovnim časom.
- (15) Tehnične in digitalne spretnosti in znanja ter usposobljeni strokovnjaki so ključnega pomena za inovacijsko zmogljivost nizozemskega gospodarstva in rast produktivnosti. To kaže, da je treba več vlagati v usposabljanje, vključno z usposabljanjem na področju digitalnih spretnosti in znanj, ter spodbujati prožne možnosti za izpopolnjevanje in preusposabljanje. Za izboljšanje inovacijske zmogljivosti družbe so potrebne tudi naložbe v podporo izobraževanju na področju znanosti, tehnologije, inženirstva in matematike. Poleg tega je povečanje naložb v spretnosti in znanja, izobraževanje in usposabljanje ključno za izboljšanje dostopa do trga dela in zaposljivosti tistih, ki so na obrobju trga dela, ter sočasno spodbujanje enakih možnosti in aktivnega vključevanja.
- (16) Medtem ko se je intenzivnost naložb v raziskave in razvoj na Nizozemskem povečala na več kot 2 %, je še vedno precej pod nacionalnim ciljem 2,5 % in pod ravno najuspešnejših držav. Kar zadeva raven produktivnosti, je Nizozemska v številnih sektorjih ena najuspešnejših držav. Nadaljnja rast produktivnosti je zato močno odvisna od inovacij. Podprlo bi jo nadaljnje povečanje naložb v raziskave, razvoj in inovacije, zlasti v zasebnem sektorju.
- (17) Energetski prehod in zmanjšanje emisij toplogrednih plinov zahtevata znatne naložbe za zagotovitev bolj trajnostnega in z viri gospodarnega gospodarskega razvoja. Nizozemska bo verjetno preseгла svoje cilje za leto 2020 na področju zmanjšanja emisij toplogrednih plinov, pri doseganju ciljev za leto 2030 pa bodo potrebni dodatni ukrepi. Ciljev glede primarne energijske učinkovitosti in energije iz obnovljivih virov za leto 2020 ne bo mogoče doseči brez dodatnih ukrepov. Nizozemski cilj za energijo iz obnovljivih virov do leta 2023, kot je opredeljen v cilju iz nizozemskega energetskega sporazuma, bi moral biti dosegljiv zaradi naložb v vetrne elektrarne na morju. Vlada si prizadeva do konca leta 2019 sprejeti nacionalni energetski in podnebni načrt, ki bo zagotovil pregled njenih naložbenih potreb do leta 2030 za različne razsežnosti energetske unije, vključno z energijo iz obnovljivih virov, energijsko učinkovitostjo, zanesljivostjo oskrbe ter blažitvijo podnebnih sprememb in prilagajanjem nanje.

- (18) Zastoji so še vedno izziv na Nizozemskem, ki je gosto poseljena in dobro opremljena država ter ključni akter na področju logistike Unije z največjim pristaniščem Unije v Rotterdamu in enim največjih letališč Schiphol. Zadevo olajšujejo dodatna infrastrukturna dela, vendar so še vedno problem visoki socialni stroški in število ur, zapravljenih med čakanjem v prometu.
- (19) Načrtovanje programov skladov Unije za obdobje 2021–2027 bi lahko prispevalo k odpravi nekaterih vrzeli, opredeljenih v priporočilih, zlasti na področjih iz Priloge D k poročilu o državi za leto 2019. To bi Nizozemski omogočilo, da sredstva iz teh skladov kar najbolje uporabi za opredeljene sektorje.
- (20) V okviru evropskega semestra za leto 2019 je Komisija izvedla izčrpno analizo ekonomske politike Nizozemske in jo objavila v poročilu o državi za leto 2019. Prav tako je ocenila program stabilnosti za leto 2019, nacionalni reformni program za leto 2019 ter ukrepanje po priporočilih, ki jih je Nizozemska prejela v prejšnjih letih. Glede na to, da je treba okrepiti splošno ekonomsko upravljanje Unije z vključitvijo prispevka na ravni Unije v prihodnje nacionalne odločitve, Komisija pri tem ni upoštevala le pomena teh programov za vzdržno fiskalno in socialnoekonomsko politiko na Nizozemskem, ampak tudi njihovo skladnost s pravili in smernicami Unije.
- (21) Svet je ob upoštevanju te ocene preučil program stabilnosti za leto 2019 in meni ⁽⁸⁾, da bo Nizozemska po pričakovanjih izpolnila določbe Pakta za stabilnost in rast.
- (22) Svet je ob upoštevanju poglobljenega pregleda, ki ga je opravila Komisija, in te ocene preučil nacionalni reformni program za leto 2019 in program stabilnosti za leto 2019. Njegova priporočila v skladu s členom 6 Uredbe (EU) št. 1176/2011 so izražena v priporočilih 1 in 3 spodaj. Ta priporočila prispevajo tudi k izvajanju priporočila za euroobmočje iz leta 2019, zlasti prvega in četrtega priporočila za euroobmočje. Fiskalne politike iz priporočila 3 med drugim prispevajo k odpravljanju neravnotežij, povezanih z visokim javnim dolgom –

PRIPOROČA, da Nizozemska v letih 2019 in 2020 ukrepa tako, da:

1. zmanjša davčne spodbude za zadolževanje gospodinjstev in izkrivljanja na stanovanjskem trgu, tudi s podporo razvoja zasebnega najemniškega sektorja. Zagotovi, da drugi steber pokojninskega sistema postane preglednejši, medgeneracijsko pravičnejši in odpornejši na pretrese. Izvede politike za povečanje razpoložljivega dohodka gospodinjstev, tudi s krepitvijo pogojev, ki podpirajo rast plač, ob upoštevanju vloge socialnih partnerjev. Obravnava elemente davčnega sistema, ki lahko spodbujajo agresivno davčno načrtovanje, predvsem s plačili v tujino, zlasti z izvajanjem napovedanih ukrepov;
2. zmanjša spodbude za samozaposlene, ki ne zaposlujejo delavcev, ter hkrati spodbuja ustrezno socialno zaščito za samozaposlene in obravnava navidezno samozaposlovanje. Okrepi celostno vseživljenjsko učenje in izpopolnjevanje spretnosti in znanj, zlasti pri tistih na obrobju trga dela in neaktivnih;
3. v skladu s srednjeročnim proračunskim ciljem uporabi fiskalne in strukturne politike za podporo povečevanju naložb. Usmeri ekonomsko politiko na področju naložb v raziskave in razvoj, zlasti v zasebnem sektorju, na energijo iz obnovljivih virov, energijsko učinkovitost in strategije za zmanjšanje emisij toplogrednih plinov ter na odpravljanje ozkih grl v prometu.

V Bruslju, 9. julija 2019

Za Svet
Predsednik
M. LINTILÄ

⁽⁸⁾ V skladu s členom 5(2) Uredbe (ES) št. 1466/97.

PRIPOROČILO SVETA**z dne 9. julija 2019****v zvezi z nacionalnim reformnim programom Avstrije za leto 2019 in mnenje Sveta o programu stabilnosti Avstrije za leto 2019**

(2019/C 301/20)

SVET EVROPSKE UNIJE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije ter zlasti člena 121(2) in člena 148(4) Pogodbe,

ob upoštevanju Uredbe Sveta (ES) št. 1466/97 z dne 7. julija 1997 o okrejitvi nadzora nad proračunskim stanjem ter o nadzoru in usklajevanju gospodarskih politik ⁽¹⁾ in zlasti člena 5(2) Uredbe,

ob upoštevanju priporočila Evropske komisije,

ob upoštevanju resolucij Evropskega parlamenta,

ob upoštevanju sklepov Evropskega sveta,

ob upoštevanju mnenja Odbora za zaposlovanje,

ob upoštevanju mnenja Ekonomsko-finančnega odbora,

ob upoštevanju mnenja Odbora za socialno zaščito,

ob upoštevanju mnenja Odbora za ekonomsko politiko,

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) Komisija je 21. novembra 2018 sprejela letni pregled rasti, ki zaznamuje začetek evropskega semestra za usklajevanje ekonomskih politik za leto 2019. Pri tem je ustrezno upoštevala evropski steber socialnih pravic, ki so ga 17. novembra 2017 razglasili Evropski parlament, Svet in Komisija. Evropski svet je na zasedanju 21. marca 2019 potrdil prednostne naloge iz letnega pregleda rasti. Komisija je 21. novembra 2018 na podlagi Uredbe (EU) št. 1176/2011 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽²⁾ sprejela tudi poročilo o mehanizmu opozarjanja, v katerem Avstrije ni opredelila kot ene od držav članic, za katere bo opravljen poglobljen pregled. Komisija je istega dne sprejela tudi Priporočilo za priporočilo Sveta o ekonomski politiki euroobmočja, ki ga je Evropski svet potrdil 21. marca 2019. Svet je Priporočilo o ekonomski politiki euroobmočja ⁽³⁾ (v nadaljnjem besedilu: priporočilo za euroobmočje iz leta 2019), ki določa pet priporočil za euroobmočje (v nadaljnjem besedilu: priporočila za euroobmočje), sprejel 9. aprila 2019.

⁽¹⁾ UL L 209, 2.8.1997, str. 1.

⁽²⁾ Uredba (EU) št. 1176/2011 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. novembra 2011 o preprečevanju in odpravljanju makroekonomskih neravnotežij (UL L 306, 23.11.2011, str. 25).

⁽³⁾ UL C 136, 12.4.2019, str. 1.

- (2) Avstrija bi morala kot država članica, katere valuta je euro, zaradi tesne medsebojne povezanosti gospodarstev v ekonomski in monetarni uniji zagotoviti, da v celoti in pravočasno izvede priporočilo za euroobmočje iz leta 2019, ki je izraženo v priporočilih 1 do 3 spodaj. Osredotočenje ekonomske politike v zvezi z naložbami na določena področja bo zlasti prispevalo k izvajanju drugega priporočila za euroobmočje glede podpiranja naložb, medtem ko priporočilo za preusmeritev davčne obremenitve z dela obravnava tretje priporočilo za euroobmočje glede delovanja trga dela.
- (3) Poročilo o državi za Avstrijo za leto 2019 je bilo objavljeno 27. februarja 2019. V njem so bili ocenjeni napredek Avstrije pri izvajanju priporočil za posamezne države, ki jih je Svet sprejel 13. julija 2018 ⁽⁴⁾, nadaljnje ukrepanje po priporočilih, sprejetih v prejšnjih letih, in napredek pri doseganju njenih nacionalnih ciljev iz strategije Evropa 2020.
- (4) Avstrija je 24. aprila 2019 predložila nacionalni reformni program za leto 2019 in program stabilnosti za leto 2019. Programa sta bila ocenjena istočasno, da bi se upoštevala njuna medsebojna povezanost.
- (5) Ustrezna priporočila za posamezne države so bila obravnavana pri načrtovanju programov evropskih strukturnih in investicijskih skladov (v nadaljnjem besedilu: skladi ESI) za obdobje 2014–2020. Kot je določeno v členu 23 Uredbe (EU) št. 1303/2013 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽⁵⁾, lahko Komisija od države članice zahteva, da pregleda svoj partnerski sporazum in ustrezne programe ter predlaga njihove spremembe, kadar je to potrebno za podporo izvajanju ustreznih priporočil Sveta. Komisija je zagotovila dodatne podrobnosti o tem, kako bo uporabila to določbo, v smernicah o uporabi ukrepov za povezovanje uspešnosti skladov ESI z dobrim gospodarskim upravljanjem.
- (6) Za Avstrijo trenutno veljata preventivni del Pakta za stabilnost in rast ter pravilo glede dolga. Vlada v programu stabilnosti za leto 2019 pričakuje, da se bo nominalni saldo izboljšal s presežka v višini 0,1 % bruto domačega proizvoda (BDP) leta 2018 na 0,3 % BDP leta 2019, do leta 2023 pa naj bi se postopoma zmanjšal na uravnotežen proračunski položaj. Na podlagi preračunanega strukturnega salda ⁽⁶⁾ naj bi bil v celotnem programskem obdobju srednjeročni proračunski cilj, tj. strukturni primanjkljaj v višini 0,5 % BDP, še naprej presežen. V skladu s programom stabilnosti naj bi se dolg sektorja država kot odstotek BDP postopoma zmanjšal s 73,8 % BDP leta 2018 na 59,8 % leta 2023. Makroekonomski scenarij, na katerem temeljijo te proračunske projekcije, je optimističen. Tveganja, na katerih temelji srednjeročno proračunsko načrtovanje, se zdijo zmerna ter se v glavnem nanašajo na napovedano uvedbo prihrankov stroškov v javni upravi, ki naj bi se uporabili za financiranje načrtovane reforme dohodnine in davka od dohodkov pravnih oseb.
- (7) Svet je 13. julija 2018 Avstriji priporočil, naj ob upoštevanju odstopanja, povezanega z izrednimi dogodki, za katere je odobren začasni odklon, leta 2019 doseže srednjeročni proračunski cilj. To je skladno z najvišjo nominalno stopnjo rasti neto primarnih javnofinančnih odhodkov ⁽⁷⁾ v višini 2,9 %, kar ustreza izboljšanju strukturnega salda za 0,3 % BDP. Glede na pomladansko napoved Komisije iz leta 2019 naj bi se strukturni saldo izboljšal z -0,1 % BDP leta 2019 na 0,0 % BDP leta 2020, kar je nad srednjeročnim proračunskim ciljem. Avstrija naj bi v skladu z napovedmi v letih 2019 in 2020 izpolnjevala pravilo glede dolga. Svet na splošno meni, da bo Avstrija v letih 2019 in 2020 izpolnjevala določbe Pakta za stabilnost in rast.

⁽⁴⁾ UL C 320, 10.9.2018, str. 84.

⁽⁵⁾ Uredba (EU) št. 1303/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. decembra 2013 o skupnih določbah o Evropskem skladu za regionalni razvoj, Evropskem socialnem skladu, Kohezijskem skladu, Evropskem kmetijskem skladu za razvoj podeželja in Evropskem skladu za pomorstvo in ribištvo, o splošnih določbah o Evropskem skladu za regionalni razvoj, Evropskem socialnem skladu, Kohezijskem skladu in Evropskem skladu za pomorstvo in ribištvo ter o razveljavitvi Uredbe Sveta (ES) št. 1083/2006 (UL L 347, 20.12.2013, str. 320).

⁽⁶⁾ Ciklično prilagojeni saldo brez enkratnih in drugih začasnih ukrepov, ki ga je Komisija preračunala z uporabo skupno dogovorjene metodologije.

⁽⁷⁾ Neto primarne javnofinančne odhodke sestavljajo vsi javnofinančni odhodki brez odhodkov za obresti, odhodkov za programe Unije, v celoti izravnanih s prihodki iz skladov Unije, in nediskrecijskih sprememb pri odhodkih za denarna nadomestila za brezposelnost. Nacionalno financirane bruto investicije v osnovna sredstva so porazdeljene na obdobje štirih let. Diskrecijski ukrepi na strani prihodkov ali zakonsko določena povečanja prihodkov so vračunani. Enkratni ukrepi na strani prihodkov in na strani odhodkov so pobotani.

- (8) Avstrija se sooča s srednje visokimi tveganji za dolgoročno vzdržnost javnih financ. Ta tveganja so povezana s predvidenim zvišanjem javnofinančnih odhodkov za zdravstvo, dolgotrajno oskrbo in pokojnine. Pokritost z zdravstvenimi storitvami v Avstriji je na splošno visoka, vendar naj bi se javnofinančni odhodki za zdravstvo do leta 2070 zvišali za 1,3 odstotne točke na 8,3 % BDP, medtem ko naj bi se povprečje Unije zvišalo za 0,9 odstotne točke. Javnofinančni odhodki za dolgotrajno oskrbo naj bi se do istega leta podvojili, in sicer z 1,9 % na 3,8 % BDP. Z uvedbo zgornjih mej za odhodke z zakonom o finančni izravnavi iz leta 2017 in reformo primarnega zdravstva, namenjeno zmanjšanju čezmerne odvisnosti od bolnišničnega sektorja, se je začelo obravnavati vprašanje vzdržnosti. Nedavno sprejeti zakon o organizaciji socialne varnosti lahko pomeni prihranke pri upravljanju in upravnih stroških, vendar bo povzročil začetne stroške. Učinkovitejša javna naročila (npr. razpisi na ravni Unije, uporaba meril za oddajo pogodb, ki ne temeljijo na ceni, in medregionalno združevanje razpisov) in širša uporaba rešitev e-zdravstva bi prispevali k povečanju kakovosti in stroškovne učinkovitosti. Na področju dolgotrajne oskrbe naj bi se odhodki zaradi nedavnih ukrepov politik, kot je odločitev o odpravi obveznosti pacientov, da dolgotrajno bolnišnično oskrbo financirajo z lastnimi zasebnimi sredstvi, povečali namesto omejili.
- (9) Odhodki za pokojnine naj bi bili najvišji leta 2036, in sicer naj bi bili za 1,2 odstotne točke BDP nad referenčno točko iz leta 2016. Pretekle reforme so uspešno spodbudile poznejše upokojevanje (med letoma 2014 in 2017 se je dejanska starost ob umiku s trga dela po ocenah zvišala za 1,5 leta za moške in za 1 leto za ženske). Vendar je odprava vrzeli med zakonsko določeno in dejansko upokojitveno starostjo še vedno izziv, pri čemer bi bilo treba spodbujati daljšo delovno dobo. Poleg tega bi prilagoditev minimalne starosti za zgodnjo in zakonsko določeno upokojitev pomagala izboljšati dolgoročno vzdržnost glede na starajočo se družbo. Z vzpostavitvijo samodejne povezave med zakonsko določeno upokojitveno starostjo in podaljšanjem pričakovane življenjske dobe v prihodnosti bi se lahko zmanjšali javni izdatki za pokojnine. Takšno zmanjšanje se ocenjuje na 2,4 odstotne točke BDP med letoma 2016 in 2070, s čimer bi se izravnalo zvišanje, ki bi bilo posledica nespremenjene politike.
- (10) Avstrijski fiskalni federalizem povzroča znatno neskladnost med obveznostmi glede odhodkov in povečanja prihodkov na podnacionalni ravni. Podnacionalna proračunska sredstva ne temeljijo na davčni avtonomiji, temveč na zapletenem sistemu delitve davkov in medvladnih transferjev. To ovira fiskalno preglednost in politično odgovornost ter ne zagotavlja dovolj spodbud za učinkovite javnofinančne odhodke. Z zakonom o medvladnih fiskalnih odnosih iz leta 2017 je bila uvedena vrsta sprememb za racionalizacijo fiskalnih odnosov med različnimi ravnmi države. Spremembe vključujejo poenostavitev razdelitve skupnih davkov, dodelitev lastnega vira prihodkov za zvezne dežele in dogovor o nadaljnjih reformah za preglednejše dodeljevanje zakonodajnih in izvršilnih pristojnosti med različnimi ravnmi države. Kar zadeva slednje, je t. i. Kompetenzbereinigungspaket prvi korak k razmejevanju pristojnosti, saj deli skupna področja politike (izključno) na zvezno ali deželno raven in zmanjšuje vzajemno pravico do soglasja. Vendar zakon vpliva le na omejeno število področij politike.
- (11) Za avstrijsko davčno strukturo je značilna visoka davčna obremenitev dela (davki na izplačane plače in prispevki za socialno varnost). Obremenitev se bo sčasoma še zvišala, če se davčni razredi ne bodo usklajevali glede na inflacijo. Delež davkov na delo v skupnih davčnih prihodkih je bil leta 2017 pri 55,3 % eden od najvišjih v Uniji (povprečje: 49,7 %). Nedavne reforme, kot so znižanja prispevkov za socialno varnost za osebe z nizkimi dohodki in delodajalce ter davčne olajšave za zaposlene starše, ki jih zagotavlja nova shema Family Bonus Plus, so prispevale k zmanjšanju davčnega primeža stroškov dela. Vendar obstajajo možnosti za prenos davčne mešanice na viře, ki podpirajo bolj vključujočo in trajnostno rast. Razmeroma rasti prijazni in progresivni so zlasti periodični davki na nepremičnine, saj je verjetno, da imajo osebe z višjimi dohodki več stanovanjskega premoženja. Vendar so zaradi večinoma zastarele davčne osnove prihodki od periodičnih davkov na nepremičnine v Avstriji še vedno nizki in precej pod povprečjem Unije. Prevrednotenje davčne osnove bi pomagalo ustvariti več prihodkov in obravnavalo vprašanja pravičnosti, ki se pojavljajo, kadar so vrednosti zemljišč/nepremičnin ločene od tržnih cen. Učinkoviti in dobro zasnovani davki, povezani s premoženjem, bi prav tako lahko prispevali k pravičnejšemu davčnemu sistemu, zlasti glede na izrazito premoženjsko neenakost v Avstriji ter ob odsotnosti davka na dediščino in darila. Poleg tega okoljski davki prispevajo k internalizaciji negativnih zunanjih učinkov rabe virov in dejavnosti, ki onesnažujejo okolje, na področju zdravja in podnebja. V tem okviru bi bilo treba ponovno preučiti trenutno ugodno davčno obravnavo takih dejavnosti.

- (12) Trg dela se izboljšuje, vendar neizkoriščeni potencial človeškega kapitala ovira produktivnost in dolgoročno rast, spremembe pa so še posebej potrebne v zvezi z ženskami, nizko usposobljenimi delavci, starejšimi delavci in osebami z migrantskim ozadjem. Kljub na splošno visoki stopnji zaposlenosti žensk (71,7 % v Avstriji v primerjavi s 67,4 % v Uniji leta 2018) število žensk, zaposlenih za polni delovni čas, ostaja razmeroma nizko. Zaposlenost žensk za krajši delovni čas je precej nad povprečjem Unije (47,6 % v Avstriji v primerjavi z 30,8 % v EU leta 2018) ter je večinoma povezana z nezadostnimi zmogljivostmi za varstvo otrok ter visokim deležem žensk, ki opravljajo neplačane naloge oskrbe. Sedanja zasnova zagotavljanja storitev varstva otrok in dopusta iz družinskih razlogov ne prispeva dovolj k enakim možnostim za moške in ženske na trgu dela. Nadaljnje naložbe v cenovno dostopne storitve celodnevne varstva otrok in celodnevne šole bi prispevale k povečanju števila žensk, zaposlenih za polni delovni čas, boljšemu izkoriščanju potenciala žensk na trgu dela ter izboljšanju produktivnosti in dolgoročne vključujoče rasti. Z zaposlenostjo žensk za krajši delovni čas je mogoče pojasniti tudi znaten delež neprilagojene razlike v plačah med spoloma, ki je še vedno vidno nad povprečjem Unije (19,9 % v Avstriji v primerjavi s 16,0 % v Uniji leta 2017). Drugi pomembni dejavniki, ki vplivajo na to razliko, so prevelika zastopanost žensk v slabo plačanih sektorjih, segregacija, povezana z izbiro izobrazbe, premajhna zastopanost žensk na vodstvenih in nadzornih položajih ter prekinitve poklicne poti. Na splošno je velika razlika med spoloma v pokojninah (40,5 % v Avstriji v primerjavi s 35,2 % v Uniji leta 2017) v veliki meri posledica teh s spolom povezanih razlik v dohodkih, ki so nastale med delovnim življenjem. Poleg tega marginalno zaposlene osebe, med katerimi so večinoma ženske, niso zajete v sistem nadomestil za brezposelnost. Visoka stopnja brezposelnosti med nizko usposobljenimi osebami kaže na to, da je potencial trga dela premalo izkoriščen. Več kot 44 % vseh brezposelnih je dokončalo le osnovno šolanje (šola nižjega sekundarnega izobraževanja oziroma t. i. Pflichtschule). Aktivne politike zaposlovanja, ki spodbujajo ljudi k delu in iskanju zaposlitve, vključno z vseživljenjskim učenjem, so še vedno ključne za uresničitev potenciala delavcev z migrantskim ozadjem in nizko usposobljenih odraslih. Udeležba socialnih partnerjev v postopku odločanja v zvezi s temi politikami se izpodbija, čeprav je tradicionalno visoka.
- (13) Pomanjkanje usposobljene delovne sile kaže na potrebo po večjih naložbah v splošno izobraževanje in usposabljanje. Učni rezultati prikrajšanih učencev se niso izboljšali. Še vedno obstajajo velike razlike v uspešnosti med učenci z migrantskim ozadjem in učenci brez njega. Nacionalni preizkus znanja, ki je bil izveden leta 2016, je pokazal, da raven osnovnih znanj in spretnosti predstavlja izziv, saj približno ena četrtnina učencev osmega razreda ne izpolnjuje ali le delno izpolnjuje izobraževalne standarde v nemškem jeziku. Rezultati učencev s šibkim socialnoekonomskim in/ali migrantskim ozadjem so se pri nacionalnem preizkusu znanja le malo izboljšali. Poleg tega so bile v okviru nedavnega mednarodnega preizkusa znanja potrjene čedalje večje razlike v bralni pismenosti pri učencih s šibkejšim socialnoekonomskim ali migrantskim ozadjem. V okviru Programa mednarodne primerjave dosežkov učencev učenci, rojeni v Avstriji, dosegajo boljše rezultate kot prva generacija migrantov, pri čemer je ta razlika enakovredna skoraj trem letom šolanja. Nedavne reforme na področju izobraževanja delno ogrožajo prejšnja reformna prizadevanja ter niso v skladu z dobrimi praksami Unije in OECD. V tem okviru se je širitev celodnevnega šolanja upočasnila, okrepljeno pa je bilo spremljanje in razvrščanje pri splošnem šolanju. Potrebne so naložbe za obravnavanje neenakih rezultatov izobraževanja zaradi socialnoekonomskega ali migrantkega ozadja. Medtem ko je Avstrija nad povprečjem Unije, kar zadeva digitalne spretnosti in znanja državljanov, zaostaja za najuspešnejšimi državami. V gospodarstvu čedalje bolj primanjkuje kvalificiranih delavcev na področju informacijske tehnologije, saj trenutno število diplomantov na področju računalništva ne more zadostiti vedno večjemu povpraševanju.
- (14) Avstrija veliko vlaga v raziskave in razvoj ter ima ambiciozne nacionalne cilje. Vendar rezultati na področju znanosti in inovacij niso na ravni vodilnih inovatorjk v Uniji⁽⁸⁾. Okrepljene naložbe v raziskave in razvoj ne prispevajo v celoti k rezultatom na področju inovacij in rasti produktivnosti. Avstrija dosega slabe rezultate zlasti v zvezi z zaposlovanjem v hitro rastočih inovativnih podjetjih. Naložbe v raziskave in razvoj bi bile učinkovitejše, če bi bile v celoti prenesene v vrhunsko znanost in prelomne inovacije. V ta namen bi bilo treba zagotoviti večje število in boljšo kakovost povezav med znanostjo in podjetji ter spodbujati sodelovanje pri prednostnih nalogah pametne specializacije med različnimi regijami in z drugimi državami. Poleg tega bi nadaljnje naložbe lahko znatno prispevale k večji produktivnosti in rezultatom na področju inovacij, vključno z ekoinovacijami, inovacijsko zmogljivostjo malih in srednjih podjetij (MSP) ter dopolnilnimi neopredmetenimi sredstvi.

⁽⁸⁾ V skladu z evropskim sistemom inovacijskih kazalnikov za leto 2018 so vodilni inovatorji: SE, DK, FI, NL, UK in LU; močne inovatorke: DE, BE, IE, AT, FR in SI.

- (15) Čeprav je Avstrija v smislu splošnega napredka pri digitalizaciji uspešnejša od povprečja Unije, ne dosega ravni vodilnih inovatorov v Uniji. To zadeva uporabo in razvoj digitalnih tehnologij. Avstrijski informacijski in tehnološki sektor je razmeroma majhen in ni bil deležen enake rasti kot podobni sektorji v vodilnih državah inovatorov. Poleg tega podeželska območja nimajo povezav visoke hitrosti, kar povečuje razliko v zmogljivostih za digitalizacijo in inovacije med regijami. Precejšnje vrzeli obstajajo tudi v zvezi z digitalno infrastrukturo v šolah, kot je na primer pokritost z brezžičnimi lokalnimi omrežji. Avstrija je uvedla nekatere programe financiranja za izboljšanje visokohitrostne internetne povezljivosti po vsej državi. Ponovni zagon splošne strategije Avstrije za digitalizacijo je priložnost za sprejetje ciljev in kazalnikov ter za spremljanje napredka pri potrebnih javnih in zasebnih naložbah v digitalizacijo.
- (16) Povečanje energijske učinkovitosti in deleža obnovljivih virov energije bi okrepilo potencial Avstrije za trajnostno rast ter prispevalo k doseganju njenih podnebnih in energijskih ciljev za leto 2030. Vendar bodo za doseg te ciljev potrebna dodatna prizadevanja. Poleg tega so javne naložbe v raziskave in razvoj na področju okolja in energije pod povprečjem Unije. Izboljšanje energijske učinkovitosti in uporaba obnovljivih virov energije v MSP bi pripomogla k zmanjšanju porabe energije. Naložbe v prenavo stavb, proizvodnjo električne energije iz obnovljivih virov in trajnostno mobilnost bi lahko znatno spodbudile avstrijsko gospodarstvo. Za prehod na krožno gospodarstvo so potrebne splošna strategija in večje naložbe podjetij.
- (17) Kljub nedavnemu povečanju, ki je bilo povezano z ugodnimi gospodarskimi razmerami, Avstrija še ni uspela ponovno obuditi rasti skupne factorske produktivnosti in prekiniti desetletnega obdobja stagnacije pri tem ključnem gonilu gospodarske rasti in konkurenčnosti. Vzводи za podporo rasti produktivnosti so povezani z digitalizacijo podjetij, rastjo podjetij in konkurenčnostjo na področju storitev. Večja avstrijska podjetja dobro napredujejo pri sprejemanju digitalnih tehnologij in poslovnih modelov, medtem ko manjša zaostajajo. Digitalizacija manjših podjetij, vključno z mikropodjetji, je še posebej pomembna, saj predstavljajo temelj avstrijskega gospodarstva. Obsežna uporaba programa „KMU Digital“ kaže na povpraševanje in zanimanje med MSP po nasvetih o digitalizaciji. Zato bi bilo treba ta program podaljšati in razširiti, v okviru splošne strategije Avstrije za digitalizacijo pa še bolj poudariti politiko digitalizacije podjetij.
- (18) V Avstriji še vedno obstajajo strukturni izzivi pri ustanavljanju in razširjanju podjetij, zlasti zelo inovativnih. Država zaostaja za primerljivimi državami članicami glede zaposlovanja v hitro rastočih inovativnih podjetjih. To kaže na potrebo po izboljšanju pogojev za razširitev inovativnih podjetij, ki jo še naprej ovirajo dejavniki, kot je manj razvita in raznolika uporaba tveganega kapitala v primerjavi z vodilnimi državami inovatorji. Financiranje v poznejši fazi, na primer v obliki tveganega kapitala in dostopa do javnih kapitalskih trgov za rastoča podjetja, predstavlja ozko grlo. Novi segment MSP na dunajski borzi je korak v pravo smer. Hitro rastoča podjetja so ključna za širjenje novih tehnologij in poslovnih modelov, vključno z digitalnimi, ter posledično tudi za rast produktivnosti.
- (19) Avstrija ima visoke ovire za dostop ter omejevalna pravila v zvezi z opravljanjem poslovnih storitev in poklicnih dejavnosti. To vključuje posebne zahteve glede lastniškega deleža, obsežne rezervirane dejavnosti in omejitve glede multidisciplinarnih dejavnosti. Regulativne ovire, zlasti kar zadeva delovni čas trgovin, prispevajo k sorazmerno šibkemu razvoju avstrijskega maloprodajnega sektorja. Veliko upravno breme je še vedno pereča težava avstrijskih podjetij. Nadaljnja prizadevanja za zmanjšanje bremena in načrtovana ocena avstrijskega zakona o dovoljenju za poslovanje (*Gewerbeordnung*) so pomembna orodja za izboljšanje poslovnega okolja. Večja konkurenca v storitvenem sektorju bi tudi prispevala k obravnavanju izzivov, s katerimi se Avstrija sooča pri širjenju uporabe digitalnih tehnologij in poslovnih modelov.
- (20) Načrtovanje programov skladov Unije za obdobje 2021–2027 bi lahko prispevalo k odpravi nekaterih vrzeli, opredeljenih v priporočilih, zlasti na področjih iz Priloge D k poročilu o državi za leto 2019. To bi Avstriji omogočilo, da ob upoštevanju regionalnih razlik ta sredstva kar najbolje uporabi za opredeljene sektorje.

- (21) V okviru evropskega semestra za leto 2019 je Komisija izvedla izčrpno analizo ekonomske politike Avstrije in jo objavila v poročilu o državi za leto 2019. Prav tako je ocenila program stabilnosti za leto 2019, nacionalni reformni program za leto 2019 in ukrepanje po priporočilih, ki jih je Avstrija prejela v prejšnjih letih. Komisija je upoštevala pomen teh programov za vzdržno fiskalno in socialnoekonomsko politiko v Avstriji, pa tudi njihovo skladnost s pravili in smernicami Unije. To odraža potrebo po okrepitvi splošnega ekonomskega upravljanja Unije z vključitvijo prispevka na ravni Unije v prihodnje nacionalne odločitve.
- (22) Svet je ob upoštevanju te ocene preučil program stabilnosti za leto 2019 in meni ⁽⁹⁾, da bo Avstrija po pričakovanih izpolnila določbe Pakta za stabilnost in rast –

PRIPOROČA, da Avstrija v letih 2019 in 2020 ukrepa tako, da bo:

1. zagotovila vzdržnost zdravstvenega sistema, sistema dolgotrajne oskrbe in pokojninskega sistema, vključno s prilagoditvijo zakonsko določene upokojitvene starosti glede na podaljšanje pričakovane življenjske dobe; poenostavila in racionalizirala fiskalne odnose in pristojnosti med različnimi ravni države ter uskladila obveznosti glede financiranja in odhodkov;
2. preusmerila davke z dela na vire, ki so manj škodljivi za vključujočo in trajnostno rast; podprla zaposlenost žensk za polni delovni čas, vključno z izboljšanjem storitev varstva otrok, in izboljšala rezultate nizko usposobljenih oseb na trgu dela v stalnem sodelovanju s socialnimi partnerji; zvišala raven osnovnih znanj in spretnosti prikrajšanih skupin, vključno z osebami z migrantskim ozadjem;
3. ekonomsko politiko v zvezi z naložbami osredotočila na raziskave in razvoj, inovacije, digitalizacijo in vzdržnost, pri tem pa upoštevala regionalne razlike; podprla rast produktivnosti s spodbujanjem digitalizacije in rasti podjetij ter zmanjšanjem regulativnih ovir v storitvenem sektorju.

V Bruslju, 9. julija 2019

Za Svet
Predsednik
M. LINTILÄ

⁽⁹⁾ V skladu s členom 5(2) Uredbe (ES) št. 1466/97.

PRIPOROČILO SVETA**z dne 9. julija 2019****v zvezi z nacionalnim reformnim programom Poljske za leto 2019 in mnenje Sveta o konvergenčnem programu Poljske za leto 2019**

(2019/C 301/21)

SVET EVROPSKE UNIJE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije in zlasti člena 121(2) in člena 148(4) Pogodbe,

ob upoštevanju Uredbe Sveta (ES) št. 1466/97 z dne 7. julija 1997 o okrejitvi nadzora nad proračunskim stanjem ter o nadzoru in usklajevanju gospodarskih politik ⁽¹⁾ in zlasti člena 9(2) Uredbe,

ob upoštevanju priporočila Evropske komisije,

ob upoštevanju resolucij Evropskega parlamenta,

ob upoštevanju sklepov Evropskega sveta,

ob upoštevanju mnenja Odbora za zaposlovanje,

ob upoštevanju mnenja Ekonomsko-finančnega odbora,

ob upoštevanju mnenja Odbora za socialno zaščito,

ob upoštevanju mnenja Odbora za ekonomsko politiko,

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) Komisija je 21. novembra 2018 sprejela letni pregled rasti, ki zaznamuje začetek evropskega semestra za usklajevanje ekonomskih politik za leto 2019. Pri tem je ustrezno upoštevala evropski steber socialnih pravic, ki so ga 17. novembra 2017 razglasili Evropski parlament, Svet in Komisija. Evropski svet je na zasedanju 21. marca 2019 potrdil prednostne naloge iz letnega pregleda rasti. Komisija je 21. novembra 2018 na podlagi Uredbe (EU) št. 1176/2011 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽²⁾ sprejela tudi poročilo o mehanizmu opozarjanja, v katerem Poljske ni opredelila kot ene od držav članic, za katere bo opravljen poglobljen pregled.

⁽¹⁾ UL L 209, 2.8.1997, str. 1.

⁽²⁾ Uredba (EU) št. 1176/2011 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. novembra 2011 o preprečevanju in odpravljanju makroekonomskih neravnotežij (UL L 306, 23.11.2011, str. 25).

- (2) Poročilo o državi za Poljsko za leto 2019 je bilo objavljeno 27. februarja 2019. V njem so bili ocenjeni napredek Poljske pri izvajanju priporočil za posamezno državo, ki jih je Svet sprejel 13. julija 2018 ⁽³⁾, nadaljnje ukrepanje po priporočilih za posamezno državo, sprejetih v prejšnjih letih, in napredek pri doseganju njenih nacionalnih ciljev iz strategije Evropa 2020.
- (3) Poljska je 26. aprila 2019 predložila nacionalni reformni program za leto 2019, 29. aprila 2019 pa konvergenčni program za leto 2019. Programa sta bila ocenjena istočasno, da bi se upoštevala njuna medsebojna povezanost.
- (4) Ustrezna priporočila za posamezno državo so bila obravnavana pri načrtovanju programov evropskih strukturnih in investicijskih skladov (v nadaljnjem besedilu: skladi ESI) za obdobje 2014–2020. Kot je določeno v členu 23 Uredbe (EU) št. 1303/2013 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽⁴⁾, lahko Komisija od države članice zahteva, da pregleda svoj partnerski sporazum in ustrezne programe ter predlaga njihove spremembe, kadar je to potrebno za podporo izvajanju ustreznih priporočil Sveta. Komisija je zagotovila dodatne podrobnosti o tem, kako bo uporabila to določbo, v smernicah o uporabi ukrepov za povezovanje uspešnosti skladov ESI z dobrim gospodarskim upravljanjem.
- (5) Za Poljsko trenutno velja preventivni del Pakta za stabilnost in rast. Vlada v konvergenčnem programu za leto 2019 načrtuje rahlo poslabšanje nominalnega salda s primanjkljaja v višini 0,4 % bruto domačega proizvoda (BDP) v letu 2018 na primanjkljaj v višini 0,6 % BDP v letu 2022, s primanjkljajem v višini 1,7 % BDP v letu 2019 in presežkom 0,2 % BDP v letu 2020. Preračunani strukturni saldo s primanjkljajem v višini 1,1 % BDP se bo približal srednjeročnemu proračunskemu cilju, ki je določen kot strukturni primanjkljaj v višini 1,0 % BDP v letu 2022. V skladu s konvergenčnim programom za leto 2019 naj bi se dolg sektorja država kot odstotek BDP zmanjšal z 48,9 % BDP leta 2018 na 40,6 % do leta 2022. Makroekonomski scenarij, na katerem temeljijo te proračunske projekcije, je verjeten. Hkrati operativne podrobnosti nekaterih ukrepov, potrebnih za doseganje načrtovanih ciljev glede primanjkljaja od leta 2020 naprej, niso dovolj podrobno opredeljene.
- (6) V konvergenčnem programu za leto 2019 je navedeno, da je Poljska izvedla izravnalne ukrepe, povezane s sušo, ter da so bile proračunske posledice teh ukrepov v letu 2018 precejšnje. V konvergenčnem programu so navedeni ustrezni dokazi o obsegu in naravi teh dodatnih proračunskih stroškov. Stroški, povezani s sušo, bi bili lahko posebej obravnavani na podlagi klavzule o izrednih dogodkih. Po navedbah Komisije so povezani upravičeni dodatni odhodki v letu 2018 znašali 0,07 % BDP. Določbe členov 9(1) in 10(3) Uredbe (ES) št. 1466/97 omogočajo upoštevanje teh dodatnih odhodkov, saj se izjemnost suše šteje za izreden dogodek, njene posledice na poljske javne finance so znatne in njihova vzdržnost ne bo ogrožena, če se dovoli začasen odklon od prilagoditvene poti za doseg srednjeročnega proračunskega cilja. Zato se je zaradi upoštevanja teh dodatnih stroškov zahtevana prilagoditev za doseg srednjeročnega proračunskega cilja za leto 2018 znižala.
- (7) Svet je 13. julija 2018 Poljski priporočil, naj zagotovi, da nominalna stopnja rasti neto primarnih javnofinančnih odhodkov ⁽⁵⁾ v letu 2019 ne bo preseгла 4,2 %, kar ustreza letni strukturni prilagoditvi v višini 0,6 % BDP. Na podlagi pomladanske napovedi Komisije iz leta 2019 obstaja v letu 2019 tveganje znatnega odklona od priporočene prilagoditvene poti.

⁽³⁾ UL C 320, 10.9.2018, str. 88.

⁽⁴⁾ Uredba (EU) št. 1303/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. decembra 2013 o skupnih določbah o Evropskem skladu za regionalni razvoj, Evropskem socialnem skladu, Kohezijskem skladu, Evropskem kmetijskem skladu za razvoj podeželja in Evropskem skladu za pomorstvo in ribištvo, o splošnih določbah o Evropskem skladu za regionalni razvoj, Evropskem socialnem skladu, Kohezijskem skladu in Evropskem skladu za pomorstvo in ribištvo ter o razveljavitvi Uredbe Sveta (ES) št. 1083/2006 (UL L 347, 20.12.2013, str. 320).

⁽⁵⁾ Neto primarne javnofinančne odhodke sestavljajo vsi javnofinančni odhodki brez odhodkov za obresti, odhodkov za programe Unije, v celoti izravnanih s prihodki iz skladov Unije, in nediskrecijskih sprememb pri odhodkih za denarna nadomestila za brezposelnost. Nacionalno financirane bruto investicije v osnovna sredstva so porazdeljene na obdobje štirih let. Diskrecijski ukrepi na strani prihodkov ali zakonsko določena povečanja prihodkov so vračunani. Enkratni ukrepi na strani prihodkov in na strani odhodkov so pobotani.

- (8) V letu 2020, ko naj bi proizvodna vrzel Poljske predvidoma znašala 2,0 % BDP, nominalna stopnja rasti neto primarnih javnofinančnih odhodkov ne bi smela preseči 4,4 %, kar je v skladu s strukturno prilagoditvijo v višini 0,6 % BDP, kot izhaja iz skupno dogovorjene prilagoditvene matrike zahtev v okviru Pakta za stabilnost in rast. Na podlagi pomladanske napovedi Komisije iz leta 2019 ob predpostavki nespremenjenih politik v letu 2020 obstaja tveganje znatnega odklona od te zahteve. Svet na splošno meni, da bi bilo treba z letom 2019 sprejeti potrebne ukrepe za zagotovitev skladnosti z določbami Pakta za stabilnost in rast.
- (9) Poljska je dosegla precejšen napredek pri izboljšanju izpolnjevanja davčnih obveznosti. Hkrati je država uživala močno gospodarsko rast, trg dela je bil živahen, delež pogodb o zaposlitvi, v okviru katerih se plačujejo prispevki za socialno varnost, pa se postopoma povečuje. Vsi ti dejavniki so prispevali k povečanju javnih prihodkov. Del povečanih prihodkov je ciklične narave in se lahko porazgubi, ko se bo makroekonomsko okolje poslabšalo. Hkrati so se v zadnjih letih javnofinančni odhodki kot delež BDP povečali. Številne nove kategorije odhodkov so trajne narave in jih v bližnji prihodnosti morda ne bo mogoče enostavno spremeniti. Poleg tega se bodo poljske javne finance v prihodnosti soočile s pritiski za večjo porabo, zlasti zaradi staranja prebivalstva. Ti dejavniki povečujejo potrebo po novih orodjih za krepitev upravljanja odhodkov, vključno z rednim ocenjevanjem uspešnosti in učinkovitosti porabe. Medtem ko je Poljska v letu 2018 nadaljevala delo za izboljšanje proračunskega sistema, je splošna reforma zapletena in se bo izvajala v fazah več let. Čeprav je fiskalni okvir na splošno močan in neodvisne institucije opravljajo nekatere funkcije, ki jih običajno opravljajo fiskalni sveti, pa Poljska ostaja edina država članica brez neodvisnega fiskalnega sveta. Medtem ko Poljska ni dosegla nobenega napredka pri zmanjšanju obsežne uporabe znižanih stopenj davka na dodano vrednost, je vlada začela izvajati reformo, ki bi lahko zagotovila, da bodo te stopnje manj kompleksne in da bo manj možnosti za napake.
- (10) Do leta 2017 se je povprečna upokojitvena starost poviševala, kar je posledica preteklih reform, kot so odprava možnosti predčasne upokojitve in postopno povišanje zakonsko določene upokojitvene starosti. V letu 2018 se je povprečna upokojitvena starost tako za moške kot za ženske znižala, kar odraža znižanje zakonsko določene upokojitvene starosti konec leta 2017. Zaradi upadanja delovno sposobnega prebivalstva bo nadaljnje poviševanje dejanske upokojitvene starosti bistveno za udeležbo na trgu dela in s tem za gospodarsko rast. Pomembno je tudi zagotoviti ustreznost prihodnjih pokojnin, preprečevati revščino v starosti in s tem tudi izboljšati javnofinančno vzdržnost pokojninskega sistema. Znižanje zakonsko določene upokojitvene starosti jeseni 2017 na 60 let za ženske in 65 let za moške bo imelo precejšen negativen vpliv na prihodnje ravni pokojninskih prejemkov in v tem pogledu uvaja precejšnjo vrzel med moškimi in ženskami. Obstoječe preferencialne pokojninske sheme pomenijo breme za javni proračun in zmanjšujejo medsektorsko mobilnost delovne sile. Poleg tega posebni sistem socialnega zavarovanja za kmete, ki se subvencionira v višini približno 0,8 % BDP, ovira mobilnost delovne sile in prispeva k prikriti brezposelnosti v kmetijstvu.
- (11) Ugodno makroekonomsko okolje je prispevalo k veliki uspešnosti poljskega trga dela v zadnjih letih. Stopnje zaposlenosti so se še naprej povečevale, medtem ko so se stopnje brezposelnosti po več letih upadanja ustalile na zgodovinsko nizki ravni, ki je bila leta 2018 pod 4 %. Vendar ostaja udeležba nekaterih skupin v delovni sili, zlasti nizko usposobljenih, invalidnih oseb in njihovih negovalcev ter starejših, nizka v primerjavi z drugimi državami članicami. Poljski sistem socialnih prejemkov ne zagotavlja zadostnih spodbud za zaposlitev. Otroški dodatek je sicer zmanjšal revščino in neenakost, vendar pa je imel zaradi svoje višine in oblike negativen učinek na udeležbo staršev, zlasti žensk, na trgu dela. Stopnja vpisa otrok, mlajših od treh let, v formalno otroško varstvo ostaja med najnižjimi v Uniji. Poleg tega dolgotrajno oskrbo večinoma zagotavljajo družinski člani, za kar ne prejemajo skoraj nobene institucionalne pomoči, kar negovalcem onemogoča zaposlitev. Znižana zakonsko določena upokojitvena starost je spodbudila nekatere starejše delavce, da izstopijo s trga dela. Migracije iz držav, ki niso članice Unije, so pomagale pokriti povečano povpraševanje po delovni sili, vendar obstajajo znaki, da bo stalen pritek delavcev migrantov težko doseči.
- (12) Poljska je med letoma 2015 in 2017 sprejela ukrepe za odpravljanje segmentacije trga dela, in sicer z omejevanjem možnosti za zlorabo zaposlovanja za določen čas, povišanjem prispevkov za socialno varnost pri nekaterih nestandardnih pogodbah o zaposlitvi ter uvajanjem minimalnih urnih postavk za nekatere izmed teh pogodb. Kljub temu, da delež pogodb za določen čas zaradi sprejetih ukrepov in pomanjkanja delavcev od leta 2015 upada in se je v letu 2018 ta proces še pospešil, ostaja ta delež med najvišjimi v Uniji. Nadaljnje zakonodajne spremembe, ki obravnavajo to vprašanje, se niso izvedle, ker država nazadnje ni izvedla reforme delovnopravne zakonodaje. Ustreznost prihodnjih pokojnin za delavce, ki so samozaposleni, in tistih, ki imajo nekatere nestandardne pogodbe, bi lahko postala težava.

- (13) Kakovosten sistem izobraževanja in usposabljanja, ki upošteva potrebo po vseživljenjskem učenju in je podprt z zadostnimi naložbami, bi lahko bil ključni dejavnik, ki bi podpiral obete za prihodnjo rast na Poljskem. Bistvenega pomena je opremiti ljudi z znanji, spretnostmi in kompetencami, ki jih potrebujejo za iskanje zaposlitve na hitro spreminjajočem se trgu dela, da se podpre tako udeležba v delovni sili kot tudi inovacijska zmogljivost gospodarstva. Stopnja udeležbe odraslih v izobraževanju in usposabljanju je precej nižja od povprečja Unije, poklicno usposabljanje v podjetjih pa se premalo izvaja. To, skupaj z nekaterimi pomanjkljivostmi pri digitalnih znanjih in spretnostih ter bralni in računski pismenosti, zlasti med odraslimi, ki nimajo visokošolske izobrazbe, ovira njihovo zaposljivost. Nezadostna kakovost usposabljanja učiteljev ter nekatere vrzeli v njihovih znanjih in spretnostih imajo verjetno negativen vpliv na kakovost izobraževanja. Prisotne so tudi slabosti v sistemih zagotavljanja kakovosti v visokem šolstvu. Kljub nedavnim reformam v poklicnem izobraževanju in visokošolskem izobraževanju še vedno ni učinkovite koordinacije izobraževanja odraslih, poleg tega je učinek različnih ukrepov politike na kakovost ponujenega izobraževanja in usposabljanja ter raven znanj in spretnosti nejasen.
- (14) Dolgoročni gospodarski obeti Poljske so odvisni od razvoja zmogljivosti gospodarstva za inovacije. Vendar je Poljska še vedno med slabšimi državami na področju inovacij, pri čemer nizkotehnoški sektorji predstavljajo pomemben delež v gospodarski strukturi države, regije pa se glede uspešnosti na področju inovacij precej razlikujejo med seboj. Čeprav so bili sprejeti nekateri ukrepi za izboljšanje sodelovanja med znanostjo in gospodarstvom, še vedno ostajajo številne finančne in nefinančne ovire. Ključne ovire ostajajo zlasti zapleteni upravni postopki ter omejena znanja in spretnosti akademikov pri upravljanju skupnih javno-zasebnih raziskovalnih in razvojnih projektov. Grozdi in formalizirane podjetniške mreže, zlasti med malimi in srednjimi podjetji ter velikimi podjetji, imajo omejeno vlogo pri razširjanju inovativnih rešitev. Reforma visokošolskega izobraževanja iz leta 2018 izboljšuje nekatere vidike znanstvenega okolja na Poljskem, vendar le delno obravnava pomembna vprašanja, kot so razdrobljenost raziskovalnega sektorja, plače raziskovalcev ali internacionalizacija poljske znanosti. Bruto domači odhodki za raziskave in razvoj so ostali približno na polovici povprečja v Uniji v letu 2017, s precejšnjimi razlikami med regijami.
- (15) Rezultati na področju zdravja se še naprej izboljšujejo, vendar ostajajo pod povprečjem Unije, pri čemer je pričakovana življenjska doba za moške v letu 2017 za 7,9 leti nižja kot za ženske, med Poljaki z visoko izobrazbo in tistimi z nizko izobrazbo pa je bila leta 2016 razlika v pričakovani življenjski dobi 10 let. Na dostop do zdravstvenega sistema in njegovo učinkovitost vplivajo nizka poraba za zdravstvo in pomanjkanje osebja. Število dejavnih zdravnikov in medicinskih sester glede na število prebivalcev je med najnižjimi v Uniji, pri čemer je četrtnina zaposlenih v zdravstvu preseгла upokojitveno starost. Neizpolnjene potrebe po zdravstvenih storitvah so se leta 2017 zmanjšale, vendar ostajajo med najvišjimi v Uniji, čakalne vrste za nekatere preglede in preiskave pa so se od leta 2010 znatno povečale. Poljska je pripravila zemljevide potreb v zdravstvu, vendar ti še niso postali orodja za podporo pri odločitvah o nakupu zdravstvenih storitev in naložbah. Zdravstveni sistem se še vedno preveč naslanja na bolnišnice, primarna in ambulantna oskrba pa ostajata premalo razviti. Sistem dolgotrajne oskrbe je šibek, saj država nima standardiziranih storitev in skladnega strateškega pristopa. Večino dolgotrajne oskrbe zagotavljajo neformalni negovalci, ki so pogosto družinski člani ter so deležni le malo institucionalne podpore. V letu 2017 so javni odhodki za zdravstvo na Poljskem skupaj znašali 4,7 % BDP, kar je precej pod povprečjem Unije, ki znaša 7 % BDP. Poljska načrtuje v prihodnjih letih javne odhodke za zdravstvo postopno povišati. Vendar bo to morda težko uresničila, saj bo zaradi pred kratkim najavljenih načrtov za povišanje socialnih transferjev gospodinjstvom s srednjimi in visokimi prihodki fiskalni manevrski prostor v prihodnosti omejen.
- (16) Medtem ko se je infrastruktura na Poljskem znatno izboljšala, se v nekaterih sektorjih še vedno kažejo velike vrzeli v povezljivosti. Naložbe v ceste, ki bodo v skladu z nacionalnim programom za gradnjo cest zaključene do leta 2024, bodo usmerjene predvsem v vzhodni del Poljske, zaradi česar bodo nekatere severne regije slabše povezane. Še vedno obstajajo velike vrzeli v vseevropskem železniškem omrežju, naložbe v železnice pa potekajo počasneje kot naložbe v ceste. Stopnja smrtnih žrtev na cestah je še vedno med najvišjimi v Uniji. Mesta se soočajo z vse večjimi izzivi na področju mobilnosti, kot so zastoji in onesnaženost zraka zaradi vedno več osebnih avtomobilov in velikega deleža starih avtomobilov. Emisije toplogrednih plinov iz cestnega prometa so se v zadnjih petih letih močno povečale. Trenutne spodbude za uporabo kolektivnih in aktivnih načinov prevoza ter načinov prevoza z nizkimi emisijami ne zadostujejo za uspešno reševanje teh izzivov. Fiksna internetna povezljivost na Poljskem ostaja med najnižjimi v Uniji, pri čemer so ultrahitre širokopasovne povezave na voljo predvsem v velikih mestih.

- (17) Poljsko gospodarstvo je med najmanj oglično učinkovitimi v Uniji. Slaba izolacija javnih in zasebnih stavb prispeva k večji porabi energije in energijski revščini. Na Poljskem se nahajajo tudi mesta z najbolj onesaženim zrakom v Uniji, zlasti v južnih in osrednjih regijah. Naložbe v večjo energijsko učinkovitost, zlasti v gradbeništvu, povečanje deleža nizkooglične in čistejše proizvodnje energije ter spodbujanje manjših emisij iz prometa bi zmanjšali odvisnost od fosilnih goriv ter omejili onesnaževanje zraka, hkrati pa bi zmanjšali socialne stroške in izboljšali kakovost življenja. Sedanje zakonodajno okolje, vključno z zakonom o kopičenju zalog plina, zakonom o zamrznitvi cen električne energije in predpisi o vetrnih elektrarnah na kopnem, lahko ovira naložbe na trgih električne energije in plina ter vpliva na dolgoročno konkurenčnost poljskega energetskega sektorja in energetske intenzivnih panog.
- (18) Kakovost nove in revidirane zakonodaje ter stabilno in predvidljivo poslovno okolje sta zelo pomembna za ohranjanje ugodnih gospodarskih razmer in spodbujanje rasti zasebnih naložb. Nestabilen regulativni okvir in druge ovire za širitev podjetij negativno vplivajo na naložbeno dejavnost in produktivnost. Vzpostavitev učinkovitega dialoga z vsemi deležniki bi pomagala izboljšati kakovost zakonodaje in – z omejevanjem števila potrebnih revizij – pozitivno prispevala k stabilnosti poslovnega okolja. Zato bi okrepitev vloge posvetovanj s socialnimi partnerji in javnih posvetovanj – z zagotavljanjem dovolj časa za posvetovanja, boljšim upoštevanjem pridobljenih mnenj deležnikov ter zmanjšanjem števila zakonov, ki so izvzeti iz posvetovanj – precej pripomogla k zmanjšanju upravnega bremena, ki izhaja iz pogostih sprememb zakonodaje, povečala naložbe in spodbujala dolgoročno trajnostno gospodarsko rast. V zvezi s tem je prav tako bistveno zagotavljanje pravne države in neodvisnosti sodstva. Opozoriti je treba, da je Komisija decembra 2017 Svetu predstavila obrazložen predlog, na podlagi katerega naj bi odločil, da obstaja očitno tveganje, da Poljska huje krši načelo pravne države. Ti pomisleki so predmet sodbe in tekočih postopkov v zadevah, ki so bile vložene pred Sodiščem Evropske unije. Pravna varnost ter zaupanje v kakovost in predvidljivost regulativnih, davčnih in drugih politik ter institucij sta pomembna dejavnika za naložbeno okolje.
- (19) Načrtovanje programov skladov Unije za obdobje 2021–2027 bi lahko prispevalo k odpravi nekaterih vrzeli, opredeljenih v priporočilih, zlasti na področjih iz Priloge D k poročilu o državi za leto 2019. To bi Poljski omogočilo, da ob upoštevanju regionalnih razlik sredstva iz teh skladov kar najbolje uporabi za opredeljene sektorje.
- (20) V zadnjih letih se je vloga države v bančnem, zavarovalniškem in energetskega sektorju precej razširila. Povečano državno lastništvo predstavlja nov izziv za konkurenco ter regulativni okvir in okvir upravljanja. Kakovost upravljanja ter neodvisnost regulatorjev in nadzora zato postajajo vedno bolj pomembni zaradi morebitnih nasprotujočih si interesov in močnejših povezav med finančnim sektorjem in državo.
- (21) Svet je ob upoštevanju te ocene preučil konvergenčni program za leto 2019, njegovo mnenje⁽⁶⁾ pa je izraženo zlasti v priporočilu 1 spodaj –

PRIPOROČA, da Poljska v letih 2019 in 2020 ukrepa, tako da:

1. zagotovi, da nominalna stopnja rasti neto primarnih javnofinančnih odhodkov v letu 2020 ne bo presegla 4,4 %, kar ustreza letni strukturalni prilagoditvi v višini 0,6 % BDP; sprejme nadaljnje ukrepe za izboljšanje učinkovitosti javnofinančnih odhodkov, vključno z izboljšanjem proračunskega sistema;

⁽⁶⁾ V skladu s členom 9(2) Uredbe (ES) št. 1466/97.

2. zagotovi ustreznost pokojninskih prejemkov v prihodnosti in vzdržnost pokojninskega sistema s sprejetjem ukrepov za povišanje dejanske upokojitvene starosti in z reformo preferencialnih pokojninskih shem; sprejme ukrepe za povečanje udeležbe na trgu dela, vključno z izboljšanjem dostopa do otroškega varstva in dolgotrajne oskrbe, ter za odpravo preostalih ovir za trajnejše oblike zaposlitve; spodbuja kakovostno izobraževanje ter znanja in spretnosti, ki so potrebni na trgu dela, zlasti prek izobraževanja odraslih;
3. okrepi inovacijske zmogljivosti gospodarstva, vključno s podporo raziskovalnim ustanovam in njihovem tesnejšemu sodelovanju s podjetji; ekonomsko politiko v zvezi z naložbami osredotoči na inovacije, promet, zlasti na njegovo trajnost, digitalno in energetska infrastrukturo, zdravstveno varstvo in čistejšo energijo, pri tem pa upošteva regionalne razlike; izboljša regulativno okolje, zlasti s krepitvijo vloge posvetovanj s socialnimi partnerji in javnih posvetovanj v zakonodajnem postopku.

V Bruslju, 9. julija 2019

Za Svet
Predsednik
M. LINTILÄ

PRIPOROČILO SVETA**z dne 9. julija 2019****v zvezi z nacionalnim reformnim programom Portugalske za leto 2019 in mnenje Sveta o programu stabilnosti Portugalske za leto 2019**

(2019/C 301/22)

SVET EVROPSKE UNIJE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije ter zlasti člena 121(2) in člena 148(4) Pogodbe,

ob upoštevanju Uredbe Sveta (ES) št. 1466/97 z dne 7. julija 1997 o okrepitvi nadzora nad proračunskim stanjem ter o nadzoru in usklajevanju gospodarskih politik (1) in zlasti člena 5(2) Uredbe,

ob upoštevanju Uredbe (EU) št. 1176/2011 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. novembra 2011 o preprečevanju in odpravljanju makroekonomskih neravnotežij (2) in zlasti člena 6(1) Uredbe,

ob upoštevanju priporočila Evropske komisije,

ob upoštevanju resolucij Evropskega parlamenta,

ob upoštevanju sklepov Evropskega sveta,

ob upoštevanju mnenja Odbora za zaposlovanje,

ob upoštevanju mnenja Ekonomsko-finančnega odbora,

ob upoštevanju mnenja Odbora za socialno zaščito,

ob upoštevanju mnenja Odbora za ekonomsko politiko,

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) Komisija je 21. novembra 2018 sprejela letni pregled rasti, ki zaznamuje začetek evropskega semestra za usklajevanje ekonomskih politik za leto 2019. Pri tem je ustrezno upoštevala evropski steber socialnih pravic, ki so ga 17. novembra 2017 razglasili Evropski parlament, Svet in Komisija. Evropski svet je na zasedanju 21. marca 2019 potrdil prednostne naloge iz letnega pregleda rasti. Komisija je 21. novembra 2018 na podlagi Uredbe (EU) št. 1176/2011 Evropskega parlamenta in Sveta sprejela poročilo o mehanizmu opozarjanja, v katerem je Portugalsko opredelila kot eno od držav članic, za katere bo opravljen poglobljen pregled. Komisija je istega dne sprejela tudi Priporočilo za priporočilo Sveta o ekonomski politiki euroobmočja, ki ga je Evropski svet potrdil 21. marca 2019. Svet je Priporočilo o ekonomski politiki euroobmočja (3) (v nadaljnjem besedilu: priporočilo za euroobmočje iz leta 2019), ki določa pet priporočil za euroobmočje (v nadaljnjem besedilu: priporočila za euroobmočje), sprejel 9. aprila 2019.
- (2) Portugalska bi morala kot država članica, katere valuta je euro, zaradi tesne medsebojne povezanosti gospodarstev v ekonomski in monetarni uniji zagotoviti, da v celoti in pravočasno izvede priporočilo za euroobmočje iz leta 2019, ki je izraženo v priporočilih 1 do 4 spodaj. Osredotočanje ekonomske politike v zvezi z naložbami na določena področja in uporaba nepričakovanih dobičkov za znižanje javnega dolga bosta prispevala k izvajanju drugega priporočila za euroobmočje glede podpiranja naložb in ponovne vzpostavitve blažilnikov. Ukrepi za zmanjšanje segmentacije trga dela in izboljšanje znanj in spretnosti ter učinkovitosti socialne varnostne mreže bodo prispevali k izvajanju tretjega priporočila za euroobmočje glede delovanja trga dela in sistemov socialne zaščite. Ukrepi za zmanjšanje regulativnega bremena bodo prispevali k izvajanju prvega priporočila za euroobmočje glede poslovnega okolja in izboljšav produktivnosti za ponovno uravnoteženje euroobmočja. Povečanje učinkovitosti postopkov v primeru insolventnosti in postopkov izterjave bo prispevalo k izvajanju četrtega priporočila za euroobmočje v zvezi z zmanjšanjem obsega nedonosnih posojil.

(1) UL L 209, 2.8.1997, str. 1.

(2) UL L 306, 23.11.2011, str. 25.

(3) UL C 136, 12.4.2019, str. 1.

- (3) Poročilo o državi za Portugalsko za leto 2019 je bilo objavljeno 27. februarja 2019. V njem so bili ocenjeni napredek Portugalske pri izvajanju priporočil za posamezno državo, ki jih je Svet sprejel 13. julija 2018 ⁽⁴⁾, nadaljnje ukrepanje po priporočilih za posamezno državo, sprejetih v prejšnjih letih, in napredek pri doseganju njenih nacionalnih ciljev iz strategije Evropa 2020. Poročilo o državi vsebuje tudi rezultate poglobljenega pregleda v skladu s členom 5 Uredbe (EU) št. 1176/2011, ki so bili prav tako objavljeni 27. februarja 2019. Na podlagi opravljene analize Komisija ugotavlja, da na Portugalskem obstajajo makroekonomska neravnotežja. V kontekstu nizke rasti produktivnosti so problematični predvsem velike neto zunanje obveznosti, zasebni in javni dolg ter velik delež nedonosnih posojil. Še vedno obstajajo vrzeli v politikah, zlasti v smislu izvajanja napovedanih ukrepov za zmanjšanje obsega nedonosnih posojil in izboljšanje poslovnega okolja. Spremljati bo treba sprejetje in izvajanje več reformnih načrtov, vključno s fiskalno-strukturnimi reformami za okrepitev vzdržnosti javnih financ.
- (4) Portugalska je 30. aprila 2019 predložila nacionalni reformni program za leto 2019 in program stabilnosti za leto 2019. Programa sta bila ocenjena istočasno, da bi se upoštevala njuna medsebojna povezanost.
- (5) Ustrezna priporočila za posamezno državo so bila obravnavana pri načrtovanju programov evropskih strukturnih in investicijskih skladov (v nadaljnjem besedilu: skladi ESI) za obdobje 2014–2020. Kot je določeno v členu 23 Uredbe (EU) št. 1303/2013 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽⁵⁾, lahko Komisija od države članice zahteva, da pregleda svoj partnerski sporazum in ustrezne programe ter predlaga njihove spremembe, kadar je to potrebno za podporo izvajanju ustreznih priporočil Sveta. Komisija je zagotovila dodatne podrobnosti o tem, kako bo uporabila to določbo, v smernicah o uporabi ukrepov za povezovanje uspešnosti evropskih strukturnih in investicijskih skladov z dobrim gospodarskim upravljanjem.
- (6) Za Portugalsko trenutno veljata preventivni del Pakta za stabilnost in rast ter prehodno pravilo glede dolga. Portugalska v programu stabilnosti za leto 2019 načrtuje nominalni primanjkljaj v višini 0,2 % bruto domačega proizvoda (BDP) v letu 2019, presežek v višini 0,3 % BDP v letu 2020 in nadaljnje izboljšanje na presežek v višini 0,7 % BDP do leta 2022. Navedeni načrti le delno vključujejo učinek povečanja primanjkljaja, ki bi ga lahko imeli ukrepi podpore bankam od leta 2020 naprej. Na podlagi preračunanega strukturnega salda naj bi bil do leta 2020 dosežen srednjeročni proračunski cilj, ki je bil spremenjen iz strukturnega presežka v višini 0,25 % BDP v letu 2019 v uravnotežen proračunski položaj v strukturnem smislu od leta 2020 dalje. V programu stabilnosti za leto 2019 je predvideno, da bo dolg sektorja država kot odstotek BDP v letu 2019 dosegel 118,6 %, v letu 2020 115,2 %, v letu 2022 pa znašal 103,7 %. Makroekonomski scenarij, na katerem temeljijo te proračunske projekcije, je za leti 2019 in 2020 verjeten, za naslednja leta pa optimističen. Hkrati ukrepi, potrebni za doseganje načrtovanih ciljev glede primanjkljaja od leta 2019 naprej, niso dovolj podrobno opredeljeni.
- (7) Program stabilnosti za leto 2019 ne zagotavlja informacij o proračunskih posledicah izrednih odhodkov v zvezi s preventivnimi ukrepi za zaščito nacionalnega ozemlja pred požari v naravi, ki so bili sprejeti po obsežnih požarih v naravi leta 2017. Vendar so portugalski organi v dopisu z dne 9. maja 2019 zagotovili ustrezne dokaze o obsegu in naravi teh dodatnih proračunskih stroškov. V dopisu so zlasti navedli, da izvrševanje proračuna za leto 2018 vključuje izredne odhodke v višini približno 0,04 % BDP, povezane s preventivnimi ukrepi za zaščito nacionalnega ozemlja pred požari v naravi. V dopisu z dne 9. maja 2019 so navedeni odhodki, povezani z obvladovanjem izrednih razmer, ki so razvrščeni kot enkratni ukrepi, in odhodki, povezani s preprečevanjem. Zaradi integrirane narave teh odhodkov in neposredne povezave z obsežnimi požari v naravi v letu 2017 bi se za posebno obravnavo odhodkov za preprečevanje požarov lahko upoštevala „klavzula o izrednih dogodkih“. Po navedbah Komisije so upravičeni dodatni odhodki za preventivne ukrepe v letu 2018 znašali 0,04 % BDP. Določbe členov 5(1) in 6(3) Uredbe (ES) št. 1466/97 omogočajo upoštevanje teh dodatnih odhodkov, saj je izjemen obseg požarov v naravi izreden dogodek, njegov učinek na portugalske javne finance je znaten in njihova vzdržnost ne bo ogrožena, če se dovoli začasen odklon od prilagoditvene poti za doseg srednjeročnega proračunskega cilja. Zato se je zaradi upoštevanja teh dodatnih stroškov zahtevana prilagoditev za doseg srednjeročnega proračunskega cilja za leto 2018 znižala.

⁽⁴⁾ UL C 320, 10.9.2018, str. 92.

⁽⁵⁾ Uredba (EU) št. 1303/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. decembra 2013 o skupnih določbah o Evropskem skladu za regionalni razvoj, Evropskem socialnem skladu, Kohezijskem skladu, Evropskem kmetijskem skladu za razvoj podeželja in Evropskem skladu za pomorstvo in ribištvo, o splošnih določbah o Evropskem skladu za regionalni razvoj, Evropskem socialnem skladu, Kohezijskem skladu in Evropskem skladu za pomorstvo in ribištvo ter o razveljavitvi Uredbe Sveta (ES) št. 1083/2006 (UL L 347, 20.12.2013, str. 320).

- (8) Svet je 13. julija 2018 Portugalski priporočil, naj zagotovi, da nominalna stopnja rasti neto primarnih javnofinančnih odhodkov v letu 2019 ⁽⁶⁾ ne bo preseгла 0,7 %, kar ustreza letni strukturni prilagoditvi v višini 0,6 % BDP. Na podlagi pomladanske napovedi Komisije iz leta 2019 obstaja v letu 2019 tveganje znatnega odklona od priporočene prilagoditvene poti.
- (9) Portugalska bi morala ob upoštevanju olajšave, povezane z izrednimi dogodki, za katere je odobren začasen odklon, v letu 2020 doseči srednjeročni proračunski cilj. Na podlagi pomladanske napovedi Komisije iz leta 2019 je to skladno z najvišjo nominalno stopnjo rasti neto primarnih javnofinančnih odhodkov v višini 1,5 %, kar ustreza letni strukturni prilagoditvi v višini 0,5 % BDP. Na podlagi pomladanske napovedi Komisije iz leta 2019 ob predpostavki nespremenjenih politik v letu 2020 obstaja tveganje znatnega odklona od te zahteve. Hkrati se pričakuje, da bo Portugalska v letu 2019 izpolnjevala prehodno pravilo glede dolga na podlagi dovoljenega letnega odklona v višini 0,25 %, vendar naj po napovedih ne bi prima facie izpolnjevala pravila glede dolga v letu 2020. Svet na splošno meni, da bi bilo treba z letom 2019 sprejeti potrebne ukrepe za zagotovitev skladnosti z določbami Pakta za stabilnost in rast. Uporaba morebitnih nepričakovanih prihodkov za nadaljnje zmanjševanje deleža dolga sektorja država bi bila pomembna.
- (10) Krepitev vzdržnosti javnih financ Portugalske je odvisna od nadaljnje pametne fiskalne konsolidacije, s podpiranjem naložb pa je mogoče še izboljšati kakovost javnih financ in odhodke napraviti bolj rasti naklonjene (glej spodaj). Kljub temu, da so se javne naložbe v letu 2018 okrepile, je njihov obseg ostal zelo majhen v primerjavi s standardi Unije in dosledno pod lastnimi cilji vlade. Izvrševanje zakona o nadzoru obveznosti, dosledno in pravočasno izvajanje zakona o proračunskem okviru in nadaljnja prizadevanja za racionalizacijo ostajajo ključnega pomena za izboljšanje nadzora nad odhodki in povečanje učinkovitosti porabe. Nedavni posamezni pregledi odhodkov od spodaj navzgor v določenih sektorjih so omogočili na splošno omejeno povečanje stroškovne učinkovitosti. Da bi dosegli večjo učinkovitost, bi morali pregledi odhodkov postati redna značilnost portugalskega proračunskega okvira. Poleg tega so še vedno potrebne temeljitejše reforme za izboljšanje učinkovitosti in jasen poudarek od zgoraj navzdol na omejevanju vseh odhodkov. To bi moralo temeljiti predvsem na strategiji za reformo javne uprave, namenjeni boljšemu usklajevanju stopenj zaposlenosti v javnih službah s potrebo po zagotavljanju učinkovitih storitev, kar vključuje podpiranje prerazporejanja osebja in njihovega prekvalificiranja, ter spodbujanju individualne uspešnosti in privlačnosti javne službe za visoko usposobljeno osebje.
- (11) Portugalske javne finance so pod nenehnim pritiskom negativnih demografskih gibanj, zlasti staranja prebivalstva, kar ima negativne posledice zlasti za vzdržnost pokojninskega in zdravstvenega sistema. Medtem ko so pretekle reforme izboljšale dolgoročno vzdržnost pokojninskega sistema, so se zaradi stalnih posebnih povečanj pokojnin in reform predčasnega upokojevanja dodatno povečali odhodki za pokojnine poleg že obstoječega trenda naraščanja zaradi staranja. Pomanjkanje ustreznih izravnalnih ukrepov lahko negativno vpliva na splošno vzdržnost pokojninskega sistema. V zdravstvenem sektorju se je leta 2018 še naprej spodbujala stroškovna učinkovitost, med drugim tudi z večjim opiranjem na centralizirano nabavo ter širšo uporabo generičnih zdravil in podobnih bioloških zdravil. To spremlja vztrajno visoka raven zaostalih plačil bolnišnic, ki je posledica neustreznega proračunskega načrtovanja in izvrševanja ter pomanjkljivosti v računovodskem nadzoru in praksah upravljanja. K začasnemu zmanjšanju zaostalih plačil bolnišnic v letu 2018 so v glavnem prispevali obsežni izredni ukrepi za poravnavo zaostalih plačil. Namen novega programa za leto 2019 je strukturno obravnavanje zaostalih plačil bolnišnic z uvedbo novega modela upravljanja javnih bolnišnic v kombinaciji z znatnim povečanjem njihovih letnih proračunov. Da bi bilo mogoče s tem programom kratkoročno upočasniti kopičenje zaostalih plačil bolnišnic in s tem strukturno zmanjšati njihov skupni obseg, je ključno, da se pravočasno in učinkovito izvaja.
- (12) Povečanje čistih dohodkov in zmanjšanje dolga podjetij v državni lasti bi pripomogla k večji vzdržnosti portugalskih javnih financ. Državni organi nameravajo čiste dohodke podjetij v državni lasti kot celoto približati ravni blizu ravnotežju v letu 2019, kar pomeni zamudo v primerjavi s prejšnjimi napovedmi, po katerih naj bi bil podoben rezultat dosežen že v letu 2018. Poleg tega so bili ukrepi za izpolnitev prvotnih načrtov dejavnosti in prizadevanja za zagotovitev bolj pravočasnega, preglednejšega in celovitejšega spremljanja odloženi, zato so bili šele pozno uveljavljeni kot korektivni ukrepi, kjer je bilo potrebno. Zlasti ni bila zagotovljena zadostna raven predhodne preglednosti v zvezi s financiranjem podjetij v državni lasti prek dokapitalizacij in posojil.

⁽⁶⁾ Neto primarne javnofinančne odhodke sestavljajo vsi javnofinančni odhodki brez odhodkov za obresti, odhodkov za programe Unije, v celoti izravnanih s prihodki iz skladov Unije, in nediskrecijskih sprememb pri odhodkih za denarna nadomestila za brezposelnost. Nacionalno financirane bruto investicije v osnovna sredstva so porazdeljene na obdobje štirih let. Diskrecijski ukrepi na strani prihodkov ali zakonsko določena povečanja prihodkov so vračunani. Enkratni ukrepi na strani prihodkov in na strani odhodkov so pobotani.

- (13) Kljub stalnemu izvajanju nekaterih ukrepov za zmanjšanje segmentacije trga dela, kot sta okrepitev delovnega inšpektorata in uvedba programa vključevanja za prekarne delavce v javni upravi, delež delavcev, zaposlenih za določen čas, na Portugalskem še vedno presega povprečje Unije. Več posameznih ukrepov, o katerih so se dogovorili predstavniki vlade, delodajalcev in delojemalcev, namenjenih dodatnemu zmanjšanju segmentacije trga dela in prekarnosti ter spodbujanju kolektivnih pogajanj, mora še potrditi Parlament, da se udeležijo v konkretni zakonodaji.
- (14) Zaradi boljših razmer na trgu dela se je zmanjšalo število ljudi, ki jim grozi revščina ali socialna izključenost. Kljub temu izboljšanju ostaja dohodkovna neenakost velika, učinek socialnih transferjev na zmanjšanje revščine pa je omejen. Čeprav se dohodkovna neenakost na Portugalskem zmanjšuje, je še vedno precej višja od povprečja Unije. Ustreznost sheme minimalnega dohodka je med najnižjimi v Uniji in zagotavlja dohodke v višini zgolj 40 % nacionalnega praga revščine. Sistem socialnih transferjev je treba spremeniti, sicer se lahko zgodi, da se bo majhna učinkovitost socialnih transferjev pokazala za kritično v morebitni prihodnji upočasnitvi gospodarske rasti, pri čemer bodo zlasti prizadete ranljive osebe.
- (15) Nizka stopnja usposobljenosti delavcev ovira naložbe in rast produktivnosti. Približno 50 % prebivalstva v starosti od 25 do 64 let ima nizko stopnjo izobrazbe, kar je precej nad povprečjem Unije, ki je leta 2018 znašala 22 %. Majhna razpoložljivost usposobljenega osebja je precejšnja ovira za naložbe, o kateri poročajo gospodarske družbe. Obstajajo možnosti zlasti za nadaljnje vključevanje v izobraževanje nizko usposobljenih odraslih (katerih udeležba pri učenju je pod povprečjem Unije) in razširitev financiranja ciljnih javnih spodbud na mala in srednja podjetja, namenjenih usposabljanju njihovega osebja. Digitalna znanja in spretnosti so poseben izziv, saj 50 % portugalskega prebivalstva nima osnovnih digitalnih znanj in spretnosti v primerjavi s povprečjem Unije, ki znaša 43 %. Naložbe v izobraževanje in usposabljanje, vključno z infrastrukturo, so ključnega pomena za izboljšanje zaposljivosti in socialne mobilnosti.
- (16) Ukrepi za povečanje vpisa v visokošolsko izobraževanje, kot je znatno povišanje štipendij, se izvajajo v okviru prizadevanj za povečanje števila visokošolskih diplomantov. Med osebami, starimi od 30 do 34 let na Portugalskem, jih je 33,5 % zaključilo visokošolsko izobraževanje, kar je še vedno pod povprečjem Unije, ki znaša 40,7 %. Vztrajnost teh nizkih deležev zlasti pri diplomantih na smereh informacijskih in komunikacijskih tehnologij, naravoslovnih znanosti, matematike in statistike ima lahko negativne posledice za rast produktivnosti in zmogljivosti za inovacije na Portugalskem. Čeprav si vlada prizadeva to vprašanje obravnavati s povečanjem števila študijskih mest na teh smereh in z izvajanjem pregleda sistema visokošolskega izobraževanja, so potrebna dodatna prizadevanja.
- (17) Delež nedonosnih posojil v finančnem sistemu ostaja razmeroma visok in znaša 9,4 %. Kljub temu je večina bank dosegla znaten napredek pri izpolnjevanju ciljev zmanjšanja obsega tovrstnih posojil, splošna raven nedonosnih posojil pa se je zmanjšala za 50 % med najvišjo vrednostjo, tj. junija 2016, in decembrom 2018. Sekundarni trg za prizadeto premoženje je dobil zagon, banke pa so tudi pospešile odpise in dosegale višje stopnje okrevanja nedonosnih posojil. Razčlenitev nedonosnih posojil še naprej kaže na stalen visok delež (65 %) nedonosnih posojil gospodarskih družb. V zadnjih nekaj letih so nacionalni organi izvedli številne pravne in institucionalne reforme postopkov v zvezi z insolventnostjo in izterjavo dolga. Vendar je povprečno trajanje postopkov v primeru insolventnosti še vedno dolgo, prav tako je še veliko zadev, o katerih sodišča še odločajo. Pravni in sodni okvir močno vplivata na postopek izterjave in možnosti za učinkovit zaseg premoženja. Dolgo povprečno trajanje postopkov izterjave vpliva na cene, ki jih trg uporablja za nedonosna sredstva.
- (18) Reforme, namenjen upravni poenostavitvi, so večinoma omejene na vsesplošno izvajanje dematerializacije postopkov in načela „samo enkrat“. Dosežke na področju upravne posodobitve bi bilo treba dopolniti z večjo upravno poenostavitvijo. Prednost bi bilo treba dati zlasti omejitvi števila dokumentov, ki jih je treba predložiti, in bodisi nadomestitvi sistemov dovoljenj z enostavnimi izjavami o skladnosti z veljavnimi pogoji bodisi, v bolj občutljivih sektorjih, poenostavitvi dovoljenj s skrajšanjem časa odločanja in sprejetjem tihe odobritve. Racionalizacija postopkov po posameznih sektorjih je še vedno nezadostna. Zlasti v gradbenem sektorju se še naprej zaračunavajo pretirane upravne pristojbine. Poleg tega pomanjkljivosti pri načrtovanju in spremljanju javnega naročanja ovirajo konkurenco. Smotrnost javnega naročanja bi bilo mogoče izboljšati z uvedbo strukturiranega in količinsko opredeljenega načrtovanja ter z zagotovitvijo natančnejšega nadzora nad izvedbeno fazo naročil. Kljub znatnemu zmanjšanju neposrednih oddaj naročil med letoma 2017 in 2018, je obseg tovrstnih naročil še vedno velik.

- (19) V okviru programa finančne pomoči si je Portugalska prizadevala zmanjšati regulativno breme za visoko regulirane poklice, zlasti z uvedbo okvirnega zakona iz leta 2013. Vendar je bil v nekaterih primerih ta napredek ustavljen ali je celo nazadoval zaradi sprejetja podzakonskih aktov za posamezne poklice in uvedbe prepovedi za skupine podjetij. Regulativne in upravne omejitve za poslovne in poklicne storitve prevladujejo, kar vzbuja pomisleke glede konkurence, ravni cen, inovacij in kakovosti storitev. Doslej še niso bili napovedani nobeni reformni načrti bodisi kot odziv na priporočila Komisije glede regulacije poklicnih storitev bodisi kot odziv na pregled ocene konkurence portugalskih samoreguliranih poklicev, ki ga je Organizacija za gospodarsko sodelovanje in razvoj (OECD) izvedla leta 2018 (v sodelovanju s portugalskim organom, pristojnim za konkurenco).
- (20) Pogoji, pod katerimi podjetja dostopajo do financiranja, so se v zadnjih nekaj letih izboljševali, delež podjetij, ki poročajo o dostopu do financiranja kot glavni omejitvi za naložbe, pa je zdaj v skladu s povprečjem Unije. Portugalski organi so na tem področju začeli in okrepili več pobud, kot so program Capitalizar in drugi programi, namenjeni posebnim vrstam podjetij ali sektorjev. Vendar pa se portugalska podjetja rada močno zanašajo na lastna sredstva za financiranje naložb in nezadosten znesek bančnih posojil konča v podjetjih z višjo produktivnostjo. Nizka raven vloženega kapitala na delavca je velika ovira za nadgradnjo produktivne strukture portugalskega gospodarstva. V zvezi s tem je pomembno, da se poveča obseg produktivnih naložb ter se te postopoma preusmerijo v podjetja s potencialom rasti in v sektorje z visoko produktivnostjo. Čeprav so se drugi viri financiranja, kot sta tvegani in lastniški kapital, v nekaj zadnjih letih povečevali, ostajajo občutno nižji od povprečja Unije.
- (21) Pravosodni sistem postaja učinkovitejši, vendar se še naprej sooča s kritičnimi izzivi, ki so povezani z dolgotrajnimi postopki in velikimi sodnimi zaostanki, zlasti na upravnih in davčnih sodiščih. Medtem ko se nadaljujejo prizadevanja za odpravo korupcije, preprečevanje korupcije ostaja problem zaradi pomanjkanja usklajene strategije in razdrobljenih odgovornosti.
- (22) Naložbe v raziskave in razvoj so se nedavno znova okrepile, vendar ne zadostujejo za nadgraditev portugalskega nacionalnega raziskovalnega in inovacijskega sistema. Po letih upadanja rasti se je delež odhodkov za raziskave in razvoj glede na BDP nedavno in v letu 2017 povečal, intenzivnost poslovnih raziskav in razvoja pa je nekoliko presešla intenzivnost javnih raziskav in razvoja. Napredek pri nadgrajevanju portugalske gospodarske strukture, da bi se dosegli višji deleži dodane vrednosti v visokotehnološki proizvodnji in v znanjsko intenzivnih storitvah, je bil zgolj skromen. S spodbujanjem naložb v neopredmetena sredstva, vključno z raziskavami in razvojem ter vodstvenimi sposobnostmi, finančno pismenostjo ter digitalnimi spretnostmi in znanji, da se podjetjem omogoči rast, povečanje njihove inovacijske zmogljivosti in vstop na izvozne trge, lahko Portugalska znatno okrepi naložbe in rast produktivnosti.
- (23) Zaradi nezadostnih pomorskih in železniških povezav izvozno usmerjena podjetja težko v celoti izkoriščajo potencial enotnega trga. Portugalska je zaradi svoje geografske lege naravna pomorska vstopna točka, zlasti za čezatlantske proge. S pravočasnimi naložbami v nove terminale za zabojnike v Sinesu (terminal Vasco da Gama), Leixõesu in Barreiro ter dokončanjem tekočih naložbenih projektov v drugih glavnih portugalskih pristaniščih (Viana do Castelo, Leixões, Aveiro, Figueira da Foz in Setúbal) bi se povečale zmogljivosti teh pristanišč za pretovarjanje. Železnice se še vedno zelo malo uporabljajo pri povezavah s Španijo (tako koridor vzhod–zahod kot sever–jug). Razvoj celovitega ibernskega načrta, ki bi vključeval opredelitev vmesnih korakov, terminalov ter medsebojnih povezav, potrebnih za izkoriščanje nadgraditve španskega omrežja, in razvoj tirne širine Mednarodne železniške zveze, bi pomagala okrepiti uspešnost Portugalske v mednarodnem železniškem prometu.
- (24) Naložbe v učinkovito rabo virov in prilagajanje podnebnim spremembam bi prispevale k doseganju dolgoročne trajnostne rasti. Predvidevanje škodljivih učinkov podnebnih sprememb, kot so poplave in gozdni požari, je na Portugalskem še vedno težavno. Izpolnitev cilja povečanja energijske učinkovitosti do leta 2020 ostaja izziv, najnovejši podatki za leto 2017 pa kažejo, da se poraba energije povečuje. Še vedno je veliko manevrskega prostora za izboljšanje energijske učinkovitosti zgradb in zmanjšanje porabe energije v podjetjih. Boljša čezmejna energetska povezanost bi lahko omogočila večjo konkurenco in olajšala uporabo obnovljivih virov energije.
- (25) Načrtovanje programov skladov Unije za obdobje 2021–2027 bi lahko prispevalo k odpravi nekaterih vrzeli, opredeljenih v priporočilih, zlasti na področjih iz Priloge D k poročilu o državi za leto 2019. To bi Portugalski omogočilo, da čim boljše uporabi navedena sredstva za opredeljene sektorje, pri tem pa upošteva regionalne razlike ter posebni položaj najbolj oddaljenih regij. Krepitev upravne zmogljivosti države za upravljanje teh sredstev je pomemben dejavnik za uspeh te naložbe.

- (26) V okviru evropskega semestra za leto 2019 je Komisija izvedla izčrpno analizo ekonomske politike Portugalske in jo objavila v poročilu o državi za leto 2019. Prav tako je ocenila program stabilnosti za leto 2019, nacionalni reformni program za leto 2019 in ukrepanje po priporočilih, ki jih je Portugalska prejela v prejšnjih letih. Glede na to, da je treba okrepiti splošno ekonomsko upravljanje Unije z vključitvijo prispevka na ravni Unije v prihodnje nacionalne odločitve, Komisija pri tem ni upoštevala le pomena teh programov za vzdržno fiskalno in socialno-ekonomsko politiko na Portugalskem, ampak tudi njihovo skladnost s pravili in smernicami Unije.
- (27) Svet je ob upoštevanju te ocene preučil program stabilnosti za leto 2019, njegovo mnenje ⁽⁷⁾ pa je izraženo zlasti v priporočilu 1 spodaj.
- (28) Svet je ob upoštevanju poglobljenega pregleda, ki ga je opravila Komisija, in te ocene preučil nacionalni reformni program za leto 2019 in program stabilnosti za leto 2019. Njegova priporočila v skladu s členom 6 Uredbe (EU) št. 1176/2011 so izražena v priporočilih 1 do 4 spodaj. Ta priporočila prispevajo tudi k izvajanju priporočila za euroobmočje, zlasti prvega, drugega in četrtega priporočila za euroobmočje. Fiskalne politike iz priporočila 1 med drugim prispevajo k odpravljanju neravnotežij, povezanih z visokim dolgom sektorja država –

PRIPOROČA, da Portugalska v obdobju 2019–2020 ukrepa tako, da:

1. ob upoštevanju olajšave, povezane z izrednimi dogodki, za katere je odobren začasen odklon, v letu 2020 doseže srednjeročni proračunski cilj; uporabi nepričakovane prihodke za hitrejše zmanjševanje deleža dolga sektorja država; izboljša kakovost javnih financ s prednostno obravnavo odhodkov, ki spodbujajo rast, ter hkrati okrepi nadzor nad celotnimi odhodki, poveča stroškovno učinkovitost in ustrezno pripravlja proračun, zlasti s poudarkom na trajnem zmanjšanju obsega zaostalih plačil bolnišnic; izboljša finančno vzdržnost podjetij v državni lasti, hkrati pa zagotovi bolj pravočasno, preglednejše in celovitejše spremljanje;
2. sprejme ukrepe za reševanje problematike segmentacija trga dela; izboljša raven znanj in spretnosti prebivalstva, zlasti njihovo digitalno pismenost, med drugim s prilagoditvijo izobraževanja odraslih potrebam trga dela; poveča število visokošolskih diplomantov, zlasti v naravoslovju in na področju informacijske tehnologije; izboljša učinkovitost in ustreznost socialne varnostne mreže;
3. ekonomsko politiko v zvezi z naložbami osredotoči na raziskave in inovacije, železniški promet in pristaniško infrastrukturo, nizkoogljični in energijski prehod, ter razširi energetske povezave, pri tem pa upošteva regionalne razlike;
4. omogoči hitrejšo izterjavo premoženja, s katerim so zavarovana nedonosna posojila, in sicer s povečanjem učinkovitosti postopkov v primeru insolventnosti in postopkov izterjave; zmanjša upravno in regulativno breme za podjetja, predvsem z zmanjšanjem ovir za podeljevanje licenc za posamezne sektorje; pripravi načrt za zmanjšanje omejitev v močno reguliranih poklicih; izboljša učinkovitost upravnih in davčnih sodišč, zlasti s skrajšanjem postopkov.

V Bruslju, 9. julija 2019

Za Svet
Predsednik
M. LINTILÄ

⁽⁷⁾ V skladu s členom 5(2) Uredbe (ES) št. 1466/97.

PRIPOROČILO SVETA**z dne 9. julija 2019****v zvezi z nacionalnim reformnim programom Romunije za leto 2019 in mnenje Sveta o konvergenčnem programu Romunije za leto 2019**

(2019/C 301/23)

SVET EVROPSKE UNIJE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije ter zlasti člena 121(2) in člena 148(4) Pogodbe,

ob upoštevanju Uredbe Sveta (ES) št. 1466/97 z dne 7. julija 1997 o okrejitvi nadzora nad proračunskim stanjem ter o nadzoru in usklajevanju gospodarskih politik ⁽¹⁾ in zlasti člena 9(2) Uredbe,

ob upoštevanju Uredbe (EU) št. 1176/2011 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. novembra 2011 o preprečevanju in odpravljanju makroekonomskih neravnotežij ⁽²⁾ in zlasti člena 6(1) Uredbe,

ob upoštevanju priporočila Evropske komisije,

ob upoštevanju resolucij Evropskega parlamenta,

ob upoštevanju sklepov Evropskega sveta,

ob upoštevanju mnenja Odbora za zaposlovanje,

ob upoštevanju mnenja Ekonomsko-finančnega odbora,

ob upoštevanju mnenja Odbora za socialno zaščito,

ob upoštevanju mnenja Odbora za ekonomsko politiko,

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) Komisija je 21. novembra 2018 sprejela letni pregled rasti, ki zaznamuje začetek evropskega semestra za usklajevanje ekonomskih politik za leto 2019. Pri tem je ustrezno upoštevala evropski steber socialnih pravic, ki so ga 17. novembra 2017 razglasili Evropski parlament, Svet in Komisija. Evropski svet je na zasedanju 21. marca 2019 potrdil prednostne naloge iz letnega pregleda rasti. Komisija je 21. novembra 2018 na podlagi Uredbe (EU) št. 1176/2011 Evropskega parlamenta in Sveta sprejela tudi poročilo o mehanizmu opozarjanja, v katerem je Romunijo opredelila kot eno od držav članic, za katere bo opravljen poglobljen pregled.

⁽¹⁾ UL L 209, 2.8.1997, str. 1.

⁽²⁾ UL L 306, 23.11.2011, str. 25.

- (2) Poročilo o državi za Romunijo za leto 2019 je bilo objavljeno 27. februarja 2019. V njem so bili ocenjeni napredek Romunije pri izvajanju priporočil za posamezno državo, ki jih je Svet sprejel 13. julija 2018 ⁽³⁾, nadaljnje ukrepanje po priporočilih za posamezno državo, sprejetih v prejšnjih letih, in napredek pri doseganju njenih nacionalnih ciljev iz strategije Evropa 2020. Poročilo o državi vsebuje tudi rezultate poglobljenega pregleda v skladu s členom 5 Uredbe (EU) št. 1176/2011, ki so bili prav tako objavljeni 27. februarja 2019. Na podlagi opravljene analize Komisija ugotavlja, da v Romuniji obstajajo makroekonomska neravnotežja. Slabosti so zlasti povezane z upadanjem cenovne konkurenčnosti in naraščanjem primanjkljaja na tekočem računu v razmerah ekspanzivne fiskalne politike in nepredvidljivega poslovnega okolja. Nedavne zakonodajne pobude ustvarjajo tveganja za delovanje finančnega sektorja in lahko škodijo zasebnim naložbam.
- (3) Romunija je 9. maja 2019 predložila nacionalni reformni program za leto 2019, 8. maja 2019 pa konvergenčni program za leto 2019. Programa sta bila ocenjena istočasno, da bi se upoštevala njuna medsebojna povezanost.
- (4) Ustrezna priporočila za posamezne države so bila obravnavana pri načrtovanju programov evropskih strukturnih in investicijskih skladov (v nadaljnjem besedilu: skladi ESI) za obdobje 2014–2020. Kot je določeno v členu 23 Uredbe (EU) št. 1303/2013 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽⁴⁾, lahko Komisija od države članice zahteva, da pregleda svoj partnerski sporazum in ustrezne programe ter predlaga njihove spremembe, kadar je to potrebno za podporo izvajanju ustreznih priporočil Sveta. Komisija je zagotovila dodatne podrobnosti o tem, kako bo uporabila navedeno določbo, v smernicah o uporabi ukrepov za povezovanje uspešnosti skladov ESI z dobrim gospodarskim upravljanjem.
- (5) Za Romunijo trenutno velja preventivni del Pakta za stabilnost in rast. Vlada v konvergenčnem programu za leto 2019 načrtuje za leto 2019 nominalni primanjkljaj v višini 2,8 % bruto domačega proizvoda (BDP), ki naj bi se nato postopoma znižal na 2,0 % BDP v letu 2022. Na podlagi preračunanega strukturnega salda ⁽⁵⁾ se ne načrtuje, da bo srednjeročni proračunski cilj, tj. strukturni primanjkljaj v višini 1 % BDP, dosežen v programskem obdobju. V skladu s konvergenčnim programom naj bi dolg sektorja država kot odstotek BDP do leta 2022 ostal pod 40 % BDP. Makroekonomski scenarij, na katerem temeljijo te proračunske projekcije, je optimističen. Poleg tega ukrepi, potrebni za doseganje načrtovanih ciljev glede primanjkljaja, niso dovolj podrobno opredeljeni.
- (6) Svet je 22. junija 2018 v skladu s členom 121(4) Pogodbe ugotovil, da je v Romuniji v letu 2017 prišlo tudi do znatnega ugotovljenega odklona od prilagoditvene poti za doseg srednjeročnega proračunskega cilja. Zaradi ugotovljenega znatnega odklona je Svet 22. junija 2018 izdal priporočilo ⁽⁶⁾, s katerim je Romuniji priporočil, naj sprejme potrebne ukrepe za zagotovitev, da nominalna stopnja rasti neto primarnih javnofinančnih odhodkov ⁽⁷⁾ ne bo presegla 3,3 % v letu 2018 in 5,1 % v letu 2019, kar ustreza letni strukturni prilagoditvi v višini 0,8 % BDP v vsakem letu. Svet je 4. decembra 2018 sprejel Sklep (EU) 2018/2020 ⁽⁸⁾, v katerem je ugotovil, da Romunija ni sprejela učinkovitih ukrepov v odgovor na Priporočilo Sveta z dne 22. junija 2018, in izdal revidirano priporočilo ⁽⁹⁾. V priporočilu z dne 4. decembra 2018 je Svet Romunijo pozval, naj sprejme potrebne ukrepe za

⁽³⁾ UL C 320, 10.9.2018, str. 98.

⁽⁴⁾ Uredba (EU) št. 1303/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. decembra 2013 o skupnih določbah o Evropskem skladu za regionalni razvoj, Evropskem socialnem skladu, Kohezijskem skladu, Evropskem kmetijskem skladu za razvoj podeželja in Evropskem skladu za pomorstvo in ribištvo, o splošnih določbah o Evropskem skladu za regionalni razvoj, Evropskem socialnem skladu, Kohezijskem skladu in Evropskem skladu za pomorstvo in ribištvo ter o razveljavitvi Uredbe Sveta (ES) št. 1083/2006 (UL L 347, 20.12.2013, str. 320).

⁽⁵⁾ Ciklično prilagojeni saldo brez enkratnih in drugih začasnih ukrepov, ki ga je Komisija preračunala z uporabo skupno dogovorjene metodologije.

⁽⁶⁾ Priporočilo Sveta z dne 22. junija 2018 za odpravo znatnega ugotovljenega odklona od prilagoditvene poti za doseg srednjeročnega proračunskega cilja v Romuniji (UL C 223, 27.6.2018, str. 3).

⁽⁷⁾ Neto primarne javnofinančne odhodke sestavljajo vsi javnofinančni odhodki brez odhodkov za obresti, odhodkov za programe Unije, v celoti izravnanih s prihodki iz skladov Unije, in nediskrecijskih sprememb pri odhodkih za denarna nadomestila za brezposelnost. Nacionalno financirane bruto investicije v osnovna sredstva so porazdeljene na obdobje štirih let. Diskrecijski ukrepi na strani prihodkov ali zakonsko določena povečanja prihodkov so vračunani. Enkratni ukrepi na strani prihodkov in na strani odhodkov so pobotani.

⁽⁸⁾ Sklep Sveta (EU) 2018/2020 z dne 4. decembra 2018 o ugotovitvi, da Romunija v odgovor na Priporočilo Sveta z dne 22. junija 2018 ni sprejela učinkovitih ukrepov (UL L 323, 19.12.2018, str. 16).

⁽⁹⁾ Priporočilo Sveta z dne 4. decembra 2018 za odpravo znatnega ugotovljenega odklona od prilagoditvene poti za doseg srednjeročnega proračunskega cilja v Romuniji (UL C 460, 21.12.2018, str. 1).

zagotovitev, da nominalna stopnja rasti neto primarnih javnofinančnih odhodkov v letu 2019 ne bo presegla 4,5 %, kar ustreza letni strukturalni prilagoditvi v višini 1,0 % BDP. Svet je 14. junija 2019 sprejel Sklep (EU) 2019/1002 ⁽¹⁰⁾, v katerem je ugotovil, da Romunija ni sprejela učinkovitih ukrepov v odgovor na Priporočilo Sveta z dne 4. decembra 2018. Poleg tega podatki o realizaciji za leto 2018 kažejo na znaten odklon Romunije od priporočene prilagoditve v letu 2018. Komisija je 5. junija 2019 v skladu s členom 121(4) Pogodbe in členom 10(2) Uredbe (ES) št. 1466/97 Romuniji izdala opozorilo, da je bil v letu 2018 ugotovljen znaten odklon od prilagoditvene poti za doseg srednjeročnega proračunskega cilja. Svet je nato 14. junija 2019 sprejel priporočilo ⁽¹¹⁾, v katerem je potrdil, da mora Romunija sprejeti potrebne ukrepe za zagotovitev, da nominalna stopnja rasti neto primarnih javnofinančnih odhodkov v letu 2019 ne bo presegla 4,5 %, kar ustreza letni strukturalni prilagoditvi v višini 1,0 % BDP. Na podlagi pomladanske napovedi Komisije iz leta 2019 obstaja v letu 2019 tveganje odklona od tega priporočila.

- (7) V priporočilu z dne 14. junija 2019 je Svet Romuniji priporočil, naj sprejme potrebne ukrepe za zagotovitev, da nominalna stopnja rasti neto primarnih javnofinančnih odhodkov v letu 2020 ne bo presegla 5,1 %, kar ustreza letni strukturalni prilagoditvi v višini 0,75 % BDP. Na podlagi pomladanske napovedi Komisije iz leta 2019 ob predpostavki nespremenjenih politik v letu 2020 obstaja tveganje odklona od te zahteve. Poleg tega je v pomladanski napovedi Komisije iz leta 2019 predvideno, da bo leta 2019 in 2020 javnofinančni primanjkljaj presegel referenčno vrednost 3 % BDP iz Pogodbe. Na splošno Svet meni, da bodo v skladu s priporočilom Sveta z dne 14. junija 2019 za odpravo znatnega ugotovljenega odklona od prilagoditvene poti za doseg srednjeročnega proračunskega cilja in glede na močno poslabšanje fiskalnih obetov od leta 2019 potrebni znatni dodatni ukrepi, da bi Romunija izpolnila določbe Pakta za stabilnost in rast.
- (8) Romunija pri proračunskem načrtovanju redno ne upošteva določb nacionalnega fiskalnega okvira. Nacionalno pravilo o strukturalnem primanjkljaju zahteva skladnost s srednjeročnim proračunskim ciljem, tj. strukturalnim primanjkljajem, nižjim od 1 % BDP, ali približevanje k temu cilju. Leta 2016 se je Romunija oddaljila od srednjeročnega proračunskega cilja in od takrat odstopa od njega, kar je v nasprotju z nacionalnim pravilom o primanjkljaju. Spremembi proračuna za leto 2018, sprejeti jeseni 2018, sta prav tako odstopali od več dodatnih pravil, ki prepovedujejo povišanje zgornjih mej primanjkljaja in odhodkov v tekočem proračunskem letu. Proračun za leto 2019, ki ga je vlada sprejela februarja 2019, parlament pa odobril marca, ponovno odstopa od več fiskalnih pravil, vključno s pravilom o strukturalnem primanjkljaju. Poleg tega nacionalni organi tako kot v prejšnjih letih parlamentu niso poslali posodobljene srednjeročne fiskalne strategije do zakonskega roka avgusta, s čimer so spodkopali njegovo usmerjevalno vlogo. Prav tako kot v prejšnjih letih nacionalni organi niso izpolnili zahteve o podpisu izjave, da sta proračun za leto 2019 in fiskalna strategija v skladu s fiskalnimi pravili in načeli fiskalne odgovornosti.
- (9) Izpolnjevanje davčnih obveznosti ostaja nezadostno. V zvezi z davkom na dodano vrednost ostaja razlika med teoretično pričakovanim in dejansko pobranim davkom zelo velika. Obsežna neformalna ekonomija predstavlja dodaten izziv za izpolnjevanje davčnih obveznosti, zaradi visokih stopenj neprijavljenega dela pa je državni proračun prikrajšan za znatna sredstva. Poleg tega razširjenost gotovinskega plačevanja olajšuje davčne utaje. V preteklem letu je Romunija dosegla omejen napredek pri obravnavi ponovnega priporočila, naj izboljša izpolnjevanje davčnih obveznosti in pobiranje davkov. Uvedba elektronskih blagajn, povezanih z informacijskim sistemom davčne uprave, napreduje dokaj počasi. Davčna uprava sprejema ukrepe za vzpostavitev sistema ocenjevanja tveganj za revizijo davkoplačevalcev.
- (10) Po večletnih vztrajnih prizadevanjih za utrditev finančnega sektorja je bila finančna stabilnost ponovno ogrožena leta 2018 zaradi sklopa vladnih in parlamentarnih zakonodajnih pobud. Davek na premoženje bank, ki ga je vlada uvedla z izrednim odlokom konec decembra 2018 brez ocene učinka ali posvetovanja z deležniki, je sprožil številne resne pomisleke glede njegovega negativnega vpliva na bonitetni položaj bank, vodenje denarne politike ter s tem na naložbe in gospodarsko rast. Način njegovega sprejetja in njegove določbe so imeli velike negativne

⁽¹⁰⁾ Sklep Sveta (EU) 2019/1002 z dne 14. junija 2019 o ugotovitvi, da Romunija v odgovor na Priporočilo Sveta z dne 4. decembra 2018 ni sprejela učinkovitih ukrepov (UL L 163, 20.6.2019, str. 62).

⁽¹¹⁾ Priporočilo Sveta z dne 14. junija 2019 za odpravo znatnega ugotovljenega odklona od prilagoditvene poti za doseg srednjeročnega proračunskega cilja v Romuniji (UL C 210, 21.6.2019, str. 1).

učinke na devizni tečaj, zmožnost vlade, da si izposoja na trgu, in navsezadnje na to, kako deležniki dojemajo operativna tveganja. Čeprav so bili marca 2019 spremenjeni nekateri sporni vidiki davka, so bile spremembe ponovno sprejete z izrednim odlokom vlade in brez ocene učinka. Najspornejši elementi bančnega davka na skupna sredstva so bili odpravljeni. Vendar bi lahko v skladu z novo ubeseditvijo davek izkrivljaval spodbude za posojanje, kar bi lahko privedlo do neustreznega dajanja posojil gospodarstvu. V zvezi s temi spremembami bi bilo treba oceniti morebitne posledice za prenos monetarne politike. Več zakonodajnih pobud, ki jih je parlament sprejel konec leta 2018, čeprav jih je ustavno sodišče marca 2019 razglasilo za neustavne, je dodatno obremenilo bančni sektor in utrdilo splošno mnenje o tem, da je pravni okvir nepredvidljiv. Pretekle izkušnje kažejo, da bi lahko zakonodajalec ponovno predložil takšne pobude.

- (11) Novi zakon o pokojninah, ki ga je parlament sprejel decembra 2018, bo verjetno ogrozil vzdržnost javnih financ. Pokojninska točka, tj. glavni parameter, ki se uporablja za indeksacijo pokojnin, naj bi se septembra 2019 povečala za 15 %, septembra 2020 pa za 40 %. Zakon bi lahko spremenil več parametrov, ki se uporabljajo za izračun pokojninskih prejemkov. Vrednost pokojninske točke se bo povečala, saj se faktor indeksacije za obstoječe pokojnine naj ne bi več približeval cenam, temveč naj bi ostal trajno sestavljen iz plač in cen. Poleg tega se bo obdobje plačevanja prispevkov, ki se uporablja za izračun pokojnine posameznika, skrajšalo, kar bo privedlo do višjih odhodkov za pokojnine pri novih pokojninah. Vendar pa bo odprava korekcijskega indeksa za nove pokojnine (ki je delno navezoval prvo pokojnino na plače) ublažila skupno povečanje odhodkov za pokojnine, ki je posledica drugih parametrov. Nekateri strukturni izzivi, ki vplivajo na ustreznost pokojnin, se še vedno niso obravnavali. Dejanska povprečna upokojitvena starost je blizu povprečja Unije, vendar se razlikuje med moškimi in ženskami. To skupaj s krajšimi obdobji plačevanja prispevkov za ženske povzroča znatne razlike v pokojninah med spoloma.
- (12) Reforma pokojninskega sistema, ki je bila uvedena leta 2008, se postopoma opušta. Po večkratnih odložitvah načrtovanega povečanja prispevkov v sklade drugega pokojninskega stebra, ki bi morali do leta 2016 doseči 6 % bruto plač, so se prispevki z letom 2018 zmanjšali na 3,75 % bruto plač. Sklade drugega pokojninskega stebra je dodatno oslabil sveženj ukrepov, ki jih je vlada sprejela na podlagi izrednega odloka konec leta 2018. Prispevki v te sklade so po minimalnem petletnem obdobju plačevanja postali neobvezni. Minimalne kapitalske zahteve za družbe za upravljanje pokojninskih skladov drugega stebra so se znatno povečale, kar je povzročilo tveganje, da bodo družbe za upravljanje skladov izstopile z romunskega trga. Prav tako so se znatno zmanjšale upravljavske provizije, ki se obračunavajo za bruto prispevke, kar bi lahko vplivalo na finančne rezultate družb za upravljanje skladov in povečalo verjetnost izstopa s trga. To bi lahko negativno vplivalo na razvoj lokalnega kapitalskega trga in sektorja institucionalnih vlagateljev ter gospodarstvo prikrajšalo za nujno potreben vir dolgoročnih naložb. Poleg tega bosta oslabevali ali propad drugega stebra privedla do manjše raznolikosti pokojninskih prihodkov, pokojnine pa bodo izpostavljene večjim političnim in demografskim tveganjem. Vlada je marca 2019 z izrednim odlokom ohranila nove minimalne kapitalske zahteve za družbe za upravljanje skladov, vendar je rok za vplačilo celotnega dodatnega kapitala preložila na december 2019. Maja 2019 je vlada znatno zmanjšala minimalne kapitalske zahteve za družbe za upravljanje pokojninskih skladov, s čimer se je delno izravnalo povečanje, sprejeto decembra 2018. Druge določbe izrednega odloka iz decembra 2018, ki ogrožajo sposobnost uspešnega delovanja pokojninskih skladov drugega stebra, ostajajo nespremenjene.
- (13) Izzivi, povezani s kakovostjo in vključenostjo v sistem izobraževanja in usposabljanja, negativno vplivajo na potencial Romunije za vključujočo rast. Čeprav se je proračun leta 2019 povečal, je poraba za izobraževanje ostala med najnižjimi v Uniji, zlasti na ravneh izobraževanja, ki so ključne za preprečevanje zgodnjega opuščanja šolanja (ki ostaja na visoki ravni), zagotavljanje enakih možnosti in odpravo neenakosti pozneje v življenju. Udeležba v kakovostni predšolski vzgoji in varstvu je še vedno pod povprečjem Uniji, delno zaradi pomanjkanja prostorov. To vpliva na udeležbo žensk na trgu dela in na zgodnje pridobivanje znanj ter spretnosti. Posodobitev in optimizacija šolskega omrežja za prilagoditev demografskim trendom zaostaja, pri čemer je 10 % šol prepolnih, 58 % pa jih ima presežne zmogljivosti. Pomembni izzivi so prisotni tudi pri pridobivanju osnovnih in digitalnih znanj in spretnosti. Zmožnost učiteljev, da uporabijo pristop, osredotočen na posameznega učenca, ni dovolj razvita. Razlike med podeželjem in mesti še vedno obstajajo, ranljive skupine, vključno z Romi, pa imajo še vedno omejen dostop do visokokakovostnega vključujočega izobraževanja.

- (14) Trg dela je pod vse večjim pritiskom zaradi zelo nizke stopnje brezposelnosti (4,2 % leta 2018) in hkrati vedno manjše razpoložljivosti delovne sile ter vztrajnega pomanjkanja znanj in spretnosti. Stopnja delovne aktivnosti žensk je nizka, zlasti pri mladih in ženskah srednjih let. To je predvsem posledica osebnih in družinskih obveznosti ter nizke udeležbe otrok, starih do 3 leta, v formalnem otroškem varstvu. Aktivne politike zaposlovanja zagotavljajo omejen odziv na potrebe na trgu dela, pri čemer so ukrepi osredotočeni predvsem na finančne spodbude in ne na prilagojene in celovite pristope. Zamude pri načrtovani reformi javnega zavoda za zaposlovanje še vedno pomembno ovirajo modernizacijo storitev za delodajalce in brezposelne. Tudi izpopolnjevanje in zagotavljanje integriranih storitev je šibko. Znanja in spretnosti se ne razvijajo v skladu s potrebami rastočih gospodarskih sektorjev, saj ima 81 % delodajalcev težave pri zapolnjevanju prostih delovnih mest. Sektor informacijske in komunikacijske tehnologije raste, medtem ko se je število Romunk in Romunov v starosti 20–29 let, ki imajo diplomu s področja naravoslovja, tehnologije, inženirstva in matematike, med letoma 2014 in 2016 zmanjšalo. Trenutno ni nobene celovite ali sektorske ocene potreb po znanju in spretnostih, napovedovanje znanj in spretnosti pa se ne uporablja, kar ovira prilagajanje sistema izobraževanja in usposabljanja potrebam na trgu dela. Začelo se je uvajanje dualnega sistema poklicnega izobraževanja in usposabljanja, s čimer se želi obravnavati pomanjkanje znanj in spretnosti. Vendar študenti in starši poklicno izobraževanje in usposabljanje še vedno obravnavajo kot drugo izbiro, razmeroma nizka stopnja zaposlenosti novih diplomantov poklicnega izobraževanja in usposabljanja pa kaže na to, da je ustreznost za trg dela izziv. Visokošolsko izobraževanje ni dovolj usklajeno s trgom dela. Čeprav se je delež prebivalstva s terciarno izobrazbo v tem desetletju podvojil, je še vedno nizek.
- (15) Kljub nedavnim izboljšavam sta revščina in dohodkovna neenakost še vedno visoki, regionalne razlike pa se poglobljajo. Revščina in socialna izključenost še vedno ogrožata enega od treh Romunov, pri čemer so določene skupine, kot so otroci, Romi, invalidi in starejši, bolj prizadete. Socialne storitve niso dovolj kakovostne, nimajo zadostne pokritosti, so neenakomerno geografsko porazdeljene in niso povezane s posebnimi potrebami skupnosti. Samo okrog 20 % upravnih teritorialnih enot je izdalo licence za izvajanje socialnih storitev. Storitve so običajno skoncentrirane v bogatejših ali mestnih predelih, potrebe pa so nujnejše v revnejših, podeželskih območjih in regijah. Omejeno povezovanje med zaposlovanjem, izobraževanjem, zdravstvom in socialnimi storitvami ne omogoča trajnostne vključitve različnih prikrajšanih skupin. Invalidom je zagotovljena zgolj omejena podpora za neodvisno življenje in dostop do zaposlitve. Razmere v romski skupnosti kažejo zelo skromen napredek. Stanovanjska prikrajšanost je najvišja v Uniji in škoduje socialnemu vključevanju. Stanovanjske politike so decentralizirane, brez strateškega okvira, revne skupnosti pa se pogosto soočajo s pomanjkanjem finančnih sredstev. Socialni referenčni indeks, ki se uporablja kot podlaga za izračun večine socialnih prejemkov in nadomestil, ni bil posodobljen od leta 2008 in se je tudi precej znižal glede na minimalno plačo. Zato se je stopnja revščine za ljudi z nizko in zelo nizko intenzivnostjo dela od leta 2010 povečala za polovico. Poleg tega je socialna varnost za osebe z netipičnimi oblikami zaposlitve nezadostna. Eni od treh oseb z netipično obliko zaposlitve grozi resna materialna prikrajšanost. Dnevni in sezonski delavci nimajo formalnega dostopa do pravic socialne varnosti, ki zajemajo brezposelnost, porodniški dopust, nesreče in poškodbe pri delu. Izvajanje reforme minimalnega dohodka za vključenost, začete leta 2016, s katero bi se povečala pokritost in ustreznost socialne pomoči, je bilo dodatno odloženo na leto 2021.
- (16) Za socialni dialog je značilno majhno število kolektivnih pogodb, zlasti na sektorski ravni, tudi zaradi trenutne opredelitve sektorjev. Nacionalni organi so začeli pripravljati načrte za revizijo opredelitev gospodarskih sektorjev, vendar še ni bil dosežen noben dogovor. Zunaj okvira za kolektivna pogajanja se socialnih partnerjev ne vključuje pravočasno v vprašanja glede politik in reforme na način, ki bi omogočal plodno sodelovanje. Večina socialnega dialoga poteka formalno, v okviru ekonomsko-socialnega sveta in odborov za socialni dialog. Toda kljub vzpostavljenemu okviru za dialog in posvetovanja sta se stabilnost in vloga teh institucij v zadnjem letu zmanjšali.
- (17) Po letih skromne rasti plač Romunija beleži eno od najhitrejših stopenj rasti plač v Uniji. To je posledica vladnih politik, s katerimi so se povešale plače v javnem sektorju in minimalna plača, rekordno nizke stopnje brezposelnosti in strukturnega pomanjkanja delovne sile. Minimalna plača se še naprej določa nesistematično, brez objektivnega mehanizma. Zaradi zaporednih povišanj v zadnjih letih je leta 2017 minimalno plačo prejemal že vsak tretji zaposleni, kar je skoraj štirikrat več kot leta 2011.
- (18) Zdravstveni sistem se sooča s številnimi izzivi. Slabo financiranje, neučinkovita uporaba javnih sredstev in pomanjkanje reform omejujeta učinkovitost zdravstvenega sistema. Neprekinjeno izseljevanje je povzročilo znatno pomanjkanje zdravnikov in medicinskih sester. Zdravstvena infrastruktura in razširjenost neformalnih plačil ostajata zaskrbljujoči. Dostop do zdravstvenih storitev za ljudi, ki živijo na podeželju, in za ranljive skupine je omejen. Ti dejavniki negativno vplivajo na zdravstveno stanje prebivalstva, ki kljub nedavnim izboljšavam ostaja pod

povprečjem Unije. Izboljšanje skupnostne oskrbe je nujno potrebno, vendar se z njim zamuja. Pilotni projekt za vzpostavitev centrov za skupnostno oskrbo se je začel z zamudo, kar vpliva na uvajanje storitev celovite oskrbe. Sektor dolgotrajne oskrbe ni pripravljen na hitro starajoče se prebivalstvo. Storitve oskrbe na domu in dnevne oskrbe je malo, skoncentrirane pa so predvsem na območjih z višjimi dohodki. Pokritost z dolgotrajno oskrbo in javna poraba zanjo sta med najnižjimi v Uniji, dostop do dolgotrajne oskrbe, rehabilitacije in paliativne oskrbe pa je slab.

- (19) Kakovost infrastrukture, vključno v prometnem in energetskega sektorju ter sektorjih odpadkov in odpadnih voda, ostaja slaba in omejuje možnosti Romunije za rast. Kljub znatnim javnim naložbam po pristopu Romunije k Uniji njena fizična infrastruktura še vedno ni dovolj razvita. Splošno stanje in zanesljivost cestnih in železniških omrežij sta zelo slaba. Infrastruktura ne dohaja povečanja prometa zaradi rastočega gospodarstva. Cestno omrežje je med najmanj razvitimi v Uniji, reforma železniškega sektorja pa zaostaja. Emisije toplogrednih plinov iz cestnega prometa so se v zadnjih petih letih močno povečale. Poleg tega je veliko pomanjkanje naložb v vzdrževanje zmanjšalo hitrost vlakov in vplivalo na dobavne roke pri železniškem prevozu blaga. Mestni prevoz trpi zaradi kroničnega pomanjkanja sredstev, slabe sektorske organizacije in šibkih upravnih zmogljivosti lokalnih ponudnikov. Poleg tega so še vedno prisotne pomanjkljivosti v energetskega in vodni infrastrukturi ter infrastrukturi za odpadke in odpadno vodo, kot tudi pri energetskih povezavah. Za sistem ravnanja z odpadki sta še vedno značilni zelo nizka stopnja recikliranja komunalnih odpadkov in zelo visoka stopnja odlaganja odpadkov na odlagališča. Izpolnitev cilja povečanja energijske učinkovitosti ostaja izziv, zlasti je še vedno na voljo veliko manevrskega prostora za izboljšanje energijske učinkovitosti zgradb.
- (20) Splošna inovacijska zmogljivost Romunije ostaja nizka, njeno prihodnjo konkurenčnost pa ogrožajo velike razlike v produktivnosti in inovacijah med podjetji v tuji lasti in domačimi podjetji. Naložbe Romunije v raziskave in razvoj so najnižje v Uniji (0,5 % BDP), javni odhodki za raziskave in razvoj pa so se zmanjšali z 0,32 % BDP v letu 2011 na 0,21 % BDP v letu 2017, kar ovira povečanje zmogljivosti. Zaradi tega je kakovost javne znanstvene baze še vedno zelo nizka, sodelovanje med znanostjo in gospodarstvom pa slabo razvito. Glede na to, da se je tudi število diplomantov s terciarno izobrazbo na področju znanosti, tehnologije, inženirstva in matematike še dodatno zmanjšalo, pomanjkanje znanj in spretnosti pomeni velik izziv za inovacijski potencial romunskega gospodarstva. Digitalizacija je ključen izziv za rast inovacij in povečanje konkurenčnosti v Romuniji. Romunija dosega slabe rezultate pri številnih elementih indeksa digitalnega gospodarstva in družbe, vključno z digitalnimi javnimi storitvami, digitalnimi spretnostmi splošnega prebivalstva in digitalizacijo podjetij.
- (21) Dosegla je le omejen napredek pri izvajanju priporočila, naj pri javnih naložbah okrepi prednostno razvrščanje projektov in izboljša njihovo pripravo. Ministrstvo za finance je odgovorno za pripravo prednostnega seznama javnih investicijskih projektov vrednosti nad 100 milijonov RON (21 milijonov EUR) in spremljanje njihovega izvajanja, vendar projekte upravljajo resorna ministrstva. Seznam prednostnih projektov trenutno vključuje 136 projektov, večinoma na področju prometa. Večina teh prednostnih projektov bi se lahko sofinancirala s sredstvi Unije. Črpanje sredstev Unije je omejeno zaradi dejavnikov, kot so omejene upravne zmogljivosti za pripravo, prednostno razvrščanje in izvajanje velikih naložbenih projektov. Čeprav se od nedavnega pripravljajo in Evropski komisiji v odobritev pošiljajo veliki infrastrukturni projekti, še vedno manjkajo nekateri pomembni projekti, kot je avtocesta Sibiu-Pitești (zagotavljanje povezljivosti s koridorjema Ren–Donava in Orient–Vzhodno Sredozemlje v omrežju TEN-T), izvajanje projektov pa je na splošno še vedno v zaostanku. Poleg tega so se sredstva Unije do zdaj črpala za projekte, pripravljene za prejšnje programsko obdobje, seznam novih projektov za tekoče obdobje pa še ni v celoti pripravljen.
- (22) Učinkovito javno naročanje je ključnega pomena za doseganje pomembnih ciljev politike v Romuniji, ki vključujejo učinkovito javno porabo, posodobitev javne uprave ter spodbujanje inovacij ter trajnostne in vključujoče rasti. Romunija je doseгла omejen napredek pri izvajanju priporočila, naj izboljša preglednost javnih naročil. Učinkovitost javnega naročanja je še vedno problem, nepovratnost določenih ukrepov, zlasti racionalizacije predhodnega nadzora, pa je ogrožena. V nacionalni strategiji za javno naročanje je poudarjen pomen enotnega predhodnega nadzora, ki ga izvaja nacionalna agencija za javno naročanje. Pogoste zakonodajne pobude lahko ogrozijo doseganje ciljev iz strategije. Predvidljivost in stabilnost zakonodaje o javnem naročanju ostajata pomemben izziv, nacionalna strategija javnega naročanja pa se ne izvaja v celoti.

- (23) Izvajanje javne politike je postalo vse bolj nepredvidljivo, kar vpliva na poslovno okolje. Nedavno je na primer vlada z izrednim odlokom sprejela niz daljnosežnih ukrepov, ki vplivajo na delovanje bančnega sektorja, upraviteljev pokojninskih skladov drugega stebra ter energetskih in telekomunikacijskih podjetij, ne da bi se pred tem posvetovala z deležniki ali izvedla oceno učinka. Regulativne ocene učinka ostajajo formalnost, njihova kakovost in dejanska uporaba pa se med sektorji močno razlikujeta. Nadzor kakovosti regulativnih ocen učinka in oblikovanja politik je omejen. Trajnosten mehanizem za spremljanje politike s preglednim sistemom poročanja in naknadnimi ocenami ne obstaja. Pomembne zakonodajne pobude se pogosto napovejo tik pred sprejetjem. Sodelovanje deležnikov pri načrtovanju in izvajanju reform je šibko, do pristnega dialoga pa prihaja le redko, čeprav so zanj na voljo institucionalne strukture. Zamudni upravni postopki zlasti vplivajo na mala in srednja podjetja. Obremenjujoči upravni postopki za ustanovitev podjetja in regulativne zahteve za ponudnike storitev, vključno z reguliranimi poklici, na primer ovirajo nadaljnji razvoj trga. Sprejete ustrezne zakonodaje o upravljanju človeških virov v javni upravi še vedno zamuja. Velika razdrobljenost pristojnosti in virov vpliva na usklajenost in razpoložljivost javnih storitev, zlasti na lokalni ravni. Nacionalne in regionalne strategije za različne javne storitve niso dobro prenesene v celostne ukrepe na regionalni in lokalni ravni. Financiranje javnih storitev je neenakomerno porazdeljeno po državi in pogosto ne ustreza lokalnim potrebam. Ne upoštevajo se dejavniki, kot so enoten strateški pristop po posameznih vrstah storitve, obstoječe vrzeli in potrebe po razvoju novih storitev. Prihodki lokalnih organov niso dovolj stabilni in predvidljivi. Sprejeti so bili omejeni ukrepi za izboljšanje ravnotežja med pristojnostmi, ki se decentralizirajo, in dodelitvijo finančnih sredstev lokalnim organom, da bodo lahko zagotovili kakovostne storitve. Potrebni so dodatni ukrepi za povečanje upravnih zmogljivosti na lokalni ravni.
- (24) Državna podjetja imajo ključno vlogo v pomembnih infrastrukturnih sektorjih, kot sta energija in železniški promet. Njihovi gospodarski in finančni rezultati so zadnje čase boljši zaradi ugodnega makroekonomskega okolja. Vendar se preglednost in razkrivanje finančnih ter poslovnih rezultatov nista izboljšala, pravila o korporativnem upravljanju pa se še naprej le redko uporabljajo. Konkretni primeri vključujejo ponovno imenovanje začasnih upravnih odborov, delovanje v nasprotju z duhom zakona in odsotnost uporabe izvršilnih orodij, ki jih omogoča zakonodaja za podjetja, ki ne izpolnjujejo zakonskih obveznosti. Tveganja, da bi se lahko zakonodaja o podjetjih v državni lasti bistveno okrnila, se niso zmanjšala. To pomeni preobrat glede na napredek pri izvajanju priporočil za državo iz let 2015 in 2016. Posledično so se poslabšali ključni pogoji za spodbujanje učinkovite porabe javnih sredstev, prav tako država dopušča izkrivljene naložbene odločitve. Za prenos lastništva več večjih podjetij v državni lasti na nov državni sklad za razvoj in naložbe bo potrebno temeljito izvajanje strogih pravil korporativnega upravljanja, tako v skladu kot v podjetjih v njegovem portfelju.
- (25) Razvoj dogodkov v preteklem letu je privedel do pomislekov o spoštovanju načela pravne države in še okrepil obstoječe resne pomisleke o nepovratnosti in trajnosti dosedanjega napredka Romunije pri reformiranju pravosodnega sistema in boju proti korupciji na visoki ravni. Ta vprašanja se spremljajo v okviru mehanizma za sodelovanje in preverjanje. Spremembe treh pravosodnih zakonov so zdaj v veljavi in vsebujejo številne ukrepe, ki slabijo pravna jamstva za neodvisnost sodstva. To bo verjetno ogrozilo učinkovitost vsakodnevnega dela sodnikov in tožilcev ter zaupanje javnosti v sodstvo. Na pravosodne institucije in posamezne sodnike se izvaja pritisk, tudi v vzpostavitev specializiranega oddelka za pregon kaznivih dejanj, ki naj bi jih zagrešili sodniki. Potekajoči ukrepi za spremembo kazenskega zakonika in zakonika o kazenskem postopku bi negativno vplivali na učinkovitost kazenskih preiskav in sodnih postopkov ter tudi zožili pojem korupcije kot kaznivega dejanja. Nadaljnji pomisleki so povezani s postopki razrešitve in imenovanja višjih sodnikov. Glede na nedavne napovedi organov se bodo ukrepi v zvezi z reformo pravosodnega sistema morda ponovno preučili.
- (26) Komisija v okviru mehanizma za sodelovanje in preverjanje še naprej spremlja reformo pravosodja in boj proti korupciji v Romuniji. Ti področji zato nista zajeti v priporočilih za Romunijo, vendar sta pomembni za razvoj pozitivnega socialno-ekonomskega okolja v državi.

- (27) Načrtovanje programov skladov Unije za obdobje 2021–2027 bi lahko prispevalo k odpravi nekaterih vrzeli, opredeljenih v priporočilih, zlasti na področjih iz Priloge D k poročilu o državi za leto 2019. To bi Romuniji omogočilo, da ob upoštevanju regionalnih razlik sredstva iz teh skladov kar najbolje uporabi za opredeljene sektorje. Krepitev upravne zmogljivosti države za upravljanje teh sredstev je pomemben dejavnik za uspeh teh naložb.
- (28) V okviru evropskega semestra 2019 je Komisija izvedla izčrpno analizo ekonomske politike Romunije in jo objavila v poročilu o državi za leto 2019. Prav tako je ocenila konvergenčni program za leto 2019, nacionalni reformni program za leto 2019 in ukrepanje po priporočilih, ki jih je Romunija prejela v prejšnjih letih. Glede na to, da je treba okrepiti splošno ekonomsko upravljanje Unije z vključitvijo prispevka na ravni Unije v prihodnje nacionalne odločitve, Komisija pri tem ni upoštevala le pomena teh programov za vzdržno fiskalno in socialno-ekonomsko politiko v Romuniji, ampak tudi njihovo skladnost s pravili in smernicami Unije.
- (29) Svet je ob upoštevanju te ocene preučil konvergenčni program za leto 2019, njegovo mnenje ⁽¹²⁾ pa je izraženo zlasti v priporočilu 1 spodaj.
- (30) Svet je ob upoštevanju poglobljenega pregleda, ki ga je opravila Komisija, in te ocene preučil nacionalni reformni program za leto 2019 in konvergenčni program za leto 2019. Njegova priporočila v skladu s členom 6 Uredbe (EU) št. 1176/2011 so izražena v priporočilih 1, 2, 3 in 5 spodaj. Fiskalne politike iz priporočila 1 spadaj med drugim prispevajo k odpravljanju neravnotežij, povezanih s konkurenčnostjo in zunanjim položajem –

PRIPOROČA, da Romunija v letih 2019 in 2020 ukrepa tako, da:

1. zagotovi skladnost s Priporočilom Sveta z dne 14. junija 2019 za odpravo znatnega odklona od prilagoditvene poti za doseg srednjeročnega proračunskega cilja. Zagotovi polno izvajanje fiskalnega okvira. Okrepi izpolnjevanje davčnih obveznosti in pobiranje davkov;
2. varuje finančno stabilnost in trdnost bančnega sektorja. Zagotovi vzdržnost javnega pokojninskega sistema in dolgoročno sposobnost uspešnega delovanja pokojninskih skladov drugega stebra;
3. izboljša kakovost izobraževanja in vključenost vanj, zlasti za Rome in druge prikrajšane skupine. Izboljša znanja in spretnosti, vključno z digitalnimi, zlasti s povečanjem ustreznosti poklicnega izobraževanja in usposabljanja ter visokošolskega izobraževanja glede na potrebe na trgu dela. Poveča pokritost s socialnimi storitvami in njihovo kakovost ter dokonča reformo minimalnega dohodka za vključenost. Izboljša delovanje socialnega dialoga. Zagotovi, da se minimalna plača določa na podlagi objektivnih meril v skladu z ustvarjanjem delovnih mest in konkurenčnostjo. Izboljša dostop do zdravstvene oskrbe in njeno stroškovno učinkovitost, med drugim s prehodom na ambulantno oskrbo;
4. ekonomsko politiko v zvezi z naložbami osredotoči na promet, zlasti na njegovo trajnostnost, nizkoogljično energijo in energijsko učinkovitost, okoljsko infrastrukturo ter inovacije, pri tem pa upošteva regionalne razlike. Izboljša pripravo in prednostno razvrščanje velikih projektov ter pospeši njihovo izvajanje. Poveča učinkovitost javnega naročanja ter zagotovi popolno in trajnostno izvajanje nacionalne strategije za javno naročanje;
5. zagotovi, da zakonodajne pobude ne ogrožajo pravne varnosti, z izboljšanjem kakovosti in predvidljivosti odločanja, vključno z ustreznimi posvetovanji z deležniki, učinkovitimi ocenami učinka in racionaliziranimi upravnimi postopki. Izboljša korporativno upravljanje podjetij v državni lasti.

V Bruslju, 9. julija 2019

Za Svet
Predsednik
M. LINTILÄ

⁽¹²⁾ V skladu s členom 9(2) Uredbe (ES) št. 1466/97.

PRIPOROČILO SVETA**z dne 9. julija 2019****v zvezi z nacionalnim reformnim programom Slovenije za leto 2019 in mnenje Sveta o programu stabilnosti Slovenije za leto 2019**

(2019/C 301/24)

SVET EVROPSKE UNIJE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije ter zlasti člena 121(2) in člena 148(4) Pogodbe,

ob upoštevanju Uredbe Sveta (ES) št. 1466/97 z dne 7. julija 1997 o okreelitvi nadzora nad proračunskim stanjem ter o nadzoru in usklajevanju gospodarskih politik ⁽¹⁾ in zlasti člena 5(2) Uredbe,

ob upoštevanju priporočila Evropske komisije,

ob upoštevanju resolucij Evropskega parlamenta,

ob upoštevanju sklepov Evropskega sveta,

ob upoštevanju mnenja Odbora za zaposlovanje,

ob upoštevanju mnenja Ekonomsko-finančnega odbora,

ob upoštevanju mnenja Odbora za socialno zaščito,

ob upoštevanju mnenja Odbora za ekonomsko politiko,

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) Komisija je 21. novembra 2018 sprejela letni pregled rasti, ki zaznamuje začetek evropskega semestra za usklajevanje ekonomskih politik za leto 2019. Pri tem je ustrezno upoštevala evropski steber socialnih pravic, ki so ga 17. novembra 2017 razglasili Evropski parlament, Svet in Komisija. Evropski svet je na zasedanju 21. marca 2019 potrdil prednostne naloge iz letnega pregleda rasti. Komisija je 21. novembra 2018 na podlagi Uredbe (EU) št. 1176/2011 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽²⁾ sprejela tudi poročilo o mehanizmu opozarjanja, v katerem Slovenije ni opredelila kot ene od držav članic, za katere bo opravljen poglobljen pregled. Komisija je istega dne sprejela tudi Priporočilo za priporočilo Sveta o ekonomski politiki euroobmočja, ki ga je Evropski svet potrdil 21. marca 2019. Svet je Priporočilo o ekonomski politiki euroobmočja ⁽³⁾ (v nadaljnjem besedilu: priporočilo za euroobmočje iz leta 2019), ki določa pet priporočil za euroobmočje (v nadaljnjem besedilu: priporočila za euroobmočje), sprejel 9. aprila 2019.
- (2) Slovenija bi morala kot država članica, katere valuta je euro, zaradi tesne medsebojne povezanosti gospodarstev v ekonomski in monetarni uniji zagotoviti, da v celoti in pravočasno izvede priporočilo za euroobmočje iz leta 2019, ki je izraženo v priporočilih 1 do 3 spodaj. Zmanjšanje regulativnih omejitev bo prispevalo k izvajanju prvega priporočila za euroobmočje glede odpornosti proizvodnega in storitvenega trga, osredotočanje ekonomske politike v zvezi z naložbami na določena področja pa bo prispevalo k izvajanju drugega priporočila za euroobmočje v zvezi s podpiranjem naložb.

⁽¹⁾ UL L 209, 2.8.1997, str. 1.

⁽²⁾ Uredba (EU) št. 1176/2011 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. novembra 2011 o preprečevanju in odpravljanju makroekonomskih neravnotežij (UL L 306, 23.11.2011, str. 25).

⁽³⁾ UL C 136, 12.4.2019, str. 1.

- (3) Poročilo o državi za Slovenijo za leto 2019 je bilo objavljeno 27. februarja 2019. V njem so bili ocenjeni napredek Slovenije pri izvajanju priporočil za posamezno državo, ki jih je Svet sprejel 13. julija 2018 ⁽⁴⁾, nadaljnje ukrepanje po priporočilih za posamezno državo, sprejetih v prejšnjih letih, in napredek pri doseganju njenih nacionalnih ciljev iz strategije Evropa 2020.
- (4) Slovenija je 15. aprila 2019 predložila nacionalni reformni program za leto 2019, 26. aprila 2019 pa program stabilnosti za leto 2019. Programa sta bila ocenjena istočasno, da bi se upoštevala njuna medsebojna povezanost.
- (5) Ustrezna priporočila za posamezno državo so bila obravnavana pri načrtovanju programov evropskih strukturnih in investicijskih skladov (v nadaljnjem besedilu: skladi ESI) za obdobje 2014–2020. Kot je določeno v členu 23 Uredbe (EU) št. 1303/2013 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽⁵⁾, lahko Komisija od države članice zahteva, da pregleda svoj partnerski sporazum in ustrezne programe ter predlaga njihove spremembe, kadar je to potrebno za podporo izvajanju ustreznih priporočil Sveta. Komisija je zagotovila dodatne podrobnosti o tem, kako bo uporabila to določbo, v smernicah o uporabi ukrepov za povezovanje uspešnosti skladov ESI z dobrim gospodarskim upravljanjem.
- (6) Za Slovenijo trenutno veljata preventivni del Pakta za stabilnost in rast ter pravilo glede dolga. Vlada v programu stabilnosti za leto 2019 pričakuje, da se bo nominalni presežek v letu 2019 povečal na 0,9 % bruto domačega proizvoda (BDP) in nato v letu 2022 dosegel 1,2 % BDP. Na podlagi preračunanega strukturnega salda naj bi bil do leta 2021 dosežen srednjeročni proračunski cilj, ki je bil spremenjen iz strukturnega presežka v višini 0,25 % BDP v letu 2019 v strukturni primanjkljaj v višini 0,25 % BDP od leta 2020 dalje ⁽⁶⁾. Glede na program stabilnosti za leto 2019 naj bi se dolg sektorja država kot odstotek BDP še naprej zniževal in v letu 2019 dosegel 65,4 % BDP, v letu 2022 pa 54,7 % BDP. Makroekonomski scenarij, na katerem temeljijo te proračunske projekcije, je optimističen.
- (7) Svet je 13. julija 2018 Sloveniji priporočil, naj zagotovi, da nominalna stopnja rasti neto primarnih javnofinančnih odhodkov ⁽⁷⁾ v letu 2019 ne bo preseгла 3,1 %, kar ustreza letni strukturni prilagoditvi v višini 0,65 % BDP. Na podlagi pomladanske napovedi Komisije iz leta 2019 obstaja v letu 2019 tveganje znatnega odklona od priporočene prilagoditvene poti za doseglo srednjeročnega proračunskega cilja.
- (8) Slovenija bi morala v letu 2020 doseči svoj srednjeročni proračunski cilj. Na podlagi pomladanske napovedi Komisije iz leta 2019 je to skladno z najvišjo nominalno stopnjo rasti neto primarnih javnofinančnih odhodkov v višini 4,0 %, kar ustreza strukturni prilagoditvi v višini 0,5 % BDP. Glede na pomladansko napoved Komisije iz leta 2019 naj bi bila Slovenija ob predpostavki nespremenjenih politik v letu 2020 blizu svojega srednjeročnega proračunskega cilja. Zato sedanja ocena kaže na tveganje določenega odklona v letu 2020. Medtem ko predvidena nominalna stopnja rasti neto primarnih javnofinančnih odhodkov za leto 2020 trenutno kaže na tveganje določenega odklona od zahteve, pa za leti 2019 in 2020 skupaj kaže na tveganje znatnega odklona. Če predvideni strukturni saldo ne bi bil več napovedan blizu srednjeročnemu proračunskemu cilju, bi bilo treba v prihodnjih ocenah opraviti celovito oceno, ki bi upoštevala možen odklon od zahteve. Slovenija naj bi v skladu z napovedmi v letih 2019 in 2020 izpolnjevala pravilo glede dolga. Svet na splošno meni, da bi bilo treba v letu 2019 sprejeti potrebne ukrepe in da bi morala biti Slovenija pripravljena z letom 2020 sprejeti nadaljnje ukrepe za zagotovitev skladnosti z določbami Pakta za stabilnost in rast.

⁽⁴⁾ UL C 320, 10.9.2018, str. 103.

⁽⁵⁾ Uredba (EU) št. 1303/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. decembra 2013 o skupnih določbah o Evropskem skladu za regionalni razvoj, Evropskem socialnem skladu, Kohezijskem skladu, Evropskem kmetijskem skladu za razvoj podeželja in Evropskem skladu za pomorstvo in ribištvo, o splošnih določbah o Evropskem skladu za regionalni razvoj, Evropskem socialnem skladu, Kohezijskem skladu in Evropskem skladu za pomorstvo in ribištvo ter o razveljavitvi Uredbe Sveta (ES) št. 1083/2006 (UL L 347, 20.12.2013, str. 320).

⁽⁶⁾ Ciklično prilagojeni saldo brez enkratnih in drugih začasnih ukrepov, ki ga je Komisija preračunala z uporabo skupno dogovorjene metodologije.

⁽⁷⁾ Neto primarne javnofinančne odhodke sestavljajo vsi javnofinančni odhodki brez odhodkov za obresti, odhodkov za programe Unije, v celoti izravnanih s prihodki iz skladov Unije, in nediskrecijskih sprememb pri odhodkih za denarna nadomestila za brezposelnost. Nacionalno financirane bruto investicije v osnovna sredstva so porazdeljene na obdobje štirih let. Diskrecijski ukrepi na strani prihodkov ali zakonsko določena povečanja prihodkov so vračunani. Enkratni ukrepi na strani prihodkov in na strani odhodkov so pobotani.

- (9) Staranje prebivalstva bo vse bolj obremenjevalo zdravstveni sistem in sistem dolgotrajne oskrbe v Sloveniji. Financiranje zdravstvenega sistema ni prilagojeno obvladovanju pričakovanega povečanja stroškov zaradi staranja prebivalstva. Slovenija doslej še ni sprejela celovitih ukrepov za zagotavljanje kakovosti, dostopnosti in dolgoročne javnofinančne vzdržnosti zdravstva v Sloveniji. V okviru Strategije dolgožive družbe Slovenije se pripravlja predlog zakona o dolgotrajni oskrbi. Vendar je še vedno nejasno, kako bodo predvideni ukrepi izboljšali stroškovno učinkovitost, dostopnost in kakovost oskrbe, razen tega, da naj bi postala javna naročila v zdravstvu z boljšo koordinacijo stroškovno učinkovitejša. Naložbe v strukture in opremo za zdravstvo in dolgotrajno oskrbo bi lahko prispevale k zmanjšanju pritiskov na sisteme oskrbe v prihodnosti.
- (10) Izzivi v zvezi z dolgoročno vzdržnostjo in ustreznostjo pokojninskega sistema postajajo vse bolj pereči, saj se slovensko prebivalstvo stara hitreje kot prebivalstvo večine drugih držav članic. V dokumentu „Izhodišča za prenovo sistema pokojninskega in invalidskega zavarovanja v Republiki Sloveniji“, ki ga je Ekonomsko-socialni svet sprejel leta 2017, so socialni partnerji in prejšnja vlada predvideli sprejetje reforme do leta 2020, v nacionalnem reformnem programu 2019–2020 pa je omenjena možnost prenove pokojninskega sistema, ki bi podpirala srednje- do dolgoročno vzdržnost sistema in ustrezne ravni pokojnin. V nacionalnem reformnem programu je določen tudi cilj podaljševanja delovne aktivnosti in boljših možnosti izrabe kadrovskih resursov starejših delavcev, vendar ni opredeljeno, kako in kdaj naj bi bil ta cilj dosežen. S prilagoditvijo zakonsko določene upokojitvene starosti daljši pričakovani življenjski dobi in spodbujanjem poznejšega upokojevanja bi postal pokojninski sistem vzdržnejši. Zagotavljanje ustreznih pokojnin ostaja izziv, saj so nekateri prejemniki pokojnin še vedno na pragu revščine ali pod njim. Skoraj 70 % samozaposlenih v Sloveniji se odloča za plačevanje minimalnih prispevkov za socialno varnost, kar pomeni, da bodo upravičeni le do najnižje starostne pokojnine. Ustreznost pokojnin bi bilo mogoče dodatno izboljšati s povečanjem pokritosti s shemami dodatnega pokojninskega zavarovanja, ustreznim odzivom na spreminjajoče se poklicne poti in zmanjšanjem tveganj revščine starejših.
- (11) V letu 2019 se je zaposlenost še naprej povečevala, brezposelnost pa se je dodatno zmanjšala. Hkrati pa dolgotrajna brezposelnost ostaja nad ravno pred krizo in še vedno predstavlja skoraj polovico skupne brezposelnosti. Izzivi so še vedno prisotni zlasti pri nizko usposobljenih in starejših delavcih, saj pri obeh skupinah stopnja delovne aktivnosti in zaposlenosti ostajata med najnižjimi v Uniji. Njihova udeležba v izobraževanju odraslih je zelo nizka. Ocena politik za spodbujanje ljudi k delu ali usposabljanju kaže, da je večina obstoječih programov uspešnih. Vendar sta poraba na tem področju in stopnja udeležbe nizko usposobljenih in starejših brezposelnih v teh programih še vedno omejeni. Zato so še posebej pomembne naložbe v učinkovite ukrepe za povečanje zaposljivosti nizko usposobljenih in starejših delavcev, vključno z izboljšanjem njihovih digitalnih spretnosti in znanj. Povečanje stopnje zaposlenosti starejših delavcev bo pripomoglo tudi k zmanjšanju pritiskov na pokojninski sistem. Čeprav je reforma trga dela iz leta 2013 nekaterim ranljivim skupinam očitno pomagala, da se zaposlijo, je še vedno težava zaposlovanje za določen čas. Delež prebivalstva, ki ga ogroža revščina ali socialna izključenost, se je zmanjšal, vendar pri starejših ostaja nad povprečjem Unije.
- (12) V vedno več sektorjih gospodarstva se kažejo znaki pomanjkanja delovne sile. Zdi se, da k temu prispevajo neskladja med znanji in spretnostmi, ki jih mladi pridobijo med izobraževanjem, ter znanji in spretnostmi, ki jih iščejo delodajalci. To pomanjkanje skupaj s slabostmi v delovanju ekosistemov za inovacije zavira industrijsko preobrazbo na prednostnih področjih strategije pametne specializacije, kot so bila opredeljena v posvetovanju z deležniki. Razvoj digitalnih spretnosti in znanj delovne sile v prihodnosti je ključnega pomena, da se zadosti potrebam gospodarstva.
- (13) Sprejeti so bili ali bodo nekateri ukrepi, da se izboljšajo možnosti financiranja za podjetja v Sloveniji in da se jim zagotovijo alternative bančnih posojil. Vendar se slovenska podjetja za kritje svojih potreb po financiranju še vedno močno zanašajo na bančna posojila in denarni tok. Dostop do lastniškega kapitala na zasebnih trgih ostaja skromen. Zagotavljanje tveganega kapitala se povečuje, vendar z zelo nizke ravni. Tržna kapitalizacija Ljubljanske borze je nizka in se še naprej zmanjšuje. Omejen in premalo razvit kapitalski trg skupaj z neugodnimi okvirnimi pogoji, vključno z nizko stopnjo finančne pismenosti manjših podjetij, ovira pritek lastniškega in tveganega kapitala v državo. Težaven dostop do lastniškega kapitala ovira rast inovativnih podjetij, pa tudi uveljavljenih podjetij, ki bi jim lahko koristila sprememba financiranja.

- (14) Razvoj slovenskih podjetij zavira še vedno visoko regulativno in upravno breme v državi. To velja za eno ključnih težav pri poslovanju v Sloveniji. Povezano je z vprašanji, kot so dovoljenja, zahteve glede poročanja, davčni postopki in pogosto dolgotrajni gospodarski sodni postopki. Na poslovno okolje vplivajo tudi težave pri pregonu gospodarskega in finančnega kriminala. Slovenija je vzpostavila orodja za zmanjšanje upravnega bremena, vključno s portalom SPOT (Slovenska poslovna točka) in „enotnim dokumentom“, ki sta namenjena zmanjšanju več ugotovljenih bremen. Vendar precej ukrepov za zmanjšanje bremena še vedno ni sprejetih, učinek nekaterih izvedenih ukrepov pa ne dosega pričakovanj. Slovenija je izvedla tudi nekatere reforme za liberalizacijo omejevalnih poklicnih zahtev. Vendar nekateri deli priporočil Komisije, naslovljenih na Slovenijo leta 2017, še niso bili obravnavani, zlasti kar zadeva odvetnike in nepremičninske posrednike.
- (15) Čeprav je bil dosežen določen napredek, so pri javnem naročanju v Sloveniji prisotne pomanjkljivosti glede konkurence in preglednosti, kar se kaže zlasti v visokem deležu naročil, oddanih prek postopka s pogajanjem (brez javnega razpisa). Varovala proti korupciji in nedovoljenemu dogovarjanju med ponudniki, zlasti pri javnih naročilih na lokalni ravni in v podjetjih v državni lasti, ostajajo šibka. Neodvisen nadzor javnega naročanja ne vključuje zadostnih pravnih zaščitnih ukrepov za preprečevanje zunanjih pritiskov ali vmešavanja, zlasti pri disciplinskih postopkih in predlogih za imenovanje članov Državne revizijske komisije. Sprejet je bil akcijski načrt za povečanje profesionalizacije oseb, ki sodelujejo pri pripravi javnih naročil, vendar je profesionalizacija še vedno nizka. Čeprav organi ocenjujejo, da sta gospodarski kriminal in korupcija v preteklih letih povzročila znatno škodo, nekatere protikorupcijske reforme še vedno niso sprejete.
- (16) Vpletenost države v gospodarstvo je kljub delni privatizaciji 75 % minus ena delnica največje slovenske banke, Nove Ljubljanske banke, še vedno velika, tudi v finančnem sektorju. Predhodno objavljeni načrti za privatizacijo se izvajajo počasi. Nadaljevanje privatizacij bi dolgoročno povečalo poslovno vzdržnost podjetij in zmanjšalo tveganja za javne finance, pa tudi tveganje izkrivljanja konkurence in razporejanja virov. K razvoju slovenskega kapitalskega trga bi prispevala tudi nadaljnja prodaja delnic v družbah, ki kotirajo na borzi.
- (17) Potrebne so izboljšave raziskovalnega, razvojnega in inovacijskega ekosistema, da bi začel v celoti delovati, podporni ukrepi pa so pogosto premalo usklajeni. Omejena podpora za poslovno izobraževanje in prenos tehnologije ter na splošno slabo sodelovanje med znanostjo in gospodarstvom ovirata ustanavljanje in širjenje inovativnih podjetij. Večina malih in srednjih podjetij v Sloveniji ima nizko inovacijsko zmogljivost, delež inovativnih podjetij v Sloveniji pa se dejansko zmanjšuje in je pod povprečjem Unije. Počasna digitalna preobrazba Slovenije omejuje rast produktivnosti. Razlike v inovacijski uspešnosti med vzhodno in zahodno regijo Slovenije ovirajo sodelovanje in mreženje. Slovenija po že doseženem napredku ponovno nazaduje pri približevanju cilju porabe za raziskave in razvoj do leta 2020, in to v času, ko bi povečanje naložb v raziskave, razvoj in inovacije okrepilo potencial države za rast. Slovenija pritegne majhen delež mednarodnih študentov na vseh ravneh posrednješolskega izobraževanja, zlasti na doktorski ravni, mednarodna mobilnost raziskovalcev ter mobilnost med akademskim svetom in industrijo pa ostajata omejeni.
- (18) Slovenija je za obdobje do leta 2030 v osnutku nacionalnega energetskega in podnebne načrta določila cilje na področju energetske infrastrukture, energijske učinkovitosti in obnovljivih virov energije, za katere so potrebna ustreza vlaganja. Predvsem je slovensko gospodarstvo oglično intenzivnejše od povprečja Unije, delež obnovljivih virov energije v skupni proizvodnji energije pa stagnira. Razvoj drugih obnovljivih virov energije razen lesa in vodne energije je še posebej počasen. V slovenski industriji ter storitvenem in stanovanjskem sektorju so deleži skupne porabe končne energije višji od povprečja Unije. Poleg tega so obstoječe zmogljivosti za shranjevanje energije premalo razvite in zato ne ustrezajo potrebam, ki izhajajo iz nepovezane lokalne proizvodnje obnovljivih virov energije.

- (19) Promet je postal največji vir emisij CO₂: njegov delež v skupnih emisijah je nad povprečnim deležem tega sektorja v Uniji. Velika odvisnost Slovenije od cestnega prometa povzroča težave, kot so visoka energijska in ogljična intenzivnost, onesnaževanje zraka in prometne nesreče. Obstajajo precejšnje možnosti za izboljšanje železniške infrastrukture, pa tudi nizkoogljičnega in trajnostnega prometa na splošno, kar bi lahko pripomoglo k zmanjšanju teh negativnih učinkov. Na področju naravnih virov so prav tako še vedno prisotne znatne naložbene vrzeli za zagotavljanje bolj trajnostnega modela razvoja. Gospodarstvo Slovenije je odvisno od njenega naravnega okolja, ki se slabša. Prehod na krožno gospodarstvo je oviran zaradi velike odvisnosti od uvoženih surovin in nizkih stopenj recikliranja. Stanje sistema v sektorju komunalnih odpadnih voda, vključno z infrastrukturo za zbiranje in čiščenje voda, ne izpolnjuje v celoti zahtev Unije. Znatni deli slovenskega gospodarstva so izpostavljeni naravnim nesrečam, zlasti poplavam.
- (20) Načrtovanje programov skladov Unije za obdobje 2021–2027 bi lahko prispevalo k odpravi nekaterih vrzeli, opredeljenih v priporočilih, zlasti na področjih iz Priloge D k poročilu o državi za leto 2019. To bi Sloveniji omogočilo, da ob upoštevanju regionalnih razlik sredstva iz teh skladov kar najbolje uporabi za opredeljene sektorje. Krepitev upravne zmogljivosti države za upravljanje teh sredstev je pomemben dejavnik za uspeh te naložbe.
- (21) V okviru evropskega semestra za leto 2019 je Komisija izvedla izčrpno analizo ekonomske politike Slovenije in jo objavila v poročilu o državi za leto 2019. Prav tako je ocenila program stabilnosti za leto 2019, nacionalni reformni program za leto 2019 in ukrepanje po priporočilih, ki jih je Slovenija prejela v prejšnjih letih. Komisija je upoštevala pomen teh programov za vzdržno fiskalno in socialnoekonomsko politiko v Sloveniji, pa tudi njihovo skladnost s pravili in smernicami Unije. To odraža potrebo po okrepitvi splošnega ekonomskega upravljanja Unije z vključitvijo prispevka na ravni Unije v prihodnje nacionalne odločitve.
- (22) Svet je ob upoštevanju te ocene preučil program stabilnosti za leto 2019, njegovo mnenje ⁽⁸⁾ pa je izraženo zlasti v priporočilu 1 spodaj –

PRIPOROČA, da Slovenija v letih 2019 in 2020 ukrepa tako, da:

1. v letu 2020 doseže srednjeročni proračunski cilj. Sprejme in izvede reforme zdravstva in dolgotrajne oskrbe, ki zagotavljajo kakovost, dostopnost in dolgoročno javnofinančno vzdržnost. Zagotovi dolgoročno vzdržnost in ustreznost pokojninskega sistema, vključno s prilagoditvijo zakonsko določene upokojitvene starosti, omejevanjem predčasnega upokojevanja in drugih oblik predčasnega odhoda s trga dela. Poveča zaposljivost nizko usposobljenih in starejših delavcev z izboljšanjem ustreznosti izobraževanja in usposabljanja za potrebe trga dela ter z ukrepi vseživljenjskega učenja in aktivacijskimi ukrepi, vključno z izboljšanjem digitalne pismenosti;
2. podpira razvoj trgov lastniških vrednostnih papirjev. Izboljša poslovno okolje z zmanjšanjem regulativnih omejitev in upravnega bremena. Izboljša konkurenco, profesionalizacijo in neodvisen nadzor na področju javnih naročil. Izvede privatizacije v skladu z obstoječimi načrti;
3. ekonomsko politiko v zvezi z naložbami osredotoči na raziskave in inovacije, nizkoogljični in energijski prehod, trajnostni promet (zlasti železniški) in okoljsko infrastrukturo, pri tem pa upošteva regionalne razlike.

V Bruslju, 9. julija 2019

Za Svet
Predsednik
M. LINTILÄ

⁽⁸⁾ V skladu s členom 5(2) Uredbe (ES) št. 1466/97.

PRIPOROČILO SVETA**z dne 9. julija 2019****v zvezi z nacionalnim reformnim programom Slovaške za leto 2019 in mnenje Sveta o programu stabilnosti Slovaške za leto 2019**

(2019/C 301/25)

SVET EVROPSKE UNIJE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije ter zlasti člena 121(2) in člena 148(4) Pogodbe,

ob upoštevanju Uredbe Sveta (ES) št. 1466/97 z dne 7. julija 1997 o okrepitvi nadzora nad proračunskim stanjem ter o nadzoru in usklajevanju gospodarskih politik ⁽¹⁾ in zlasti člena 5(2) Uredbe,

ob upoštevanju priporočila Evropske komisije,

ob upoštevanju resolucij Evropskega parlamenta,

ob upoštevanju sklepov Evropskega sveta,

ob upoštevanju mnenja Odbora za zaposlovanje,

ob upoštevanju mnenja Ekonomsko-finančnega odbora,

ob upoštevanju mnenja Odbora za socialno zaščito,

ob upoštevanju mnenja Odbora za ekonomsko politiko,

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) Komisija je 21. novembra 2018 sprejela letni pregled rasti, ki zaznamuje začetek evropskega semestra za usklajevanje ekonomskih politik za leto 2019. Pri tem je ustrezno upoštevala evropski steber socialnih pravic, ki so ga 17. novembra 2017 razglasili Evropski parlament, Svet in Komisija. Evropski svet je na zasedanju 21. marca 2019 potrdil prednostne naloge iz letnega pregleda rasti. Komisija je 21. novembra 2018 na podlagi Uredbe (EU) št. 1176/2011 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽²⁾ sprejela tudi poročilo o mehanizmu opozarjanja, v katerem Slovaške ni opredelila kot ene od držav članic, za katere bo opravljen poglobljen pregled. Komisija je istega dne sprejela tudi Priporočilo za priporočilo Sveta o ekonomski politiki euroobmočja, ki ga je Evropski svet potrdil 21. marca 2019. Svet je Priporočilo o ekonomski politiki euroobmočja ⁽³⁾ (v nadaljnjem besedilu: priporočilo za euroobmočje iz leta 2019), ki določa pet priporočil za euroobmočje (v nadaljnjem besedilu: priporočila za euroobmočje), sprejel 9. aprila 2019.

⁽¹⁾ UL L 209, 2.8.1997, str. 1.

⁽²⁾ Uredba (EU) št. 1176/2011 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. novembra 2011 o preprečevanju in odpravljanju makroekonomskih neravnotežij (UL L 306, 23.11.2011, str. 25).

⁽³⁾ UL C 136, 12.4.2019, str. 1.

- (2) Slovaška bi morala kot država članica, katere valuta je euro, zaradi tesne medsebojne povezanosti gospodarstev v ekonomski in monetarni uniji zagotoviti, da v celoti in pravočasno izvede priporočila za euroobmočje iz leta 2019, ki je izraženo v priporočilih 2 do 4 spodaj. Zlasti bodo ukrepi za boj proti korupciji in izboljšanje pravosodnega sistema prispevali k izvajanju prvega priporočila za euroobmočje glede kakovosti institucij, osredotočenje ekonomske politike v zvezi z naložbami na določena področja bo prispevalo k izvajanju drugega priporočila za euroobmočje glede podpiranja naložb, ukrepi za izboljšanje znanj in spretnosti pa bodo prispevali k izvajanju tretjega priporočila za euroobmočje glede delovanja trga dela.
- (3) Poročilo o državi za Slovaško za leto 2019 je bilo objavljeno 27. februarja 2019. V njem so bili ocenjeni napredek Slovaške pri izvajanju priporočil za posamezno državo, ki jih je Svet sprejel 13. julija 2018 ⁽⁴⁾, nadaljnje ukrepanje po priporočilih za posamezno državo, sprejetih v prejšnjih letih, in napredek pri doseganju njenih nacionalnih ciljev iz strategije Evropa 2020.
- (4) Slovaška je 25. aprila 2019 predložila nacionalni reformni program za leto 2019 in program stabilnosti za leto 2019. Programa sta bila ocenjena istočasno, da bi se upoštevala njuna medsebojna povezanost.
- (5) Ustrezna priporočila za posamezno državo so bila obravnavana pri načrtovanju programov evropskih strukturnih in investicijskih skladov (v nadaljnjem besedilu: skladi ESI) za obdobje 2014–2020. Kot je določeno v členu 23 Uredbe (EU) št. 1303/2013 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽⁵⁾, lahko Komisija od države članice zahteva, da pregleda svoj partnerski sporazum in ustrezne programe ter predlaga njihove spremembe, kadar je to potrebno za podporo izvajanju ustreznih priporočil Sveta. Komisija je zagotovila dodatne podrobnosti o tem, kako bo uporabila to določbo, v smernicah o uporabi ukrepov za povezovanje uspešnosti evropskih strukturnih in investicijskih skladov z dobrim gospodarskim upravljanjem.
- (6) Za Slovaško trenutno velja preventivni del Pakta za stabilnost in rast. Vlada v programu stabilnosti za leto 2019 pričakuje, da se bo nominalni saldo izboljšal s primanjkljaja v višini 0,7 % bruto domačega proizvoda (BDP) v letu 2018 na uravnotežen proračun v letu 2019 in ostal nespremenjen do leta 2022. Na podlagi preračunanega strukturnega salda ⁽⁶⁾ naj bi bil do leta 2020 dosežen srednjeročni proračunski cilj, ki je bil spremenjen iz strukturnega primanjkljaja v višini 0,5 % BDP v letu 2019 v strukturni primanjkljaj v višini 1 % BDP od leta 2020 dalje. V skladu s programom stabilnosti za leto 2019 naj bi dolg sektorja država kot odstotek BDP postopno upadal in se s 47,5 % v letu 2019 znižal na 44,4 % BDP do leta 2022. Makroekonomski scenarij, na katerem temeljijo te proračunske projekcije, je verjeten. Vendar ukrepi, potrebni za doseganje načrtovanih ciljev glede primanjkljaja od leta 2019 naprej, niso bili v celoti opredeljeni. Proračun vključuje nedoločeno kategorijo odhodkov, ki se imenujejo proračunske rezerve (v skupnem znesku 0,7 % BDP), kar zmanjšuje predvidljivost izvrševanja proračuna.
- (7) Svet je 13. julija 2018 Slovaški priporočil, naj zagotovi, da nominalna stopnja rasti neto primarnih javnofinančnih odhodkov v letu 2019 ⁽⁷⁾ ne bo presegla 4,1 %, kar ustreza letni strukturni prilagoditvi v višini 0,5 % BDP. Glede na napoved Komisije iz jeseni 2018, ki je predvidela boljši položaj za doseg srednjeročnega cilja v letu 2019, in v skladu s pravili za odmrznitev zahtevanih prilagoditev nominalna stopnja rasti neto primarnih javnofinančnih odhodkov ne bi smela preseči 4,6 %, kar ustreza letni strukturni prilagoditvi v višini 0,3 % v letu 2019. Glede na pomladansko napoved Komisije iz leta 2019 obstaja tveganje znatnega odklona od priporočene fiskalne prilagoditve v letih 2018 in 2019 skupaj.

⁽⁴⁾ UL C 320, 10.9.2018, str. 107.

⁽⁵⁾ Uredba (EU) št. 1303/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. decembra 2013 o skupnih določbah o Evropskem skladu za regionalni razvoj, Evropskem socialnem skladu, Kohezijskem skladu, Evropskem kmetijskem skladu za razvoj podeželja in Evropskem skladu za pomorstvo in ribištvo, o splošnih določbah o Evropskem skladu za regionalni razvoj, Evropskem socialnem skladu, Kohezijskem skladu in Evropskem skladu za pomorstvo in ribištvo ter o razveljavitvi Uredbe Sveta (ES) št. 1083/2006 (UL L 347, 20.12.2013, str. 320).

⁽⁶⁾ Ciklično prilagojeni saldo brez enkratnih in drugih začasnih ukrepov, ki ga je Komisija preračunala z uporabo skupno dogovorjene metodologije.

⁽⁷⁾ Neto primarne javnofinančne odhodke sestavljajo vsi javnofinančni odhodki brez odhodkov za obresti, odhodkov za programe Unije, v celoti izravnanih s prihodki iz skladov Unije, in nediskrecijskih sprememb pri odhodkih za denarna nadomestila za brezposelnost. Nacionalno financirane bruto investicije v osnovna sredstva so porazdeljene na obdobje štirih let. Diskrecijski ukrepi na strani prihodkov ali zakonsko določena povečanja prihodkov so vračunani. Enkratni ukrepi na strani prihodkov in na strani odhodkov so pobotani.

- (8) Slovaška bi morala v letu 2020 doseči svoj srednjeročni proračunski cilj. Na podlagi pomladanske napovedi Komisije iz leta 2019 ob predpostavki nespremenjenih politik je to skladno z najvišjo nominalno stopnjo rasti neto primarnih javnofinančnih odhodkov v višini 4,6 %, kar ustreza strukturni prilagoditvi v višini 0,3 % BDP. Na podlagi pomladanske napovedi Komisije iz leta 2019 ob predpostavki nespremenjenih politik obstaja tveganje znatnega odklona od navedene zahteve v letih 2019 in 2020 skupaj. Slovaška naj bi v skladu z napovedmi v letih 2019 in 2020 izpolnjevala pravilo glede dolga. Svet na splošno meni, da bi bilo treba z letom 2019 sprejeti potrebne ukrepe za zagotovitev skladnosti z določbami Pakta za stabilnost in rast.
- (9) Na Slovaškem obstajajo srednja tveganja za dolgoročno vzdržnost javnih financ. V skladu s poročilom Komisije o javnofinančni vzdržnosti za leto 2018 bi bilo glede na scenarij nespremenjene politike za dolgoročno stabilizacijo deleža javnega dolga v BDP potrebno skupno izboljšanje za 2,5 odstotne točke BDP v primarnem strukturnem saldu. To pa zaradi načrtovanega povečanja odhodkov za pokojnine in zdravstveno varstvo, ki zvišuje stroške staranja (skupni prispevek v višini 1,8 odstotne točke BDP). Ker je rodnost nizka, pričakovana življenjska doba na Slovaškem pa se bo po pričakovanih še povečevala, naj bi se koeficient starostne odvisnosti starejših (primerjava med starejšim prebivalstvom in aktivnim prebivalstvom, tj. delež prebivalcev, ki so zaposleni ali se izobražujejo) do leta 2060 skoraj potrojil. Medtem ko so bile leta 2016 samo približno tri neaktivne osebe nad 65 let za vsakih deset zaposlenih, naj bi se to število povečalo na več kot sedem oseb za vsakih deset zaposlenih do leta 2060 (koeficient ekonomske odvisnosti starejših). Uvedba avtomatskega prilagajanja upokojitvene starosti pričakovani življenjski dobi je postopoma izboljšala dolgoročno vzdržnost pokojninskega sistema. To je bilo sprejeto kot pomembno orodje za zagotavljanje medgeneracijske pravičnosti in dolgoročne vzdržnosti. Zaskrbljenost glede dolgoročne javnofinančne vzdržnosti pokojninskih sistemov se je povečala, potem ko je Parlament 28. marca 2019 sprejel ustavno spremembo, ki določa starostno mejo za upokojitev (64 za moške in ženske brez otrok, pri čemer se ta starost zniža za pol leta za ženske za vsakega od prvih treh otrok), kar pomeni, da se avtomatsko prilagajanje, povezano s pričakovano življenjsko dobo, ne bo več uporabljalo, ko bo dosežena zgornja meja. Po mnenju slovaškega fiskalnega sveta bo starostna meja še povečala odhodke za 1,6 % BDP, in sicer z 8,6 % leta 2016 na 11,4 % leta 2070 v primerjavi s povečanjem na 9,8 %, napovedanim v poročilu o staranju prebivalstva za leto 2018. To bo precej povečalo tveganja glede vzdržnosti. V tem trenutku niso bili predlagani nobeni ukrepi uravnoteženja, prav tako pa ni bil izračunan vpliv na dohodek in revščino v starosti.
- (10) Kljub določenemu napredku v boju proti davčnim utajam ostaja izpolnjevanje davčnih obveznosti izziv, vrzel pri izpolnjevanju obveznosti v zvezi z davkom na dodano vrednost pa je leta 2016 znašala več kot dvakrat toliko kot povprečje Unije. Čeprav se pričakuje, da bodo imeli ukrepi, načrtovani v okviru tretjega akcijskega načrta, pozitivne rezultate, se nekateri še ne izvajajo. Z uvedbo elektronske davčne napovedi se bo na primer verjetno zmanjšalo upravno breme za davkoplačevalce, vendar se zaradi neizvedbe vseh načrtovanih ukrepov lahko zmanjša skupni učinek. Hkrati lahko strukturiran okvir ukrepov politike pomaga zamejiti pogoste spremembe davčnega zakonika in spodbudi njegovo poenostavitev. Potencialni prihodki od davkov na okolje in nepremičnine so v primerjavi z drugimi državami članicami premalo izkoriščeni.
- (11) Pozitivne spremembe na trgu dela se nadaljujejo, kažejo pa se v povečanju zaposlenosti in zgodovinsko nizkih stopnjah brezposelnosti. Dosežen je bil dober napredek pri izvajanju akcijskega načrta za dolgotrajno brezposelne, ki je prispeval k zmanjšanju števila dolgotrajno brezposelnih oseb za tretjino v dveh letih. Kljub temu ostaja stopnja dolgotrajne brezposelnosti nad povprečjem Unije, pri čemer so prizadeti zlasti nizko usposobljene osebe, mladi in Romi. V nasprotju z upadajočimi stopnjami brezposelnosti so poročila o pomanjkanju usposobljene delovne sile vse bolj zaskrbljujoča. Velikanske regionalne razlike na trgu dela se nadaljujejo, pri čemer je višja brezposelnost bolj prisotna v treh regijah na vzhodu Slovaške, pomanjkanje delovne sile pa v zahodnem delu države. Za spodbujanje dejavnejše udeležbe delodajalcev in sindikatov je potrebna stalna krepitev zmogljivosti obojih.
- (12) Obseg in učinkovitost politik za izboljšanje zaposljivosti sta omejena. Programi usposabljanja in prekvalifikacije so se okrepili, vendar so še vedno nezadostni in ne obravnavajo v celoti problematike dolgotrajno brezposelnih oseb in prikrajšanih skupin. Izobraževalni sistem ne prispeva dovolj k socialno-ekonomskemu razvoju in mu na vseh ravneh primanjkuje finančnih sredstev. Med perečimi izzivi so nizka kakovost rezultatov izobraževanja, udeležba Romov v vključujočem rednem izobraževanju od zgodnjega otroštva in učinkovito vključevanje študentov iz socialno-ekonomsko prikrajšanih okolij v izobraževanje in usposabljanje (glede na vse večji delež mladih, ki zgodaj opustijo šolanje). Rezultati izobraževanja in raven osnovnih znanj in spretnosti so še vedno šibki v primerjavi z mednarodnimi standardi, nanje pa močno vpliva socialno-ekonomski položaj učencev. Zagotavljanje, da je slovaško prebivalstvo opremljeno z boljšim naborom znanj in spretnosti za spreminjajoče se gospodarstvo in družbo, je izziv. Kljub postopnemu zviševanju plač do leta 2020 je učiteljski poklic še vedno nepriljubljen in se

sooča z vse večjim pomanjkanjem. Poleg tega so kakovost in relevantnost začetnega usposabljanja ter priložnosti za poklicni razvoj učiteljev omejeni. Sedanji ukrepi za spodbujanje pravičnosti in vključujočega izobraževanja doslej niso izpolnili pričakovanj in ni bilo opaziti resničnega napredka pri desegregaciji romskih učencev. Vlada je sprejela „Nacionalni načrt reforme izobraževanja in vzgoje“ (2018–2027) in prvi akcijski načrt (2018–2019) (z oceno proračunskih sredstev) ter novo zakonodajo glede zagotavljanja kakovosti v visokem šolstvu. Ključnega pomena bo, da se ti ukrepi učinkovito izvajajo in spremljajo, da se ugotovi, ali prinašajo pričakovane rezultate.

- (13) Nizka stopnja zaposlenosti žensk odraža dejstvo, da dolg starševski dopust redko prevzamejo moški, še poudarja pa jo omejeni dostop do cenovno dostopnih ustanov za varstvo otrok in dolgotrajno oskrbo ter majhna razpoložljivost teh storitev. Zlasti za otroke, mlajše od treh let, so na splošno stopnje vpisa v otroško varstvo izredno nizke. Vlada je sprejela nov sklep o obvezni udeležbi v predšolski vzgoji in varstvu od petega leta dalje z učinkom od leta 2020 dalje, vendar bodo potrebne nadaljnje naložbe v predšolsko vzgojo in varstvo ter spodbujanje udeležbe v njima.
- (14) Čeprav je delež ljudi, ki jim grozi revščina ali socialna izključenost, pod povprečjem Unije, so te ravni v številnih okrožjih na jugu in vzhodu Slovaške znatno višje. Pri dostopu do visokokakovostnega in vključujočega izobraževanja obstaja precejšnje ozko grlo, razlike med regijami pa so še posebej izrazite pri deležih mladih, ki zgodaj opustijo šolanje. Druga ozka grla zadevajo dostop za prikrajšane skupine, zlasti Rome, invalide in brezdomce ali osebe, prizadete zaradi izključenosti na področju nastanitve, do zdravstvenega varstva, dolgotrajne oskrbe, socialnih stanovanj in drugih osnovnih storitev. Za spodbujanje socialnega vključevanja teh skupin je bistvenega pomena celostni pristop.
- (15) Reforme, namenjene izboljšanju stroškovne učinkovitosti sistema zdravstvenega varstva, pridobivajo zagon, čeprav se je stopnja izvajanja zelo razlikovala na različnih področjih oskrbe. Ukrepi politike, ki se izvajajo v okviru pregleda porabe za zdravje, so dosegli nekaj pozitivnih rezultatov, zlasti v zvezi z vrsto ukrepov za omejitev stroškov na področju zdravlil in medicinskih pripomočkov. Vendar je še vedno mogoče povečati učinkovitost oskrbe in zagotoviti oskrbo po ugodnejših cenah, in sicer s strateškim prerazporejanjem sredstev med področji oskrbe. Zagotavljanje zdravstvenih storitev je še vedno pretirano odvisno od bolnišnic, ki kljub rednemu odpisu dolga še naprej kopičijo dolgove in le s težavo financirajo naložbe, potrebne za izboljšanje učinkovitosti in kakovosti oskrbe. Medtem ko je krepitev primarnega zdravstvenega varstva ključnega pomena za zmanjšanje primerov uporabe bolnišničnih storitev, ki bi se jim bilo mogoče izogniti, majhno število splošnih zdravnikov in omejen obseg storitev, ki se ponujajo v primarnem zdravstvenem varstvu, pomenijo ozko grlo pri večanju učinkovitosti zdravstvenega sistema. Ker je vlada uvedla ukrepe za odpravo pomanjkanja zdravstvenih delavcev, bo treba ta prizadevanja vključiti v dolgoročno strategijo, katere cilj bo postopna decentralizacija storitev od akutne oskrbe ter okrepitev primarnega zdravstvenega varstva in preventivnih storitev.
- (16) Razdrobljenost raziskovalnega sistema spodkopava učinkovitost javnih naložb v raziskave in razvoj za povečevanje kakovosti znanstvenih raziskav ter ne pritegne zasebnega financiranja. Politika na področju raziskav in inovacij se sooča z neučinkovitim usklajevanjem med ministrstvi in drugimi akterji, kar povzroča zamude in neuspehe pri obsežnejših reformah. Neoptimalni proces preoblikovanja slovaške akademije znanosti je vzbudil zaskrbljenost glede kontinuitete njegovega delovanja, zaradi česar je spodletel celotni proces. Pomanjkanje načrtnih ukrepov oziroma njihova neuspešnost v povezavi z omejeno udeležbo raziskovalnih institucij in omejeno raziskovalno zmogljivostjo skupaj prispevajo k majhnemu obsegu zasebnih naložb v raziskave in razvoj. Na splošno so naložbe podjetij v raziskave in razvoj še vedno med najnižjimi v Uniji in se osredotočajo na srednje- do visokotehnološko proizvodnjo, na področjih, na katerih prevladujejo večnacionalna podjetja. Ukrepi za spodbujanje prenosa znanja, krepitev inovacijskih zmogljivosti v industriji in izboljšanje sodelovanja med podjetji in akademsko sfero napredujejo počasi.

- (17) Da bi povečali produktivnost Slovaške in ohranili konvergenčni proces, so prav tako potrebna stalna prizadevanja za naložbe v digitalno in prometno infrastrukturo ter učinkovito rabo energije. Izboljšati je treba osnovno pokritost s fiksnimi širokopasovnimi povezavami in omrežjem 4G ter uporabo ultrahitrih širokopasovnih povezav. Naložbe v energijsko učinkovitost, zlasti v gradbenem sektorju, in okoljsko tehnologijo so lahko vir okoljsko vzdržne rasti in bodo pripomogle k ohranitvi redkih okoljskih virov. Da bi manj razvitim regijam poleg tega omogočili, da nadoknadijo zaostanek in postanejo bolj na znanju temelječe, konkurenčne in produktivne, je potrebnih več strateških naložb, namenjenih zapolnitvi infrastrukturnih vrzeli in izboljšanju prometnih omrežij. Slovaška zaostaja pri dokončanju osrednjega cestnega in železniškega omrežja v okviru vseevropskega prometnega omrežja, na primer na koridorju Ren-Donava. Pomanjkljivosti v prometnem omrežju bi bilo mogoče odpraviti s krepitvijo medsebojne povezljivosti, večmodalnosti in interoperabilnosti obstoječega javnega in mestnega prometnega omrežja ter s spodbujanjem trajnostnih načinov prevoza.
- (18) Težko upravno in regulativno breme lahko negativno vpliva na naložbe in inovacije, zlasti za mala in srednja podjetja (MSP). Kljub prizadevanjem vlade se upravno breme ne zmanjšuje dovolj, slovaško poslovno okolje pa v primerjavi z mednarodnim okoljem zaostaja. Podjetja imajo pomisleke glede kakovosti zakonodaje, skrbi pa jih tudi pomanjkanje predvidljivosti. Ta vprašanja bi bilo treba rešiti z doslednim izvajanjem slovaške strategije za boljšo pravno ureditev (RIA2020) ter okrepitvijo Centra za boljše pravno urejanje in analitičnih zmogljivosti v državni upravi. Slovaški sektor poklicnih storitev je še vedno zelo reguliran. Restriktivnost regulacije je nad tehtanim povprečjem Unije za odvetnike, patentne zastopnike, gradbene inženirje, arhitekte, računovodje, turistične vodnike in nepremičninske posrednike.
- (19) Vlada se je lotila korenitih reform praks javnega naročanja, in sicer s prenovo pravnega okvira, da se poenostavijo postopki in zmanjšajo transakcijski stroški. Dobrodošel je nov poudarek na profesionalizaciji; kljub temu se splošne koristi uveljavljajo le počasi. Zaradi nezaupanja v javne institucije si morajo javni naročniki močnejše prizadevati za obnovitev zaupanja podjetij, medijev in širše javnosti. To ovira uvedbo zelo potrebnih novih praks. Okrepiti je treba prizadevanja za povečanje uporabe meril, ki niso povezana s stroški, da se doseže boljša stroškovna učinkovitost in poveča strateška uporaba javnega naročanja.
- (20) Slovaška javna uprava se še vedno sooča z neučinkovitostjo in ozkimi grli, ki jih povzročata zlasti neučinkovito medresorsko sodelovanje. Pomanjkanje zmogljivosti in strateškega načrtovanja ter upravna neučinkovitost ovirajo nemoteno izvajanje skladov ESI. Posledično je Slovaška izgubila 120 milijonov EUR sredstev, ki bi jih lahko črpala v obdobju 2014–2020, prav tako pa ostaja majhen tudi obseg razdeljevanja sredstev končnim upravičencem. Poleg tega je neoptimalna priprava projektov, ki se financirajo iz skladov ESI, povzročila zamude pri naložbah, zaradi česar so bili roki za razpisne postopke kratki in se je povečalo tveganje nepravilnosti.
- (21) Korupcija še vedno predstavlja izziv, odločnost za pregon primerov korupcije na visoki ravni pa je bila le omejena. Boj proti korupciji ovirajo organizacijske in postopkovne slabosti na ravni policije in tožilstva, pa tudi šibka zaščita žvižgačev. Prav tako ostaja izziv izboljšanje učinkovitosti pravosodnega sistema, vključno z njegovo neodvisnostjo. Kljub nekaterim izboljšavam v smislu učinkovitosti in kakovosti, pomisleki glede neodvisnosti sodstva še vedno obstajajo in zamuda pri postopku imenovanja sodnikov ustavnega sodišča bi lahko vplivala na delovanje pravosodnega sistema.
- (22) Načrtovanje programov skladov Unije za obdobje 2021–2027 bi lahko prispevalo k odpravi nekaterih vrzeli, opredeljenih v priporočilih, zlasti na področjih iz Priloge D k poročilu o državi za leto 2019. To bi Slovaški omogočilo, da ob upoštevanju regionalnih razlik ta sredstva kar najbolje uporabi za opredeljene sektorje. Krepitev upravne zmogljivosti Slovaške za upravljanje teh sredstev je pomemben dejavnik za uspeh te naložbe.

- (23) V okviru evropskega semestra za leto 2019 je Komisija izvedla izčrpno analizo ekonomske politike Slovaške in jo objavila v poročilu o državi za leto 2019. Prav tako je ocenila program stabilnosti za leto 2019, nacionalni reformni program za leto 2019 in ukrepanje po priporočilih, ki jih je Slovaška prejela v prejšnjih letih. Glede na to, da je treba okrepiti splošno ekonomsko upravljanje Unije z vključitvijo prispevka na ravni Unije v prihodnje nacionalne odločitve, Komisija pri tem ni upoštevala le pomena teh programov za vzdržno fiskalno in socialno-ekonomsko politiko na Slovaškem, ampak tudi njihovo skladnost s pravili in smernicami Unije.
- (24) Svet je ob upoštevanju te ocene preučil program stabilnosti za leto 2019, njegovo mnenje ⁽⁸⁾ pa je izraženo zlasti v priporočilu 1 spodaj –

PRIPOROČA, da Slovaška v letih 2019 in 2020 ukrepa tako, da bo:

1. v letu 2020 dosegla srednjeročni proračunski cilj; zagotovila dolgoročno vzdržnost javnih financ, zlasti vzdržnost sistemov zdravstvenega varstva in pokojninskih sistemov;
2. izboljšala kakovost izobraževanja in zagotovila, da bo to na vseh ravneh vključujoče, ter spodbujala pridobivanje znanj in spretnosti v skladu s potrebami na trgu dela; izboljšala dostop do cenovno dostopnega in kakovostnega otroškega varstva ter dolgotrajne oskrbe; spodbujala vključevanje prikrajšanih skupin, zlasti Romov;
3. ekonomsko politiko z zvezi z naložbami osredotočila na zdravstveno varstvo, raziskave in inovacije, promet, zlasti na njegovo trajnost, digitalno infrastrukturo, učinkovito rabo energije, konkurenčnost MSP ter socialna stanovanja, pri tem pa upoštevala regionalne razlike; povečala uporabo meril glede kakovosti in stroškov v življenjskem ciklu pri oddaji javnih naročil;
4. še naprej izboljševala učinkovitost pravosodnega sistema, pri čemer se mora osredotočiti na krepitev njegove neodvisnosti, vključno z imenovanji sodnikov; okrepila prizadevanja za odkrivanje in pregon korupcije, zlasti v primerih korupcije velikega obsega.

V Bruslju, 9. julija 2019

Za Svet
Predsednik
M. LINTILÄ

⁽⁸⁾ V skladu s členom 5(2) Uredbe (ES) št. 1466/97.

PRIPOROČILO SVETA**z dne 9. julija 2019****v zvezi z nacionalnim reformnim programom Finske za leto 2019 in mnenje Sveta o programu stabilnosti Finske za leto 2019**

(2019/C 301/26)

SVET EVROPSKE UNIJE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije in zlasti člena 121(2) in člena 148(4) Pogodbe,

ob upoštevanju Uredbe Sveta (ES) št. 1466/97 z dne 7. julija 1997 o okrejitvi nadzora nad proračunskim stanjem ter o nadzoru in usklajevanju gospodarskih politik ⁽¹⁾ in zlasti člena 5(2) Uredbe,

ob upoštevanju priporočila Evropske komisije,

ob upoštevanju resolucij Evropskega parlamenta,

ob upoštevanju sklepov Evropskega sveta,

ob upoštevanju mnenja Odbora za zaposlovanje,

ob upoštevanju mnenja Ekonomsko-finančnega odbora,

ob upoštevanju mnenja Odbora za socialno zaščito,

ob upoštevanju mnenja Odbora za ekonomsko politiko,

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) Komisija je 21. novembra 2018 sprejela letni pregled rasti, ki zaznamuje začetek evropskega semestra za usklajevanje ekonomskih politik za leto 2019. Pri tem je ustrezno upoštevala evropski steber socialnih pravic, ki so ga 17. novembra 2017 razglasili Evropski parlament, Svet in Komisija. Evropski svet je na zasedanju 21. marca 2019 potrdil prednostne naloge iz letnega pregleda rasti. Komisija je 21. novembra 2018 na podlagi Uredbe (EU) št. 1176/2011 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽²⁾ sprejela tudi poročilo o mehanizmu opozarjanja, v katerem Finske ni opredelila kot ene od držav članic, za katere bo opravljen poglobljen pregled. Komisija je istega dne sprejela tudi Priporočilo za priporočilo Sveta o ekonomski politiki euroobmočja, ki ga je Evropski svet potrdil 21. marca 2019. Svet je Priporočilo o ekonomski politiki euroobmočja ⁽³⁾ (v nadaljnjem besedilu: priporočilo za euroobmočje iz leta 2019), ki določa pet priporočil za euroobmočje (v nadaljnjem besedilu: priporočila za euroobmočje), sprejel 9. aprila 2019.

⁽¹⁾ UL L 209, 2.8.1997, str. 1.

⁽²⁾ Uredba (EU) št. 1176/2011 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. novembra 2011 o preprečevanju in odpravljanju makroekonomskih neravnotežij (UL L 306, 23.11.2011, str. 25).

⁽³⁾ UL C 136, 12.4.2019, str. 1.

- (2) Finska bi morala kot država članica, katere valuta je euro, zaradi tesne medsebojne povezanosti gospodarstev v ekonomski in monetarni uniji zagotoviti, da v celoti in pravočasno izvede priporočila za euroobmočje iz leta 2019, ki je izraženo v priporočilih 3 in 4 spodaj. Osredotočenje ekonomske politike v zvezi z naložbami na določena področja bo prispevalo k izvajanju drugega priporočila za euroobmočje v zvezi s podpiranjem naložb, ukrepi za omejitev zadolženosti gospodinjestev pa bodo prispevali k izvajanju četrtega priporočila za euroobmočje glede zmanjšanja zasebnega dolga.
- (3) Poročilo o državi za Finsko za leto 2019 je bilo objavljeno 27. februarja 2019. V njem so bili ocenjeni napredek Finske pri izvajanju priporočil za posamezno državo, ki jih je Svet sprejel 13. julija 2018 ⁽⁴⁾, nadaljnje ukrepanje po priporočilih za posamezno državo, sprejetih v prejšnjih letih, in napredek pri doseganju njenih nacionalnih ciljev iz strategije Evropa 2020.
- (4) Finska je 4. aprila 2019 predložila nacionalni reformni program za leto 2019 in program stabilnosti za leto 2019. Programa sta bila ocenjena istočasno, da bi se upoštevala njuna medsebojna povezanost.
- (5) Ustrezna priporočila za posamezno državo so bila obravnavana pri načrtovanju programov evropskih strukturnih in investicijskih skladov (v nadaljnjem besedilu: skladi ESI) za obdobje 2014–2020. Kot je določeno v členu 23 Uredbe (EU) št. 1303/2013 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽⁵⁾, lahko Komisija od države članice zahteva, da pregleda svoj partnerski sporazum in ustrezne programe ter predlaga njihove spremembe, kadar je to potrebno za podporo izvajanju ustreznih priporočil Sveta. Komisija je dodatne podrobnosti o tem, kako bo uporabila to določbo, zagotovila v smernicah o uporabi ukrepov za povezovanje uspešnosti skladov ESI z dobrim gospodarskim upravljanjem.
- (6) Za Finsko trenutno velja preventivni del Pakta za stabilnost in rast. V programu stabilnosti za leto 2019, ki ga je predložila prejšnja vlada malo pred splošnimi volitvami v aprilu in je temeljil na predpostavki nespremenjenih politik, vlada načrtuje nominalni saldo v višini $-0,3\%$ bruto domačega proizvoda (BDP) v letu 2019, kar pomeni povečanje z $-0,7\%$ BDP leta 2018. Po navedbah vlade naj bi se saldo v letu 2020 dodatno izboljšal na 0% , nato pa se ponovno poslabšal na $-0,1\%$ v letu 2021 in $-0,3\%$ v letu 2022. Ob upoštevanju dovoljenih odstopanj leta 2019, povezanih z izvajanjem strukturnih reform, za katere je odobren začasni odklon, naj bi bil – ob predpostavki nespremenjenih politik – na podlagi preračunanega strukturnega salda ⁽⁶⁾ srednjeročni proračunski cilj, določen kot strukturni primanjkljaj v višini $0,5\%$ BDP, še naprej presežen v celotnem programskem obdobju. Dolg sektorja država kot odstotek BDP, ki je dosegel najvišjo vrednost v letu 2015 pri $63,4\%$, se je v letu 2018 znižal na $58,9\%$. V skladu s programom stabilnosti za leto 2019 se bo delež dolga še naprej zmanjševal in leta 2021 dosegel $57,4\%$ BDP. Leta 2022 naj bi se ponovno povečal na $57,7\%$ BDP. Makroekonomski scenarij, na katerem temeljijo proračunske projekcije, se zdi večinoma verjeten. Glavna tveganja glede proračunskih projekcij so povezana s stroški staranja, ki bi bili lahko višji od pričakovanih, in višjo inflacijo.
- (7) Svet je 13. julija 2018 Finski priporočil, naj v letu 2019 doseže svoj srednjeročni proračunski cilj ob upoštevanju odstopanj, povezanih z izvajanjem strukturnih reform, za katere je odobren začasni odklon. To je skladno z najvišjo nominalno stopnjo rasti neto primarnih javnofinančnih odhodkov ⁽⁷⁾ v višini $2,9\%$ v letu 2019, kar ustreza dovoljenemu poslabšanju strukturnega salda za $0,2\%$ BDP. Glede na pomladansko napoved Komisije iz leta 2019 se pričakuje, da bo Finska ob upoštevanju dovoljenega odstopanja, povezanega s klavzulo o strukturnih reformah, v letu 2019 dosegla svoj srednjeročni proračunski cilj.

⁽⁴⁾ UL C 320, 10.9.2018, str. 112.

⁽⁵⁾ Uredba (EU) št. 1303/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. decembra 2013 o skupnih določbah o Evropskem skladu za regionalni razvoj, Evropskem socialnem skladu, Kohezijskem skladu, Evropskem kmetijskem skladu za razvoj podeželja in Evropskem skladu za pomorstvo in ribištvo, o splošnih določbah o Evropskem skladu za regionalni razvoj, Evropskem socialnem skladu, Kohezijskem skladu in Evropskem skladu za pomorstvo in ribištvo ter o razveljavitvi Uredbe Sveta (ES) št. 1083/2006 (UL L 347, 20.12.2013, str. 320).

⁽⁶⁾ Ciklično prilagojeni saldo brez enkratnih in drugih začasnih ukrepov, ki ga je Komisija preračunala z uporabo skupno dogovorjene metodologije.

⁽⁷⁾ Neto primarne javnofinančne odhodke sestavljajo vsi javnofinančni odhodki brez odhodkov za obresti, odhodkov za programe Unije, v celoti izravnanih s prihodki iz skladov Unije, in nediskrecijskih sprememb pri odhodkih za denarna nadomestila za brezposelnost. Nacionalno financirane bruto investicije v osnovna sredstva so porazdeljene na obdobje štirih let. Diskrecijski ukrepi na strani prihodkov ali zakonsko določena povečanja prihodkov so vračunani. Enkratni ukrepi na strani prihodkov in na strani odhodkov so pobotani.

- (8) V letu 2020, ko naj bi proizvodna vrzel Finske predvidoma znašala 0,8 %, nominalna stopnja rasti neto primarnih javnofinančnih odhodkov ne bi smela preseči 1,9 %, kar je v skladu s strukturno prilagoditvijo v višini 0,5 % BDP, kot izhaja iz skupno dogovorjene prilagoditvene matrike zahtev v okviru Pakta za stabilnost in rast. Glede na pomladansko napoved Komisije iz leta 2019 naj bi Finska leta 2020 ob predpostavki nespremenjenih politik tvegala določen odklon. Na splošno Svet meni, da bo Finska v letu 2019 izpolnjevala določbe Pakta za stabilnost in rast ter da mora biti v letu 2020 pripravljena sprejeti nadaljnje ukrepe za zagotovitev skladnosti z določbami Pakta za stabilnost in rast.
- (9) Zaradi staranja prebivalstva in krčenja delovne sile naj bi se odhodki za pokojnine, zdravstvo in še zlasti socialno varstvo (dolgotrajna oskrba) v prihodnjih desetletjih povečali. V skladu s poročilom o fiskalni vzdržnosti za leto 2018 bi predvideno povečanje stroškov zaradi staranja prebivalstva zahtevalo javnofinančno konsolidacijo v višini 2 % BDP, da bi se zagotovila dolgoročna stabilizacija deleža javnega dolga v BDP. Priprave na reformo regionalne uprave, zdravstva in socialnih služb, ki naj bi obravnavala te izzive ter zagotovila enak dostop in skrajšanje čakalnih dob, so bile prekinjene zaradi odstopa vlade 8. marca 2019. Delež neizpolnjenih potreb po zdravstveni oskrbi po lastnem poročanju je na Finskem še vedno nad povprečjem Unije. Zaradi dolgih čakalnih dob imajo težave zlasti delovno neaktivne osebe, ko želijo dobiti potrebno zdravstveno oskrbo.
- (10) Na Finskem se trg dela utesnjuje, saj se delovno sposobno prebivalstvo krči, obseg prostih delovnih mest pa se povečuje. Hkrati sta stopnji delovne aktivnosti in zaposlenosti na Finskem nižji kot v drugih nordijskih državah, strukturna brezposelnost pa je leta 2018 še vedno znašala 7 %. To delno odraža pasti delovne neaktivnosti in brezposelnosti, ki ovirajo boljšo uporabo delovne sile. Med ovirami za vrnitev ljudi v zaposlenost sta zapleten sistem socialnih prejemkov in kombinacija različnih vrst nadomestil. Socialni prejemki in nadomestila se zelo hitro ukinejo, ko se dohodek poveča, kar ustvarja tveganje, da sprejetje zaposlitve morda ne bo dovolj finančno nagrajeno. Negotovost v zvezi z ravno socialnih prejemkov in nadomestil ter časom njihove ponovne uvedbe zmanjšuje privlačnost kratkoročnega dela ali dela s krajšim delovnim časom. Poskus s temeljnim dohodkom, katerega predhodni rezultati so bili objavljeni februarja 2019, je zagotovil nekaj informacij za revizijo sistema socialne varnosti, da bi se prejemki in nadomestila učinkoviteje vezali na dohodek.
- (11) Zdaj, ko sta stopnja delovne aktivnosti in zaposlenosti blizu ravnem pred krizo, je za povečanje stopnje udeležbe potrebno vlaganje v aktivno vključevanje, zlasti za skupine, ki so najbolj oddaljene od trga dela. Celovite reforme, namenjene spodbujanju udeležbe na trgu dela, bi lahko nekaterim skupinam zagotovile boljše možnosti na trgu dela. To zadeva osebe z migrantskim ozadjem, ženske v rodni dobi, nizko usposobljene moške, osebe, ki so delno sposobne delati, in invalide. Nekaj storitev za brezposelne in delovno neaktivne je razpršenih med ločene organe in ponudnike. Za pomoč tem skupinam pri vstopu na trg dela in obstanku na njem so potrebne prilagojene in celovite storitve ter politike za aktivacijo in rehabilitacijo. Dolgotrajna odgovornost žensk za nego prispeva k vrzeli v stopnji zaposlenosti med spoloma in v plačah med spoloma. Vlada je začela reformo družinskega dopusta, vendar je ni izvedla do konca.
- (12) Zagotavljanje ponudbe delovne sile v času demografskih in tehnoloških sprememb je ključnega pomena za spodbujanje trajnostne in vključujoče rasti na Finskem. Vlaganje v znanja in spretnosti, zlasti tiste, ki so pomembni za trg dela, bi pomagalo pri spopadanju z izzivi, ki jih prinašajo strukturne spremembe v gospodarstvu. Tehnološke spremembe zahtevajo nadaljnje usposabljanje in prekvalifikacijo delovne sile s pomočjo prožnih načinov učenja, vključno z osredotočanjem na učenje, izobraževanje in usposabljanje odraslih. To bi moralo povečati poklicno mobilnost, zmanjšati neuskkljenost med ponudbo znanj in spretnosti ter povpraševanjem po njih ter prispevati k zadovoljevanju prihodnjih potreb na trgu dela.
- (13) Za Finsko obstaja nevarnost, da do leta 2020 ne bo izpolnila cilja 50-odstotnega deleža recikliranja komunalnih odpadkov. Komunalni odpadki se v vse večjem obsegu sežigajo (60 % leta 2017 v primerjavi s 55 % leta 2016).

- (14) Medtem ko se javna poraba za raziskave in razvoj zdaj stabilizira, je Finska pri naložbah zasebnega sektorja v raziskave in razvoj od leta 2009 zabeležila največji upad med vsemi državami članicami. Naložbe zasebnega sektorja v raziskave in razvoj si kljub izboljšanju makroekonomskega položaja v zadnjih letih niso opomogle. Večja intenzivnost naložb v raziskave in razvoj je eden ključnih dejavnikov za omogočanje strukturnih sprememb v korist znanjsko intenzivnih sektorjev gospodarstva in krepitev dolgoročnega potenciala za rast. Poleg tega sodelovanje med visokošolskimi ustanovami in poslovnim sektorjem ostaja eno ključnih ozkih grl pri spodbujanju inovacij in njihovem uvajanju na trg.
- (15) Zaradi razpršenosti prebivalstva lahko ozka grla v prometu ljudem preprečujejo, da bi se selili zaradi iskanja nove zaposlitve. Strateške naložbe v prometno infrastrukturo lahko izboljšajo mobilnost delovne sile in s tem okrepijo delovanje trgov dela. Vzporedno s tem bi lahko infrastrukturne povezave izboljšale dostop do trgov v tujini, saj stroški prevoza razmeroma močno vplivajo na končno ceno proizvodov na Finskem v primerjavi z drugimi državami članicami.
- (16) Strateške naložbe v razogljichenje energijsko intenzivnih panog in prometnega sektorja bi prispevale k doseganju dolgoročnih gospodarskih in podnebnih ciljev. Finska je vodilna pri inovacijah na področju čiste energije ter pri izdatkih zasebnega sektorja za raziskave in razvoj na tem področju. Nadaljnja vlaganja v financiranje nekaterih programov čiste energije do leta 2021 v skladu zavezami bi Finski pomagala doseči njene cilje glede ogljične nevtralnosti. Poleg ambicioznih ciljev Finske za povečanje deleža biogoriv je stroškovno učinkovita možnost za razogljichenje prometnega sektorja elektrifikacija, saj je Finska že močno razogljčila proizvodnjo električne energije.
- (17) Nizke obrestne mere in boljši gospodarski obeti so povečali skupni obseg posojil, zlasti prek stanovanjskih družb (ki zagotavljajo posebno obliko lastništva stanovanj). Hkrati hitro naraščajo potrošniška posojila in čedalje večji del jih zagotavljajo tuje banke, finančne institucije (razen kreditnih institucij), družbe za mala posojila in medsebojno posojanje. Zadolženost gospodinjstev tako ostaja na najvišji ravni doslej (67 % BDP v letu 2017). Posojila imajo večinoma spremenljivo obrestno mero, kar pomeni tveganje, če bi se obrestne mere v srednjeročnem obdobju povišale. Finski organ za finančni nadzor je sprejel številne ukrepe za omejitev povečanja zadolženosti gospodinjstev. Vendar se ne pričakuje, da bi se dolžniško breme v kratkem aktivno zmanjšalo, zlasti ker obrestne mere ostajajo nizke, zaupanje potrošnikov pa je še vedno razmeroma veliko.
- (18) Trenutno na Finskem ni celovitega registra posojil, v katerem bi se zbirale tako pozitivne kot negativne informacije o dolžnikih in ki bi vključeval najpomembnejše banke. To lahko bankam onemogoča jasn pregled nad skupno zadolženostjo gospodinjstev. V zadnjem letu je bilo opravljenega nekaj pripravljalnega dela za vzpostavitev takega registra.
- (19) Načrtovanje programov skladov Unije za obdobje 2021–2027 bi lahko prispevalo k odpravi nekaterih vrzeli, opredeljenih v priporočilih, zlasti na področjih iz Priloge D k poročilu o državi za leto 2019. To bi Finski omogočilo, da ob upoštevanju regionalnih razlik sredstva iz teh skladov kar najbolje uporabi za opredeljene sektorje.
- (20) V okviru evropskega semestra za leto 2019 je Komisija izvedla izčrpno analizo ekonomske politike Finske in jo objavila v poročilu o državi za leto 2019. Prav tako je ocenila program stabilnosti za leto 2019, nacionalni reformni program za leto 2019 in ukrepanje po priporočilih, ki jih je Finska prejela v prejšnjih letih. Glede na to, da je treba okrepiti splošno ekonomsko upravljanje Unije z vključitvijo prispevka na ravni Unije v prihodnje nacionalne odločitve, Komisija pri tem ni upoštevala le pomena teh programov za vzdržno fiskalno in socialnoekonomsko politiko na Finskem, ampak tudi njihovo skladnost s pravili in smernicami Unije.
- (21) Svet je ob upoštevanju te ocene preučil program stabilnosti za leto 2019, njegovo mnenje⁽⁸⁾ pa je izraženo zlasti v priporočilu 1 spodaj –

⁽⁸⁾ V skladu s členom 5(2) Uredbe (ES) št. 1466/97.

PRIPOROČA, da Finska v letih 2019 in 2020 ukrepa tako, da bo:

1. zagotovila, da nominalna stopnja rasti neto primarnih javnofinančnih odhodkov v letu 2020 ne bo presegla 1,9 %, kar ustreza letni strukturalni prilagoditvi v višini 0,5 % BDP; izboljšala stroškovno učinkovitost in enak dostop do socialnih in zdravstvenih storitev;
2. izboljšala spodbude za sprejetje zaposlitve, izboljšanje znanj in spretnosti ter aktivno vključevanje, zlasti z ustreznimi in dobro integriranimi storitvami za brezposelne in delovno neaktivne;
3. ekonomsko politiko v zvezi z naložbami osredotočila na raziskave in inovacije, nizkoogljični in energijski prehod ter trajnostni promet, pri tem pa upoštevala regionalne razlike;
4. okrepila spremljanje zadolženosti gospodinjstev ter vzpostavila sistem registra posojil.

V Bruslju, 9. julija 2019

Za Svet
Predsednik
M. LINTILÄ

PRIPOROČILO SVETA**z dne 9. julija 2019****v zvezi z nacionalnim reformnim programom Švedske za leto 2019 in mnenje Sveta o konvergenčnem programu Švedske za leto 2019**

(2019/C 301/27)

SVET EVROPSKE UNIJE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije ter zlasti člena 121(2) in člena 148(4) Pogodbe,

ob upoštevanju Uredbe Sveta (ES) št. 1466/97 z dne 7. julija 1997 o okrepitvi nadzora nad proračunskim stanjem ter o nadzoru in usklajevanju gospodarskih politik ⁽¹⁾ in zlasti člena 9(2) Uredbe,

ob upoštevanju Uredbe (EU) št. 1176/2011 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. novembra 2011 o preprečevanju in odpravljanju makroekonomskih neravnotežij ⁽²⁾ in zlasti člena 6(1) Uredbe,

ob upoštevanju priporočila Evropske komisije,

ob upoštevanju resolucij Evropskega parlamenta,

ob upoštevanju sklepov Evropskega sveta,

ob upoštevanju mnenja Odbora za zaposlovanje,

ob upoštevanju mnenja Ekonomsko-finančnega odbora,

ob upoštevanju mnenja Odbora za socialno zaščito,

ob upoštevanju mnenja Odbora za ekonomsko politiko,

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) Komisija je 21. novembra 2018 sprejela letni pregled rasti, ki zaznamuje začetek evropskega semestra za usklajevanje ekonomskih politik za leto 2019. Pri tem je ustrezno upoštevala evropski steber socialnih pravic, ki so ga 17. novembra 2017 razglasili Evropski parlament, Svet in Komisija. Evropski svet je na zasedanju 21. marca 2019 potrdil prednostne naloge iz letnega pregleda rasti. Komisija je 21. novembra 2018 na podlagi Uredbe (EU) št. 1176/2011 Evropskega parlamenta in Sveta sprejela tudi poročilo o mehanizmu opozarjanja, v katerem je Švedsko opredelila kot eno od držav članic, za katere bo opravljen poglobljen pregled.

⁽¹⁾ UL L 209, 2.8.1997, str. 1.

⁽²⁾ UL L 306, 23.11.2011, str. 25.

- (2) Poročilo o državi za Švedsko za leto 2019 je bilo objavljeno 27. februarja 2019. V njem so bili ocenjeni napredek Švedske pri izvajanju priporočil za posamezno državo, ki jih je Svet sprejel 13. julija 2018 ⁽³⁾, nadaljnje ukrepanje po priporočilih za posamezno državo, sprejetih v prejšnjih letih, in napredek pri doseganju njenih nacionalnih ciljev iz strategije Evropa 2020. Poročilo o državi vsebuje tudi rezultate poglobljenega pregleda v skladu s členom 5 Uredbe (EU) št. 1176/2011, ki so bili prav tako objavljeni 27. februarja 2019. Na podlagi opravljene analize Komisija ugotavlja, da na Švedskem obstajajo makroekonomska neravnotežja. Zlasti precenjene cene stanovanj skupaj s stalnim povečevanjem zadolženosti gospodinjstev predstavljajo tveganja neurejene odprave neravnotežij. Visoka zadolženost gospodinjstev kot delež BDP še naprej raste. V drugi polovici leta 2017 je prišlo do korekcije cen stanovanj, ki so se odslej postopno stabilizirale. Kljub temu kazalniki vrednotenja kažejo na to, da so cene stanovanj še naprej visoke glede na gospodarske temelje. Bančni sektor se sicer zdi ustrezno kapitaliziran, vendar bi neurejena odprava neravnotežij glede na visoko izpostavljenost hipotekarnim posojilom gospodinjstev negativno vplivala na finančni sektor. V takem primeru bi lahko glede na sistemsko finančno povezanost prišlo tudi do negativnih zunanjih učinkov na sosednje države. Strukturna ozka grla za ponudbo stanovanj so še vedno prisotna, obseg gradbenih dejavnosti pa se je zmanjšal. Čeprav so bili v zadnjih letih na makroekonomskem področju sprejeti ukrepi za obravnavanje rasti hipotekarnih dolgov, se zdi njihov učinek doslej omejen. Še vedno obstajajo ključne vrzeli v politikah, zlasti v zvezi z davčnimi spodbudami za lastništvo stanovanj ter delovanjem ponudbe stanovanj in najemniškega trga.
- (3) Švedska je 26. aprila 2019 predložila nacionalni reformni program za leto 2019, 29. aprila 2019 pa konvergenčni program za leto 2019. Programa sta bila ocenjena istočasno, da bi se upoštevala njuna medsebojna povezanost.
- (4) Ustrezna priporočila za posamezno državo so bila obravnavana pri načrtovanju programov evropskih strukturnih in investicijskih skladov (v nadaljnjem besedilu: skladi ESI) za obdobje 2014–2020. Kot je določeno v členu 23 Uredbe (EU) št. 1303/2013 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽⁴⁾, lahko Komisija od države članice zahteva, da pregleda svoj partnerski sporazum in ustrezne programe ter predlaga njihove spremembe, kadar je to potrebno za podporo izvajanju ustreznih priporočil Sveta. Komisija je zagotovila dodatne podrobnosti o tem, kako bo uporabila to določbo, v smernicah o uporabi ukrepov za povezovanje uspešnosti skladov ESI z dobrim gospodarskim upravljanjem.
- (5) Za Švedsko trenutno velja preventivni del Pakta za stabilnost in rast. Vlada namerava v skladu s konvergenčnim programom za leto 2019 doseči presežek v višini 0,6 % bruto domačega proizvoda (BDP) v letu 2019, ki naj bi se v obdobju izvajanja programa še povečal. Na podlagi preračunanega strukturnega salda ⁽⁵⁾ naj bi bil v celotnem programskem obdobju srednjeročni proračunski cilj, tj. strukturni primanjkljaj v višini 1 % BDP, še naprej presežen. V skladu s konvergenčnim programom za leto 2019 naj bi dolg sektorja država kot odstotek BDP v letu 2019 padel na 34,5 % in se v letu 2022 dodatno zmanjšal na 28,2 %. Zdrave javne finance in stabilna gospodarska rast sta opredeljena kot glavna dejavnika za upadajoči dolg sektorja država kot odstotek BDP. Makroekonomski scenarij, na katerem temeljijo te proračunske projekcije, je verjeten. Glede na pomladansko napoved Komisije iz leta 2019 naj bi strukturni saldo dosegel presežek v višini 0,5 % BDP v letu 2019 in 0,6 % BDP v letu 2020, kar je nad srednjeročnim proračunskim ciljem. Na splošno Svet meni, da bo Švedska v letih 2019 in 2020 izpolnjevala določbe Pakta za stabilnost in rast.
- (6) Že v osnovi visoka zadolženost gospodinjstev je še naprej naraščala. Zadolženost gospodinjstev se je leta 2018 povečala za 5,5 % in dosegla približno 88 % BDP in 186 % razpoložljivega dohodka, kar je med najvišjimi v Uniji. To je pretežno posledica višjega hipotekarnega zadolževanja, ki je povezano z visokimi cenami stanovanj, v kombinaciji s strukturnimi izkrivljanji, ki spodbujajo nabavo nepremičnin, financirano s hipotekarnimi krediti. Švedska je v zadnjih letih izvedla več makrobonitetnih ukrepov, vključno z okrepljenim pravilom glede odplačevanja hipotekarnih kreditov z visokim razmerjem med dolgom in dohodkom, ki velja od marca 2018, ter sklepom

⁽³⁾ UL C 320, 10.9.2018, str. 116.

⁽⁴⁾ Uredba (EU) št. 1303/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. decembra 2013 o skupnih določbah o Evropskem skladu za regionalni razvoj, Evropskem socialnem skladu, Kohezijskem skladu, Evropskem kmetijskem skladu za razvoj podeželja in Evropskem skladu za pomorstvo in ribištvo, o splošnih določbah o Evropskem skladu za regionalni razvoj, Evropskem socialnem skladu, Kohezijskem skladu in Evropskem skladu za pomorstvo in ribištvo ter o razveljavitvi Uredbe Sveta (ES) št. 1083/2006 (UL L 347, 20.12.2013, str. 320).

⁽⁵⁾ Ciklično prilagojeni saldo brez enkratnih in drugih začasnih ukrepov, ki ga je Komisija preračunala z uporabo skupno dogovorjene metodologije.

o povečanju proticikličnega kapitalskega blažilnika za banke od septembra 2019. Vendar se zdi, da so dosedanje ukrepi politike le delno vplivali na rast hipotekarnega kreditiranja, sprejet pa ni bil noben politični ukrep za reformo davčnih spodbud za lastništvo stanovanj in hipotekarni dolg.

- (7) Medtem ko so cene stanovanj proti koncu leta 2017 padle in so bile od takrat na splošno stabilne, to sledi dolgemu obdobju močnih zvišanj cen, vrednotenja pa ostajajo precej nad gospodarskimi temelji. Ključni izzivi vključujejo davčne spodbude za lastništvo stanovanj in najemanje hipotekarnih kreditov ter ugodne kreditne pogoje skupaj z razmeroma nizkimi obrestnimi merami za odplačilo hipotekarnih kreditov. Kljub znatnemu povečanju novih gradenj v zadnjih petih letih še vedno primanjkuje predvsem cenovno dostopnih stanovanj v okolici večjih mest. Nova ponudba stanovanj ni dosegla načrtovanih kratkoročnih potreb, ki so bile ocenjene na približno 90 000 novih stanovanj na leto v obdobju 2018–2020. Pomanjkanje ponudbe stanovanj je povezano s struktur-nimi pomanjkljivostmi, kot je omejena konkurenca v gradbenem sektorju zaradi ovir za vstop malih in tujih podjetij na trg ter sposobnosti velikih gradbenih investitorjev, da nadzorujejo zemeljske vire. Javna stanovanja se ne uporabljajo učinkovito. Na trgu najemniških stanovanj najemnine, nižje od tržnih, ustvarjajo učinke rigidnosti trga ter učinke „vključenih/izključenih“. Na trgu lastniških stanovanj davki na kapitalski dobiček zmanjšujejo mobilnost lastnikov stanovanj. Pomanjkanje stanovanj otežuje menjavo delovnega mesta in lahko prispeva k medgeneracijski neenakosti. Švedski organi nadaljujejo postopno izvajanje načrta v 22 točkah za povečanje stanovanjskih gradenj in izboljšanje učinkovitosti stanovanjskega sektorja. Do zdaj še ni bilo konkretnih ukrepov politike za liberalizacijo strogih tržnih predpisov na trgu najemniških stanovanj in pregled davka na kapital za stanovanja, v katerih bivajo lastniki, čeprav je nova vlada januarja 2019 napovedala, da namerava na teh področjih uvesti reforme, za katere se bodo izvedli pripravljalni postopki.
- (8) V nekaterih sektorjih, kot so gradbeništvo, izobraževanje ter informacijske in komunikacijske tehnologije, se pojavlja pomanjkanje delovne sile. Zagotavljanje specializiranega človeškega kapitala je bistveno za podpiranje naložb v raziskave in razvoj ter digitalizacije. Vlaganje v izobraževanje ter znanja in spretnosti, vključno z digitalnimi spretnostmi in znanji, bo pripomoglo k reševanju te problematike. Rezultati izobraževanja so se nekoliko izboljšali, vendar so razlike v učnem uspehu med različnimi družbenimi skupinami velike in se še povečujejo. Demografska gibanja bodo povzročila povečanje števila učencev, s čimer se bo še stopnjevalo sedanje pomanjkanje učiteljev. Položaj migrantov iz držav, ki niso članice Unije, in njihovih potomcev ter učinke nedavno sprejetih programov je treba pozorno spremljati, saj je vključevanje v tujini rojenih učencev in trajnostno vklju-čevanje nizko usposobljenih migrantov in migrantov iz držav, ki niso članice Unije na trg dela, zlasti žensk, še vedno problematično.
- (9) Ohranjanje naložb v prometno infrastrukturo lahko pomaga izboljšati mobilnost delovne sile, regionalno kohezijo in stanovanjski trg ter lahko spodbudi dolgoročno rast produktivnosti na Švedskem. Vlada je v okviru nacionalnega načrta za infrastrukturo za obdobje 2018–2029 napovedala precejšnje naložbe v prometno infrastrukturo, da bi nadgradila različne načine prevoza (zlasti železniški in cestni prevoz). Načrt vsebuje zajetne naložbe v razvoj železniškega sistema, s čimer se spodbuja preusmeritev prevoza blaga s cest na železnice, kar bi prispevalo tudi k zmanjšanju emisij. Ohranjanje visoke ravni naložb v raziskave in razvoj, ugodni okvirni pogoji in širša inova-cijska osnova so ključnega pomena za zagotovitev vodilnega položaja Švedske na področju inovacij. Švedski model inovacij se je že od nekdaj zanašal na omejeno število velikih, globalno dejavnih, tehnoloških podjetij. Pomembno bi bilo ustvariti okolje, ki spodbuja tudi inovacijski potencial malih in srednjih podjetij ter zagonskih podjetij. Inovacijske zmogljivosti na Švedskem bi bilo mogoče še dodatno izboljšati tudi z večjim sodelovanjem med akademsko sfero ter malimi in srednjimi podjetji.
- (10) Po vse obsežnejšem škandalu, v katerega je vključena ena največjih finančnih institucij v državi, je preprečevanje pranja denarja za Švedsko postalo prednostna naloga. Švedski in estonski finančni nadzorniki so skupaj z latvij-skimi in litvanskimi partnerji začeli skupno preiskavo. Medtem ko je Švedska svoj okvir za boj proti pranju denarja okrepila v letu 2017, ko je začel veljati zakon o pranju denarja, pa je pomembno nadaljevati prizadevanja za prepoznavanje in odpravljanje preostalih pomanjkljivosti v okviru. Vsi izzivi še niso odpravljeni in nadzornik mora sprejeti še dodatne ukrepe in smernice za krepitev nadzora na tem področju. Pozornost bo treba nameniti učinkovitemu izvajanju teh ukrepov po njihovem sprejetju.

- (11) Načrtovanje programov skladov Unije za obdobje 2021–2027 bi lahko prispevalo k odpravi nekaterih vrzeli, opredeljenih v priporočilih, zlasti na področjih iz Priloge D k poročilu o državi za leto 2019. To bi Švedski omogočilo, da ob upoštevanju regionalnih razlik ta sredstva kar najboljše uporabi za opredeljene sektorje.
- (12) V okviru evropskega semestra za leto 2019 je Komisija izvedla izčrpno analizo ekonomske politike Švedske in jo objavila v poročilu o državi za leto 2019. Prav tako je ocenila konvergenčni program za leto 2019, nacionalni reformni program za leto 2019 in ukrepanje po priporočilih, ki jih je Švedska prejela v prejšnjih letih. Glede na to, da je treba okrepiti splošno ekonomsko upravljanje Unije z vključitvijo prispevka na ravni Unije v prihodnje nacionalne odločitve, Komisija pri tem ni upoštevala le pomena teh programov za vzdržno fiskalno in socialno-ekonomsko politiko na Švedskem, ampak tudi njihovo skladnost s pravili in smernicami Unije.
- (13) Svet je ob upoštevanju te ocene preučil konvergenčni program za leto 2019 in meni, da bo Švedska po pričakovanjih izpolnila določbe Pakta za stabilnost in rast.
- (14) Svet je ob upoštevanju poglobljenega pregleda, ki ga je opravila Komisija, in te ocene preučil nacionalni reformni program za leto 2019 in konvergenčni program za leto 2019. Njegova priporočila v skladu s členom 6 Uredbe (EU) št. 1176/2011 so izražena v priporočilu iz točke 1 spodaj –

PRIPOROČA, da Švedska v letih 2019 in 2020 ukrepa tako, da bo:

1. obravnavala tveganja, povezana z visoko zadolženostjo gospodinjstev, tako da bo postopno zmanjšala davčne olajšave za plačila obresti na hipotekarne kredite ali povečala periodične davke na nepremičnine; spodbujala naložbe v gradnjo stanovanjskih objektov, kjer je pomanjkanje najbolj pereče, zlasti z odpravo strukturnih ovir za gradnjo; izboljšala učinkovitost trga stanovanj, med drugim z uvedbo večje prožnosti pri oblikovanju najemnin in revizijo zasnove davka na kapitalski dobiček;
2. ekonomsko politiko v zvezi z naložbami osredotočila na izobraževanje ter znanja in spretnosti, ohranjanje naložb v trajnostni promet, da se nadgradijo različni načini prevoza, zlasti železnice, ter raziskave in inovacije, pri tem pa upoštevala regionalne razlike;
3. zagotovila učinkovit nadzor in izvrševanje okvira za preprečevanje pranja denarja.

V Bruslju, 9. julija 2019

Za Svet
Predsednik
M. LINTILÄ

PRIPOROČILO SVETA**z dne 9. julija 2019****v zvezi z nacionalnim reformnim programom Združenega kraljestva za leto 2019 in mnenje Sveta
o konvergenčnem programu Združenega kraljestva za leti 2018/2019**

(2019/C 301/28)

SVET EVROPSKE UNIJE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije in zlasti člena 121(2) in člena 148(4) Pogodbe,

ob upoštevanju Uredbe Sveta (ES) št. 1466/97 z dne 7. julija 1997 o okrepitvi nadzora nad proračunskim stanjem ter o nadzoru in usklajevanju gospodarskih politik ⁽¹⁾ in zlasti člena 9(2) Uredbe,

ob upoštevanju priporočila Evropske komisije,

ob upoštevanju resolucij Evropskega parlamenta,

ob upoštevanju sklepov Evropskega sveta,

ob upoštevanju mnenja Odbora za zaposlovanje,

ob upoštevanju mnenja Ekonomsko-finančnega odbora,

ob upoštevanju mnenja Odbora za socialno zaščito,

ob upoštevanju mnenja Odbora za ekonomsko politiko,

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) Komisija je 21. novembra 2018 sprejela letni pregled rasti, ki zaznamuje začetek evropskega semestra za usklajevanje ekonomskih politik za leto 2019. Pri tem je ustrezno upoštevala evropski steber socialnih pravic, ki so ga 17. novembra 2017 razglasili Evropski parlament, Svet in Komisija. Evropski svet je na zasedanju 21. marca 2019 potrdil prednostne naloge iz letnega pregleda rasti. Komisija je 21. novembra 2018 na podlagi Uredbe (EU) št. 1176/2011 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽²⁾ sprejela tudi poročilo o mehanizmu opozarjanja, v katerem Združenega kraljestva ni opredelila kot ene od držav članic, za katere bo opravljen poglobljen pregled.

⁽¹⁾ UL L 209, 2.8.1997, str. 1.

⁽²⁾ Uredba (EU) št. 1176/2011 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. novembra 2011 o preprečevanju in odpravljanju makroekonomskih neravnotežij (UL L 306, 23.11.2011, str. 25).

- (2) Poročilo o državi za Združeno kraljestvo za leto 2019 je bilo objavljeno 27. februarja 2019. V njem so bili ocenjeni napredek Združenega kraljestva pri izvajanju priporočil za posamezno državo, ki jih je Svet sprejel 13. julija 2018, nadaljnje ukrepanje po priporočilih za posamezno državo, sprejetih v prejšnjih letih, in napredek pri doseganju njenih nacionalnih ciljev iz strategije Evropa 2020.
- (3) Združeno kraljestvo je 23. aprila 2019 predložilo nacionalni reformni program za leti 2018/2019 in konvergenčni program za leto 2019. Programa sta bila ocenjena istočasno, da bi se upoštevala njuna medsebojna povezanost.
- (4) Združeno kraljestvo je 29. marca 2017 uradno obvestilo Evropski svet, da namerava izstopiti iz Evropske unije. Ko bo Združeno kraljestvo izstopilo iz Evropske unije, bo postalo tretja država. Zaradi negotovosti v zvezi z datumom in pogoji izstopa Združenega kraljestva ter prihodnjimi odnosi Združenega kraljestva z EU se v tem dokumentu ne ugiba o morebitnih gospodarskih posledicah različnih scenarijev. V primeru, da Združeno kraljestvo izstopi iz Unije na podlagi Sporazuma o izstopu Združenega kraljestva Velika Britanija in Severna Irska iz Evropske unije in Evropske skupnosti za atomsko energijo⁽³⁾ (sporazum o izstopu), s katerim se je strinjala vlada Združenega kraljestva in ga je odobril Evropski svet 25. novembra 2018, se bo pravo Unije, vključno z evropskim semestrom, še naprej uporabljalo za Združeno kraljestvo in v njem do konca prehodnega obdobja iz sporazuma o izstopu.
- (5) Ustrezna priporočila za posamezno državo so bila obravnavana pri načrtovanju programov evropskih strukturnih in investicijskih skladov (v nadaljnjem besedilu: skladi ESI) za obdobje 2014–2020. Kot je določeno v členu 23 Uredbe (EU) št. 1303/2013 Evropskega parlamenta in Sveta⁽⁴⁾, lahko Komisija od države članice zahteva, da pregleda svoj partnerski sporazum in ustrezne programe ter predlaga njihove spremembe, kadar je to potrebno za podporo izvajanju ustreznih priporočil Sveta. Komisija je dodatne podrobnosti o tem, kako bo uporabila to določbo, zagotovila v smernicah o uporabi ukrepov za povezovanje uspešnosti skladov ESI z dobrim gospodarskim upravljanjem.
- (6) Za Združeno kraljestvo trenutno veljajo preventivni del Pakta za stabilnost in rast ter prehodne določbe glede dolga do 2019/2020. Vlada v konvergenčnem programu za leti 2018/2019 pričakuje, da se bo nominalni primanjkljaj povečal z 1,2 % bruto domačega proizvoda (BDP) v letih 2018/2019 na 1,4 % BDP v letih 2019/2020 ter znižal na 1,1 % BDP v letih 2020/2021. Konvergenčni program ne vključuje srednjeročnega proračunskega cilja. V skladu s konvergenčnim programom naj bi se dolg sektorja država kot odstotek BDP s 85,5 % v letih 2018/2019 znižal na 83,8 % v letih 2019/2020, v letih 2020/2021 pa na 82,9 % BDP. Makroekonomski scenarij, na katerem temeljijo te proračunske projekcije, je verjeten. Čeprav so ukrepi, potrebni za podporo načrtovanim ciljem glede primanjkljaja, na splošno dobro opredeljeni, naraščajoči pritiski na javnofinančne odhodke⁽⁵⁾ na številnih področjih predstavljajo tveganje za doseg načrtovanega gibanja primanjkljaja.
- (7) Svet je 13. julija 2018 Združenemu kraljestvu priporočil, naj zagotovi, da nominalna stopnja rasti neto primarnih javnofinančnih odhodkov v letih 2019/2020 ne bo preseгла 1,6 %, kar ustreza letni strukturni prilagoditvi v višini 0,6 % BDP. Na podlagi pomladanske napovedi Komisije iz leta 2019 obstaja v letih 2019/2020 tveganje znatnega odklona od zahtev preventivnega dela Pakta za stabilnosti in rast.

⁽³⁾ UL C 66 I, 19.2.2019, str. 1.

⁽⁴⁾ Uredba (EU) št. 1303/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. decembra 2013 o skupnih določbah o Evropskem skladu za regionalni razvoj, Evropskem socialnem skladu, Kohezijskem skladu, Evropskem kmetijskem skladu za razvoj podeželja in Evropskem skladu za pomorstvo in ribištvo, o splošnih določbah o Evropskem skladu za regionalni razvoj, Evropskem socialnem skladu, Kohezijskem skladu in Evropskem skladu za pomorstvo in ribištvo ter o razveljavitvi Uredbe Sveta (ES) št. 1083/2006 (UL L 347, 20.12.2013, str. 320).

⁽⁵⁾ Neto primarne javnofinančne odhodke sestavljajo vsi javnofinančni odhodki brez odhodkov za obresti, odhodkov za programe Unije, v celoti izravnanih s prihodki iz skladov Unije, in nediskrecijskih sprememb pri odhodkih za denarna nadomestila za brezposelnost. Nacionalno financirane bruto investicije v osnovna sredstva so porazdeljene na obdobje štirih let. Diskrecijski ukrepi na strani prihodkov ali zakonsko določena povečanja prihodkov so vračunani. Enkratni ukrepi na strani prihodkov in na strani odhodkov so pobotani.

- (8) V letih 2020/2021, ko naj bi bil delež dolga sektorja država v Združenem kraljestvu nad 60 % BDP, proizvodna vrzel pa naj bi znašala 0,3 %, nominalna stopnja rasti neto primarnih javnofinančnih odhodkov ne bi smela preseči 1,9 %, kar je v skladu s strukturno prilagoditvijo v višini 0,6 % BDP, kot izhaja iz matrike zahtev v okviru Pakta za stabilnost in rast. Ob upoštevanju nespremenjenih politik obstaja v letih 2020/2021 tveganje znatnega odklona od te zahteve. Pričakuje se, da bo Združeno kraljestvo v letih 2019/2020 izpolnjevalo prehodno pravilo glede dolga zaradi dovoljenega letnega odklona v višini 0,25 % in pravilo glede dolga v letih 2020/2021. Svet na splošno meni, da mora biti Združeno kraljestvo v pripravljenosti, da v letih 2019/2020 sprejme dodatne ukrepe za uskladitev z določbami Pakta za stabilnost in rast.
- (9) Združeno kraljestvo je že dolgo eno od gospodarstev G7 z najnižjimi kapitalskimi naložbami kot delež BDP. Tudi naložbe so med finančno krizo izjemno upadle, okrevanje zasebnih naložb po krizi pa je zastalo. Intenzivnost naložb v raziskave in razvoj Združenega kraljestva je v zadnjem desetletju znašala približno 1,7 % BDP, kar je pod povprečjem Unije. V svoji industrijski strategiji je Združeno kraljestvo določilo cilj za celotno gospodarstvo v višini 2,4 % BDP do leta 2027, dolgoročno pa 3 % BDP. Naložbe v raziskave in razvoj so zgoščene na omejeno število podjetij in regij. Ti obsežni primanjkljaji, tako na področju fizičnega kot človeškega kapitala, so temeljni vzrok za sorazmerno nizko in stagnirajočo produktivnost dela Združenega kraljestva.
- (10) Združeno kraljestvo ima stalno pomanjkanje stanovanj. Gradnja stanovanj po krizi je izgubila zagon. Pojavljajo se omejitve zmogljivosti, stanovanjske nepremičnine pa se še vedno gradijo v manjšem obsegu, kot se zahteva za zadostitev ocenjenega povpraševanja. Cene in najemnine stanovanj so še vedno visoke, zlasti na območjih, kjer je povpraševanje po stanovanjih veliko, ter kažejo znake precenjenosti. Znatno manj mladih odraslih ima zdaj svoje domove. Vlada izvaja vrsto ukrepov za povečanje ponudbe stanovanj. Hkrati ostajajo površine in lokacije zemljišč, ki so na voljo za nova stanovanja, omejene zaradi stroge regulacije trga zemljišč, zlasti v okolici velikih mest.
- (11) Za posodobitev in razširitev infrastrukturnih mrež ter zmanjšanje projektnih stroškov so potrebne velike naložbe. Pritisk na zmogljivost cestnih, železniških in letalskih mrež narašča. Združeno kraljestvo mora zagotoviti znatne nove in okolju prijaznejše zmogljivosti za proizvodnjo in dobavo energije. Razvoj infrastrukture Združenega kraljestva je bil do zdaj drag in počasen. Po desetletjih pomanjkanja javnih naložb se je vlada s strategijo za nacionalno infrastrukturo začela ukvarjati s pomanjkljivo infrastrukturo, vendar bo zunanje financiranje, kakršno napoveduje vlada, težko zagotoviti na stroškovno učinkovit način.
- (12) Čeprav je brezposelnost nizka, so realne plače še vedno pod najvišjo ravno iz obdobja pred krizo. Velik delež nizko usposobljenih delavcev ima omejene možnosti za poklicno napredovanje, kar zavira produktivnost in prispeva k visoki stopnji revščine zaposlenih. Izboljšati bi bilo treba učinkovitost sistemov izobraževanja in usposabljanja na področju osnovnih in tehničnih znanj in spretnosti. Vlada izvaja reforme za usposabljanje v razredu in na delovnem mestu, vendar je število vpisov v novi vzporedni sistem veliko manjše od pričakovanega.
- (13) V okviru evropskega semestra 2019 je Komisija izvedla izčrpano analizo ekonomske politike Združenega kraljestva in jo objavila v poročilu o državi za leto 2019. Prav tako je ocenila konvergenčni program za leti 2018/2019 in nacionalni reformni program za leto 2019 ter ukrepanje po priporočilih, ki jih je Združeno kraljestvo prejelo v prejšnjih letih. Glede na to, da je treba okrepiti splošno ekonomsko upravljanje Unije z vključitvijo prispevka na ravni Unije v prihodnje nacionalne odločitve, Komisija pri tem ni upoštevala le pomena teh programov za vzdržno fiskalno in socialnoekonomsko politiko v Združenem kraljestvu, ampak tudi njihovo skladnost s pravili in smernicami Unije.

(14) Svet je ob upoštevanju te ocene preučil konvergenčni program za leti 2018/2019, njegovo mnenje ⁽⁶⁾ pa je izraženo zlasti v priporočilu 1 spodaj –

PRIPOROČA, da Združeno kraljestvo v letih 2019 in 2020 ukrepa tako, da bo:

1. zagotovilo, da nominalna stopnja rasti neto primarnih javnofinančnih odhodkov v letih 2020/2021 ne bo presegla 1,9 %, kar ustreza letni strukturalni prilagoditvi v višini 0,6 % BDP;
2. ekonomsko politiko v zvezi z naložbami osredotočilo na raziskave in inovacije, razpoložljivost stanovanj, usposabljanje in izpopolnjevanje, trajnostni promet, prehod na nizkoogljično gospodarstvo in energetski prehod ter pri tem upoštevalo regionalne razlike.

V Bruslju, 9. julija 2019

Za Svet
Predsednik
M. LINTILÄ

⁽⁶⁾ V skladu s členom 9(2) Uredbe (ES) št. 1466/97.

ISSN 1977-1045 (elektronska različica)
ISSN 1725-5244 (tiskana različica)

Urad za publikacije Evropske unije
L-2985 Luxembourg
LUKSEMBURG

SL